

ශ්‍රී ලංකාවේ තෙත් කලාපයේ වගා කරන
කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩුවීමේ ප්‍රවණතා

MFN9054

එස්. ඇපාසිංහ
එන්. එස්. ඩී. ඇපාකන්ද
සාගරිකා හිටිහාමු

සිංහල පර්යේෂණ වාර්තා : අංක 44

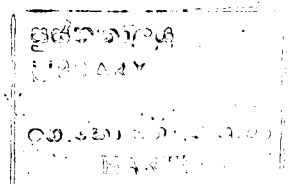
2009 දෙසැම්බර්

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය
114, විජේරාම මාවත,
කොළඹ 07.

23355

23355

ප්‍රථම මුද්‍රණය: 2009 දෙසැම්බර්

© හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

සියලුම හිමිකම් ඇවිරිණි

ISBN : 978-955-612-108-7

පරිගණක ගත කිරීම

- ඩී. එම්. ඩී. පද්මිණි

පරිගණක පිටු සැකසුම හා කවරය නිර්මාණය

- ඒ. පී. උදේති කරුණාරත්න

පෙරවදන

තෙත් කලාපයේ 1995 වර්ෂයේ සිට 2007 වර්ෂය දක්වා කාලසීමාව තුළ වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 203,118 සිට හෙක්ටයාර 139,046 දක්වා 31.5% කින් පහත වැටී ඇත. මෙම ප්‍රවණතාවය දිගට ම පැවතිය හොත් නව වසර දහයක් පමණ වන විට තත්ත්වය වඩාත් බරපතල වන බව පැහැදිලි කරුණකි. "මහින්ද විත්තන" සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය හා "අපි වවමු - රට නගමු" දේශීය ආහාර නිෂ්පාදනය දිරිගැන්වීමේ ජාතික මෙහෙයුම (2007-2010) යටතේ පුරත් කුඹුරු තැවත වගාවට යොදා ගැනීම තුළින් වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය වර්ධනය කිරීම සඳහා විශේෂ වැඩපිළිවෙළක් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවත්නා අවධියක, එම වැඩපිළිවෙළ සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා මෙවැනි අධ්‍යයනයක් සිදු කිරීම තුළින් පවතින ගැටලු සහගත තත්ත්වයන් හඳුනාගැනීම වැදගත් වේ යන්න අවධාරණය කරමි.

මෙම අධ්‍යයනය කොළඹ, ගම්පහ, කරවතර, කෑගල්ල, රත්නපුර, ගාල්ල, මාතර, මහනුවර සහ නුවරඑළිය යන තෙත් කලාපයට අයත් දිස්ත්‍රික්ක ආවරණය වන පරිදි ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන 17ක් ආශ්‍රිත ගොවීන් 524 දෙනෙකු වෙත ප්‍රශ්නාවලි ඉදිරිපත් කොට දත්ත ලබා ගැනීම මගින් සිදු කරන ලදී. තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ප්‍රමාණය අඩුවීමට හේතු වූ සාධක පිළිබඳ ව මූලික විමසීමට ලක් කිරීම තුළින් මෙම අධ්‍යයනය සිදු කර ඇත. අධ්‍යයනය මගින් අනාවරණය වූ පරිදි, තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩුවීමට ප්‍රධාන හේතු ලෙස බලපා ඇත්තේ වාරි පද්ධතිවල පවතින ගැටලුසහගත තත්ත්වයන් ය. සම්පූර්ණයට අනුව ගොවීන්ගෙන් 73% ක ප්‍රතිගතයක් මේ බව සනාථ කර ඇති අතර, ඇළ මාර්ගවල පවතින දුර්වලතා නිසා ජලය ලබා ගැනීමේ ගැටලුව 67% කට හා ජලය බැස යාමේ ගැටලුව 58% කට බලපා තිබුණි. තව ද නිෂ්පාදන වියදම ඉහළ යාම, කාලගුණ සහ දේශගුණ ගැටලු, ගොවියාගේ ආදායම ප්‍රමාණවත් නො වීම, නිසි ප්‍රවේශ මාර්ග නො තිබීම සහ මී උණ පිළිබඳ ගැටලු වගා කටයුතු සිදු කිරීමට මහත් බාධාවක් වී ඇත.

මෙම අධ්‍යයනය තුළින් ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්කවලට ප්‍රවේශ වූ සුසෂම කරුණු රාශියක් පිළිබඳ ව තොරතුරු විමසා බලා ඇත. බොහෝ ගැටලු එකිනෙක හා බද්ධව පවතින බැවින් ඒවා විසඳීම සඳහා අදාළ පාර්ශවයන් ඒකාබද්ධවීමේ අවශ්‍යතාවය ද මෙම අධ්‍යයනය මගින් පෙන්වා දී ඇත.

අධ්‍යයනය තුළින් අනාවරණය කර ගත් කරුණු පදනම් කරගනිමින් සකස් කර ඇති මෙම වාර්තාව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ට ඉතා වැදගත් වන අතර, දැනට ක්‍රියාත්මක "මහින්ද විත්තන" වැඩපිළිවෙළ හා "අපි වවමු-රට නගමු" දේශීය ආහාර නිෂ්පාදනය දිරිගැන්වීමේ ජාතික වැඩසටහන තවදුරටත් සාර්ථක කරගැනීමට රාකුළක් වනු ඇත.

අධ්‍යක්ෂ
මහාචාර්ය රංජිත් ප්‍රේමලාල් ද සිල්වා

ස්තූතිය

"මහින්ද විත්තන" අපේක්ෂාවන් මුදුන් පමුණුවා ගැනීම සඳහා අරඹා ඇති "අපි වචන-රට නගමු" දේශීය ආහාර නිෂ්පාදනය දිරිගැන්වීමේ ජාතික මෙහෙයුම (2007-2010) යටතේ පුරන් කුඹුරු නැවත වගාවට යොදා ගැනීම සම්බන්ධ ව විශේෂ වැඩපිළිවෙළක් ක්‍රියාත්මක අවධියක මෙවැනි අධ්‍යයනයක් සිදු කිරීමේ කාලීන අවශ්‍යතාවය හඳුනා ගනිමින්, මේ සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍ය හා ආයතනික සම්පත් ලබා දෙමින් අප ධෛර්‍යමත් කළ ආයතනයේ හිටපු අධ්‍යක්ෂක ව.කේ. නානායක්කාර මහතාට අපගේ විශේෂ ස්තූතිය පුද කරන්නෙමු. අධ්‍යයනයේ පවතින වැදගත්කම හඳුනාගෙන පර්යේෂණ වාර්තාවක් ලෙස මෙය පිළිගැන්වීමට අවශ්‍ය උපදෙස් ලබා දුන් ආයතනයේ වර්තමාන අධ්‍යක්ෂ, මහාචාර්ය රංජිත් ප්‍රේමලාල් ද සිල්වා මහතාටත්, අධ්‍යයන වාර්තාව සකස් කිරීමේ ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වාම නිසි උපදෙස් ලබා දෙමින් අප මෙහෙය වූ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ (පර්යේෂණ) ආචාර්ය එල්.පී. රූපසේන මහතාටත්, තම කාලය කැප කරමින් අවශ්‍ය උපදෙස් හා සහයෝගය ලබා දුන් කාමී ප්‍රතිපත්ති හා ව්‍යාපෘති ඇගයීම් අංශයේ අංශ ප්‍රධාන, අධි පර්යේෂක සේකේ.එම්.ඩී. චන්ද්‍රසිරි මහතාටත් අපගේ විශේෂ ස්තූතිය පිරි නැමීමට මෙය අවස්ථාවක් කොට ගත්තෙමු.

අධ්‍යයනයේ අවසාන කෙටුම්පත උසස් තත්ත්වයකට ගෙන ඒම සඳහා විඩාත් එලදායී අදහස් හා යෝජනා ලබා දෙමින් සහාය දැක් වූ රුහුණ විශ්ව විද්‍යාලයේ කාමී හා ආර්ථික විද්‍යා පීඨයේ මහාචාර්ය මංගල සොයිසා මහතා ද ස්තූති පූර්වක ව සිහිපත් කෙරේ.

අධ්‍යයනයේ දී ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කිරීමට සහාය ලබා දුන් තෙත් කලාපයේ සියලුම දිස්ත්‍රික්කවලට අයත් ගොවිජනසේවා සහකාර කොමසාරිස්වරුන්, අදාළ ගොවිජනසේවා මධ්‍යස්ථාන ප්‍රාදේශීය නිලධාරීන් සහ කාමීකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර නිලධාරීන් ද සිහිපත් කරමු. තව ද පළාත් කාමීකර්ම අධ්‍යක්ෂ නිලධාරීන් හා කාමීකර්ම නිලධාරීන් ද ලබාදුන් සහයෝගය අගය කොට සලකමු.

පර්යේෂණ ගැටලුව හඳුනා ගැනීමේ සිට අධ්‍යයනය සඳහා දත්ත රැස් කිරීමේ කටයුතුවල අවසානය දක්වා ම උපරිම අත්දැමින් සහාය ලබා දෙමින් දත්ත විශ්ලේෂණ කටයුතුවලට ද විශේෂ සහායක් ලබා දුන් සංඛ්‍යාත සහකාර එන්.ඒ.කේ.ඒ.එස්. අනුරසිරි සහ දත්ත රැස් කිරීමේ දී සහාය ලබා දුන් සංවර්ධන නිලධාරී ඩබ්.පී.එස්. වික්‍රමගේ, දත්ත ඇතුළත් කිරීමේ නිලධාරී භංසු යසරත්න යන මහත්වරුන්ට ද පර්යේෂණ සහකාරවරුන් ලෙස සහාය ලබා දුන්, එච්.එම්.ආර්.එම්.පී. ද සිල්වා, ඉමේෂා මුතුමාල, ඩබ්.එන්.ඒ. සොයිසා, ඩබ්.ඒ. නදීකා සේමමාලි, කේ.එම්.ආර්.එස්. දිසානායක මෙනවියන්ට සහ එම්.ඩබ්.එස්.සී. විරසිංහ, පී.කේ.එස්. කුමාර යන මහතුන්ට ද අපගේ ස්තූතිය පිරිනැමේ.

ද්විතියික දත්ත ලබා ගැනීමේ දී සහාය ලබා දුන් පුස්තකාලයාධිපතිනි ශ්‍රීමා කටුගම්පල මෙනවියට හා සහකාර පුස්තකාලයාධිපතිනි, වයි.කේ.පී. විරරත්න මහත්මියටත්, දත්ත විශ්ලේෂණ කටයුතු සිදු කළ දත්ත සැකසුම් ඒකකයේ අංශ ප්‍රධාන එම්.ඩී.එල්. සෙනරත් මහතා ඇතුළු කාර්ය මණ්ඩලයටත්, වාර්තා පිටපත පරිගණක ගත කිරීම් සිදු කළ කාමී ප්‍රතිපත්ති හා ව්‍යාපෘති ඇගයීම් අංශයේ යතුරු ලේඛකා, පී.එම්. විජිතා පද්මනී මහත්මියටත්, පිටකවර නිර්මාණය හා පරිගණක පිටු සැකසුම සිදු කළ උදේනි කරුණාරත්න මහත්මියටත් කෘතඥතා පූර්වක ස්තූතිය පිරි නැමේ.

වාර්තා පිටපත් කියවා අදහස් ලබා දුන්, පර්යේෂණ නිලධාරීන් එම්.ඩී. සුසිලා ලුර්දු මහත්මියටත්, සෝදුපත් බැලීමෙන් සහාය වූ ප්‍රචාන්ති හා ප්‍රකාශන නිලධාරීන් වන්සලා ගමගේ මෙනවියටත් වාර්තාවේ, මුද්‍රණ කටයුතු සිදු කළ ප්‍රකාශන අංශයේ, වැඩබලන ඒකක ප්‍රධාන එස්. රාමේස්වරන් මහතා හා මුද්‍රණ අංශයේ යූ.පී. ගුණරත්න මහතා ඇතුළු කාර්ය මණ්ඩලයටත්, තත් අයුරින් සහාය දැක් වූ සියලු දෙනාටත් අපගේ ස්තූතිය පිරි නැමේ.

එස්. ඇපාසිංහ
එන්.එස්.බී. ඇපාකන්ද
සාගරිකා හිටිහාමු

සංක්ෂිප්තය

ශ්‍රී ලංකාව පාරිසරික වශයෙන් විසලී කලාපය, අතරමැදි කලාපය සහ තෙත් කලාපය යනුවෙන් කලාප තුනකට බෙදා වෙන් කර ඇත. මෙම කලාපයන්හි කුඹුරු වගා කරන බිම් ප්‍රමාණ සැලකීමේ දී විසලී සහ අතරමැදි කලාපවල වගා බිම් ප්‍රමාණයේ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන අතර, තෙත් කලාපයේ අඩු වීමක් දක්නට ලැබේ. 1995-2007 කාල පරාසය තුළ තෙත් කලාපයේ මෙම වගා කරන කුඹුරු ප්‍රමාණය 31.5% කින් අඩු වී ඇත. වර්තමාන රජය "මහින්ද විත්තන" ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය මත පදනම් වෙමින් "අපි වවමු-රට තගමු" කඩිනම් ආහාර සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය වර්ධනය කිරීම සඳහා සක්‍රීය ලෙස දායක වී ඇත. එවන් පසුබිමක් යටතේ ඇරඹූ මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ, තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු වීමට හේතු වූ කරුණු සොයා බැලීම යි. මෙම අධ්‍යයනය තෙත් කලාපයේ සියලුම දිස්ත්‍රික්ක ආවරණය වන පරිදි (කොළඹ, ගම්පහ, කර්තර, ගාල්ල, මාතර, කෑගල්ල, රත්නපුර, මහනුවර සහ නුවරඑළිය) සිදු කරන ලද අතර, ගොවිජනසේවා මධ්‍යස්ථාන 17 ක් ආශ්‍රිතව දත්ත රැස් කර ගන්නා ලදී. "බහු පියවර නියැදි ක්‍රමය" අනුව නියැදිය තෝරා ගත් අතර, අදාළ ගොවිජනසේවා මධ්‍යස්ථාන තුළින් තෝරා ගත් ගොවීන් 524 දෙනෙකු වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියක් මගින් අධ්‍යයනයේ ප්‍රාථමික දත්ත සපයා ගැනිණ. ද්විතියික දත්ත සාහිත්‍ය විමර්ශනය තුළින් හා සෂ්ත්‍රයට අදාළ නිලධාරීන්ගෙන් ලබා ගන්නා ලදී. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සෂ්ත්‍ර තොරතුරු 2008 මැයි මස සිට 2009 පෙබරවාරි මස දක්වා රැස් කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකාවේ තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩුවීම කෙරෙහි දීර්ඝකාලීනව (පුරන්විමට හැරීම) මෙන් ම කෙටිකාලීනව කුඹුරු වගා නොකිරීම බලපා ඇත. මෙම වගා බිම් ප්‍රමාණ අඩුවීම එක් හැටලුවක් නිසා පමණක් නොව හැටලු ගණනාවක් නිසා සිදු වූවකි. අධ්‍යයනයට භාජනය කළ සමස්ත නියැදියේ 72% ක ප්‍රතිශතයකට වගා නොකිරීම සඳහා බලපාන හැටලු හතරකට වඩා තිබූ අතර, එක් හැටලුවක් පමණක් ඒ සඳහා බලපා තිබුණේ 2% ක ප්‍රතිශතයකට පමණි. එම නිසා එක් හැටලුවක් විසඳීම තුළින් ප්‍රශ්නය මුරමහින් ම නො විසඳෙනු ඇත.

සමස්ත නියැදියේ ගොවීන්ගෙන් 73% ක ප්‍රතිශතයක් අනාවරණය කරනු ලැබුවේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණ අඩු වීමට ප්‍රධානම හේතුව වාරි පද්ධතියේ පවතින හැටලුකාරී තත්ත්වයන්ය. මෙම හැටලුව දැඩිව බලපා ඇති දිස්ත්‍රික්ක ලෙස ගාල්ල (83%), කර්තර (81%), රත්නපුර (78%) හා මහනුවර (73%) ක් ලෙස හැඳින්විය හැක. ගොවීන් වාරිතා කළ ආකාරයට මෙම ජල හැටලුවේ ආකාර 2කි. එනම් ජල මාර්ග වල් බිහිවී අවහිර වී තිබීම නිසා කුඹුරුවලට ප්‍රමාණවත් ජලය ලබා ගැනීමේ හැටලුව සහ කුඹුරුවල ජලය බැස යාමේ හැටලුව යි. මෙය ප්‍රතිශත ලෙස සැලකූ විට පිළිවෙලින් 66.7% සහ 58.3% කි. ජලය බැස යාම වඩාත් හැටලු සහගත වී තිබුණේ කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයට වන අතර, එය අඩුවෙන් ම බලපා තිබුණේ නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයට (48%) ය. මෙසේ තවදුරටත් තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ප්‍රමාණය අඩු වීමට හේතු සලකා බැලීමේ දී ගොවීන්ගෙන් ලද ප්‍රතිචාර අනුව වැදගත් වන කරුණු පහත සඳහන් ලෙස දැක්විය හැක.

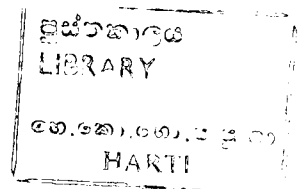
- ❖ කාලගුණ හා දේශගුණික හැටලු නිසා වගා අපහසුතා හැටලු (70%)
- ❖ ගොවිජල යන්ත්‍ර උපකරණ සොයා ගැනීමේ හා මිල සම්බන්ධව හැටලු (68%)
- ❖ සත්ව හානි නිසා වගා හැටලු (64%)
- ❖ යාබද කුඹුරු වගා නො කිරීම නිසා හැටලු (53%)
- ❖ තමන් ලබන ආදායම ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා හැටලු (42%)
- ❖ ශ්‍රමයේ මිල හා ශ්‍රම සොයා ගැනීමේ පිළිබඳ හැටලු (37%)
- ❖ ලවණතාවය, මළකඩ හා කිවුල නිසා ඇති වූ හැටලු (36%)
- ❖ අස්වැන්න ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා හැටලු (36%)

- ❖ කාමරසායන මිල සහ ගුණත්වය පිළිබඳ ගැටලු (31%)
- ❖ යායක ගොවීන් එක්ව වගා නො කිරීමේ ගැටලු (30%)
- ❖ නිසි ප්‍රවේශ මාර්ග නොමැති වීම නිසා ගැටලු (29%)
- ❖ මි උණ නිසා ගැටලු (27%)
- ❖ බන්තර වී මිල හා ගුණත්වය පිළිබඳ ගැටලු (20%)

තව දුරටත් වගා නො කිරීමට හේතු වූ කරුණු වඩාත් සුඝෂම වූ පරිදි සොයා බලා ඇත. සමස්ත තෙත් කලාපීය ප්‍රතිඵලය ඉහත ආකාරයට වුව ද දිස්ත්‍රික්ක අනුව සැලකීමේ දී මෙම තත්ත්වයන් හි වෙනසක් දැකිය හැක. එක් දිස්ත්‍රික්කයකට ඉතා අවම වශයෙන් බලපා ඇති ගැටලු තවත් දිස්ත්‍රික්කයකට ඉතා තදින්ම බලපා ඇත. මේ ආකාරයට දිස්ත්‍රික්ක අනුව මෙම ගැටලු සහගත තත්ත්ව වෙනස් වන නිසා ස්ථානවලට විශේෂ වූ ගැටලු රැසක් ඇති බව අධ්‍යයනයෙන් හඳුනා ගැනිණ. මින් පැහැදිලි වන්නේ සෘජු මට්ටමේ (micro) සැලසුම්වල අවශ්‍යතාවයක් පවතින බවයි. ඒ ඒ යාය මට්ටමින් ඇති සුවිශේෂ වූ ගැටලු හඳුනාගැනීම හා ඒවා විසඳීමට පියවර ගැනීම එම ප්‍රදේශවලට අදාළ ගොවිජන සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානවල මූලිකත්වයෙන් සිදු කළ යුතුය. මේ කටයුත්තේ දී එම සුවිශේෂ වූ ගැටලු, අදාළ රේඛීය ආයතන/දෙපාර්තමේන්තුවලට යොමු කිරීම මගින් ඔවුන්ගේ සහයෝගයෙන් විසඳා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය. ගැටලු මුරමතින් ම විසඳිය හැක්කේ එකිනෙක හා ඒකාබද්ධ ගැටලු ගණනාවකට එකවර ප්‍රතිකර්ම යෙදීම තුළිනි. මෙම ගැටලු විසඳීම සඳහා ගන්නා ප්‍රයත්නය ආයතන ගණනාවක සාමූහිකත්වයෙන් සිදු විය යුත්තක් වන අතර, ඒ තුළින් තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය වර්ධනය කරගැනීමේ අරමුණ ඉටුකර ගැනීමට හැකි වනු ඇත.

පටුන

	පිටු අංකය
පෙරවිදන	iii
ස්තූතිය	iv
සංකීර්ණය	v
පටුන	vii
වග්‍ය සටහන් සහ ප්‍රස්ථාර සටහන් ලැයිස්තුව	x
පළමු පරිච්ඡේදය	
1. හැඳින්වීම	1
1.1 අධ්‍යයනයේ පසුබිම	1
1.2 අධ්‍යයනයේ වැදගත්කම	5
1.3 අධ්‍යයන ගැටලු හා එහි අවශ්‍යතාවය	6
1.4 අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණු	7
1.5 පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය	7
1.5.1 නියැදිය තෝරා ගැනීම	7
1.5.2 දත්ත හා තොරතුරු රැස්කර ගැනීමේ ක්‍රමවේදය	9
1.6 දත්ත විශ්ලේෂණය	10
1.7 අධ්‍යයනයේ සීමා	11
1.8 පරිච්ඡේද සැකසුම	11
දෙවන පරිච්ඡේදය	
සාහිත්‍ය විමර්ශනය	12
2.1 දේශීය සාහි අංශයේ ඉතිහාසය	12
2.2 ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාවේ නිෂ්පාදන ඵලදායීතාවය	17
තුන්වන පරිච්ඡේදය	
ශ්‍රී ලංකාවේ සහ තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය	20
3.1 හැඳින්වීම	20
3.2 ශ්‍රී ලංකාවේ අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු	21
3.3 ශ්‍රී ලංකාවේ මුර කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය	23
3.4 ශ්‍රී ලංකාවේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය	25
3.5 ශ්‍රී ලංකාවේ කුඹුරු වගා බිම් ප්‍රමාණයේ වර්ධනය	27
3.5.1 “අපි වවමු-රට නගමු” වැඩසටහන	27
3.5.2 පොහොර සහනාධාර ක්‍රමය	28
3.5.3 බැංකු ණය	29
3.5.4 වගා රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රම	30
3.5.5 වී සඳහා සහතික මිල	31
3.5.6 දේශීය සහල් මිල	32
3.5.7 සහල් ආනයනය	33
3.5.8 නිෂ්පාදන ඵලදායීතාවය	35
3.6 ශ්‍රී ලංකාවේ කන්න හා වර්ෂාපතන රටාවන්	36

3.7	තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණ, පුරත් වූ කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණ, නිෂ්පාදන ඵලදායීතාවය හා ගෂ්ණ හිමිකාවය	37
3.7.1	කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය	38
3.7.2	ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය	42
3.7.3	කරුණාටුණකොටුව දිස්ත්‍රික්කය	46
3.7.4	කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කය	50
3.7.5	රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය	54
3.7.6	ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය	58
3.7.7	මාතලේ දිස්ත්‍රික්කය	62
3.7.8	මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය	66
3.7.9	නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කය	70
3.7.10	තෙත් කලාපය	74

හතරවන පරිච්ඡේදය

	අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල හා සාකච්ඡා	79
	නියැදියේ සමාජ ආර්ථික තොරතුරු සහ ආයතනික සබඳතා	
4.1	භූදික්වීම	79
4.2	නියැදියේ සමාජ/ආර්ථික තොරතුරු	79
4.2.1	ජනගහන ලක්ෂණ	79
4.2.2	අධ්‍යාපනික තත්ත්වය	81
4.2.3	ලුම් බලකාය	82
4.2.4	රැකියා නියුක්තිය	83
4.3	නිවාස හා වෙනත් පහසුකම්	84
4.3.1	නිවාස	84
4.3.2	විදුලිබලය හා දුරකථන පහසුකම්	84
4.3.3	බිම්බ සහ නැමට ජලය සපයා ගැනීම	85
4.4	ගාහස්ත හා කාමී උපකරණ අයිතිය	86
4.5	ගාහස්ත ආදායම	87
4.5.1	සාමාන්‍ය ගාහස්ත ආදායම හා ඒකපුද්ගල ආදායම	87
4.5.2	ආදායම් මට්ටම්	88
4.5.3	ආදායමේ සංයුතිය	90
4.6	ඒක පුද්ගල ඉඩම් පරිභෝජනය, වගා රටාව හා ඉඩම් අයිතිය	90
4.6.1	ඒක පුද්ගල ඉඩම් පරිභෝජනය	91
4.6.2	වගා රටාව	92
4.7	ඉඩම් විශාලත්වය අනුව බෙදීයාම	93
4.7.1	ගෙවතු ඉඩම් බෙදීයාම	93
4.7.2	ගොඩ ඉඩම් බෙදීයාම	93
4.7.3	කුඹුරු ඉඩම් බෙදීයාම	93
4.7.4	කුඹුරු ඉඩම් අයිතිය	94
4.8	කුඹුරු වගා කිරීම සඳහා පවතින ආයතනික සබඳතා	95
4.8.1	ගොවි සංවිධාන	95
4.8.2	කන්න රැස්වීම්	96
4.8.3	කාමී ව්‍යාප්ති සේවාව	97
4.8.4	වි ගොවිතැනේ දී උපදෙස් ලබා ගැනීම	97

සස්ඵන පරිච්ඡේදය

අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල හා සාකච්ඡා	99
වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයන් අඩුවීමට හේතු හඳුනා ගැනීම	
5.1 හැඳින්වීම	99
5.2 ගොවිතමයේ ප්‍රධාන ම ගැටලුව	100
5.3 ගොවිතමයේ ලද ප්‍රතිඵල අනුව පවතින ගැටලු වර්ගීකරණය	101
5.4 වාරිමාර්ග පද්ධතියේ පවතින ගැටලු	102
5.5 කාලගුණික හා දේශගුණික ගැටලු	108
5.6 සත්ව හානි වී වගාව කෙරෙහි බලපෑම	110
5.7 නම් පාලනයෙන් දුරස්වීම වී වගාව කෙරෙහි බලපෑම	111
5.8 ගොවියා ලබන ආදායම (පවුලේ ආදායම)	113
5.9 නිෂ්පාදන වියදම කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	115
5.9.1 ශ්‍රමයේ මිල සහ සොයා ගැනීමේ ගැටලු	116
5.9.2 කාම් රසායන ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ ගැටලු	117
5.9.3 ගොවිපල බලය නිසා ඇති වූ ගැටලු	118
5.9.4 බිත්තර වී පිළිබඳ ගැටලු	119
5.10 අස්වැන්න සැලකිය යුතු මට්ටමක නොතිබීම	120
5.11 ලවණතාවය / කිචුල / මලකඩ තත්ත්ව කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	121
5.12 යාක ගොවිතම එකවර වගා නොකිරීම පිළිබඳ ගැටලු	123
5.13 කුඹුරු වගාව කෙරෙහි මී උණ රෝගයේ බලපෑම (Leptospirosis)	124
5.14 කාගර්කරණය පිළිබඳ ගැටලු	126
5.14.1 ස-වර්ධන ව්‍යාපෘති හා අධිවේගී මාර්ගවල බලපෑම	128
5.14.2 ප්‍රවේග මාර්ග නොතිබීම නිසා ඇතිවන ගැටලු	129
5.15 පස සෝදා යාම සහ වෙනත් තැනිම් කටයුතු නිසා වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීම	131
5.16 පොහොර ලබා ගැනීමේ දී ඇති වූ ගැටලු	131
5.17 වී ගොවියාගේ සමාජ තත්ත්වය වී වගාව කෙරෙහි බලපෑම	132
5.18 ඉඩම් අයිතිය කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	133
5.19 පොද්ගලික අපහසුතා නිසා වගා බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීම	134
5.20 ගොවියා වෙනත් රැකියාවක යෙදීම නිසා වගා බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීම	134
5.21 තෙත්ත ගැටර නිසා වගා බිම් ප්‍රමාණය අඩුවීම (ඉඩම් ආරවුල් / අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග)	135
5.22 කුඹුරු හැල් සහ වැලි සහිත වීම නිසා වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීම	136
5.23 වී අලෙවියේ දී ඇති වූ ගැටලු වී වගාවට සිදු කරන බලපෑම	137
5.24 ණය ලබා ගැනීමේ දී ඇතිවන ගැටලු	137
5.25 කුඹුරු වගා කිරීම සඳහා ණය මුදලක අවශ්‍යතාවය (විශේෂයෙන් පුරන් ගොවිතම සඳහා)	138
5.26 කුඹුරු ඉඩම් වෙනත් කාර්යයන් සඳහා යොදා ගැනීම	139

හසඵන පරිච්ඡේදය

හිගමන හා යෝජනා	143
ආශ්‍රිත ශ්‍රවණ	151
ඇමුණුම: 1, 2 වී සහතික මිල	152
ඇමුණුම: 3 ගෙවතු ඉඩම් විශාලත්වය අනුව බෙදී යාම	154
ඇමුණුම: 4 ගොඩ ඉඩම් විශාලත්වය අනුව බෙදී යාම	155
ඇමුණුම: 5 කුඹුරු ඉඩම් විශාලත්වය අනුව බෙදී යාම	156

විග්‍රහ සටහන් සහ ප්‍රස්ථාර සටහන්

විග්‍රහ

1.1	ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන තෝරා ගැනීම	08
1.2	නියැදිය තෝරා ගැනීම	09
2.1	19 වන සියවසේ වී වගාව	15
2.2	වියළි කලාපීය ගොවි ජනපද	16
2.3	ඇරණි දියුණු කළ වී ප්‍රභේද හා විශේෂ ලක්ෂණ	19
3.1	2002 වර්ෂයේ සිට 2003 වර්ෂය දක්වා අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයේ විචලනාවය	22
3.2	ශ්‍රී ලංකාවේ මුර කුඹුරු ප්‍රමාණය (පාදක වර්ෂය, 1997-1998)	23
3.3	ශ්‍රී ලංකාවේ මුර කුඹුරු ප්‍රමාණය (පාදක වර්ෂය 2002)	24
3.4	ශ්‍රී ලංකාවේ වගා කළ ඉඩම් ප්‍රමාණය හා ශෂ්‍ය භීව්‍රතාවය (1960-2009)	25
3.5	පොහොර සහනාධාරය වෙනුවෙන් වැය කර ඇති මුදල (1997-2007)	29
3.6	වී වගාව සඳහා ලබා දුන් බැංකු ණය (2000-2008)	30
3.7	රක්ෂණ වගා බිම් ප්‍රමාණය හා හානි රක්ෂණ ගෙවීම් (1998-2008)	31
3.8	සහල් ආනයනයේ දී අය කරන ලද බදු (1994-2009)	32
3.9	සහල් ආනයනය (1960-2008)	33
3.10	සහල් පරිභෝජනය (1960-2008)	34
3.11	අස්වැන්න හා ඒකක වලදායීතාවය (1960-2009)	35
3.12	අස්වැද්දෙන ලද වැඩිම කුඹුරු ප්‍රමාණය සහ අදාළ වර්ෂ	38
4.1	ගොවි කාරකයන් වයස් කාණ්ඩ අනුව බෙදී යාම	79
4.2	නියැදි ජනගහනයේ සාමාජික සංඛ්‍යාව වයස් කාණ්ඩ අනුව බෙදී යාම	80
4.3	ප්‍රධාන ගොවි කාරකයන්ගේ අධ්‍යාපන මට්ටම	81
4.4	නියැදි ජනගහනය කාර්යයන් අනුව බෙදී යාම	82
4.5	ප්‍රධාන රැකියා අනුව ජනගහනයේ ව්‍යාප්තිය	83
4.6	විදුලිබලය හා දුරකථන පහසුකම්	85
4.7	බීමට හා නෑමට ජලය සපයා ගැනීම	85
4.8	ගහස්ථ හා කෘෂි උපකරණ අයිතිය	86
4.9	කුටුම්භ ආදායම් තත්ත්ව	88
4.10	දිස්ත්‍රික් අනුව කුටුම්භ අතර ආදායම බෙදී යාම	89
4.11	කුටුම්භයන් විවිධ මාර්ගවලින් ලබන ආදායම	90
4.12	ඒක පුද්ගල ඉඩම් පරිභෝජනය	92
4.13	කුඹුරු ඉඩම් භක්තිය අනුව කුටුම්භයන් අතර බෙදීයාම	94
4.14	ගොවි සංවිධානවලින් ලබා දෙන සේවා	95
4.15	කන්න රැස්වීම්වලට ගොවි සහභාගීත්වය	97
5.1	වාරි පද්ධතියේ පවතින ගැටලු නිසා අපහසුතාවට පත් වූ ගොවීන් සහ වගා බිම් ප්‍රමාණ අඩු කළ ගොවීන්	101
5.2	වාරිමාර්ග පද්ධතියේ පවතින ගැටලු	102
5.3	කාලගුණ හා දේශගුණ තත්ත්ව වී වගාව කෙරෙහි වන බලපෑම	109
5.4	සත්ව හානි කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	110
5.5	තම පාලනයෙන් දුරස්ථීම් කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	112
5.6	ගිණි සංගුණක සංඛ්‍යා සටහන	114
5.7	ගොවියා ලබන ආදායම කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	115
5.8	නිෂ්පාදන වියදම් කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	116
5.9	ශ්‍රමය ලබාගැනීම කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	117
5.10	කෘෂි රජයක දැවිලි මිල සහ ප්‍රමිතිය කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	118
5.11	ගොවිපල බලය කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	118

5.12	බන්තර වී ගැටලුව කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	119
5.13	අස්වැන්න සැලකිය යුතු මට්ටමක නො තිබීම කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	120
5.14	ලවණතාවය, මිලකඩ සහ කිවුල කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	122
5.15	එක් ව වගා නො කිරීම කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	123
5.16	මී උණ ව්‍යාප්තිය කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	125
5.17	සත්ව හා වෙනත් අපද්‍රව්‍ය නිසා වගා ගැටලු ඇති වීම	127
5.18	සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හා අධිවේගී මාර්ගවල බලපෑම් නිසා වගා ගැටලු ඇතිවීම	129
5.19	නිසි ප්‍රවේශ මාර්ග නො තිබීම කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	130
5.20	පස සෝදායාම සහ වෙනත් හැනීම් කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	131
5.21	පොහොර ලබා ගැනීමේ දී ගැටලු ඇතිවීම	132
5.22	කුඹුරු ඉඩම් අයිතිය වී වගාව කෙරෙහි බලපෑම	133
5.23	වෙනත් රැකියාවක යෙදීම නිසා වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු වීම	135
5.24	තෛනික ගැටලු නිසා වගා බිම් අඩු වීම	135
5.25	වී අලෙවිය සම්බන්ධ ගැටලු කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	137
5.26	ණය අවශ්‍යතාවය කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම	139
5.27	කුඹුරු ඉඩම් කුඹුරු ලෙස ම පැවතිය යුතුය යන්න පිළිබඳ ගොවීන් මතකළ අදහස්	140
5.28	පුරන් කුඹුරු වගා කරනවාට වඩා ගොඩකර අලෙවි කිරීම යෝග්‍ය බව විමසීම	141
5.29	වගා කළ නො හැකි ඉඩම්වල වෙනත් හෝඟ වගා කිරීම	142

ප්‍රස්ථාර සටහන්

1.1	දළ දේශීය නිෂ්පාදනයට කාමි අංශයේ හෝඟවලින් සැපයෙන දායකත්වය	02
1.2	කලාප අනුව කුඹුරු වගා බිම් ප්‍රමාණය වෙනස්වීම	03
1.3	පළාත් අනුව වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය	05
3.1	ශ්‍රී ලංකාවේ අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය	21
3.2	ශ්‍රී ලංකාවේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය	26
3.3	පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය (1979-2008)	39
3.4	වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය- කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය (1979-2009)	40
3.5	ශෂ්‍ය භිවුතාවය - කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය (1980-2009)	41
3.6	සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බ්‍රසල්) - කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය (1980-2009)	42
3.7	පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය- ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය (1979-2008)	43
3.8	වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය- ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය (1979-2009)	44
3.9	ශෂ්‍ය භිවුතාවය - ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය (1979-2009)	45
3.10	සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බ්‍රසල්) - ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය (1980-2009)	46
3.11	පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - කරතර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2008)	47
3.12	වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය - කරතර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	48
3.13	ශෂ්‍ය භිවුතාවය - කරතර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	49
3.14	සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බ්‍රසල්) - කරතර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	50
3.15	පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කය (1960-2008)	51
3.16	වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය - කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	52
3.17	ශෂ්‍ය භිවුතාවය - කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	53
3.18	සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බ්‍රසල්) - කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	54
3.19	පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2008)	55
3.20	වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය - රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	56
3.21	ශෂ්‍ය භිවුතාවය - රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	57
3.22	සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බ්‍රසල්) - රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	58

3.23	පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය (1960-2008)	59
3.24	වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය - ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	60
3.25	ශෂ්‍ය භීව්‍රිතාවය - ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	61
3.26	සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බ්‍රසල්) - ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	62
3.27	පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - මාතර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2008)	63
3.28	වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය - මාතර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	64
3.29	ශෂ්‍ය භීව්‍රිතාවය - මාතර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	65
3.30	සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බ්‍රසල්) - මාතර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	66
3.31	පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2008)	67
3.32	වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය - මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	68
3.33	ශෂ්‍ය භීව්‍රිතාවය - මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය - (1960-2009)	69
3.34	සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බ්‍රසල්) - මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	70
3.35	පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කය (1960-2008)	71
3.36	වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය - නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	72
3.37	ශෂ්‍ය භීව්‍රිතාවය - නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කය (1960-200)	73
3.38	සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බ්‍රසල්) - නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)	74
3.39	තෙත් කලාපයේ පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - (1960-2008)	75
3.40	තෙත් කලාපයේ වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය - (1960-2009)	76
3.41	තෙත් කලාපයේ ශෂ්‍ය භීව්‍රිතාවය - (1960-2009)	77
3.42	තෙත් කලාපයේ සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බ්‍රසල්) - (1960-2009)	78
5.1	තෙත් කලාපය තුළ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩුවීමට හේතු	100
5.2	මාරි පද්ධතියේ පවතින ගැටලුවලට මුහුණ දෑ ගොවි නියැදි ප්‍රතිචාර	108

පළමු පරිච්ඡේදය
හැඳින්වීම

1.1 අධ්‍යයනයේ පසුබිම

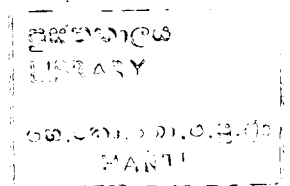
ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයෙන් 70% කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් ග්‍රාමීය ව පිවිත් වන අතර, ඉන් බහුතරයකගේ ප්‍රධාන ජීවනෝපාය මාර්ගය වන්නේ කෘෂිකර්මාන්තය යි. නමුත් ගොවිත් මෑතක සිට වී වගාව ප්‍රධාන කොට ගත් කෘෂි අංශයෙන් ඉවත් වීමේ ප්‍රවණතාවයක් දක්නට ඇත. මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් ම ව්‍යාධි ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියේ ඇතැම් කරුණු බලපෑ බව ඉතිහාසය සාක්ෂි දෙයි.

1977ත් පසුව ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය විවෘතකරණයට ලක් වූ අතර, අදත් ක්‍රියාත්මක වන්නේ එම විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය යි. මෙලෙස දේශීය ආර්ථිකයේ විවිධ අංශ, විවිධ මට්ටම්වලින් විවෘතකරණයට ලක් වූ අතර, කෘෂි අංශය ද එහි ඉලක්කයක් වී ඇති බව දත්ත විමර්ශනයේ දී පැහැදිලි වේ.

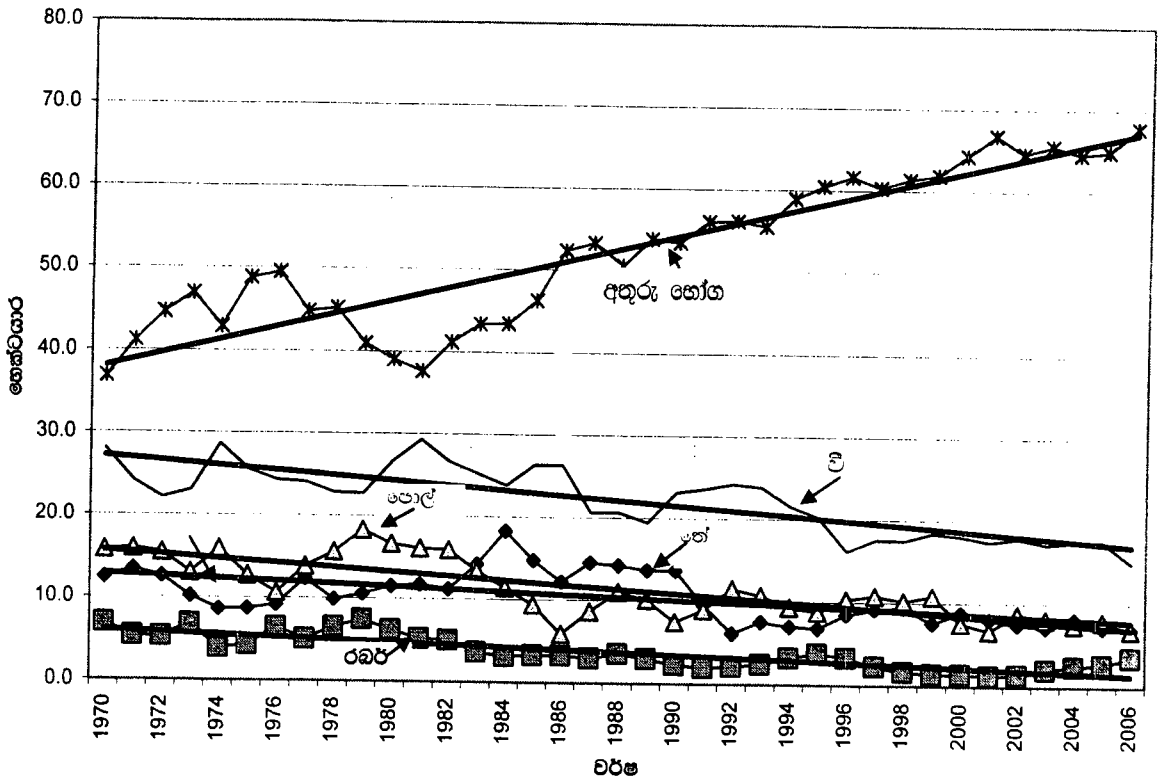
01. 1950 වර්ෂයේ පවත්නා සාධක මිල යටතේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට කෘෂි අංශයේ දායකත්වය 46.3% ක් වන අතර, 1977 වර්ෂයේ දී එය 30.7% ක් විය. 2008 වර්ෂයේ දී එය 13.4% දක්වා අඩු වී ඇත.
02. කෘෂි අංශයේ සේවා නියුක්ති අනුපාතය 1953 වර්ෂයේ 47% සිට 2004 වර්ෂය වන විට 34% දක්වා අඩු වී ඇති අතර, 2008 වර්ෂයේ දී එම අගය 32.7% කි.
03. විදේශ වෙළෙඳාම කෙරේ කෘෂි අංශයේ දායකත්වය 1977 වර්ෂයේ 79% ක් වූ අතර, එය 2008 වර්ෂය වන විට 22.8% දක්වා අඩු වී ඇත (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තා, 2008).

ඉහත දත්ත අනුව පැහැදිලි වන්නේ, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ කෘෂි අංශයට, කෘෂි අංශයේ සේවා නියුක්තියට, විදේශ වෙළෙඳාමේ කෘෂි අංශයට, දක්වන සාපේක්ෂ දායකත්වය ශීඝ්‍ර ලෙස අඩු වී ඇති බව යි. එනම්, දේශීය ආර්ථිකයේ සංවර්ධනයෙහි ශ්‍රී ලා කෘෂි අංශයේ දායකත්වය ක්‍රමක්‍රමයෙන් අඩු වී යන බවක් පැහැදිලි වේ. මෙම තත්ත්වය තවදුරටත් විග්‍රහ කිරීමේ දී දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට දායකත්වය ලබා දෙන හෝග හා එම හෝග කිහිපම අයුරින් දායක වන්නේ ද යන්න විමසීම වැදගත් වනු ඇත.

තේ, රබර්, පොල්, වී සහ අනෙකුත් හෝග ලෙස දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ කෘෂි අංශයට දායකත්වය ලබා දෙන හෝග වර්ගීකරණය කර ඇත. 1970 වර්ෂයේ සිට 2008 වර්ෂය දක්වා තේ, රබර්, පොල් හා වී යන හෝගවලින් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට දක්වන දායකත්වය ප්‍රස්ථාර අංක 1.1 මගින් විස්තර කර ඇත. තේ, රබර්, පොල් හා වී යන හෝගවලින් ලැබෙන දායකත්වය 1970 වර්ෂයේ සිට 2007 වර්ෂය දක්වා සීඝ්‍ර අඩු වීමක් පෙන්නුම් කරන අතර, අතිරේක හෝගවලින් පමණක් දක්වන දායකත්වයේ වර්ධනයක් පැහැදිලි කරයි. මෙම අධ්‍යයනය මූලික වශයෙන් යොමුව පවතින්නේ, වී වගාව සම්බන්ධයෙන් වන අතර, එහි වත්මන් තත්ත්වය පිළිබඳ මෙතැන් සිට සාකච්ඡාවට බඳුන් කෙරේ.

ප්‍රස්ථාර අංක 1.1: දළ දේශීය නිෂ්පාදනයට කෘෂි අංශයේ හෝගවලින් සැපයෙන දායකත්වය

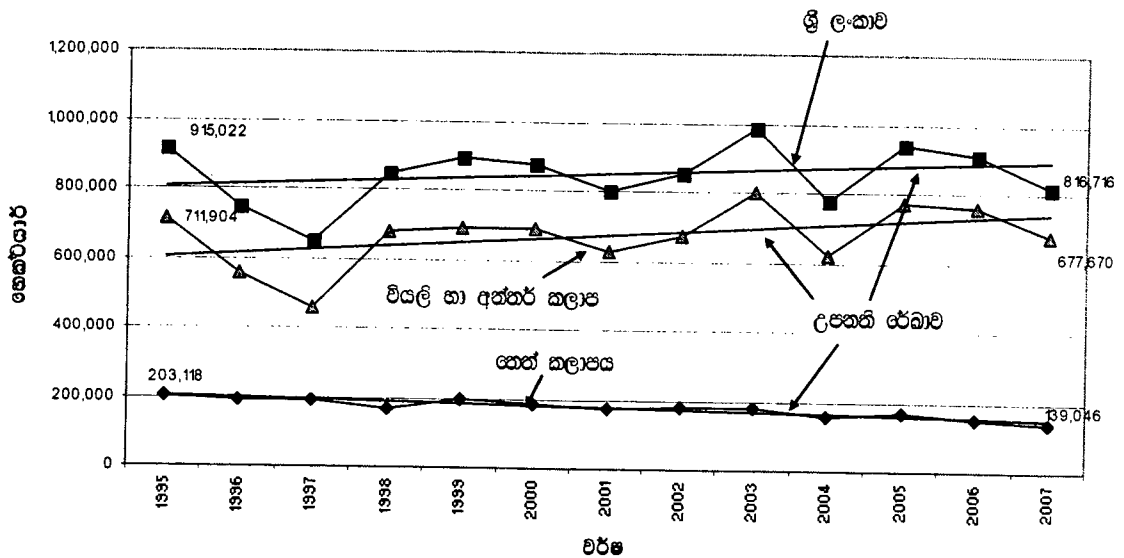
මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2006

ශ්‍රී ලාංකීය කෘෂිකර්මාන්තය තුළ වී වගාවට හිමි වන්නේ අද්විතීය ස්ථානයකි. එයට ප්‍රධාන ම හේතුව වන්නේ, ශ්‍රී ලංකා වාසීන්ගේ ආහාර කාණ්ඩයන් අතර බත්වලට විශේෂ ස්ථානයක් හිමි වීම යි. සමස්ත ලෝකය ම මුහුණ දී සිටින ආහාර අර්බුදයට පිළියම් සෙවීම ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද වීතාල අභියෝගයක් ව පවතින මෙවැනි කාලවකවානුවක වී නිෂ්පාදනය වර්ධනය කිරීම හරහා ජාතික නිෂ්පාදනයට වැඩි දායකත්වයක් සැපයීමේ ක්‍රමෝපායයන් පිළිබඳ යොමු වීම වඩාත් කාලෝචිත වන බව ඉහත දත්ත තුළින් පැහැදිලි වේ.

1952 වර්ෂයේ ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගා කළ බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 479,000ක් වූ අතර, එය 2004 වර්ෂයේ දී හෙක්ටයාර 778,549ක් විය. වැඩි ම වගා බිම් ප්‍රමාණය 1984 වර්ෂයේ වාර්තා වූ අතර, එය සංඛ්‍යාත්මක ව හෙක්ටයාර 990,000කි. 2007 වර්ෂයේ මෙම අගය හෙක්ටයාර 816,716ක් වූ අතර, 2008 වර්ෂයේ දී හෙක්ටයාර 1,053,293 දක්වා (ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2008) වර්ධනය වී ඇත.

නමුත් මෙම වගා බිම් ප්‍රමාණයන් අනුව සමස්ත වශයෙන් රටක් ලෙස දත්ත සලකා බැලීමේ දී උපතන රේඛාවේ (Trend line) වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ ද, කලාප වශයෙන් සැලකීමේ දී වෙනස් වීමක් දක්නට ඇත. 1960 වර්ෂයේ තෙත් කලාපයේ වගා කළ බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 211,844කි. 1995 වර්ෂයේ තෙත් කලාපයේ වගා කළ හැකි බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 203,118 ක් වූ අතර එය 2007 වර්ෂය වන විට වසර 10ක කාල පරාසය තුළ හෙක්ටයාර 139,046 දක්වා හෙක්ටයාර 64,072 ක එනම් ප්‍රතිශතයක් ලෙස 31.5%ක වගා බිම් ප්‍රමාණයක අඩු වීමක් (ප්‍රස්ථාර අංක 1.2) පෙන්නුම් කරයි.

ප්‍රස්ථාර අංක 1.2 කලාප අනුව කුඹුරු වගා බිම් ප්‍රමාණය වෙනස්වීම

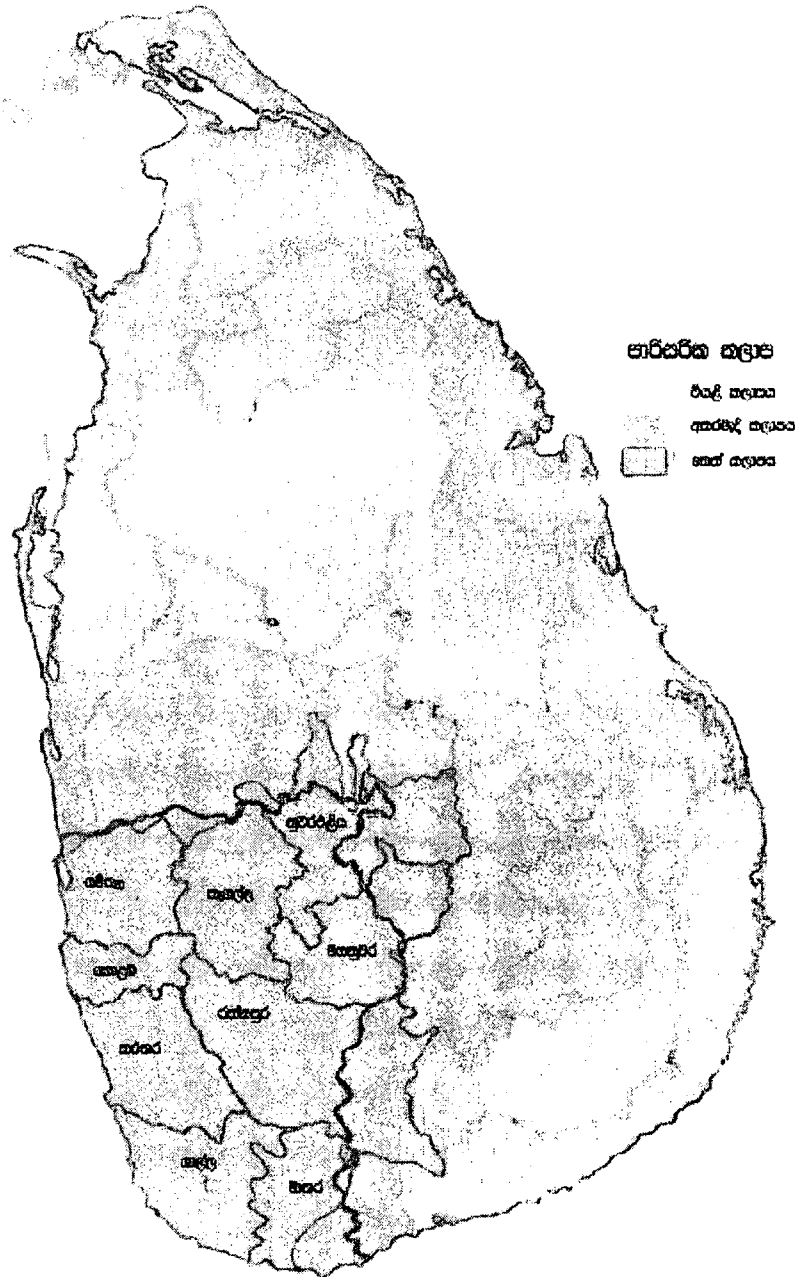
මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2007

නමුත් වියළි කලාපය සහ ශ්‍රී ලංකාව ආශ්‍රිත වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණයන් සැලකූ විට උපතන රේඛාව අනුව වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණයේ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. තෙත් කලාපයේ පමණක් වගා බිම්වල අඩු වීමක් සනිටුහන් වන අතර, එම අඩු වීම පළාත් හා දිස්ත්‍රික්ක අනුව හදුනා ගැනීම ඉතා වැදගත් ය. පළාත් හතරකට අයත් ව දිස්ත්‍රික්ක නවයක් (සිතියම් අංක 1.1) තෙත් කලාපය ලෙස ව්‍යාප්ත ව පවතී.

කොළඹ, ගම්පහ, කරුණා සහ දිස්ත්‍රික්ක බස්නාහිර පළාතට ද, ගාල්ල සහ මාතලේ යන දිස්ත්‍රික්ක දකුණු පළාතට ද, කෑගල්ල සහ රත්නපුර යන දිස්ත්‍රික්ක සබරගමු පළාතට ද, මහනුවර සහ නුවරඑළිය යන දිස්ත්‍රික්ක මධ්‍යම පළාතට ද අයත් වේ. පවතින තත්ත්වය නවදුරටත් විස්තර කිරීම සඳහා පළාත් අනුව වගා කරන ලද ඉඩම් ප්‍රමාණය සලකා බලන අතර, එය ප්‍රස්ථාර අංක 1.3 මගින් පැහැදිලි කෙරේ.

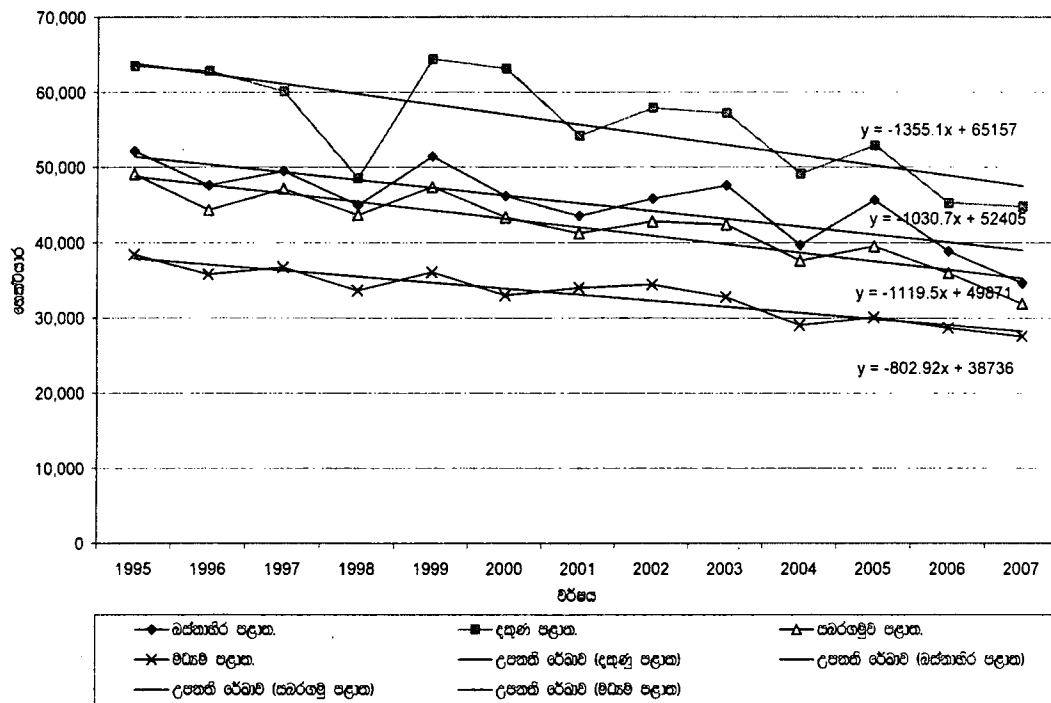
සිතියම් අංක 1.1

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන ජාතික වනජීවී කලාප

0
+

ප්‍රස්ථාර අංක 1.3: පළාත් අනුව වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2007

ප්‍රස්ථාර අංක 1.3 අනුව, 1995 වර්ෂයේ සිට 2007 වර්ෂය දක්වා වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණයේ කුමානුකූල අඩු වීමක් දක්නට ඇත. 1995 වර්ෂයේ බස්නාහිර, දකුණ, සබරගමුව හා මධ්‍යම පළාත් සැලකූ විට වගා කළ බිම් ප්‍රමාණයන් පිළිවෙලින් හෙක්ටයාර, 52,137, 63,470, 49,080 හා 38,431ක් වේ. 2007 වර්ෂය වන විට මෙම වගා බිම් ප්‍රමාණයන් බස්නාහිර පළාතේ හෙක්ටයාර 17,449 (33.5%)ක් ද, දකුණ පළාතේ හෙක්ටයාර 18,683 (29.4%)ක් ද, සබරගමුව පළාතේ හෙක්ටයාර 17,115 (34.9%)ක් ද, සහ මධ්‍යම පළාතේ හෙක්ටයාර 10,826 (28.2%)ක් ද ලෙස අඩු වී ඇත. වසර 12ක කාලය තුළ තෙත් කලාපයේ වගා කළ හැකි කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයෙහි සමස්ත අඩු වීම 31.5% ක් බව ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ මෙම දත්තවලින් පැහැදිලි වේ.

1.2 අධ්‍යයනයේ වැදගත්කම

01. පුරන් කුඹුරු අස්වැද්දීමේ වැඩසටහන යටතේ “තෙත් කලාපයේ වී ගොවිතැන වැඩි දියුණු කිරීමට විශේෂ වැඩපිළිවෙලක් අරඹන්නෙමි. මේ තුළින් ජාතික සහල් සුරක්ෂිතභාවය තහවුරු කිරීමට පියවර ගනිමි” (මහින්ද විත්තන (පිටු 41). මෙම මහින්ද විත්තන වැඩපිළිවෙල සාර්ථක කරගැනීමට අධ්‍යයනය පිටුවහලක් වනු ඇත.
02. “අපි වවමු-රට නගමු” දේශීය ආහාර නිෂ්පාදන දිරි ගැන්වීමේ ජාතික මෙහෙයුම (2007-2010) යටතේ පුරන් කුඹුරු නැවත වගාවට යොදා ගැනීම සම්බන්ධ ව විශේෂ මෙහෙයුමක් සිදු කරමින් පවතින අවධියක එම වැඩපිළිවෙල සාර්ථක කරගැනීමට ද මෙම අධ්‍යයනය පිටුවහලක් වනු ඇත.

03. එසේ ම වර්තමානයේ මේ පිළිබඳ ව විධිමත් පර්යේෂණාත්මක ඇගයීමක් සිදු කර නොතිබීම සහ මෙම අධ්‍යයනය තුළින් කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩුවීමට බලපාන සාධක හඳුනා ගෙන යළි වැඩි කුඹුරු ප්‍රමාණයක් අස්වැද්දීම සඳහා කටයුතු කිරීමට හැකිවීම.

04. අධ්‍යයනයේ අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටු කරගැනීම තුළින් කෘෂිකාර්මික හා පාරිසරික වශයෙන් පවතින ගැටලු සහගත තත්ත්වයන්, සොයා බලා නිගමන හා යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම කාලීන වැදගත්කමක් වනු ඇත.

1.3 අධ්‍යයන ගැටලු හා එහි අවශ්‍යතාවය

එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ ඇස්තමේන්තුවලට අනුව, වසර 2025 වන විට ලෝක ජනගහනය බිලියන 08 ක් පමණ වනු ඇත. මෙම ප්‍රමාණයෙන් බිලියන 05කගේ ම ප්‍රධාන ආහාරය වන්නේ බන් ය. මෙම අවශ්‍යතාව සඳහා මෙ.ටො. මිලියන 540ක් වන ලෝක සහල් නිෂ්පාදනය මෙ.ටො. මිලියන 840ක් දක්වා වර්ධනය කළ (සටහන සඟරාව, 1999, මාර්තු කලාපය) යුතු ය.

1960-1990 අතර කාල පරාසය තුළ ලෝක ජනගහන වර්ධන වේගය 2.1% කි. එයට සාපේක්ෂ ව එම කාල පරාසය තුළ ආහාර නිෂ්පාදන වර්ධන වේගය 2.8%ක් විය. වැඩි වන ජනගහනය පෝෂණය කළ හැකි වර්ධනය වේගයක් ඒ තුළ ගැබ් වී පැවතුණි. නමුත් 1990 දශකය තුළ ජනගහන වර්ධන වේගය 1.8% දක්වා පහත වැටුණ ද, ඊට සාපේක්ෂ ව ආහාර නිෂ්පාදන වර්ධන වේගය ද 1.5% දක්වා පහත වැටුණි. මෙම දත්තවලට අනුව වැඩි වන ජනගහනයට සාපේක්ෂ ව ප්‍රමාණවත් ආහාර නිෂ්පාදනයක් ලෝකයේ සිදු නොවූ බැව් පැහැදිලි වෙයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන තත්ත්වය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 2008 වර්ෂයේ මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය 1% ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරමින් දශ ලක්ෂ 20.2 ක් ලෙස වාර්තා කරයි (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තාව, 2008). මේ සඳහා ආහාර වර්ධන වේගය ද ඒ හා සමගාමී විය යුතු ය. ආර්ථික විශ්ලේෂණවලට අනුව, වී ගොවිතැන සඳහා කුඹුරු ඉඩම් වෙන් කර තැබීමේ ආවේණික පිරිවැය ඉතා ඉහළ ය. වී වගාවේ නිෂ්පාදන පිරිවැයට වඩා අඩු මිලකට ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳ පොළෙන් සහල් ආනයනය කළ හැකි ය. ඒ නිසා වී ගොවිතැන සඳහා වෙන් කර ඇති ඉඩම් වෙනත් ආර්ථික අතින් ඵලදායී කාර්යයකට යෙදවිය හැකි ය. එය ආර්ථික විද්‍යාවට අනුව බුද්ධිමත් තීරණයකි. නමුත් ලෝක ආහාර නිෂ්පාදන වර්ධන වේගය හා ජනගහන වර්ධන වේගය සලකා බැලීමේ දී ආහාර වර්ගවල ඇති විය හැකි සැපයුම් හිඟය නිසා මිල ගණන් ඉහළ යාම කුමන අයුරින් සිදුවේ ද යන්න පුරෝකථනය කිරීම ගැටලුවක් ව පවතී. තත්ත්වය එසේ නම්, දේශීය වශයෙන් සහල් නිෂ්පාදනය වර්ධනය කරලීම ලාභදායී කාර්යයක් වනු ඇත.

1995 සිට 2007 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 734.455 සිට හෙක්ටයාර 711.746 දක්වා 3.1% කින් පහත වැටී ඇත. මේ තත්වය වඩාත් උග්‍රව ඇත්තේ තෙත් කලාපය තුළ ය. මුලින් සඳහන් කළ පරිදි තෙත් කලාපය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 1995 සිට 2007 වර්ෂය දක්වා වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය 31.5% ප්‍රමාණයකින් පහත වැටී ඇත. මෙම ප්‍රවණතාවය දිගට ම පැවතියහොත් තව වසර 10 ගත වන විට තත්ත්වය වඩාත් බරපතල වනු ඇත.

ඉහත සඳහන් කළ කරුණු ඔස්සේ අපට පැහැදිලි වන්නේ, දේශීය වශයෙන් සහල් නිෂ්පාදනය වර්ධනය කළ යුතු බව යි. ඒ සඳහා වී වගාවට වෙන් වී ඇති භූමි සම්පත ප්‍රශස්ත ලෙස උපයෝජනය කළ යුතු වේ. එය ග්‍රාමීය ජනතාවගේ අභිවෘද්ධිය හා රටේ සංවර්ධනය සඳහා නිසි කළමනාකරණයකින් යුක්ත ව සිදු කළ යුත්තේ කෙසේ ද? යන්න පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීම අධ්‍යයන ගැටලුව හා එහි අවශ්‍යතාවය වෙයි.

1.4 අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණු

1950 වර්ෂයේ දී දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයට කාමිකර්ම අංශයේ 3.5%ක දායකත්වයක් ලබා දුන් වි වගාව. 2007 වර්ෂය වන විට 1.8% දක්වා වූ අඩු දායකත්වයක් සපයන බව පැහැදිලි වේ. තෙත් කලාපයේ වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීමේ ශීඝ්‍ර ප්‍රවණතාවයක් පෙන්නුම් කෙරේ. එසේ ම අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ඉඩම්, පුරන් කුඹුරු බවට ද පත්ව ඇත. ඒ අනුව, තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු වීමට හේතු වූ කරුණු පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වේ.

අනෙකුත් විශේෂිත අරමුණු පහත සඳහන් පරිදි වේ.

01. දේශීය කාමි අංශයේ විකාශනය පිළිබඳ විමසා බැලීම
02. ශ්‍රී ලංකාවේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයේ අඩු වැඩිවීම් වලට (වෙනස් වීම් වලට) හේතු වූ සාධක විමසීම
03. තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයන්, පුරන් වූ කුඹුරු ප්‍රමාණයන්, නිෂ්පාදන ඵලදායීතාවය සහ ශෂ්‍ය භීව්‍රතාවය කිනම් අයුරින් වෙනස් වී ද යන්න විමසීම
04. වි ගොවියාගේ සමාජ හා ආර්ථික තත්ත්වය විමසීම තුළින් වි වගාවේ පවතින ගැටලු හඳුනා ගැනීම
05. ගොවීන් නැවත වි වගාවට යොමු කරවීම හා ඒ තුළින් සහල් සුරක්ෂිතතාවය ඉහළ නැංවීමට ඇති හැකියාව පිළිබඳ සොයා බැලීම.
06. පුරන් කුඹුරු කාමිකාර්මික වශයෙන් ඵලදායී ලෙස භාවිතය දිරිගැන්වීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය නිගමන හා යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම.

1.5 පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

1.5.1 නියැදිය තෝරා ගැනීම

අධ්‍යයනය සඳහා නියැදිය තෝරා ගැනීමේ දී බහු පියවර නියැදි ක්‍රමය (Multi-Stage Random Sampling Technique) අනුගමනය කළ අතර, දිවයිනේ තෙත් කලාපයට අයත් පළාත් 4 හි ඇති දිස්ත්‍රික්ක 9ක් අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව බස්නාහිර පළාතේ කොළඹ, ගම්පහ, කරතර යන දිස්ත්‍රික්ක ද, දකුණු පළාතේ ගාල්ල සහ මාතර යන දිස්ත්‍රික්ක ද, සබරගමු පළාතේ කෑගල්ල සහ රත්නපුර යන දිස්ත්‍රික්ක ද, මධ්‍යම පළාතේ මහනුවර සහ නුවරඑළිය යන දිස්ත්‍රික්ක ද තෝරා ගන්නා ලදී.

1 පියවර - ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන තෝරා ගැනීම;

සෑම දිස්ත්‍රික්කයක ම පවතින ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන සංඛ්‍යාවෙන් 10%ක නියැදියක් අධ්‍යයනයට ඇතුළත් කර ගන්නා ලදී. මෙහි දී වගා කරන කුඹුරු ප්‍රමාණය අඩු වීමේ ශීඝ්‍රතාව වැඩි ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන වගු අංක 1.1 අනුව තෝරා ගන්නා ලදී.

වගු අංක 1.1: ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන තෝරා ගැනීම

දිස්ත්‍රික්කය	අදාළ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන			
	සංඛ්‍යාව	මධ්‍යස්ථානයේ නම		
කොළඹ	01	උඩහමුල්ල/කෝට්ටේ		-
ගම්පහ	03	හෙතරන්ගොඩ	මිරිගම	නිරිටඹුව
කරුණ	02	වලගෙදර	කනන්විල	-
ගාල්ල	03	බද්දේගම	පිලාන	වලකන්දුව
මාතලේ	02	කිරික්ද/පුඤ්ඤවැල්ල	මැදඋයන්ගොඩ	-
කෑගල්ල	01	උස්සාපිටිය	-	-
රත්නපුර	02	කුරුවිට	කහවත්ත	-
මහනුවර	02	ගම්පොල	මැදපිටිය	-
නුවරඑළිය	01	මල්දෙනිය	-	-

2. පියවර: ගොවිජන තෝරා ගැනීම

සෑම ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයකින් ම ගොවිජන 30 කගේ නියැදියක් තෝරා ගන්නා ලදී. ගොවිජන තම කුඹුරු වගා කරන ස්වභාවය අනුව පහත සඳහන් ස්ථර 03 ක් යටතේ නියැදිය තෝරා ගැනිණි.

01. කුඹුරු පුරන් වී ඇති ගොවිජන

වසර 5කට වඩා වගා නො කර පවතින කුඹුරු ඉඩමක් පුරන් කුඹුරක් ලෙස හඳුන්වන අතර, මෙහි දී තමන්ගේ කුඹුරු පුරන් වී වසර 5 කට වඩා වැඩි විය යුතු ය.

02. එක් කන්නයක් පමණක් වගා කරන ගොවිජන

මෙහි දී යල හෝ මහ කන්නය පමණක් වගා කරන ගොවිජනගේ දත්ත ලබා ගන්නා ලදී.

03. අනුමවන් ව කුඹුරු වගා කරන ගොවිජන

පිළිවෙළක් නොමැතිව තම කුඹුරු වගා කරන ගොවිජන මේ සඳහා ඇතුළත් විය. සමහර කන්නවල වගාව සිදු කරන අතර, අනෙක් කන්නවල වගාවක් නො කරයි.

එක් ස්ථරයකින් අවම වශයෙන් ගොවිජන 10 ක් නියැදියට ඇතුළත් වන සේ කාමිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර වසම් 3 කින් ගොවිජන 30 දෙනෙකු තෝරා ගැනීමට සැලසුම් කෙරිණි. නමුත් කාමිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර වසම් 3 කින් ඉහත ස්ථර අනුව ගොවිජන සියල්ල සොයා ගැනීම අපහසු විය. මෙහි දී ගොවිජන සේවා ප්‍රාදේශීය නිලධාරී, කාමිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර නිලධාරීන් සමඟ සාකච්ඡා කර වසම් පිළිබඳ සැලකිල්ලට නො ගෙන ඉහත ස්ථර 3 සම්බන්ධ ව විශේෂ අවධානය යොමු කරමින් ගොවිජන තෝරා ගන්නා ලදී. ඒ

අනුව එක් ස්ථරයකට ගොවීන් 10ක් හෝ ඊට අඩු හෝ වැඩි වූ අවස්ථා ද නියැදියට අයත් වූ බව සඳහන් කළ යුතු ය.

පහත සඳහන් වගු අංක 1.2 මගින් මුර ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන සංඛ්‍යාව හා ඒ ඒ වගා කරන ස්ථර අනුව ලබා ගත් නියැදියේ ගොවීන් සංඛ්‍යාව සඳහන් කර ඇත. මේ අනුව දිස්ත්‍රික්ක 9 තුළ මුර ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන සංඛ්‍යාව 18 ක් වන අතර, ගොවීන් සංඛ්‍යාව 524 දෙනෙක් ලෙස නියැදිය තෝරා ගන්නා ලදී.

වගු අංක 1.2 නියැදිය තෝරා ගැනීම

දිස්ත්‍රික්කය	ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන		කා.ප.නි.ස. කොට්ඨාස	ගොවීන්			මුර ගොවීන් සංඛ්‍යාව
	තෙත් කලාපයේ මුර සංඛ්‍යාව	නියැදියට අනුව		පුරන්	කන්තයක් පමණක්	අක්‍රමවත්	
කොළඹ	07	02	07	08	09	15	32
ගම්පහ	26	03	19	29	19	36	84
කරතර	20	02	06	19	03	36	58
ගාල්ල	33	03	16	40	17	39	96
මාතර	22	02	09	27	09	27	63
කෑගල්ල	14	01	06	14	04	14	32
රත්නපුර	21	02	06	27	15	22	64
මහනුවර	23	02	14	36	07	20	63
නුවරඑළිය	12	01	03	09	15	09	32
මුර	178	18	86	218	98	208	524

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, 2008-2009

1.5.2 දත්ත හා තොරතුරු රැස් කර ගැනීමේ ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යයනය සිදු කිරීමේ දී ප්‍රාථමික දත්ත සහ ද්විතීයික දත්ත මත පදනම් ව විශ්ලේෂණ කටයුතු සිදු කරනු ලැබේ.

ප්‍රාථමික දත්ත ලබා ගැනීම

01. විධිමත් ප්‍රශ්නාවලිය මගින් තොරතුරු ලබා ගැනීම (Formal questionnaire)

අධ්‍යයනයේ, අරමුණුවලට අදාළ ව ප්‍රශ්නාවලිය සකසා ඇති අතර, අදාළ ගොවිජන සේවා ප්‍රාදේශීය නිලධාරී, කෘෂිකර්ම උපදේශක, කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර හා නියැදිය සඳහා තෝරා ගත් ගොවීන්ගේ දත්ත ප්‍රශ්නාවලි ඇසුරින් ලබා ගන්නා ලදී.

02. සම්මුඛ සාකච්ඡා (Interviews)

මේ තුළින් අදාළ ප්‍රදේශ තුළ පවතින තත්ත්වය වැඩිදුර හඳුනා ගන්නා ලදී. දිස්ත්‍රික්කයේ සම්මුඛ සාකච්ඡාවලට බඳුන් කළ පිරිස වූයේ

- සහකාර ගොවිජන සේවා කොමසාරිස්වරුන්,
- ඒ ඒ ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශයන් තුළ ප්‍රශ්නාවලිය මාර්ගයෙන් දත්ත ලබා නො ගත් කාණ්ඩ පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර නිලධාරීන්,
- නියැදිය සඳහා තෝරා ගත් ගම්මානවල ගොවි සංවිධාන නිලධාරීන්.

03. සිද්ධි අධ්‍යයන (Case study)

පුරන් වී ඇති කුඹුරු යායවල නියැදියට හසු නොවූ ගොවීන් හා සම්බන්ධ වී එසේ නම් කුඹුරු පුරන් වීමට හේතු පිළිබඳ දත්ත ලබා ගන්නා ලදී.

04. ඉලක්ක කණ්ඩායම් සාකච්ඡා (Focus group discussions)

දත්ත ලබා ගැනීමේ දී ගොවි නියෝජනය වැඩි කර ගැනීම සහ අදාළ දත්ත තවදුරටත් වර්ධනය කරගැනීම සඳහා ඉලක්ක ගත කණ්ඩායම් සමග සාකච්ඡා කරන ලදී. මෙහි දී දත්ත ලබා ගන්නා වසමේ ගොවීන්, කාණ්ඩ පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර මාර්ගයෙන් සම්බන්ධ කරගැනීම සිදු කරන ලදී.

ද්විතියික දත්ත ලබා ගැනීම

අධ්‍යයනය සඳහා ද්විතියික දත්ත ලබා ගැනීමේ දී පහත සඳහන් ආයතනවල දත්ත, මූලාශ්‍ර ලෙස භාවිතා කෙරිණි.

- කාණ්ඩ පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ පළාත් නියෝජ්‍ය කාණ්ඩ පර්යේෂණ කාර්යාලය
- අදාළ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන
- ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව
- හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණුකිරීමේ ආයතනය
- ශ්‍රී ලංකා රේගු දෙපාර්තමේන්තුව

තව ද මෙවැනි ක්‍රියාමූල පර්යේෂණ, පොත්පත්, සඟරා, ලිපිලේඛන ද්විතියික දත්ත ලබා ගැනීම සඳහා උපයෝගී කරගන්නා ලදී.

1.6 දත්ත විශ්ලේෂණය

- ප්‍රශ්නාවලි මාර්ගයෙන් ලබා ගත් දත්ත පරිගණක ගත කිරීම තුළින් විශ්ලේෂණය සිදු කරන ලදී.
- මෙහි දී තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක පිළිබඳ විශ්ලේෂණය තුළින් සහ ආදායම් ව්‍යාප්ති විෂමතාවය (ගිනි සංගුණකය) මගින් දත්ත විග්‍රහ කරන ලදී.

කුඹුරු වගා නො කිරීමට, අක්‍රමවත් ව වගා කිරීමට හා පුරන් වී යාමට හේතු වූ සාධක විමසීමේ දී, කරුණු 38ක් ඔස්සේ විශ්ලේෂණය සිදු කරන ලදී. මෙහි දී, සමාජීය, ආර්ථික, පාරිසරික, සෞඛ්‍ය, ආයතනික ගැටලු මෙන් ම පොද්ගලික, යටිතල පහසුකම්, යෙදවුම් සපයා ගැනීම සම්බන්ධ ගැටලු ද මූලික කර සාකච්ඡා කරන ලදී.

1.7 අධ්‍යයනයේ සීමා

01. බහු පියවර නියැදි ක්‍රමය අනුගමනය කළ ද, ගොවීන් තෝරා ගැනීමේ දී එක් ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයකින් ගොවීන් 30 දෙනෙකු තෝරා ගැනීම සිදු කරන ලදී. මෙහි දී කිසියම් ප්‍රතිශතයක් අනුගමනය කළේ නම්, නියැදියේ ප්‍රමාණය තවදුරටත් විශාල වන අතර, එය අධ්‍යයනයේ කාලසීමාව හා වියදම වැඩි කිරීමට හේතු වනු ඇත. මෙය මගහරවා ගැනීම සඳහා පුද්ගල සම්මුඛ සාකච්ඡා හා කණ්ඩායම් සාකච්ඡා භාවිතා කරන ලදී.

02. තෙත් කලාපය සඳහා දිස්ත්‍රික්ක 09 ක් තීර්ණය කරන ලදී. මෙහි දී මහනුවර, නුවරඑළිය, මාතර සහ රත්නපුර යන දිස්ත්‍රික්කවල සමහර කොටස් තෙත් කලාපයට අයත් නොවුණි. නමුත් ද්විතීයික දත්ත විග්‍රහ කිරීමේ හා දත්ත ලබා ගැනීමේ පහසුව සඳහා සියල්ල තෙත් කලාපය ලෙස සලකන ලදී.

1.8 පරිච්ඡේද සැකසුම

අධ්‍යයනයේ පළමු පරිච්ඡේදය තුළින් මූලික හැඳින්වීම, අධ්‍යයනයේ අරමුණ සහ ක්‍රමවේදය විස්තරාත්මකව ඉදිරිපත් කර ඇත. දෙවන පරිච්ඡේදය මගින් සාහිත්‍ය විමර්ශනය ඉදිරිපත් කරන අතර, එහි දී වී වගාවේ ආරම්භයේ සිට කරුණු පැහැදිලි කර ඇත.

තුන්වන පරිච්ඡේදය මගින්, ශ්‍රී ලංකාවේ සහ තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය, කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයේ වර්ධනයට හේතු වූ සාධක සාකච්ඡා කර ඇත. තව ද තෙත් කලාපය තුළ දිස්ත්‍රික් වශයෙන් වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය, පුරන් වූ කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය, නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවය සහ ගෞරව හිමිතාවය පිළිබඳ විස්තරාත්මක විග්‍රහයක් දක්වා ඇත.

හතරවන සහ පස්වන පරිච්ඡේද මගින්, අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල සාකච්ඡා කරන අතර, හතරවන පරිච්ඡේදය යටතේ අධ්‍යයනයට භාජනය කළ ගොවීන්ගේ සමාජ ආර්ථික පසුබිම හා ආයතනික සබඳතා පිළිබඳ කරුණු ඉදිරිපත් කරයි.

පස්වන පරිච්ඡේදය, වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීමට හේතු වූ සාධක විමසීම සඳහා වෙන් කර ඇත. ඒ තුළින් දිස්ත්‍රික්ක මට්ටමින් ලබා ගත් දත්ත ඉදිරිපත් කර ඇති අරමුණු ඔස්සේ සාකච්ඡා කර ඇත. මෙහි දී ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්කවල කුඹුරු ඉඩම් වගා නො කිරීමට හේතු වූ ස්ථානීය සාධක විස්තරාත්මක ව ඉදිරිපත් කර ඇත. අධ්‍යයනයේ නිගමන සහ යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමට හයවන පරිච්ඡේදය කර ඇත.

දෙවන පරිච්ඡේදය
සාහිත්‍ය විමර්ශනය

21 දේශීය කෘති අංශයේ ඉතිහාසය

ඓතිහාසික වශයෙන් සලකා බලන විට ශ්‍රී ලංකාව කෘෂිකාර්මික රටකි. වි වගාවේ ආරම්භය පිළිබඳ සැලකීමේ දී එය විජයාවතරණයටත් පෙර සිදු වූවකි. ඊට පෙර සිට ද ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික ජීවන රටාවක් පැවති බව ඉතිහාසය සාක්ෂි දරයි.

පොළොන්නරු යුගය පිළිබඳ විමසීමේ දී “මහ පැරකුම්බා රජ සමය තුළ අහස් දියෙහි” පැවති වටිනාකම මැනවින් වටහා ගෙන තිබුණි. අපගේ ඓතිහාසික නටඹුන් තුළින් කිසියම් සශ්‍රීක කෘෂිකාර්මික අතීතයක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ පැවති බව පැහැදිලි ය. නමුත් එම සශ්‍රීකත්වය මැන බැලීම සඳහා ඇති ලිඛිතමය සාක්ෂි සොයා ගැනීම ඉතා අපහසු ය. නමුදු පෙර රජ දවස මෙරට බත බුලත්තන් සරාසාර ව පැවති බවට ජන ප්‍රවාද සාක්ෂි දරයි.

අතීත ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික රටාව සහමුලින් ම පාහේ කෘෂිකර්මාන්තය මත පදනම් ව පැවතිණි. කෘෂිකර්මාන්තය වටා බිහිවූ ගාස්ත හා සුර කර්මාන්ත පැවතුන ද ඒවා කෘෂිකාර්මික අවශ්‍යතාවයන් ඉටු කිරීම සඳහා සීමා විය. කෘෂිකර්මාන්තය ආහාර නිෂ්පාදනය ප්‍රධාන කොට පැවති අතර, සිය පවුලේ හා අසල්වැසියන්ගේ යැපුම් අවශ්‍යතා සඳහා පමණක් විය. මෙම ආර්ථිකය යැපුම් ආර්ථිකයක් ලෙස හඳුන්වනු ලැබීය. එකල සමාජයේ මිනිස් අවශ්‍යතාවයන් සීමිත වූ අතර, එම අවශ්‍යතා ශ්‍රාමීය මට්ටමින් සපුරා ගැනීමට ගැමියෝ සමත් වූහ. එකල ස්වයං-පෝෂිත ආර්ථිකයක් පැවති බවට ද ඉතිහාසය සාක්ෂි දරයි.

මෙම අතීතය පිළිබඳ සැලකීමේ දී ඉඩම් බුක්තිය හා භාවිතය පිළිබඳ සීමාවන් නො විය. ගොවීන් කිහිප ආකාරයකින් ඉඩම් බුක්ති වීද ඇත. එනම් හේන්, ගෙවතු සහ යාය හෙවත් කුඹුරු වශයෙනි.

- ❖ මෙම බුක්ති ඉඩම්වල ප්‍රධාන කොටස “කුඹුර” විය. එහි වි වගා කළ අතර, ඉඩම් ප්‍රමාණය “ලාහ”, “පැල”, “අමුණ” හා “බෙර” වශයෙන් හඳුන්වන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ දැනටත් මෙම ප්‍රමාණ භාවිතය සිදු වෙමින් පවතී.
- මෙහිදී කුඹුරු අවට කැලෑ ප්‍රදේශ “හේන්” ලෙස ද කුඹුර අද්දර කොටස “ඕවට” ලෙස ද, හඳුන්වනු ලැබීය. මෙම ඕවටවල තමන්ට අවශ්‍ය එළවළු වගාව සිදු කර ඇත. කුඹුර අසල ම ගෙවත්ත පිහිටි අතර, එය පදිංචියට සීමා විය. ගෙවත්ත කුරබඩු වගාවට යොදා ගැනිණි. හීනට් වී හා මා වී කුඹුරුවල වගා කළ ප්‍රධානම වී වර්ග විය. මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ විදේශ වෙළෙඳ කටයුතු නො තිබූ තරම් වන අතර, පැවති අර්ධ ක්‍රමය ආවාත ආර්ථිකයක් ලෙස හැඳින් වේ.

දොළොස්වන සියවසේ සිට රජරට ගිණිදාමය ක්‍රමයෙන් බිඳ වැටීම ආරම්භ වූ බව ඉතිහාසය සාක්ෂි දරයි. මැලේරියා විසංගත තත්ත්වය මෙයට ඉවහල් වී ඇත. දහසය වන සියවස ආරම්භ වීමත් සමග ආගමනය වූ විදේශ බලපෑම්, කෘෂිකාර්මික පදනම තවදුරටත් දුබල කිරීමට සමත් වී ඇත.

- ❖ 1505 දී පානුගිසින් විසින් මුහුදුබඩ පළාත් අත්පත් කරගනු ලැබීම
- ❖ 1638 දී ලංදේසි ආක්‍රමණය
- ❖ 1796 දී ඉංග්‍රීසින් මුහුදුබඩ පළාත් අත්පත් කරගැනීම
- ❖ 1815 මුර දිවයින ම ඉංග්‍රීසි පාලනයට යටත් වීම

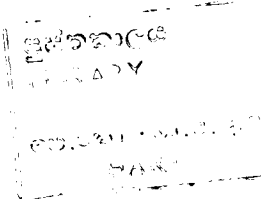
පාතෘගිහි හා ලංදේසි යුගවල දී ඔවුන් වැඩි උත්තරවක් දක්වන ලද්දේ වෙළෙඳ කටයුතු වැඩි දියුණු කිරීමට ය. කුරුමු, මුතු මැණික්, හා ඇත්දළ ප්‍රධාන අපනයන විය. මෙහි දී ගම්මිරිස්, කුරුඳු, කෝපි වැනි ද්‍රව්‍ය සඳහා ද හොඳ වෙළෙඳපලක් ඇති විය. ඉංග්‍රීසින් විසින් මේ වගාවන්වලට අමතර ව හේ, පොල් සහ රබර් යන ආර්ථික හෝග එකතු කරන ලදී. මෙහි දී වැවිලි ආර්ථිකය දිරිමත් වූ අතර, දේශීය කෘෂි අංශය පරිහානියට ලක් වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වී වගාව ඉතා ම අවාසනාවන්ත තත්ත්වයකට පත් විය.

යටත් විජිත කාල පරාසය තුළ දේශීය කෘෂිකර්මාන්තය පිරිහීමට බලපෑ ප්‍රධාන හේතු ලෙස කරුණු කීපයක් සඳහන් කළ හැක.

01. 1833 වසරේ දී කෝල්බ්‍රෑන් කැමරන් ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා මගින් ගම්සභා ක්‍රමය අවලංගු කිරීම;
  - මෙම ගම්සභා ඒ ඒ ගම්වල ප්‍රභූවරුන් හා නායකයන්ගෙන් සමන්විත ව තිබුණි. ගම තුළ පවතින වාරිමාර්ග තඩත්තු කිරීම, මාර්ග තැනීම, වෙනත් කෘෂිකාර්මික කටයුතු වර්ධනය කිරීම ගම්සභා ක්‍රමය තුළින් සිදු විය. මෙම ක්‍රමය අවලංගු කිරීම නිසා ඇළවේලි, වාරිමාර්ග තඩත්තු අභාවයට යන ලදී.
02. 1833 දී කෝල්බ්‍රෑන් කැමරන් යෝජනා මගින් පැවති රාජකාරී ක්‍රමය වෙනස් කරන ලදී ;
  - රාජකාරී ක්‍රමය යනු, රජුන්ට හෝ වෙනෙර විහාර සඳහා හෝ රාජ්‍ය නිලධාරීන් සඳහා හෝ කරත්තා වූ අතිවාරිය සේවයකි. මෙම ක්‍රමය යොදා ගනු ලැබුවේ, කෘෂිකර්මාන්තයට අදාළ ඇළවේලි, වාරිමාර්ග තඩත්තුව සඳහා ය. නමුත් බ්‍රිතාන්‍ය කිරීටය විසින් මෙම රාජකාරී ක්‍රමය වතුකරයේ මහාමාර්ග ඉදිකිරීමේ කටයුතු සඳහා යොදා ගන්නා ලදී.

ඉංග්‍රීසි ජාතික ඊ. ඉලියට් “දහනව සියවසෙහි වී වගාව” යන මෑයෙන් “Tropical Agriculturist” නමැති සඟරාවට කොටස් වශයෙන් ලියූ සටහනක මෙසේ සඳහන් වෙයි. “රාජකාරී ක්‍රමය අවලංගු කිරීම නිසා වාරිමාර්ග පහසුකම් තවදුරටත් වල් බිහි වීම සිදු වූ අතර, ග්‍රාමීය මට්ටමේ අත්තම් ක්‍රමය හා වී ගොවිතැන ක්‍රමයෙන් අභාවයට යාමට භාජනය විය”.

03. 1840 අංක 12 දරණ මුඩු බිම් ආඥා පනත ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින්, ගම්වාසීන්ට තමන්ට අයිති ඉඩම්වල අයිතිය ඔප්පු කිරීමට තො හැකි වීම නිසා, කෘෂිකාර්මික ඉඩම් රජයට හිමි වීම, විශේෂයෙන් ම හේත් වගා අයිතිය ඔප්පු කිරීමට තො හැකි වූ අතර මෙම ආඥා පනත මගින් දේශීය කෘෂි ආර්ථිකයට විශාල පහරක් එල්ල විය.
04. පීටර්ටන් සහල් ආනයනය කිරීම
වැවිලි අංශයේ කම්කරුවන්ගේ, සහ නාගරික අංශයට අවශ්‍ය ආහාර සඳහා මෙසේ සහල් ආනයනය කිරීමට සිදු විය. මේ නිසා දේශීය ගොවියා ආහාර නිෂ්පාදන කාර්යයෙන් ඉවතට තල්ලු කිරීමක් සිදු විය.
05. ග්‍රාමීය අංශයට ප්‍රවාහන පහසුකම් තො සැපයීම හේතුවෙන්, ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පවතින සහල් අතිරික්තය නාගරික ප්‍රදේශවලට ගෙන යාමට තො හැකි විය. විශේෂයෙන් මන්නාරම, හම්බන්තොට වැනි වී වගාවේ සශ්‍රීක ප්‍රදේශවල සිට වතුකරයට වී තොග ප්‍රවාහනය දුෂ්කර විය. මෙසේ ප්‍රවාහනය කරනවාට වඩා ආනයනය කිරීම ලාභදායී තත්ත්වයක් වී ඇත.

- 06. අසාධාරණ බදු අයකිරීම් නිසා කුඹුරු වගා බිම් ප්‍රමාණය විශාල ලෙස අඩුවීමක් සිදු විය. ගොවීන් තමන් වගා කරන කුඹුරෙන් ලද අස්වැන්නෙන් “ඒ බද්දක්” රජයට බදු ලෙස ගෙවිය යුතු ය. තමන් සතු කුඹුර වගා කළත් නො කළත් ඒ බදු ගෙවීම කළ යුතු විය. සමහර අවස්ථාවල වසර දෙක තුනක මුර අස්වැන්න ම ඵලෙස හිත බදු වශයෙන් ගෙවීමට ද සිදු වී ඇත. මෙය දේශීය වී වගාවේ පරිහානිය ඉක්මන් කරවීමට හේතු පාදක වී තිබුණි.
- 07. වෙනත් හෝගයන්ගෙන් ලබන ආදායම වී වගාවේ ලද ආදායමට වඩා වැඩි වීම හේතුවෙන් ගොවීන් වී වගාවෙන් ඉවත් වීම සිදු විය (1870 දශකයේ දී කුඹුරු අක්කරයකින් පවුම් 2 ක ආදායමක් ලැබූ අතර, දුම්කොළ අක්කරයක් වගා කිරීම තුළින් පවුම් 10-15ක් අතර ආදායමක් ලැබී ඇත).
- 08. වැවිලි ආර්ථිකයක් සමග ශ්‍රී ලංකාවේ පැහැදිලි ලක්ෂණ 3 ක් විද්‍යාමාන විය. එනම්, දේශීය කෘෂි අංශය පිරිහීම හා ඒ තුළින් ද්විත්ව ආර්ථික රටාවක් බිහිවීම හරහා ආර්ථිකය විදේශ වෙළෙඳාම මත රඳා පැවතීම යි. විශේෂයෙන් සහල් ඇතුළු ව පාරිභෝගික ද්‍රව්‍ය රාශියක්, ආනයනය කළ අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ නිෂ්පාදන රාශියක් ද අපනයනය කරන ලදී. ඒ තුළින් ද්විත්ව ආර්ථික රටාව බිහි විය.

මේ අත්දැකීම් යටත් විජිත සමයේ දේශීය කෘෂි අංශය නො සලකා හැරීම නිසා එක ම ආර්ථිකයක් තුළ දියුණු වැවිලි කර්මාන්ත අංශයක් හා නො දියුණු දේශීය කෘෂි අංශයක් පැවතිණි.

වැවිලි අංශය නූතන තාක්ෂණය මත පදනම් ව යන්ත්‍ර සුත්‍ර සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ මට්ටමේ භාවිතයෙන් සිදු විය. මහා පරිමාණ නිෂ්පාදන වෙළෙඳපොළ ලාභ ඉපයීමේ අරමුණ ඇති ව සිදුවන ලදී. දේශීය කෘෂි අංශයේ නිෂ්පාදනය ශ්‍රම සුක්ෂම සිදු වූ අතර, යැපුම් මට්ටම අරභයා නිෂ්පාදනය විය. වෙළෙඳපොළ අතිරික්තය ඉතා සුර වූ අතර, ගතානුගතික ශිල්පීය ක්‍රම භාවිතා විය.

මෙලෙස වැවිලි ආර්ථිකය මගින් දේශීය කෘෂි කර්මාන්තය ගිල හැකිමක් සිදු වුව ද ග්‍රාමීය අංශය හා වැවිලි අංශය තුළ එක්තරා සබඳතාවයක් ද ගොඩ නැගිණි.

- > ග්‍රාමීය ජනතාව වතුචල සේවයට යාම නිසා ඒ තුළින් වැවිලි ආදායම කිසියම් අනුපාතයක් ග්‍රාමීය ජනයා අතට පත් විය. මේ අංශ දෙක අතර මනා සබඳතාවක් ඇති විය. වැවිලි අංශය හා ගැමි අංශය තුළ සබඳතාව සමග දේශීය කෘෂි අංශයේ කිසියම් හිස එසවීමක් සිදු වී ඇත.

ලන්දේසි පාලන කාලය තුළ සහල් ආනයනය සඳහා විශාල මුදලක් වැය වීම නිසා, දේශීය සහල් නිෂ්පාදනයට දිරි දීමක් සිදු කරන ලදී. මුතුරාජවෙල හා මාතර යන ප්‍රදේශවල කුඹුරු අස්වැද්දීම හා පැරණි ඇළ මාර්ග කිපයක් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සිදු කරන ලදී.

1848 දී ක්‍රියාත්මක වූ උඩරට කැරැල්ල නිසා බ්‍රිතාන්‍ය ආණ්ඩුකාරවරු, දේශීය කෘෂි අංශයේ වර්ධනය සිදු කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලද අතර, වැවි හා ඇළ මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලදී.

- > වැවිලි කර්මාන්තයේ හේ, රබර් හා පොල් යන වගාවන් හි, කුඩා වතු ගම්මාන ආශ්‍රිත ව ඇති විය. ග්‍රාමීය ඉඩම් හිමියන් ගොවිතැන අතහැර වැවිලි කර්මාන්තයට යොමු විය. මේ අනුව ග්‍රාමීය කුඩා වතු අංශයක් බිහි වූ අතර, එය විශාල වැවිලි අංශය සමග සබඳතා ඇති කරගන්නා ලදී.

- වතු හා ග්‍රාමීය අංශය තුළ විවිධ ගනුදෙනු රටා බිහි වීම තුළින් භාණ්ඩ හුවමාරු වීම් සිදු විය. තේ වැනි ද්‍රව්‍ය ගැමියන්ට අලෙවි කළ අතර, ග්‍රාමීය කාමි තිණපාදන වතු කම්කරුවන් අතර අලෙවි විය.
- විශාල හා කුඩා වතු ආශ්‍රිත ව වෙළෙඳපොළවල් ඇති වීම හා සිල්ලර කඩ ඇති වීම තුළින්, වතු අංශයට අවශ්‍ය කර්මාන්ත, පුඩක්, ඔලන්, එළවළු හා පලතුරු, අලෙවියට අවස්ථා ග්‍රාමීය අංශයට උදාවිය. වතු අංශයේ ආදායමින් කිසියම් ප්‍රමාණයක් ග්‍රාමීය ගොවියාට හිමි විය.
- 1856 දී කුඹුරු ඉඩම් වාරිමාර්ග ආඥා පනත ඇති කිරීම එක් පියවරක් වන අතර, 1855-1904 කාල පරිච්ඡේදය තුළ වාරිමාර්ග සඳහා රජය විසින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 13.5 ක් වැය කර ඇත (සෝමපුත්තර ඩී. 1991, සංවර්ධන ආර්ථික විද්‍යාව).
- 1912 දී කාමිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව හා කාමිකර්ම පර්යේෂණ ආයතනය ද ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම කාමි ක්ෂේත්‍රයේ උන්නතියට හේතු පාදක විය.

වගු අංක 2.1: වී වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණ

වර්ෂය	අක්කර (දහස්)	ගොවි ජනගහනය (දහස්)
1871	544	1831
1881	549	1996
1891	563	2219
1901	670	2541
1911	645	2818
1921	727	3051
1931	811	3921
1946	913	4941
1953	964	6044

මූලාශ්‍රය: ඩොනල්ඩ් එස්.ආර්. (1996) ආනයන ආර්ථිකයේ වෙනස්වීම

ඉහත වගු අංක 2.1 අනුව 1871 සිට 1953 දක්වා වී වගා බිම් ප්‍රමාණයේ ක්‍රමානුකූල වර්ධනයක් දැකීමට හැකි වන අතර, මේ තත්ත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට පහත සඳහන් කරුණු ද හේතු පාදක වී ඇත.

- 1931 ඩොනමෝර් ප්‍රතිසංස්කරණ තුළින්, කාමිකර්ම අමාත්‍ය ධුරය ශ්‍රී ලාංකිකයෙකුට ලබා දීම.
- 1931 දී ගොවි ජනපද ක්‍රමය ආරම්භ කිරීම.
- 1935 දී ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත ඇති කිරීම.

මෙම ගොවි ජනපද ආරම්භයත් සමඟ කාමිකර්ම ක්ෂේත්‍රයේ විශාල ප්‍රවර්ධනයක් ඇති විය.

වග අංක 22: විසඳි කලාපීය ගොවි ජනපද

ගොවි ජනපද	ආරම්භක වර්ෂය	බෙදා දුන් ඉඩම් කිරීම් ගණන	අක්කර ප්‍රමාණය	වියදම් (රුපියල් දශලක්ෂ)
තබ්බේව	1928	270	1968	1115
නාවිවාදුව	1933	700	3894	1110
මින්නේරිය	1933	603	6631	5449
කෑගම (පරණ)	1933	300	1620	0003
ඉරණමඩු කරවිවි	1936	62	443	3446
මිනිපේ	1939	410	3820	3664
ඇලසාර	1939	138	939	2709
බෙරගම	1940	142	1963	1241
පරාක්‍රම සමුද්‍ර	1942	249	2119	4136
රිදීබද්ද ඇළ	1943	21	272	1025
කෑගම (අටත්)	1944	326	2608	3157
කොට්ටිකම්පිය	1948	125	1000	-
මුළු එකතුව		3342	26737	27761

මූලාශ්‍රය: සෝමසුන්දර ඩී. (1991) සංවර්ධන ආර්ථික විද්‍යාව.

වග අංක 22 අනුව කුඹුරු ඉඩම් සඳහා අක්කර 26.737 ක් බෙදා දී ඇති අතර, ගොවි පවුල් 3,342 ක් ඒ ඒ ජනපද තුළ පදිංචි කිරීම සිදු කර ඇත. 1930 දශකය වන විට ඉඩම් බෙදා දීම, ගොවි ජනපද ඇති කිරීම, වාරිමාර්ග පහසුකම් ඇති කිරීම ආදී කටයුතු රාශියක් සිදු කළ අතර, 1935 වර්ෂයේ දී අලෙවි කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව ද පිහිටුවන ලදී. දෙවන ලෝක යුද්ධයත් සමග කාම්තෝග්‍ය ද්‍රව්‍ය ආනයන අපහසුතා ඇති විය. ඒ අනුව දේශීය කාම් අංශය දියුණු කරලීමේ වැදගත්කම පැවති රජයට තවදුරටත් අවබෝධ විය.

- > 1942 දී දේශීය සහල් මිල දී ගැනීම සඳහා අත්‍යන්තර මිල දී ගැනීමේ ක්‍රමය ආරම්භ කරන ලදී. ඒ සමග ම 1948 දී වී සහතික මිල ක්‍රමයක් ඇති කර, 1949 සිට එය ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.
- > 1911 අංක 7 දරණ සමුපකාර ආඥා පනත යටතේ 1912 සිට සමුපකාර ව්‍යාපාරය ආරම්භ කළ අතර, මේ තුළින් සමුපකාර ක්‍රමයේ මැදිහත් වීම, දේශීය කාම්කර්මාන්තය වර්ධනය කරලීමට හේතු පාදක වී ඇත. (1942 සමුපකාර සමිති 38 ක් ද, 1948 දී 193 ක් ද දක්වා වර්ධනය වී ඇත).

මෙලෙස දේශීය කාම්කර්මාන්තය කෙරෙහි රජයේ මැදිහත් වීම ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වීම සිදු වූ අතර, ශ්‍රී ලංකාව 1948 වර්ෂයේ නිදහස ලබන විට දේශීය කාම් අංශයේ සාර්ථක ප්‍රගතියක් කරා ගමන් කර තිබුණි. වී වගාවේ ප්‍රගතිය පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමේදී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තා සඳහන් කරන අන්දමට, 1948 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු වී නිෂ්පාදනය බුසල් දසලක්ෂ 18.7ක් වන අතර, 1973 වර්ෂයේ දී බුසල් දසලක්ෂ 62.8 ක් දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. අක්කරයක එලදාව 1948 වර්ෂයේ දී බුසල් 44.5 සිට 1973 වර්ෂය වන විට බුසල් 69.6 දක්වා එනම්, 56.1% ක් ලෙස වැඩි වී ඇත.

22 ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාවේ නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවය:

ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගාවේ නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවය ඉහළ යාමට ප්‍රධාන කරුණු 2ක් බලපා ඇත.

- i. විස්තීරණ වගා ක්‍රමය
- ii. සුක්ෂම වගා ක්‍රමය

2.2.1 විස්තීරණ වගා ක්‍රමය

විස්තීරණ වගා ක්‍රමය යනු, වගා භූමි ප්‍රමාණය ඉහළ නැංවීම තුළින් නිෂ්පාදන කාර්යයට දායක වීම යි. ඒ සඳහා ගොවි ජනපද ඇති කිරීම මගින් දායකත්වය සපයා ඇත. තව ද පැරණි වාරි ක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම, කෘෂි සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රම ඇති කිරීම, වාරි පහසුකම් පුරුල් කිරීම, දියුණු බීජ වර්ග මගින් කන්න ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම තුළින් වගා භූමි වසරය ඉහළ දැමීම වැනි කරුණු රාශියක් ක්‍රියාත්මක කර ඇත.

2.2.2 සුක්ෂම වගා ක්‍රමය

සුක්ෂම වගා ක්‍රමය යනු, හෙක්ටයාර් එකකින් ලබන ඵලදායිතාවය ඉහළ නැංවීමට කටයුතු පැලැස්ම යි. මේ යටතේ දියුණු බීජ වර්ග හඳුන්වාදීම හා භාවිතය ඉහළ දැමීම, ණය පහසුකම් ලබාදීම තුළින් නිසියාකාරව යෙදවුම් භාවිතය, පොහොර සහනාධාර ක්‍රම තුළින් ප්‍රගුණ පොහොර ප්‍රමාණ යෙදීම, කෘෂි රක්ෂණ ක්‍රම හඳුන්වා දීම තුළින් අස්වනු සුරක්ෂිතව තහවුරු කිරීම, වැනි කරුණු රාශියක් තුළින් ලබන ඵලදායිතාවයේ වර්ධනය බලාපොරොත්තු වේ.

විසිවන සියවස ආරම්භයේ දී ම වී අස්වනු වැඩි කරනු සඳහා විවිධ අත්හදා බැලීම් සිදුකර ඇත. මේ අතර පැළ සිටුවීම, සී සෑම, ගණමාරුව, කාබනික පොහොර භාවිතය මූලික විය. "Tropical Agriculturist" සඟරාව සඳහන් කරන ආකාරයට ඇමෝනියම්, සල්ෆේට් සහ නයිට්‍රේට් වැනි (NH_4 , So_4 , No_3) රසායන පොහොර පිළිබඳ අත්හදා බැලීම් සිදු කර ඇත. ඒ සමග එම සඟරාවේ දී 1907 මාර්තු කලාපය සඳහන් කරන ආකාරයට (පිටු අංක 14) වී වැපිරීම් හා පැළ සිටු වීම් සිදුකර ඵලදායිතාවේ වෙනස් වීම් ගණනය කර ඇත. මේ අනුව වැපිරීමෙන් අක්කරයට බුසල් 8-9ක් ලැබී ඇති අතර, පැළ සිටු වීමෙන් අක්කරයට බුසල් 14 ක් ලැබී ඇත.

තව ද 1960 දශකයේ සිදු වූ හරිත විප්ලවය ද ඒකකයකින් ලැබෙන ඵලදායිතාවය ඉහළ නැංවීමට උපකාරී වී ඇත. මෙම වර්ෂයේ මැක්සිකෝවේ තිරිඟු හා ඉරිඟු පර්යේෂණ ආයතනය හා පිලිපීනයේ මැනිලා හි අන්තර්ජාතික සහල් පර්යේෂණ ආයතනය එක් ව ලෝකයේ ධාන්‍ය නිෂ්පාදන ඉහළ නැංවීමේ ක්‍රම පිළිබඳ සොයා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව රසායන පොහොර, කෘෂිකර්ම, පළිබෝධනාශක, දියුණු බීජ වර්ග, යන්ත්‍ර සූත්‍ර, භාවිත ශිල්ප ක්‍රම තුළින් කෘෂි ක්ෂේත්‍රයේ මහත් විප්ලවයක් සිදු කර ඇත. එය "හරිත විප්ලවය" ලෙස හඳුන්වන අතර, එහි ප්‍රතිඵල ලෙස සාම්ප්‍රදායික වී වෙනුවට ගොවිඟු දියුණු බීජ වර්ග භාවිතා කර, අක්කරයක ඵලදාව බුසල් 100-150 දක්වා ලබා ගත්හ.

හරිත විප්ලවයේ නිසි ඵල නෙළා ගනු වස්, ඒ සඳහා ම වූ කෘෂි ප්‍රතිපත්ති ද රජය මගින් සකස් කරන ලදී. ඒවා අතර පොහොර සහනාධාර ක්‍රම, ශ්‍රාමීය ණය ක්‍රමය පුරුල් කිරීම, සහතික මිල ක්‍රමය පුරුල් කිරීම, ගොවි රක්ෂණ ක්‍රම ඇති කිරීම හා අද ගොවි අයිතිය සුරක්ෂිත කිරීම ප්‍රමුඛ වේ. 1979 වර්ෂයේ දී "1979 අංක 58 දරණ ගොවිජන සේවා පනත" නීතිගත කළ අතර, මෑතක් වන තුරු, කෘෂිකාර්මික කටයුතු පාලනය වූයේ, එම පනත මගිනි.

22.3 බීජ වර්ග දියුණු කිරීම

1950 දශකයේ දී ශ්‍රී ලංකාව දියුණු වී ප්‍රභේද නිෂ්පාදනය කිරීම කෙරෙහි යොමු විය. වී වගාවේ සාර්ථකත්වය සඳහා වැඩි අස්වනු සහිත උසස් බිත්තර වී අවශ්‍ය බව හඳුනා ගැනිණි. මේ සඳහා වී ප්‍රභේද හා වියස් කාණ්ඩ හඳුනා දියුණු වී වර්ග ඇති කළ යුතු විය. මෙම ක්‍රියාදාමය අදියර කිපයක් යටතේ සිදු විය.

- i නුමුහුන් පෙළපත් බිහි කිරීම තුළින්
- ii විදේශීය වී වර්ග අතුරින් මෙරටට ගැළපෙන වී වර්ග තෝරා නිර්දේශ කිරීම තුළින්
- iii මුහුන් කිරීම මගින්
- iv පැළෑටි ස්වරූපය වෙනස් කිරීම

නුමුහුන් පෙළපත් බිහි කිරීම

වී වර්ග තුළ වූ විවිධත්වය තුළින්, උසස් නුමුහුන් පෙළපත් බිහි කොට, එම බීජ තුළින් අස්වැන්න දියුණු කරගැනීම "නුමුහුන් පෙළපත් වරණය (Pureline Selection)" ලෙස හැඳින්වේ. මෙය ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාසයේ ප්‍රථම විද්‍යාත්මක වී අභිජනන අවස්ථාව විය. මේ අනුව කාමිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් වී ප්‍රභේද 21 ක් නුමුහුන් පෙළපත් වරණය තුළින් වගා කිරීම සඳහා යොමු කර ඇත (මධ්‍ය වී අභිජනන ආයතනය, 2009). මෙම නුමුහුන් පෙළපත් බිහි කිරීම තුළින් අක්කරයට බුසල් 40-50 ට වැඩි අස්වැන්නක් ලැබී ඇත.

විදේශීය වී වර්ග නිර්දේශ කිරීම

තමුත් මෙම ලද අස්වැන්න වී නිෂ්පාදන ඉලක්ක වෙත යොමු වීමට ප්‍රමාණවත් නොවූ නිසා විදේශීය වී වර්ග, මෙරටට ගැළපෙන අයුරින් නිර්දේශ කිරීමට සිදු විය. මෙය 1950 දශකය තුළ සිදු වූවකි. විශේෂයෙන් G.T.B 16 (මාස 6), රෙමාපි (මාස 4 ½), සිගාඩ්ස් (මාස 4½) වැනි වී වර්ග මෙරටට හඳුන්වා දෙන ලදී. මේවා තුළින් ද අස්වනු ඉහළ යාමේ වැඩි වෙනසක් සිදු වී නොමැත.

මුහුන් කිරීම

තෙවන අදියර එනම්, මුහුන් කිරීම තුළින් බලාපොරොත්තු වූයේ, තවදුරටත් ඒකක ඵලදායිතාවය ඉහළ නංවාගැනීම යි. මුහුන් කිරීම මගින් විවිධ වී ප්‍රභේද තුළ පවතින විශේෂ ලක්ෂණ, එක ම ප්‍රභේදයක් තුළින් කැටි කරගැනීම සිදු වේ. එලෙස දියුණු කළ වී වර්ගයන් ලෙස “ධ” අක්ෂරයේ අංක සහිත වී වර්ග හැඳින්විය හැක. මෙම වර්ග 1960 දශකයේ ඉතා ම ජනප්‍රිය වී වර්ග විය.

1960 දශකයේ අග භාගය වනවිට, හරිත විප්ලවය ද සමග මෙම බීජ වර්ග අතුරින් H₄ වර්ගය, ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු වගා වපසරියෙන් 80% ක් පමණ ප්‍රදේශයක පැතිර පැවති අතර, එය ජාතික අස්වනු මට්ටම අක්කරයට වී බුසල් 80-100 දක්වා ගෙන යාමට සමත් වී ඇත.

වග අංක 2.3: පැරණි දියුණු කළ වි ප්‍රසේද හා විශේෂ ලක්ෂණ

ප්‍රසේදය	නිකුත් කළ වසර	වයස - මාස	විශේෂ ලක්ෂණ
H - 9	1968	5/6	-
H - 4	1958	4.5	කොළ පාරවට ඔරොත්තු දේ
H - 8	1966	4.5	සම්බා
H - 105	1964	4.5	-
H - 501	1964	4.5	පහසුවෙන් ඇට හැලේ
H - 7	1964	3.5	-
H - 10	1968	3	--
62 - 355	1969	3	කැකුළුන් වි වගාවට

මූලාශ්‍රය: බතලගොඩ වි අභිජනන ආයතනය, 2009

පැළෑටි ස්වරූපය වෙනස් කිරීම

මෙලෙස වැඩි එලදාව ලබා දෙන වි වර්ගවල පැළෑටි ස්වරූපය වෙනස් කිරීම සිවුවන අදියරෙන් සිදු විය. මෙහි දී ගොයම් ගස අඩු උසින් යුතු, සාප්පු කෙටි ප්‍රමාණවත් පතු සංඛ්‍යාවක් හිරු එළිය උකහා ගැනීමට සමත් ආකාරයට නිර්මාණය වූවකි. මෙහි දී පැළෑටිය උස අඩුවෙන් ම පදුරු දැමීමේ ශක්තිය වර්ධනය වී, ක්‍රමවත් ව සකස් වූ රිකිලි සංඛ්‍යාවකින් වැඩි එලදාවක් ලබා දේ. ගොයම් ගස පෙරළීමෙන් සිදු වන හානිය අවම වේ. 1970 දශකයෙන් ඇරඹුණු මෙම අදියර තුළින් වි වර්ග 28ක් පමණ, දැනට නිෂ්පාදනය කර ඇත. අධික අස්වනු ලබාදීමේ හැකියාව මෙම බිජු තුළ පවතින අතර, කාර්යක්ෂම ප්‍රසාස-ස්ලේෂණ ක්‍රියාවලිය නිසා, ඔසල් 100-150 ඉක්මවා වුව ද අස්වනු ලැබෙන අවස්ථා අපට වර්තමානයේ දැක ගැනීමට හැකිය.

වර්තමානය වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ මුර වගා බිම් ප්‍රමාණයෙන් වැඩි ප්‍රතිශතයක් තව දියුණු වි ප්‍රසේද භාවිතා කරයි. දේශීය වි ප්‍රසේදයන් තුළින් උපරිම වගා පාලනයෙන් අපගේ පවතින ඉලක්ක සපුරා, ස්වයං-පෝෂණය සඳහා වූ කඩඉම් වෙත යාමට හම් තවදුරටත් තව දියුණු වි ප්‍රසේද අනිවාර්ය වී ඇත.

සාහිත්‍ය විමර්ශනය තුළින්, පැහැදිලි වන්නේ එදා සිට අද දක්වා වි වගාව වර්තමාන තත්ත්වයට ගෙන ඒම සඳහා විශාල කැප කිරීම් සිදු කර ඇති බව යි. මෙම තත්ත්වය තවදුරටත් ඉදිරියට ගෙන යාමේ අභියෝගය අප සැමගේ වගකීමක් හා යුතුකමක් වනු ඇත.

ගුණවත් පරිච්ඡේදය

ශ්‍රී ලංකාවේ සහ තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය

3.1 හැඳින්වීම

මෙම පරිච්ඡේදය මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ මුර කුඹුරු ප්‍රමාණය, පුරත් කුඹුරු ප්‍රමාණය, අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය, වගා කරන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයන්ගේ වෙනස්වීම්, ශෂ්‍ය තීව්‍රතාවය (Cropping Intensity) සහ අක්කරයකින් ලබා ගත් අස්වැන්න පිළිබඳ පැහැදිලි කරනු ඇත. මෙහි දී ඉහත කරුණු අලලා තෙත් කලාපයේ සහ තෙත් කලාපයට අයත් සියලු ම දිස්ත්‍රික්කවල තත්ත්වයන් විමර්ශනයට භාජනය කෙරෙනු ඇත. තව ද 1997/1998 වර්ෂයේ ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදු කරන ලද “පුරත් කුඹුරු සම්පූර්ණ වාර්තාවේ” සඳහන් පුරත් කුඹුරු ප්‍රමාණය ද විශේෂ සැලකිල්ලට භාජනය කර ඇත.

මුර කුඹුරු ප්‍රමාණය

ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින මුර කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය යනු, අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයේ සහ පුරත් වී ඇති කුඹුරු ප්‍රමාණයේ එකතුව යි. මූලිකව මෙම පුරත් කුඹුරු හා අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු පිළිබඳ තීර්ච්චනය කරගැනීම වඩාත් වැදගත් වනු ඇත.

අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු (Asweddumized Paddy Land)

ජල පාලනය සඳහා අවශ්‍ය වැටි සකස් කරමින් වී වගාව වෙනුවෙන් භූමිය සකස් කරනු ලැබූ වගා බිමක් “අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ඉඩමක්” ලෙස හැඳින් වේ (ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 1997/1998).

“Lands that have been prepared for paddy cultivation by construction of bunds to control water are defined as Asweddumized Lands” (Department of Census and Statistics, 1997/1998).

මෙහි දී,

- කිසියම් කන්නයක දී වගා කරන හෝගයක් (Seasonal crop) උදාහරණ ලෙස, එළවට, දුම්කොළ වැනි හෝගයන්, නාවකාලික ව මෙම භූමියක වගා කළ ද, එය අස්වැද්දුම් කුඹුරු යන්නෙන් ඉවත් නොවේ.
- වර්ෂාපෝෂිත කුඹුරු ඉඩම් මහ කන්නයේ දී පමණක් වගා කළ ද ඒවා අස්වැද්දුම් කුඹුරු ලෙසම හැඳින් වේ.

ඉහත ඕනෑම තත්ත්වයන් යටතේ යම් කුඹුරු ඉඩමක් අස්වැද්දුමක් ලෙස වර්ගීකරණය කළ ද, මෙහි තීරණාත්මක සාධකය වනුයේ, “ජල පාලනයක්” සහිත ව අදාළ භූමිය සකස් කර තිබීම යි.

තව ද, මහ කන්නයේ දී, වර්ෂා ජලයෙන් වගා කරනු ලබන උස් බිම්වල ජල පාලනය සඳහා වැටි දැමීමක් සිදු නො කරන නිසා එම ඉඩම් ඉහත අර්ථ දැක්වීම අනුව අස්වැද්දුම් කුඹුරු ලෙස නම් නො කරයි. ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තු විස්තරාත්මක දත්ත සඳහන් කරන ආකාරයට, සියලු අස්වැද්දුම් කුඹුරු අඩුම වශයෙන් පසුගිය අවුරුදු 05 ක් තිස්සේ එක් වතාවක් හෝ වගා කළ කුඹුරු ඉඩම් වන අතර, එම දත්ත අදාළ කාලයට පමණක් වලංගු වේ.

පුරන් කුඹුරු (Abandoned Paddy Lands)

යම්කිසි අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ඉඩමක්, වසර 05ක් තිස්සේ ක්‍රමානුකූලව වගා නො කළේ නම්, එවැනි කුඹුරක් “පුරන් කුඹුරක්” ලෙස අර්ථකර්තය කරනු ලබයි (ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 1997/19)

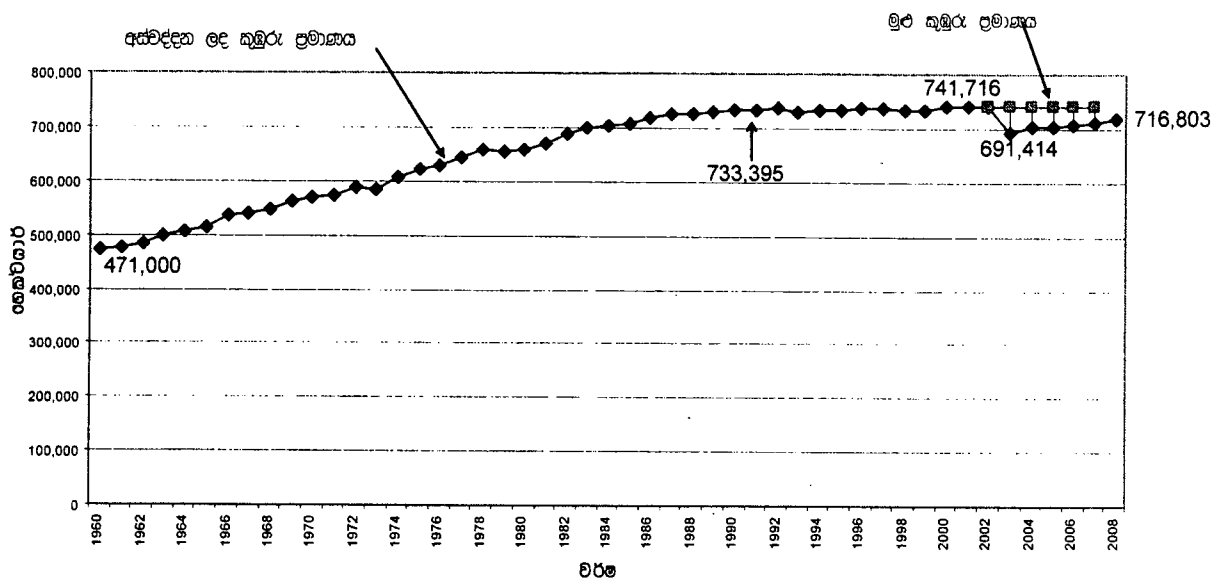
“Asweddumized lands that have not been cultivated consecutively for the Last five years were considered as abandoned paddy lands” (Department of Census and Statistics, 1997/998)

ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් මෙම කුඹුරු ඉඩම් පිළිබඳ දත්ත, කුඹුරු සංගණනවල දී P₁ නමැති පෝරමයක් තුළින් එක් රැස් කරනු ඇත. මෙම P₁ ලේඛනය යනු, පසුගිය වර්ෂ 05 තුළ අඛණ්ඩ ව වගා නො කරන ලද, එතෙක් වී වගාව සඳහා අස්වැද්දූ ඇති බිම් ප්‍රමාණය වාර්තා කිරීමේ ආකාරී පත්‍රය යි. ශ්‍රී ලංකාවේ සියලු ම ග්‍රාමිණිලධාරී වසම් ආවරණය වන පරිදි මෙම සංගණනය සිදු කෙරෙනු ඇත. ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව අදාළ අස්වැද්දුම් කුඹුරු ප්‍රමාණය පිළිබඳ දත්ත ඉදිරිපත් කිරීමේ දී පසුගිය වසර 05 තුළ වගා නො කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ‘පුරන් කුඹුරු’ ලෙස සලකා (P₁ ලේඛනය අනුව) අදාළ අස්වැද්දුම් දත්තවලින් ඉවත් කෙරෙනු ඇත. “නමුත් කිසියම් අවස්ථාවක මෙවැනි පුරන් ලෙස නම් කළ කුඹුරු ඉඩමක් නැවත වගා කිරීම ආරම්භ කළහොත් අවුරුදු පහක කාලසීමාව සැලකීමේ දී නැවත එම ඉඩම් අස්වැද්දූ කුඹුරු ඉඩමක් ලෙස නම් කරනු ලැබේ” (ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 1997/1998).

3.2 ශ්‍රී ලංකාවේ අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු

සාහිත්‍ය විමර්ශනය පිළිබඳ විමසීමේ දී දේශීය කෘෂි අංශයේ විකාශනය පැහැදිලි කරන අතර, විවිධ බාධක ජය ගනිමින් වගා වපසරිය ඉහළ නංවා ගෙන ඇති බව පැහැදිලි වේ. 1960 වර්ෂයේ සිට 2008 වර්ෂය දක්වා අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයේ වෙනස් වීම ප්‍රස්ථාර අංක 3.1 මගින් පැහැදිලි කර ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.1: ශ්‍රී ලංකාවේ අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2008

ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තු දත්ත අනුව 1960 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 469,475 කි. මෙම හෙක්ටයාර් ප්‍රමාණය මහා වාර්මාර්ග, සුර වාර්මාර්ග සහ වර්ෂාපෝෂිත ලෙස වර්ගීකරණය කර ඇති අතර, එම ප්‍රමාණය මුර අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් පිළිවෙලින් ප්‍රතිශත ලෙස සඳහන් කළ විට මහා වාර් 28.0% ක්, සුර වාර් 29.1% ක් හා වර්ෂාපෝෂිත 42.9% ක් ලෙස වේ.

මෙම අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය 1990 වර්ෂය වනවිට හෙක්ටයාර් 733,395 ක් දක්වා ඉහළ ගොස් ඇති අතර, එය 1960 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 56.2% ක වර්ධනයකි. මේ ප්‍රමාණය 2002 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර් 741,716 දක්වා වැඩි වී ඇති අතර, එය ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්තා වන වැඩි ම අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු හෙක්ටයාර් ප්‍රමාණය වේ. නමුත් මෙම වර්ධනයේ විශාල අඩු වීමක් 2003 වර්ෂය වනවිට සිදුවන අතර, එය සංඛ්‍යාත්මක ව හෙක්ටයාර් 691,414කි. එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 6.8% ක අඩු වීමකි. අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයන් අඩු වීම යනු, අර්ධ දැක්වීම අනුව “වසර 05 නිස්සේ ක්‍රමානුකූල ව එම කුඹුරු ඉඩම් වගා නො කර තිබීම යි. එනම්, එම “කුඹුරු පුරන් වී තිබීම යි”. ඒ අනුව 2002 වර්ෂයේ සිට 2003 වර්ෂය දක්වා ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ පුරන් කුඹුරු සම්පූර්ණය අනුව P₁ ලේඛනයෙන් හෙක්ටයාර් 50,302 ක් අස්වැද්දුම් කුඹුරු ප්‍රමාණයෙන් පුරන් කුඹුරු ලෙස අඩු කර ඇත.

මෙම අඩු වීම පිළිබඳ දිස්ත්‍රික්ක වශයෙන් සලකා බැලීමේ දී සමහර දිස්ත්‍රික්කවල අඩු වීමක් හා අනෙකුත් දිස්ත්‍රික්කවල වැඩි වීමක් පෙන්නුම් කරන අතර, මෙහි සමස්තය විශාල අඩු වීමකි. මේ බව වගු අංක 3.1 මගින් පැහැදිලි කර ඇත.

වගු අංක 3.1: 2002 වර්ෂයේ සිට 2003 වර්ෂය දක්වා අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයේ විචලතාවය

අස්වැද්දෙන ප්‍රමාණය අඩුවීම		අස්වැද්දෙන ප්‍රමාණය වැඩිවීම	
දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්)	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්)
කිලිනොච්චිය	14,291	පොළොන්නරුව	2,167
මන්නාරම	10,975	කුරුණෑගල	2,069
ත්‍රිකුණාමලය	12,941	මාතලේ	2,371
වවුනියාව	3,690	බදුල්ල	1,260
මුර	41,897	මුර	7,867

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2008

ඉහත වගුව සැලකීමේ දී කිලිනොච්චිය, මන්නාරම, ත්‍රිකුණාමලය හා වවුනියාව යන දිස්ත්‍රික්කවල පුරන් වී ඇති කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 41,897 කි. මෙය ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගත්විට 83.3% ක් වන අතර, උතුරු නැගෙනහිර පැවති අයහපත් වාතාවරණය නිසා එලෙස සිදු වූ බව ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දත්ත පෙන්වා දෙයි. ඉතිරි අඩු වීම් ප්‍රතිශතය වන 16.7% ක ප්‍රමාණය ශ්‍රී ලංකාවේ අනෙකුත් දිස්ත්‍රික්ක අතරින් අනුරාධපුරය (හෙ.යා.2,506), ගම්පහ (හෙ.යා.2,663), කර්තර (හෙ.යා.2,581), ගාල්ල (හෙ.යා.2,260), මාතලේ (හෙ.යා. 2,035), රත්නපුර (හෙ.යා.1,533) සහ මහනුවර (හෙ.යා.1,526), යන දිස්ත්‍රික්ක අතර ප්‍රධාන වශයෙන් හා අනෙකුත් දිස්ත්‍රික්ක කීපයක් අතර බෙදී යයි. අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයන්ගේ උච්චාවචන කෙරෙහි බලපාන ප්‍රධාන සාධක ලෙස, ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව සඳහන් කරන්නේ, වෙනත් අරමුණු වෙනුවෙන් ඉඩම් යොදා ගැනීම, කරදිය ගැලීම් නිසා ඉඩම්වලට වන හානි, වී වගාව

සඳහා නව ඉඩම් ඇතුළත් වීම හා පුරත් වූ කුඹුරු නැවත අස්වැද්දීම යි. අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය වැඩි වීම සැලකූ විට පුරත් වූ කුඹුරු නැවත අස්වැද්දීම යටතේ පොළොන්නරුව (හෙ.යා. 2.167), කුරුණෑගල (හෙ.යා. 2.069), මාතලේ (හෙ.යා. 2.371) හා බදුල්ල (හෙ.යා. 1.260) යන දිස්ත්‍රික්කවල වගා කිරීම සිදු කර ඇත. මෙම අඩු වැඩිවීම්වල සමස්තය හතරවැන්නේ 2003 වර්ෂයේ අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය අඩු වී ඇති බව යි.

ඉහත ප්‍රස්තාර 3.1 අනුව, 2003 වර්ෂයේ සිට 2008 වර්ෂය වනවිට අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 716,803 දක්වා වර්ධනය වී ඇති අතර, මෙය 2003 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 3.67% වැඩිවීමකි. එය සංඛ්‍යාත්මක ව හෙක්ටයාර් 25,389 ක පුරත් කුඹුරු වගා කිරීමක් ලෙස සඳහන් කළ හැක.

3.3 ශ්‍රී ලංකාවේ මුර කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය

ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දත්ත අනුව වසර 05 කට වරක් අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයෙන්, පුරත් කුඹුරු ප්‍රමාණය අඩුවන අතර, පුරත් කුඹුරක් නැවත වගා කළ හොත් අස්වැද්දුම් ගණයට ඇතුළත් වේ. වසරින් වසර මෙහි විචලතාවයන් පවතින අතර, වර්තමාන තත්ත්වය, හමු වේ අප රට තුළ පවතින මුර කුඹුරු ප්‍රමාණය කෙතෙක් ද යන්න ගැටලුවක් ව පවතී.

මෙම කුඹුරු ප්‍රමාණය හඳුනා ගැනීම ක්‍රම දෙකක් යටතේ සිදු කළ හැක. එනම්,

01. ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තු පුරත් කුඹුරු සමීක්ෂණ වාර්තාවේ දත්ත උපයෝගී කර ගෙන
02. ශ්‍රී ලංකාවේ අස්වැද්දෙන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය උපයෝගී කර ගෙන

1. ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන පුරත් කුඹුරු සමීක්ෂණ වාර්තාව අනුව

ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තු 1997-1998 පුරත් කුඹුරු සමීක්ෂණ වාර්තාව අනුව එම වර්ෂයේ අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 732,475 ක් වන අතර, පුරත් වී කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 32,187කි. මෙම පුරත් වී ඇති ප්‍රමාණය යනු, එක දිගට වසර 05 ක් වගා නො කළ, P₁ ලේඛනයෙන් ඉවත් කර ඇති කුඹුරු හෙක්ටයාර් ප්‍රමාණය වේ. මුර කුඹුරු ප්‍රමාණය හැඳින්වීම අනුව, 1997-1998 වර්ෂය වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති ඇති මුර කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 764,662 කි (එනම්, 732,475 + 32,187 = 764,662). මෙම 1997-1998 වර්ෂය මුර කුඹුරු සඳහා පාදක වර්ෂය ලෙස සැලකූ විට අප රටේ හි පවතින පුරත් කුඹුරු ප්‍රමාණය කෙතෙක් ද යන්න වටහා ගැනීමට හැකි වනු ඇත. මේ පිළිබඳව වගු අංක 3.2 මගින් වැඩිදුර කරුණු පැහැදිලි කරයි.

වගු අංක 3.2 ශ්‍රී ලංකාවේ මුර කුඹුරු ප්‍රමාණය (පාදක වර්ෂය, 1997-1998)

වර්ෂය	අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්)		පුරත් කුඹුරු ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්)		මුර කුඹුරු ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්)	
	වටිනාකම	වැටුප්	වටිනාකම	වැටුප්	වටිනාකම	වැටුප්
1997-1998	732,475	95.7%	32,187	4.3%	764,662	100%
2002	741,716	96.9%	22,946	3.1%	764,662	100%
2003	691,414	90.4%	73,248	9.6%	764,662	100%
2006	708,738	92.7%	55,924	7.3%	764,662	100%
2007	711,746	93.1%	52,916	6.9%	764,662	100%
2008	716,803	93.7%	47,859	6.3%	764,662	100%

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2008

2002 වර්ෂයේ සිට 2003 වර්ෂය දක්වා විශාල ලෙස කුඹුරු පුරත් වීම මුලින් සඳහන් කළ අතර, පාදක වර්ෂය අනුව 2006 වර්ෂය වන විට රට තුළ පුරත් වී ඇති කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 55,924 කි. මෙම ප්‍රමාණය ක්‍රමානුකූලව

වෙනස් වී, 2008 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර් 47.859 දක්වා අඩු වීමක් පෙන්නුම් කරයි. ප්‍රතිශත ලෙස ගණනය කළ විට 2006 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 2008 වර්ෂයේ පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය 14.4% කින් අඩු වී "අස්වැද්දුම්" නමැති කාණ්ඩයට එකතු වී ඇත. කෙසේ නමුත් 2008 වර්ෂය වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ මුර කුඹුරු ප්‍රමාණයෙන් 93.7% ක් අස්වැද්දුම් හා 6.3%ක් පුරන් කුඹුරු තත්ත්වයෙන් පවතී.

2. අස්වැද්දුන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය අනුව

ශ්‍රී ලංකාවේ අස්වැද්දුන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය වාර්තා වූයේ, 2002 වර්ෂයේ වන අතර, එය සංඛ්‍යාත්මක ව හෙක්ටයාර් 741,761කි. 2002 වර්ෂය මුර කුඹුරු සඳහා පාදක වර්ෂය ලෙස සැලකූ විට පවතින පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය කෙතෙක් ද යන්න වගු අංක 3.3 මගින් වැඩිදුර කරුණු පැහැදිලි කරයි. මෙම වගුවේ ගණනය කිරීම් සඳහා ඒ ඒ වර්ෂවල අස්වැද්දුන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණ සැලකිල්ලට ගන්නා ලදී.

වගු අංක 3.3 ශ්‍රී ලංකාවේ මුර කුඹුරු ප්‍රමාණය (පාදක වර්ෂය 2002)

වර්ෂය	අස්වැද්දුන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්) සහ ප්‍රතිශතය		පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්) සහ ප්‍රතිශතය		මුර කුඹුරු ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්) සහ ප්‍රතිශතය	
	හෙක්ටයාර්	ප්‍රතිශතය	හෙක්ටයාර්	ප්‍රතිශතය	හෙක්ටයාර්	ප්‍රතිශතය
2002	741,716	--	--	--	741,716	--
2003	691,414	93.2%	50,302	6.8%	741,716	100%
2004	701,873	94.6%	39,843	5.4%	741,716	100%
2005	703,250	94.8%	38,466	5.2%	741,716	100%
2006	708,738	95.6%	32,978	4.4%	741,716	100%
2007	711,746	95.9%	29,970	4.1%	741,716	100%
2008	716,803	96.6%	24,913	3.4%	741,716	100%

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2008

2002 වර්ෂයේ සිට 2006 වර්ෂය දක්වා අස්වැද්දුන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 708,738ක් දක්වා සහ පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 32,978 දක්වා අඩු වී ඇත. 2006 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 2008 වර්ෂයේ පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය 24.5%කින් අඩු වී අස්වැද්දුන ලද කුඹුරු කාණ්ඩයට එකතු වී ඇත. කෙසේ නමුත් 2008 වර්ෂය වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ මුර කුඹුරු ප්‍රමාණයෙන් 96.6% ක් අස්වැද්දුම් තත්ත්වයේ සහ 3.4% ක් පුරන් තත්ත්වයේ පවතී.

සමස්ත විග්‍රහ කිරීම් දෙක අනුව, 1998 පාදක වර්ෂය ලෙස ගත් විට, 2008 වර්ෂයේ මුර කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 764,662කි. 2002 පාදක වර්ෂය ලෙස ගත් විට 2008 වර්ෂයේ මුර කුඹුරු හෙක්ටයාර් 741,716කි. පාදක වර්ෂ දෙක අතර මුර කුඹුරු ප්‍රමාණයේ වෙනස හෙක්ටයාර් 22,946කි.

මෙම පරිච්ඡේදය මගින් ඉදිරි දත්ත විග්‍රහ කිරීම්වල දී එනම්, තෙත් කලාපය සහ තෙත් කලාපයට අයත් දිස්ත්‍රික්කවල මුර කුඹුරු හා පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණ විස්තර කිරීමේ දී වැඩි ම අස්වැද්දුන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය සහිත වර්ෂය පාදක කරගෙන විශ්ලේෂණ කටයුතු සිදු කර ඇත (මෙම විශ්ලේෂණය වගු අංක 3.12 සිට බලන්න).

3.4 ශ්‍රී ලංකාවේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය

මෙම අධ්‍යයනයේ දී ප්‍රධාන වශයෙන් සාකච්ඡා කිරීමට බලාපොරොත්තු වන්නේ, ශ්‍රී ලංකාවේ තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය පිළිබඳ ව ය. ආරම්භයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය හා ලබා ගන්නා අස්වැන්න පිළිබඳ විස්තර කෙරෙන ඇත. මේ සඳහා වගා කළ ඉඩම් ප්‍රමාණය හා ශෂ්‍ය තීව්‍රතාවය (cropping intensity) වෙනස් වන ආකාරය සලකා බැලෙනු ඇත. වගු අංක 3.4 මගින් ඒ පිළිබඳ විග්‍රහ කරයි.

වගු අංක 3.4: ශ්‍රී ලංකාවේ වගා කළ ඉඩම් ප්‍රමාණය හා ශෂ්‍ය තීව්‍රතාවය (1960-2009)

වර්ෂය	අස්වැන්න ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර)	යල කන්නය		මහ කන්නය		මුළු	
		වගා කළ බිම් ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර)	ශෂ්‍ය තීව්‍රතාවය %	වගා කළ බිම් ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර)	ශෂ්‍ය තීව්‍රතාවය %	වගා කළ බිම් ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර)	ශෂ්‍ය තීව්‍රතාවය %
1960	469,475	221,630	47	372,741	79	594,371	127
1970	570,171	276,839	49	482,172	85	759,011	133
1980	658,964	271,212	41	573,436	87	844,648	128
1990	733,395	325,981	44	530,729	72	856,710	117
2000	739,047	328,748	44	549,246	74	877,994	119
2006	708,738	319,196	45	591,297	83	910,493	128
2007	711,746	291,375	41	525,340	74	816,715	115
2008	71,6803	467,492	65	581,844	81	1,060,525	148
2009	716,803	-	-	593,033	83	-	-

ශෂ්‍ය තීව්‍රතාවය (cropping intensity) = $\frac{\text{වගා කළ කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය} \times 100}{\text{අස්වැන්න ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය}}$

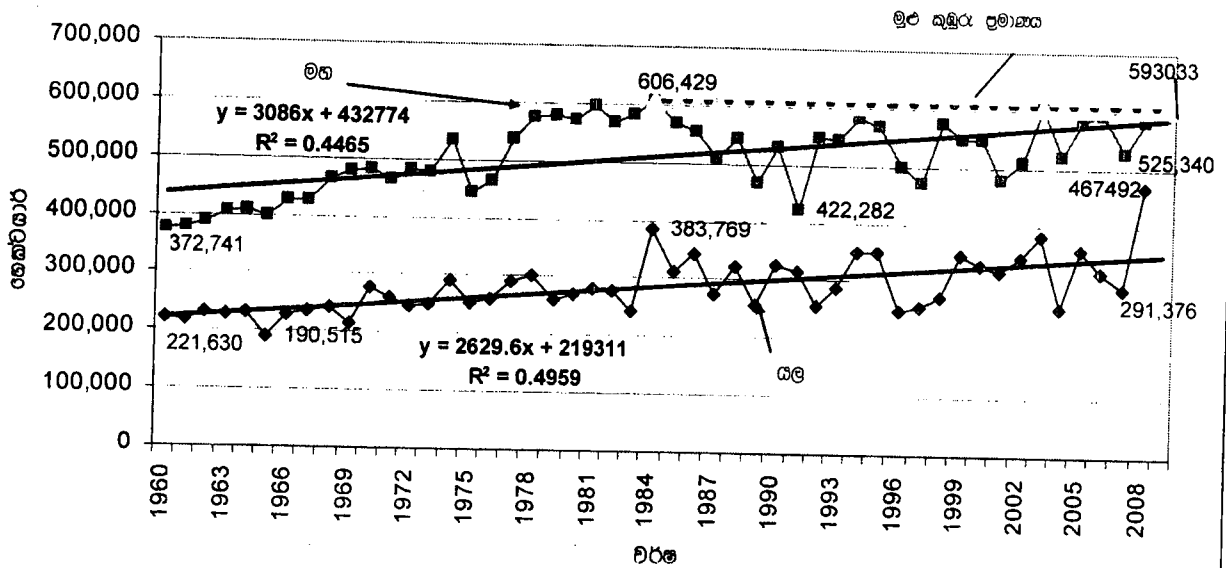
මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2008

1960 වර්ෂයේ සිට 2008 වර්ෂය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා දත්ත සලකා බැලීමේ දී වගා කළ බිම් ප්‍රමාණයේ වර්ධනයක් පැහැදිලි වේ. 1960 වර්ෂයේ යල කන්නයේ දී අස්වැන්න ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයෙන් 47% ක් සහ මහ කන්නයේ දී 79% ක් වගා කර තිබුණි.

2008 වර්ෂයේ යල කන්නය වාර්තා ගත වගා බිම් ප්‍රමාණය වාර්තා ගත වූ අතර, එය අස්වැන්න ලද වගා බිම් ප්‍රමාණයෙන් 65%කි. 2007 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව වගා බිම් ප්‍රමාණයේ වැඩිවීමේ ප්‍රතිශතය 60.4% කි. මෙම ප්‍රමාණය මහ කන්නය පිළිබඳ සැලකීමේ දී ශෂ්‍ය තීව්‍රතාවය 81% ක් වන අතර, 2007 වර්ෂයට සාපේක්ෂ වර්ධනය 12.9% කි. මේ අනුව මෙම කාල පරාසයක් තුළ පැහැදිලි වර්ධනයක් තිබීම, එලදායීතාවය ඉහළ නැංවීම කෙරෙහි ද බලපෑමක් සිදු

කිරීමට ඉවහල් වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය සම්බන්ධ ව තවදුරටත් විග්‍රහ කිරීම සඳහා උපතකි රේඛාව ඇතුළත් ප්‍රස්ථාර අංක 3.2 උපයෝගී කර ගත හැක.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.2 ශ්‍රී ලංකාවේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2008

1984 මහ කන්නයේ දී වැඩි ම වගා වපසරිය වූ හෙක්ටයාර 606,429 ක් වගා කර ඇත. එනම් මුළු අස්වැද්දෙන ලද වගා බිම් ප්‍රමාණයෙන් 86.3% කි. මෙම වර්ෂයෙන් පසු ප්‍රස්ථාර අංක 3.2 සඳහන් ආකාරයට විශාල බිම් ප්‍රමාණයක් මහ කන්නයේ දී වගා නො කරන ලද තත්ත්වයට පත් ව නැවත වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. තවදුරටත් මෙම තත්ත්වය විස්තර කරන්නේ නම්, 2007 මහ කන්නය වන විට ඉඩම් හෙක්ටයාර 525,340 දක්වා අඩු වී ඇත. 1984 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණයේ 13.4% ක අඩු වීමක් වන අතර, ගෂ්‍ය නිවුතාවය 73.8% කි.

නමුත් 2009 වර්ෂය මහ කන්නය වන විට වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 593,033 ක් දක්වා වැඩි වීමක් පෙන්නුම් කරන අතර, 2007 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව එම වැඩි වීම ප්‍රතිශතයක් ලෙස 12.9%ක් වේ. ගෂ්‍ය නිවුතාවය 83% දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. කෙසේ වෙතත් උපතකි රේඛාව අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ මහ කන්නයේ වගා කරන බිම් ප්‍රමාණයේ වර්ධනයක් නිරූපනය වෙයි. R^2 අගය 0.5 කට ආසන්න අගයක් ගෙන තිබීම හුදින් ඒ බව සනාථ වේ.

යල කන්න පිළිබඳ සැලකීමේ දී වැඩි ම වගා බිම් ප්‍රමාණය 1984 වර්ෂයේ සටහන් වන අතර, (2008 වර්ෂය නො සලකා ඇත). එය සංඛ්‍යාත්මක ව හෙක්ටයාර 383,769 කි. මෙම ප්‍රමාණය 2007 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර 291,376 දක්වා එනම්, 24.1%ක ප්‍රතිශතයකින් අඩු වී ඇත. මෙම වර්ෂයේ අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් වගා කර ඇත්තේ 39.3%ක ප්‍රමාණයකි.

තමුත්, 2007 වර්ෂයේ සිට 2008 යල කන්නය දක්වා එක් අවුරුදු කාලයක් තුළ වගා බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 467.492 දක්වා 60.47ක ශීඝ්‍ර වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. 1960 වර්ෂයෙන් පසු යල කන්නයක් තුළ වගා කළ වැඩි ම බිම් ප්‍රමාණය මෙය වේ. ගණන කිවුතාවය 2008 යල කන්නයේ 81.2% කි. උපතන රේඛාව (Trend Line) අනුව කන්නයේ වගා බිම් ප්‍රමාණයේ වර්ධනයක් පැහැදිලි වන අතර, $R^2 = .49$ වැනි අගයක් ගෙන නිබිම තවදුරටත් එය සනාථ කරයි. මෙය රජය මගින් සිදු කරන “අපි වවමු- රට නගමු” සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය තුළින් ලද සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලෙස හඳුන්වා දිය හැක.

ඉහත සියලු ම දත්තයන් තුළින් පැහැදිලි වන්නේ, ශ්‍රී ලංකාවේ අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයේ ප්‍රමාණාත්මක වර්ධනයක් සමග පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණයේ සීඝ්‍ර අඩුවීමකි. ඒ සමග මෙම හේතුව නිසා, වගා කරන කුඹුරු ප්‍රමාණය වර්ධනය වන අතර, ඒකකයකින් ලබන ඵලදාව උසස් මට්ටමකට ගෙන ඒම තුළින් ජාතික සහල් නිෂ්පාදනය ඉහළ නංවා ගැනීමට හැකි වනු ඇත.

මෙම සියලු ම කාර්යයන් සාර්ථක වීමට, 1960 සිට 2008 වර්ෂය දක්වා විවිධ රජයන් විවිධ කාර්යයන් සහ ක්‍රමවේදයන් අනුගමනය කර ඇත. මේ යටතේ ආරම්භක අවධියේ මහවැලි සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රම වැනි ව්‍යාපෘති දියත් කිරීම තුළින්, අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණය ඉහළ නැංවීමට කටයුතු කර ඇත. ඉන් අනතුරු ව එවැනි වාර් පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම, නව වාර් පහසුකම් ඇති කිරීම හා ඉඩම් බෙදාදීම වැනි වැනි ක්‍රියාමාර්ග මූලික ව හඳුන්වා දී ඇත.

තමුත් 2008 වර්ෂය වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ වගා කළ වැඩි ම භූමි ප්‍රමාණය වන හෙක්ටයාර් 1.060.525ක් වගා කර ඇති අතර, එය යල කන්නයේ හෙක්ටයාර් 467.492 ක් හා මහ කන්නයේ හෙක්ටයාර් 593.033 ක් වශයෙනි. ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්තා වූ ඉහළ ම ගණන කිවුතාවය (cropping intensity) 2008 වර්ෂයේ දී වාර්තා වූ අතර එය සංඛ්‍යාත්මක ව 148% කි. මෙම අගය යල කන්නය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 65% ක් වන අතර, මහ කන්නය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 81% කි.

3.5 ශ්‍රී ලංකාවේ කුඹුරු වගා බිම් ප්‍රමාණයේ වර්ධනය

විශේෂයෙන් පුරන් කුඹුරු අස්වැද්දීම සඳහා රජය මගින් ක්‍රියාත්මක කර ඇති “අපි වවමු – රට නගමු” සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය ද මෙම කුඹුරු අස්වැද්දීම සඳහා විශාල පිටුවහලක් වී ඇත. තව ද ගොවීන් වෙත ලබා දෙන පොහොර සහනාධාරය, නව සපිරි ණය යෝජනා ක්‍රම යටතේ ලබා දෙන ණය, කාෂි රක්ෂණ මණ්ඩලය මගින් වගා භානිවලට ගෙවීම් වැනි ක්‍රියාදාමයන් තවදුරටත් කුඹුරු අස්වැද්දීමට උත්ප්‍රේරක වී ඇත. පුරන් කුඹුරු වගා කිරීමේ සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය තෙක් ක්‍රියාත්මක වූ විවිධ වැඩසටහන් මෙසේ උකහා දැක්විය හැක.

3.5.1 “අපි වවමු – රට නගමු” වැඩසටහන

මෙම වැඩසටහන මගින් දේශීය ආහාර නිෂ්පාදනය දිරි ගැන්වීමේ ජාතික මෙහෙයුම (2007-2010) යටතේ, පුරන් කුඹුරු නැවත වගා කිරීම සඳහා විශාල මෙහෙවරක් සිදු කර ඇත. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තු මූල්‍ය සඳහන් කරන අත්දැමට, මෙම කාර්යය සාර්ථක කරගැනීම සඳහා ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මූලික ව කටයුතු කර ඇත. මේ සඳහා ගොවි ජනතාව සමග තීරණය සම්බන්ධ වන ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රාදේශීය නිලධාරීන් මෙන් ම කාෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර නිලධාරීන් මෙයට ලබා දී ඇති දායකත්වය අතිමහත් ය. මෙහි දී මෙම වැඩසටහන යටතේ පහත සඳහන් ක්‍රියා මාර්ග ගෙන ඇත.

- > නම බලප්‍රදේශයේ සියලු ම කුඹුරු ඉඩම් ඉදිරි කන්නවල දී වගා කිරීමට ගොවීන් පෙළඹවීම හා පවතින පුරන් කුඹුරුවලින් 30% ක් වගා කිරීමට කටයුතු කිරීම.
- > ලබා ගන්නා සාමාන්‍ය අස්වැන්න පෙර කන්නවලට වඩා 10% කින් වැඩි කිරීමට සැලසුම් කර ඒවා ක්‍රියාවට නැංවීම.
- > ජලය අඩු ගොඩ කුඹුරුවල අතිරේක හෝඟ වගා කිරීමට කටයුතු කිරීම.
- > මෙතෙක් වගා නො කළ පුරන් වී ඇති කුඹුරු පරීක්ෂා කර, එම ගොවීන් හමු වී නැවත වගා කිරීමට පෙළඹවීම් සිදු කිරීම.

කුඹුරේ ස්වභාවය අනුව, අයිතිකරු වගා නො කරන්නේ නම්, වගා කිරීමට කැමති ගොවියෙකුට තාවකාලික බලපත්‍රයක් මගින් වගා කිරීමට පැවරීම වැනි ක්‍රියාදාම තුළින් මෙම පුරන් කුඹුරු නැවත වගා කරවීමට උත්සාහ දරා ඇත. මෙවැනි වගා අවස්ථා සඳහා ගොවි බැංකුව මගින් විශේෂ ණය ක්‍රම ද නිකුත් කර ඇත. මෙම වැඩසටහන තුළින් සෑම පුරන් බිම්ම ම වී වගාව අතිවාරය කර ඇති අතර, යම් යම් තාක්ෂණ හේතු නිසා වී වගා කළ නො හැකි ස්ථානවල අනෙකුත් වාර්ෂික හෝඟ වගා කිරීමට අවසර ලබා දී ඇත.

නවද කුඹුරු ගොඩ කිරීමට ලබා දෙන අවසරය අහෝසි කර ඇති අතර, ජලය තිබෙන වගා කළ හැකි සියලු කුඹුරු වගා කිරීමට කටයුතු කරවීම, අදාළ ගොවිජන සංවර්ධන නිලධාරීන්ගේ හා කාමි පර්යේෂණ නිෂ්පාදන සහකාරවරුන්ගේ වගකීම බවට පත් කර ඇත.

මෙයට අමතරව, “අපි වවුරුට තගලු” සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය යටතේ තෙත් කලාපයේ වී වගාව දියුණු කිරීම නමින් “පුරන් කුඹුරු අස්වැද්දීමේ ව්‍යාපෘතියක්” දීප ව්‍යාප්ත ව ගොවිජන සේවා මට්ටමින් ආරම්භ කර ඇත. මෙහි දී තෙත් කලාපයේ දිස්ත්‍රික්ක 08 ක, ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන 13ක් ආවරණය වන පරිදි, පුරන් කුඹුරු අක්කර 2,528ක් දැනටමත් අස්වැද්දා ඇත. මේ සඳහා ගොවීන්ට අවශ්‍ය කාමරසායන (ග්ලයිපෝසේට්) හා බිජ වී ලබා දී ඇත. මේ තුළින් ගොවීන් පොළඹවා ගැනීම පහසු වී ඇති අතර, වෙනත් ආයතන මගින් ද මෙවැනි ද්‍රව්‍යමය පහසුකම් ලබා දී වගා දිරි ගැන්වීමට කටයුතු කර ඇත (රාජ්‍ය නො වන ආයතන, දේශපාලන අධිකාරී).

3.5.2 පොහොර සහනාධාර ක්‍රමය

පොහොර සහනාධාරය සඳහා රජය විශාල මුදලක් ආයෝජනය කරන අතර, ඒ තුළින් උපරිම වගා බිම් ප්‍රමාණයක් වගා කරවීම හා උපරිම අස්වැන්නක් ලබා ගැනීමට බලාපොරොත්තු වේ. ශ්‍රී ලංකාවට මුලින් ම පොහොර සහනාධාරය හඳුන්වා දී ඇත්තේ, 1962 වර්ෂයේ ය. එම වර්ෂයේ සිට සහනාධාරය ලබා දෙන ක්‍රමෝපායයන් වෙනස් වී “මහින්ද විත්තන” ජාතික වැඩසටහන සමග සහනාධාරය ගොවියාට උපරිම සහනයක් ලබා දෙන තත්ත්වයට පත් විය. 2005 වර්ෂයේ දී මෙතෙක් ලබා දුන් පොහොර සහනාධාරය පුරුල් කිරීම තුළින් කිලෝග්රැම් 50 ක ඕනෑ ම පොහොර මිටියක් රු.350.00 ක් වැනි සහන මිලකට ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානවල ලියාපදිංචි වූ ගොවීන්ට ලබා ගැනීමට හැකි වී ඇත.

නව ද යල කන්නයේ දී කුඹුරු ඉඩම්වල වගා කරන මිරිස්, බඩඉරිඟු, රතුරූණු, ලොකුරූණු හා එළවළු වැනි අතිරේක හෝඟ වගා කිරීම සඳහා ද මෙම සහනාධාරය නවදුරටත් පුරුල් කරන ලදී. මෙම ක්‍රියාදාමය තුළින් නවදුරටත් වගා කරන කුඹුරු ප්‍රමාණය වැඩි වූ අතර, පුරන් කුඹුරු අස්වැද්දීමට ද ගොවීන් පෙළඹිණි. 1997 වර්ෂයේ සිට 2007 වර්ෂය දක්වා රජය විසින් පොහොර සහනාධාරය වෙනුවෙන් වැය කර ඇති මුදල් වගු අංක 3.5 මගින් දක්වා ඇත.

වගු අංක 3.5 පොහොර සහනාධාරය වෙනුවෙන් වැය කර ඇති මුදල (1997-2007)

වර්ෂය	සහනාධාරය සඳහා වැය කළ මුදල (රුපියල් මිලියන)	වි නිෂ්පාදන (මෙ.ටොන් '000)	වි කිලෝ 1 ක් නිෂ්පාදනය සඳහා සහනාධාරය ලබා දීම (කිලෝ 1 ක් සඳහා රුපියල්)
1997	1236	2,241	0.55
1998	1,146	2,692	0.54
1999	1,023	2,857	0.36
2000	1,135	2,860	0.40
2001	2,500	2,695	0.93
2002	1,755	2,860	0.61
2003	1,738	3,046	0.57
2004	2,409	2,627	0.92
2005	4,511	3,245	1.39
2006	11,867	3,338	3.56
2007	11,000	3,130	3.51

මූලාශ්‍රය: පොහොර ලේකම් කාර්යාලය, ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, කෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2007

ඉහත වගු අංක 3.5 අනුව පැහැදිලි වන්නේ, 2007 වර්ෂය වන විට පොහොර සහනාධාරය වෙනුවෙන් රුපියල් මිලියන 11,000 ක් වැය කර ඇති බව ය. 1997 වර්ෂයේ වි කිලෝ 1 ක් නිෂ්පාදනය සඳහා සහනාධාරය ගත 55ක් වි ඇති අතර, 2006 වන විට රු.3.56 ක් ද, 2007 වර්ෂය වන විට රු. 3.51 ක් දක්වා ද සහනාධාර සපයා ඇත. සහල් සුරැකිතාවය ආරක්ෂා කරගැනීම වෙනුවෙන් මේසා විශාල මුදලක් රජය වි වගාව වෙනුවෙන් ආයෝජනය කර ඇත.

2007 වර්ෂයේ දී සහනාධාර සඳහා වැය කර ඇති මුදල පවත්නා මිල යටතේ දළ ජාතික නිෂ්පාදනයෙන් 3.03%කි. (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තා, 2008) මේ අනුව පැහැදිලි වන්නේ, වර්තමානය වන විට අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය වර්ධනය කරගැනීම සඳහා ගොවීන් පෙළඹවීම වෙනුවෙන් රජය මගින් විශාල කාර්යභාරයක් සිදු කරන බව යි.

3.5.3 බැංකු ණය

තව සජීවී ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ වි සහ වෙනත් අතිරේක හෝග වර්ග 27 ක් සඳහා සහනදායී කොන්දේසි යටතේ වගා ණය සැපයීම. රාජ්‍ය බැංකු, දේශීය පොද්ගලික බැංකු සහ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු මගින් සිදු කර ඇත. මේ තුළින් වි වගාව සඳහා ගොවීන් දිරිමත් කිරීමක් සිදු වී ඇති අතර, වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණය වර්ධනය කිරීම හා වැඩි ඵලදාවක් ලබා ගැනීම අපේක්ෂා කෙරිණි. වි වගාව සඳහා ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණයන් වගු අංක 3.6 මගින් දක්වා ඇත.

වගු අංක 3.6: වී වගාව සඳහා ලබා දුන් බැංකු ණය (2000-2008)

වර්ෂය	ණය දෙන බැංකු විසින් ප්‍රදානය කරන ලද සමස්ත ණය (රුපියල් දශලක්ෂ)
2000	557
2001	517
2002	591
2003	893
2004	841
2005	1,158
2006	984
2007	1,030
2008	1,440

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, වාර්ෂික වාර්තාව, 2008

2007 වර්ෂයේ දී ලබා දී ඇති සමස්ත ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 1,030 ක් වන අතර, එය 2008 වර්ෂයේ දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,440 දක්වා වැඩි වී ඇත. මෙම ණය ලබා දීමට රාජ්‍ය නො වන බැංකු ලෙස හැටින් නැඟලේ, සම්පත් සහ සෙලාන්, යන බැංකු ඉදිරිපත් වී කටයුතු කර ඇත.

මෙම වගා ණය ලබා ගැනීම තුළින් වගාව ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා එනම්, පෙර හා පසු අස්වනු සැකසුම් කටයුතු සඳහා ඉඩ ප්‍රස්ථා පුරුල් කරගැනීමට හැකි වී ඇත. මෙම විවිධ ණය යෝජනා ක්‍රම මගින් අවසාන බලාපොරොත්තුව වී ඇත්තේ වගා ඉලක්කය සපුරා, ආහාර සුරක්ෂිතතාවය හහවුරු කිරීම යි.

3.5.4 වගා රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රම

ගොවීන් වී වගාවට යොමු නො වීමට බලපාන හේතු විමසීමේ දී මෙහි පවතින අවිනිශ්චිතතාවය මූලික ගැටලුවකි. කාලගුණ විපර්යාස මෙයට වගකිව යුතු අතර, මේ සඳහා පවතින වගා රක්ෂණ ක්‍රම එම අවිනිශ්චිත තත්ත්වය පහ කිරීමට මැදිහත් වී ඇත. කෘෂි රක්ෂණ මණ්ඩලය විසින් වගා සඳහා රක්ෂණය කිරීම තුළින්, ගොවීන් තුළ වගා කිරීමට පවතින අවදානම තරමක් දුරට දුරු වී වගා වපසරිය ඉහළ යාමට හේතු වී ඇත. රක්ෂණය කළ වගා බිම් ප්‍රමාණය හා හානි රක්ෂණ ගෙවීම් පිළිබඳ වගු අංක 3.7 න් පැහැදිලි වේ.

වගු අංක 3.7: රක්ෂණ වගා බිම් ප්‍රමාණය හා හානි රක්ෂණ ගෙවීම් (1998-2008)

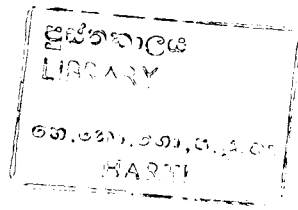
වගා වර්ෂය	රක්ෂණය කරන ලද වගා බිම් ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර් '000)	හානි රක්ෂණ ගෙවීම් (රුපියල් '000)
1998	15.60	6.167
1999	14.65	6.511
2000	15.65	7.242
2001	12.99	8.067
2002	11.97	6.213
2003	18.64	7.235
2004	21.33	30.612
2005	16.98	9.642
2006	25.66	19.900
2007	20.04	22.670
2008	29.59	21.824

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාව, 2008

1998 වර්ෂයේ රක්ෂණය කර ඇති වගා බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් (දහස්) 15.6 වන අතර, 2008 දී එම ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් (දහස්) 29.59 දක්වා එනම්, 89.7% ක වර්ධනයක් වී ඇති බව ඉහත වගු අංක 3.7 මගින් පැහැදිලි කරයි. වගා බිම් රක්ෂණය කළ ද, රක්ෂණ මුදල් ලබා ගැනීමේ දී විවිධාකාර ගැටලුවලට මුහුණ දීමට සිදු වන අතර, ඒ හේතුව නිසා වගා බිම් රක්ෂණය බොහෝ දුරට අවිශ්වාස තත්ත්වයක පවතී. මෙහි දී 1998 සිට 2002 වර්ෂය දක්වා රක්ෂණ වගා බිම් ප්‍රමාණය අඩු වී ඇති අතර, නැවත 2004 සිට අඩු වැඩි වෙමින් වර්තමානය වන විට වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. 1998 වර්ෂයේ දී හානි රක්ෂණ වෙනුවෙන් රුපියල් ('000) 6.167 ක් ගෙවා ඇති අතර, 2008 වර්ෂයේ දී රුපියල් ('000) 21.824 ක් ගෙවා ඇත. මේ රක්ෂණ ක්‍රම තුළින් අරමුණු කර ඇත්තේ, අවදානම අවම කර වගා කිරීම යි. ඒ තුළින් වගා වපසරිය ඉහළ නංවා ගැනීම බලාපොරොත්තුව විය.

3.5.5 වී සඳහා සහතික මිල

රජය මගින් වී සඳහා සහතික මිලක් නියම කිරීම නිසා, පෞද්ගලික වෙළෙඳුන් වී මිලදී ගැනීමේ දී සෑමවිට ම රජයේ සහතික මිලට වඩා ඉහළ මිලක් කීරණය කරනු ඇත. මේ නිසා මිල ඉහළ යාමේ හේතුවෙන්, ගොවීන් වී වගාවට වැඩි නැඹුරුතාවයක් දක්වනු ඇත. එනම්, මේ සංසිද්ධිය තවදුරටත් සාර්ථක වීමට රජය මගින් ද වී මිලදී ගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ගයේ යෙදී සිටිය යුතු ය. පැවති විවිධ රජයන් විසින්, ගොවි ආදායම ඉහළ නැංවීම සඳහා විවිධ කාලපරාසයන් තුළ වී සඳහා පවතින සහතික මිල වෙනස් කරන ලදී. 1948 වර්ෂයේ වී සඳහා පැවති සහතික මිල, බ්‍රසෙල් සඳහා රු.8.00 ක් (ඇමුණුම 1). 1990 වර්ෂය වන විට මෙම සහතික මිල වී බ්‍රසෙල් සඳහා රු. 110.00ක් වූ අතර, 2003 වර්ෂය වන විට වී බ්‍රසෙල් සඳහා රු.281.00 දක්වා මිල ඉහළ නංවන ලදී. පවතින අධික නිෂ්පාදන වියදම නිසා පොහොර සහනාධාරය විශාල සහනයක් වුව ද වී සඳහා පවතින මිල හමුවේ ගොවීහු අසරණ තත්ත්වයක පත්වී සිටියහ. නමුත් 2007 වර්ෂයේ සම්බා වී කිලෝ 1ක මිල රු.17.50 ක් ද, නාඩු වී කිලෝ 1ක මිල

රු.16.00 ක් ද, රතු කැකුර වී කිලෝ 1ක මිල රු.17.50 ක් ලෙස ද සහතික මිල වැඩි කළ අතර, 2009 වර්ෂය වන විට රජය වී සඳහා වූ සහතික මිල තවදුරටත් වැඩි කරන ලදී. එනම්, සම්බා වී කිලෝ 1ක මිල රු.30.00 ක් සහ නාඩු වී කිලෝ 1ක මිල රු.28.00 ක් ලෙස ය (හෙ.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය, 2009). මේ අයුරින් වී මිල වැඩි වීම තුළින්, ගොවීන් වී වගාවට යොමු වීමේ ප්‍රවණතාව වැඩිවන අතර, රජය බලාපොරොත්තු වූ ජාතික සහල් අවශ්‍යතාවය කරා ළඟා වීමට ද හේතු පාදක වනු ඇත.

3.5.6 දේශීය සහල් මිල

දේශීය සහල් මිල ඉහළ යාම නිසා දේශීය වී මිල ඉහළ යාමට බලපෑමක් සිදු වන අතර, මෙම සහල් මිල ආනයනික සහල් මිල මත ද රඳා පවතී. පැවතී විවිධ රජයන් විසින් සහල් ආනයනය, බලපත්‍ර මත සිදු කළ අතර, සිටරටින් ආනයනය සිදු කරන සෑම සහල් කිලෝටැම් 1ක් සඳහා ම බද්දක් අය කරන ලදී. ඒ ඒ කාලපරිච්ඡේද තුළ අය කරන ලද බදු ප්‍රතිශතයක් වග අංක 3.8 මගින් පැහැදිලි කරයි. මෙලෙස ආනයන බදු පැනවීම තුළින් සහල් ආනයනය අධෝරක්තව වන අතර, වී නිෂ්පාදනය ඉහළ යාමට ද හේතු පාදක වනු ඇත. සාධාරණ මිල පාලනයක් ඇති කිරීම සඳහා රජය විසින් 1996, 1997 සහ 2001 යන වර්ෂවල විවිධකාල තුළ සහල් ආනයනය සඳහා වූ නිරු බදු නාවකාලික ව අත්හිටුවන ලදී. නමුත් නැවත 2009 වසර ආරම්භයේ සිට සහල් කිලෝ 1ක් සඳහා රු.20.00 ක ආනයන බද්දක් අය කර ඇත.

වග අංක 3.8: සහල් ආනයනයේ දී අය කරන ලද බදු (1994-2008)

කාල පරාසය	බදු ප්‍රතිශතය
1994 දෙසැම්බර් 13 - 1995 ජනවාරි 31	20%
1995 පෙබරවාරි 01 - 1996 අප්‍රේල් 17	35%
1996 අප්‍රේල් 18 - 1997 ජනවාරි 31	බදු අයකර නැත
1997 නොවැම්බර් 20 - 1998 ජනවාරි 31	බදු අයකර නැත
1998 පෙබරවාරි 1 - 1999 ඔක්තෝබර් 21	35%
1999 ඔක්තෝබර් 22 - 1999 දෙසැම්බර් 31	10%
2000 ජනවාරි 01 - 2001 පෙබරවාරි 28	35%
2001 මාර්තු 01 - 2001 නොවැම්බර් 21	35% + 50% (අධිභාරය)
2001 නොවැම්බර් 22 - 2001 දෙසැම්බර් 10	බදු අයකර නැත
2001 දෙසැම්බර් 11 - 2001 දෙසැම්බර් 31	17.5% + 50% සිට 35% (දක්වා අධිභාරය)
2002 ජනවාරි 01 - 2002 ජූලි 31	35%
2002 අගෝස්තු 01 - 2003 ජනවාරි දක්වා	කි. 1 ක් සඳහා රු.7.00
2003 - 2005 අගෝස්තු දක්වා	රු. 9.00
2005 අගෝස්තු සිට - 2009	කි. 1 ක් සඳහා රු.20.00

මූලාශ්‍රය: හෙ.ගො.ප.ප්‍ර.ආයතනය, 2008

3.5.7 සහල් ආනයනය

1960 වර්ෂයේ සිට 2008 දක්වා සහල් ආනයනය කල ප්‍රමාණය, ඒ සඳහා වැය වූ මුදල සහ සහල් කිලෝ එකක් සඳහා ගැල් කුලී සහ රක්ෂණය පමණක් අඩංගු වරාය තුළ දී මිල (CIF මිල), වගු අංක 3.9 මගින් දක්වා ඇත.

1960 වර්ෂයේ සහල් කිලෝ 1 ක CIF මිල වී ඇත්තේ .46 කි. නමුත් 2006, 2007, 2008 යන වර්ෂවලදී, ගැල් කුලී සහ රක්ෂණය පමණක් අඩංගු වරාය තුළ දී (CIF) මිල ඉහළ අගයක් ගෙන ඇති බව පැහැදිලි වේ. 2008 වර්ෂය පිළිබඳ සැලකීමේදී CIF මිල රු. 56.27 ක් වන තරමට ඉහළ අගයක් වාර්තා කරයි. ලෝක සහල් මිල ඉහළ යෑම මෙයට හේතු වී ඇති බව මහ බැංකු වාර්තා තුළින් පැහැදිලි වේ.

වගු අංක 3.9: සහල් ආනයනය (1960-2008)

වර්ෂය	ගෙව්වක ලද ප්‍රමාණය (මෙට්‍රික් ටොන්)	වැයවූ මුදල (රුපියල් මිලියන)	කිලෝග්‍රෑම් 1 ක * CIF මිල (රුපියල්)
1960	528,147.9	242.5	0.46
1970	480,005.0	317.8	0.66
1980	168,315.5	756.2	4.49
1990	116,798.0	1,295.5	11.09
2000	14,848.8	287.8	19.38
2003	34,401.1	813.4	23.64
2004	221,665.5	6,186.1	27.91
2005	82,953.6	2,646.5	31.90
2006	11,515.9	513.5	44.59
2007	87,410.3	5,349.8	61.20
2008	90,086.0	5,068.8	56.27

(* CIF = ගැල් කුලී සහ රක්ෂණය පමණක් අඩංගු වරාය තුළ දී මිල)

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා රේගු දෙපාර්තමේන්තුව, 2008

සමස්තයක් ලෙස ආනයන සහල් මිල, ඉහළ අගයක් වීම දේශීය සහල් මිල ඉහළ යාමට හේතු පාදක වී ඇත. මේ සෑම ක්‍රියාදාමයක් තුළින් ම අවසාන බලාපොරොත්තුව වන්නේ, ගොවීන් වගාවට පෙළඹීම තුළින් වගා බිම් ප්‍රමාණය වර්ධනය කරවීමෙන්, සහල් සුරක්ෂිතතාවය ඉහළ නංවා ගැනීම යි. සහල් සුරක්ෂිතතාවය ඉහළ නැංවීම, රට සහලින් ස්වයං-පෝෂිත කිරීම සෑම රජයක ම වගකීමක් වේ. ශ්‍රී ලංකාව කෙතරම් දුරට ඒ තත්ත්වයට පත්ව ඇත් ද යන්න වගු අංක 3.10 මගින් හවදුරටත් පැහැදිලි කරයි.

වගු අංක 3.10 සහල් පරිභෝජනය (1960-2008)

වර්ෂය	මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය ('000)	ඒක පුද්ගල සහල් අවශ්‍යතාවය (කි.ග්රෑම් වර්ෂයකට)	පාරිභෝජනය හා බිත්තර වී සඳහා සහල් අවශ්‍යතාවය (මෙට්රික් ටොන්)	සහල් නිෂ්පාදනය (මෙට්රික් ටොන්)	ස්වයං-පෝෂිත අනුපාතය (self sufficiency)
1960	9,986	94.5	976,885	573,362	0.59
1970	12,514	94.5	1,235,803	1,068,742	0.86
1980	14,746	90.9	1,399,647	1,355,104	0.97
1990	16,993	103.7	1,821,575	1,622,290	0.89
2000	19,359	106.2	2,116,338	1,828,112	0.86
2004	19,462	106.2	2,121,658	1,679,818	0.79
2005	19,668	106.2	2,152,113	2,074,843	0.96
2006	19,886	106.2	2,175,945	2,136,206	0.98
2007	20,010	106.2	2,182,538	2,001,335	0.92
2008	20,217	107.2	2,280,820	2,472,426	1.11

Self Sufficiency = මුළු සහල් නිෂ්පාදනය/මුළු සහල් අවශ්‍යතාවය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තා, ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, කො.කො.ප.පු. ආයතනය, 2008

(මෙම සහල් අවශ්‍යතාවය ගණනය කිරීමේ දී පරිභෝජනය සහ බිත්තර වී සඳහා යන ප්‍රමාණ පමණක් සැලකිල්ලට ගෙන ගණනය කිරීම් සිදු කර ඇත).

ඉහත දත්ත අනුව, පැහැදිලි වන්නේ, 2007 වර්ෂයේ දී එක් පුද්ගලයෙකු වසරකට සහල් කිලෝග්රෑම් 106.2 ක් පරිභෝජනය කළ අතර, එම ප්‍රමාණය 2008 වර්ෂය වන විට 107.2 දක්වා වර්ධනය වී ඇති බවයි. මේ අනුව සහල් පරිභෝජනය කෙරෙහි පාරිභෝගිකයන්ගේ වැඩි නැඹියාවක් දක්නට ඇත.

තව ද ඉහත වගු අංක 3.10 අනුව, 1960 දී ස්වයං-පෝෂිත අනුපාතය 0.59 ක් වූ අතර, 2006 වර්ෂයේ දී, 0.98 දක්වා ඉහළ අගයක් ගෙන ඇත. ඒ අනුව මෙරට සහලින් ස්වයං-පෝෂිත වීමට ඉතා ආසන්න තත්ත්වයකට පත් ව ඇත. නමුත් මෙම ගණනය කිරීම් සඳහා සහල් ආශ්‍රිත වෙනත් නිෂ්පාදන ද්‍රව්‍ය වෙනුවෙන් (සහල් පිරි, ආජප නිෂ්පාදන, සත්ව ආහාර සඳහා) වැය වන සහල් ප්‍රමාණය ඇතුළත් ව නැත.

2004 වර්ෂයේ දී සහල් මෙට්රික් ටොන් 221,665.56 ක් ආනයනය කර ඇත. එම වර්ෂය තුළ දී දේශීය සහල් නිෂ්පාදනය ශීඝ්‍රයෙන් ම පහළ බැස ඇති අතර, එය මෙට්රික් ටොන් 1,679,818 නිෂ්පාදනයකි. මෙම වසරේ ස්වයං-පෝෂිත අනුපාතය 0.79 ක් තරම් වූ අඩු අගයකි. දේශීය නිෂ්පාදනය ප්‍රමාණ නොවත් ම ආනයනය සඳහා විශාල මුදලක් වැය වී ඇත. නමුත් 2008 වර්ෂයේ දී ස්වයං-පෝෂිත අනුපාතය 1.11 ක් දක්වා වර්ධනය වී ඇත. එසේ නම්, රට සහලින් ස්වයං-පෝෂිත තත්ත්වයට පත් විය යුතු ය. නමුත් තවමත් මෙරටට සහල් ආනයනය කෙරේ.

2008 වර්ෂයේ දී ආනයනය කර ඇති සහල් ප්‍රමාණය මෙට්‍රික්ටොන් 90,086.1 කි. මෙහි දී සහල් ආශ්‍රිත වෙනත් නිෂ්පාදන සඳහා සහල් යොදා ගෙන ඇති බව සනාථ වේ. දේශීය නිෂ්පාදනය අඩු වැඩිවත් ම ස්වයං-පෝෂිත තත්ත්වය උච්ඡාවචනය වනු ඇත. මේ නිසා සහල් ආනයන වියදම ශීඝ්‍ර ලෙස ඉහළ යන අතර, විදේශ විනිමය විශාල ප්‍රමාණයක් දේශීය ව නිෂ්පාදනය කළ හැකි ද්‍රව්‍යයක් වෙනුවෙන් වැය කිරීමට සිදු වී ඇත. එසේ හෙයින් දේශීය නිෂ්පාදන ධෛර්යමත් කළ යුතු අතර ඒ සඳහා වගා වපසරිය ඉහළ නැංවීම තුළින් වැඩි ඵලදාවක් ලබා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු ය.

3.5.8 නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවය

වගා වපසරිය ක්‍රමවත් ව ඉහළ යාම සඳහා අස්වැද්දන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හා පුරන් වී ඇති කුඹුරු වගා කළ යුතු ය. මෙරට සහලින් ස්වයං-පෝෂිත කිරීමට නම්, මූලිකව කළ යුත්තේ වගා කරන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය ඉහළ නැංවීමට කටයුතු කිරීම යි. 2008/2009 මහ කන්නය වන විට ඉහත සියලු ක්‍රියාදාමයන්ගේ ප්‍රතිඵල ලෙස, වගා කරන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හා ලබාගත් අස්වැන්න පිළිබඳව වගු අංක 3.11 මගින් දක්වා ඇත. තවදුරටත් පැහැදිලි කිරීම සඳහා අස්වැන්න හෙක්ටයාර් එකකට කිලෝ ග්‍රෑම් සහ අක්කරයකට බුසල් ලෙස සඳහන් කර ඇත.

වගු අංක 3.11: අස්වැන්න හා ඒකක ඵලදායිතාවය (1960-2009)

වර්ෂය	වගා කරන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය (000' හෙක්ටයාර්)	ලබාගත් අස්වැන්න (000' මෙට්‍රික් ටොන්)	සාමාන්‍ය අස්වැන්න (හෙක්ටයාර් 1කට කිලෝග්‍රෑම්)	සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බුසල්)
1960	594.3	897	1.856	36
1970	759.0	1.670	2.630	51
1980	844.6	2.119	2.939	57
1990	856.7	2.538	3.403	66
2000	877.9	2.860	3.867	75
2006	910.4	3.341	4.125	80
2007	816.7	3.131	4.383	85
2008	1,053.2	3.875	3.712	72
2008/2009 මහ	626.8	2360	3.660	71

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2008/2009

වගා කරන ලද ඉඩම් ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂ ව ලැබී ඇති අස්වැන්න ද ඉහළ මට්ටමක පවතින අතර, විශේෂයෙන් සාමාන්‍ය අස්වැන්න පිළිබඳ සැලකීමේ දී අක්කර 01 කින් ලබන ඵලදාව වැඩි වී ඇත. 1960 දශකයේ අක්කරයකට ලැබූ බුසල් 36 ක ප්‍රමාණය, 2006 වර්ෂය වන විට බුසල් 80 දක්වා වර්ධනය වී, 2007 වර්ෂයේ බුසල් 85 දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. මෙසේ ඒකකයකින් ලබන ඵලදාව ඉහළ තත්ත්වයකට ගෙන ඒම සඳහා ගුණාත්මකභාවයෙන් ඉහළ බිත්තර වී භාවිතය මහත් උපකාරී වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින දේශගුණික රටාව මෙම අස්වනු විචලනාවයට බලපාන අතර, වර්තමානය වන විට වැඩි අස්වනු බිජ නිෂ්පාදනයේ උපරිමයකට අප පැමිණ ඇත. නමුත් එම බිජ ගොවීන් අතර ව්‍යාප්ත වීම මන්දගාමී ව සිදු වී ඇති බව ද සමීක්ෂණ කටයුතුවල දී පැහැදිලි විය.

ශ්‍රී ලංකාවේ යල සහ මහ කන්න දෙක සඳහා වසරකට බිත්තර වී මුසල් මිලියන 4.5 ක් පමණ අවශ්‍ය වන අතර, එයින් 5% ක් පමණ කාම්කර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට අනුබද්ධ බීජ තාක්ෂණ ආයතන මගින් නිෂ්පාදනය කෙරේ. බතලගොඩ වී පර්යේෂණ ආයතනය මගින් (BG) බීජ වර්ග ද බෝබුවල කාම් පර්යේෂණ ආයතනය මගින් බී.ඩබ් (වී.ඩී) වර්ග ද, ලබුදුව කාම් පර්යේෂණ ආයතනය මගින් එල්.ඩී. (L.D) වර්ග ද, අම්බලන්තොට කාම් පර්යේෂණ ආයතනය මගින් ඒ.ටී. (A.T) වර්ගයේ බිත්තර වී ද ගොවිත් අතරට පත් කරන රාජ්‍ය ආයතන වේ. මීට අමතර ව සී.අයි.සී. (CIC) වැනි පෞද්ගලික ආයතන ද බිත්තර වී නිෂ්පාදනය සඳහා යොමු වී ඇති අතර, මෙම ආයතන වැඩි පුර විසඳි කලාපයට උචිත බීජ වර්ග නිෂ්පාදනයේ නියැළී සිටී. මෙසේ බීජ වර්ග නිෂ්පාදනය වුව ද ගොවිත් අතරට යාම, ඉතාමත් මන්දගාමී ව සිදු වන්නකි. කාර්යක්ෂම කාම් ව්‍යාප්ති සේවාවන් තුළින් තවදුරටත් තත්ත්වය යහපත් කළ හැක.

දැනට මෙරට 80-85% ක් පමණ වූ, ගොවී ප්‍රතිශතයක් විසින් තම බිත්තර වී අවශ්‍යතාවය ඉටු කරගන්නේ කුඹුරුවල නිෂ්පාදනය කරගැනීම හෝ හුවමාරු කරගැනීම මගිනි. මෙම බිත්තර වීවල ගුණාත්මක තත්ත්වය උසස් මට්ටමකින් පවත්වා ගැනීම, ජාතික වී නිෂ්පාදනය වැඩි කරගැනීමට අධිකාරමක් වේ. ඉහත තත්ත්වයන් යටතේ අස්වනු උසස් මට්ටමකට ගෙන ඒමට ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින කන්න හා වර්ෂාපතන රටාවේ වෙනස්වීම ද විශාල බලපෑමක් සිදු කරනු ලබයි.

3.6 ශ්‍රී ලංකාවේ කන්න හා වර්ෂාපතන රටාවන්

ශ්‍රී ලංකාවේ වර්ෂාපතන රටාවන් අනුව යල සහ මහ තමන් වූ ප්‍රධාන වගා කන්න දෙකක් නිර්මාණය වී ඇත. මාර්තු සිට අගෝස්තු දක්වා කාලසීමාව යල කන්නය ලෙස හදුන්වන අතර, මේ සඳහා වැසි ලබා දෙන්නේ පළමු අත්තර් මෝසම් හා නිරිතදිග මෝසම් මගිනි. විසඳි කලාපය සඳහා වැඩි ම වර්ෂාපතනයක් ලැබෙන්නේ අප්‍රියෙල් මාසයේ දී වන අතර, තෙත් කලාපය සඳහා වැඩි ම වර්ෂාපතන ලැබෙන්නේ මැයි සහ ජූනි යන මාසවල දී ය.

මහ කන්නය සඳහා වැසි ලබා දෙන්නේ දෙවන අත්තර් මෝසම් හා ඊසාන දිග මෝසම් මගින් වන අතර, මහ කන්නය සැප්තැම්බර් සිට මාර්තු මාසය දක්වා වෙයි. මෙම කාලසීමාවේ ඔක්තෝබර් හා නොවැම්බර් යන මාස දෙක තුළ අධික වර්ෂාපතනයක් ශ්‍රී ලංකාව පුරාම පවතී (ප්‍රණ්‍යවර්ධන, බී. වී. ආර්, 2008).

1960 දශකයට පෙර වර්ෂාපතනය පදනම් කරගෙන ශ්‍රී ලංකාව විසඳි කලාපය සහ තෙත් කලාපය යනුවෙන් දේශගුණික කලාප දෙකකට බෙදා වෙන් කර තිබුණි. 1960 දශකයේ මැද භාගයේ දී කොළඹ ක්‍රමය යටතේ (Colombo Plan) ක්‍රියාත්මක වූ ශ්‍රී ලංකා පශු වර්ගීකරණ වැඩසටහනක දී තෙත් හා විසඳි කලාප දෙකෙහි ම ලක්ෂණවලින් යුක්ත වූ අතරමැදි කලාපයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම දේශගුණික කලාප නිර්ණය කිරීම සඳහා වර්ෂාපතනය උපයෝගී කරගෙන ඇති බව ඉහත සඳහන් කල ප්‍රණ්‍යවර්ධන බී. වී. ආර්. විසින් රචිත "ශ්‍රී ලංකාවේ වර්ෂාපතනය හා කාම් පාරිසරික කලාප" යන ග්‍රන්ථයෙන් තව දුරටත් පැහැදිලි කරයි.

සමස්තයක් ලෙස එම කලාප 03 ක් ලක්ෂණ

- 01. තෙත් කලාපය
  - ❖ වාර්ෂික වර්ෂාපතනය- මි.මී. 2,500 ට වැඩි
  - ❖ සුලභ පස් වර්ග - රතු කහ, පොඩිසොලික් පස
  - ❖ නිරිතදිග මෝසම් වැසි සක්‍රීය වී ලැබේ.

02 අතරමැදි කලාපය

- ❖ වාර්ෂික වර්ෂාපතනය- මි.මි.1,750-2,500 අතර.
- ❖ සුලභ පස් වර්ග - රතු කහ පොඩිසොලික් පස, රතු දුඹුරු ලැටිසොලික් පස
- ❖ නිරිත දිග මෝසම් වැසි ඉතා අඩු

03. විශ්ලි කලාපය

- ❖ වාර්ෂික වර්ෂාපතනය - මි.මි. 1,750 ට අඩු.
- ❖ සුලභ පස් වර්ගය - රතු දුඹුරු පස්, චූර්ණමය නො වන දුඹුරු පස්, රතු, සහ ලැටිසොලික් පස සහ ලවණ සහිත පස්.
- ❖ නිරිතදිග මෝසම් වැසි නො ලැබෙන අතර එම සුළං උණුසුම් සුළං ලෙස මෙම ප්‍රදේශය හරහා හමා යයි. ඊසාන දිග මෝසම් වැසි විවිධ ප්‍රමාණවලින් ලැබේ.

මෙම තෙත් කලාපය ද උඩරට, මැදරට හා පහතරට යනුවෙන් කලාප 3 කට බෙදා වෙන් කර ඇත. මෙම කලාප අනුව එකිනෙකට වෙනස් දේශගුණ රටාවන් පවතී. උදා: වයසෙන් ගම්පහ, නුවරඑළිය හා මහනුවර යන දිස්ත්‍රික් දැක්විය හැක. තෙත් කලාපයේ පවතින දේශගුණික තත්ත්වයන් ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්කවල පවතින වගාවන් කෙරේ හා වගා රටාව වෙනස් කරලීමට හේතු වනු ඇත.

මෙතැන් සිට ඉහතින් සඳහන් කළ සියලුම තත්ත්වයන් සැලකිල්ලට ගෙන තෙත් කලාපයේ වී වගා බිම් ප්‍රමාණය කිහිප ආකාරයේ වෙනස්වීම්වලට භාජනය වී ඇත් ද යන්න පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක විග්‍රහයක් සිදු කර ඇත.

3.7 තෙත් කලාපයේ වගා කරන බිම් ප්‍රමාණ, පුරන් වූ කුඹුරු ප්‍රමාණ,

නිෂ්පාදන ඵලදායීතාවය හා ගෂ්ණ තීව්‍රතාවය

තෙත් කලාපය යනු, පහත සඳහන් වගු අංක 3.12 අනුව විස්තර කර ඇති දිස්ත්‍රික්ක 09ක් පුරා පැතිර ඇති බහුතරයක් වර්ෂාපෝෂිත ව කුඹුරු වගා කරන ප්‍රදේශයකි. මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වී ඇත්තේ තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩුවීමේ ප්‍රවණතා පිළිබඳ සොයා බැලීම යි. මූලිකව තෙත් කලාපය තුළ ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්ක තුළ පවතින මුළු කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය, අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය, හා වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයන් හඳුනා ගත යුතු ය.

මෙහි දී වැඩි ම අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය එම දිස්ත්‍රික්කයේ පැවති මුළු කුඹුරු ප්‍රමාණය ලෙස සලකා එම අස්වැද්දුම් වර්ෂය පාදක වර්ෂය ලෙස සලකා දත්ත විග්‍රහ කෙරෙනු ඇත. මෙම නිර්වචනය පාදක කරගෙන තෙත් කලාපයට අයත් සියලු ම දිස්ත්‍රික්කවල පවතින පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය කෙතෙක් ද යන්න වෙන් වෙන් වශයෙන් ප්‍රස්ථාරිත ව රූපසටහන් මගින් විස්තර කර ඇත. 1960 වර්ෂයේ සිට 2009 මහ කන්නය දක්වා දත්ත මේ සඳහා භාවිතා කර ඇත.

තවද ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්කවල අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය සහ යල සහ මහ කන්නවල වගා කරන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයන්ගේ සිදුවී ඇති විචලනාවයන් ද විස්තරාත්මකව ඉදිරිපත් කර ඇත. තවදුරටත් දත්ත විස්තර කිරීමේ දී ගෂ්ණ තීව්‍රතාවය (cropping intensity) සහ නිෂ්පාදන ඵලදායීතාවය (productivity) පිළිබඳව ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්ක අනුව අවශ්‍ය ස්ථානවල දී ඇගයීමකට ලක් කර ඇත. ඉහතින් සඳහන් කල ආකාරයට දත්ත විග්‍රහ කිරීම සඳහා ඒ දිස්ත්‍රික්කවල, අස්වැද්දූ කුඹුරුවල ප්‍රමාණයන් යල මහ කන්න අනුව වගු අංක 3.12 මගින් දක්වා ඇත.

වගු අංක 3.12 අස්වැද්දෙන ලද වැඩිම කුඹුරු ප්‍රමාණය සහ අදාළ වර්ෂ

දිස්ත්‍රික්කය	දිස්ත්‍රික්කයේ වැඩි ම අස්වැද්දීම සිදු කළ වර්ෂය හා ප්‍රමාණය		යල කන්නයක දී වැඩි ම අස්වැද්දීම සිදු කළ වර්ෂය හා ප්‍රමාණය		මහ කන්නයක දී වැඩි ම අස්වැද්දීම සිදු කළ වර්ෂය හා ප්‍රමාණය	
	වර්ෂය	හෙක්ටයාර	වර්ෂය	හෙක්ටයාර	වර්ෂය	හෙක්ටයාර
කොළඹ	1979	8,473	1981	6,247	1979	7,270
ගම්පහ	1983	19,072	1984	12,556	1983	17,107
කරුණ	1975	23,043	1977	20,463	1975	21,177
ගාල්ල	1976	25,403	1975	23,720	1976	23,653
මාතර	1977	21,584	1977	19,730	1976	20,313
රත්නපුර	1973	18,722	1972	15,300	1983	16,327
කෑගල්ල	1977	11,438	1985	11,004	1977	11,418
මහනුවර	1980	22,741	1974	17,949	1981	22,383
නුවරඑළිය	1982	7,827	1975	5,189	1978	7,573
නෙත් කලාපය	1977	152,903	1982	153,138	1976	190,231

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2008

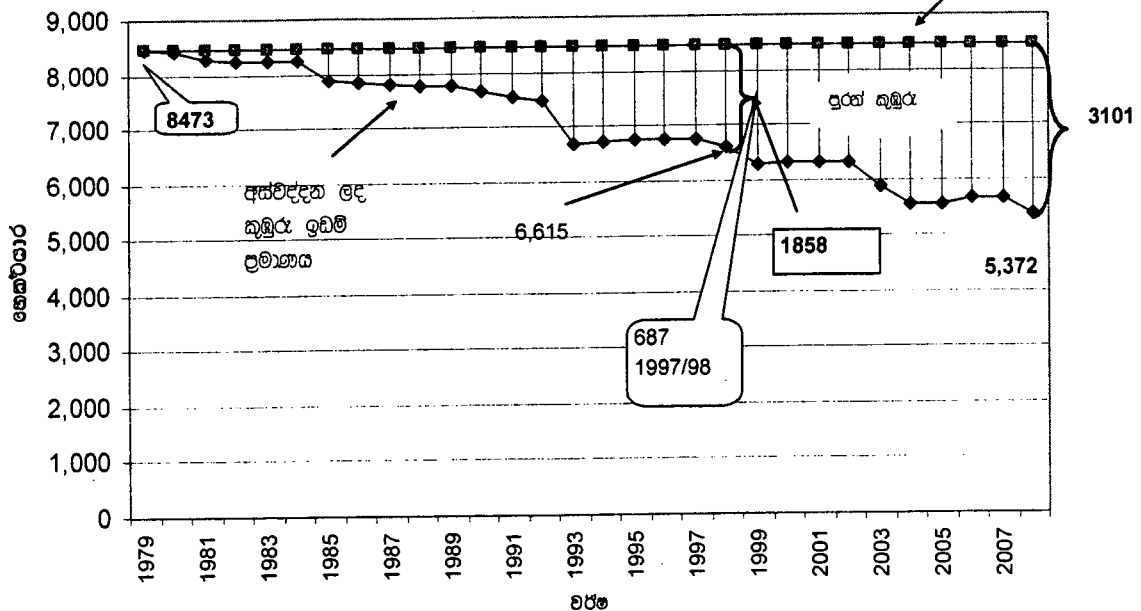
3.7.1 කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය

කොළඹ සහ ගම්පහ දිස්ත්‍රික්ක සැලකීමේ දී 1960 වර්ෂයේ සිට 1978 දක්වා දිස්ත්‍රික්ක දෙකෙහි දත්ත එකට එක් වී පැවත ඇත. ඒ අනුව 1960 දී දිස්ත්‍රික්ක දෙකෙහි වාර්තා වී ඇති අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 26,350 කි. 1979 වර්ෂයේ දී මේ දිස්ත්‍රික්ක දෙකෙහි දත්ත බෙදා වෙන් කර ඇති අතර, කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයෙහි අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 8,473 හා ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයෙහි හෙක්ටයාර් 18,901 ක් ලෙස වෙන් කර ඇත.

1979 වර්ෂයේ ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තු දත්ත අනුව, කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 8,473 කි. මෙම අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය වසරින් වසර අඩු වෙමින් 2008 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර් 5,372 දක්වා ශීඝ්‍ර පසුබෑමකට ලක් වී ඇත. අස්වැද්දෙන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය 1979 වර්ෂයේ වාර්තා වන අතර, එය පාදක වර්ෂය ලෙස ගත් විට 1979 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 2008 වර්ෂයේ අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයේ අඩු වීම 36.6% ක ප්‍රතිශතයකි. අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය මෙසේ අඩු වීම යනු, මෙම කුඹුරු ක්‍රමානුකූලව වසර 05 ක් නිසිවෙන් වගා නො කර අත්හැර පුරත්වීමට හැරීම යි. එනම් මෙම කුඹුරු ප්‍රමාණය සත්‍ය වශයෙන් පුරත් කුඹුරු කාණ්ඩයට එකතු වී ඇත (ප්‍රස්ථාර අංක 3.3).

ප්‍රස්ථාර අංක 3.3: පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය (1979-2008)

මුළු කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය

*පාදක වර්ෂය = වැඩිම අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය පවතින වර්ෂය
 මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

1997/1998 ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන පුරන් කුඹුරු සම්පූර්ණ වාර්තාව අනුව, කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ 1998 වර්ෂයේ තිබී ඇති පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 687 කි. 1979 පාදක වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී එම වර්ෂයේ තිබිය යුතු පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 1,858 කි. මෙම සංඛ්‍යා දෙක අතර වෙනස එකම, හෙක්ටයාර 1,171 ක් වූ (1,858-687=1,171) ප්‍රමාණය P₁ නමැති ලේඛනය තුළින් මීට පෙර වසර වල දී අඩු වී ඇත. නැවත එම බිම් වගාවට එකතු වූ මීට පමණක් P₁ ලේඛනය තුළින් නැවත මෙම දත්තවලට එකතු වනු ඇත. ප්‍රස්ථාර අංක 3.30 අනුව සැකැදිලි වන්නේ, ක්‍රම ක්‍රමයෙන් අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණය අඩු වී යාමකි.

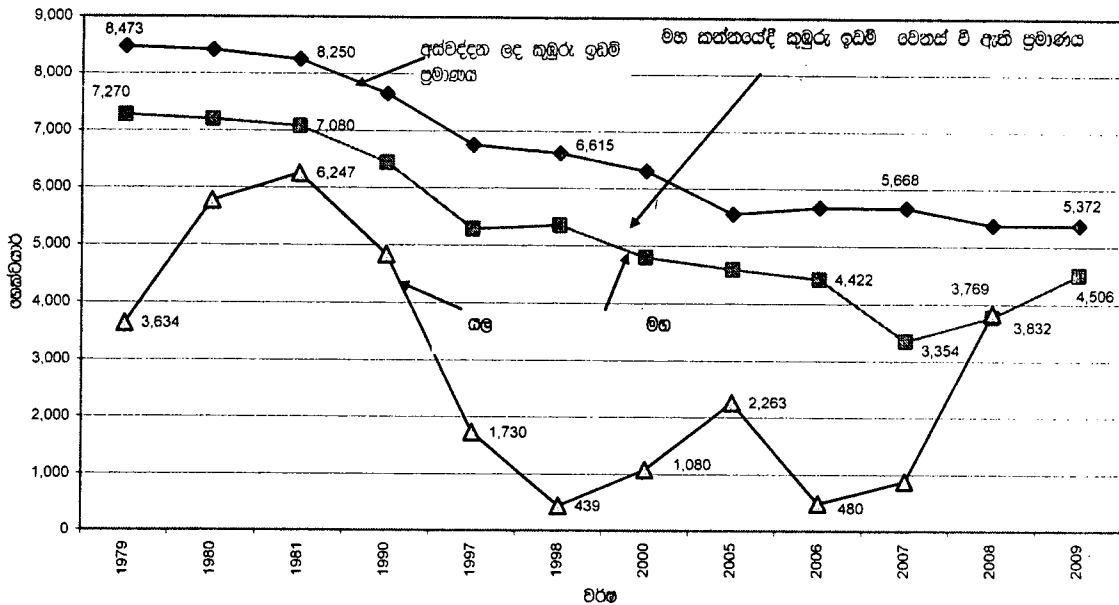
මේ අනුව 2008 වසර වන මීට පුරන් වී ඇති හෙක්ටයාර ප්‍රමාණය 3,101 කි. වර්තමානයේ දී කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළ මෙම කුඹුරු ප්‍රමාණය, කුඹුරු ඉඩම් ලෙසම පවතී ද යන්න ගැටලුවක් වන අතර, දැනට ක්‍රියාත්මක වන “අපි වවු - රට තගු” ජාතික වැඩසටහන යටතේ පුරන් කුඹුරු අස්වැද්දීමේ ක්‍රියාවලියේ දී මෙම තත්ත්වය තවදුරටත් හඳුනා ගැනීමට හැකි වනු ඇත.

කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ වගා කරන කුඹුරු ප්‍රමාණය

කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 1979 වර්ෂයේ යල කන්නයේ වගා කර ඇති කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 3,634 ක් වන අතර, මහ කන්නයේ වගා කර ඇති බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 7,270 කි. 1979 වර්ෂය මේ දක්වා මහ කන්නයක වගා කරන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය සටහන් කරයි.

මහ කන්න පිළිබඳ සලකා බැලීමේ දී 2007 වර්ෂය වන විට වගා බිම් ප්‍රමාණය 1979 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව හෙක්ටයාර 3,354 දක්වා ශීඝ්‍ර අඩු වීමක් ප්‍රස්ථාර අංක 3.4ට අනුව පැහැදිලි වේ. එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස, 53.9% ක අඩු වීමකි. ප්‍රස්ථාරය අනුව අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු සහ මහ කන්නය අතර වෙනස හැඳින්වීමේ අඩු වීම තවදුරටත් පැහැදිලි කරයි. 2007 වර්ෂයේ සිට 2009 වර්ෂය දක්වා එනම්, හෙක්ටයාර 4,506 දක්වා යළි වර්ධනයක් මහ කන්නයේ දී පෙන්නුම් කරන අතර, එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 34.3%ක වැඩි වීමකි.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.4 වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය - කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය (1979-2009)

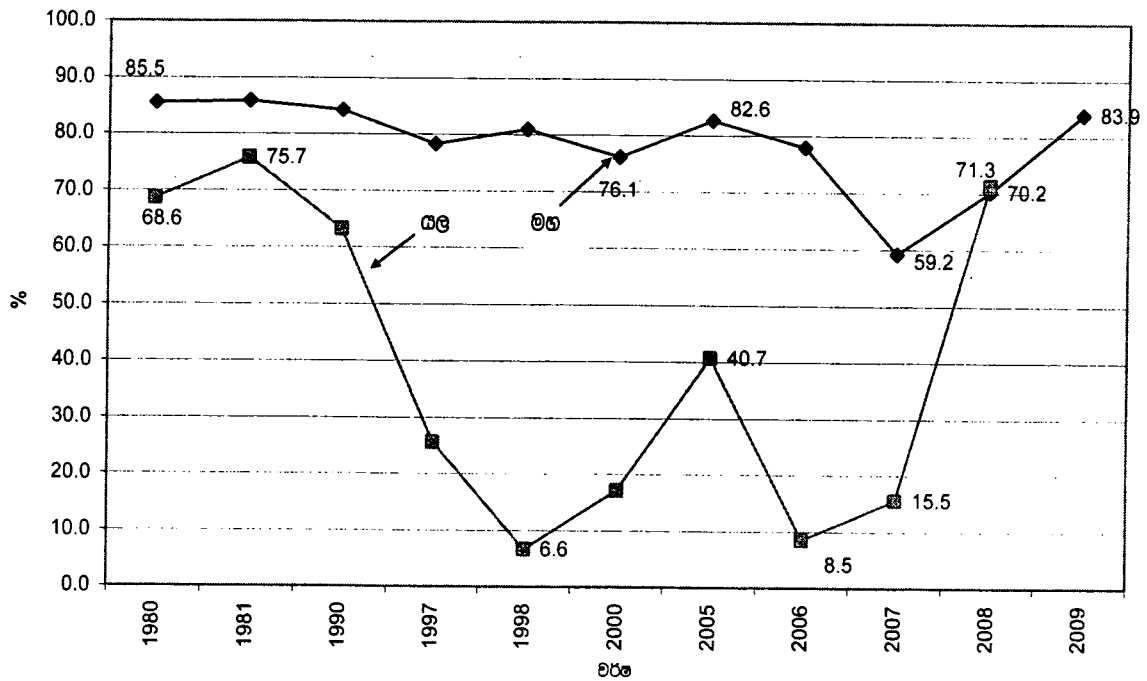

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

යල කන්නය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 1979 වර්ෂයේ වගා කර ඇති බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 3,634 කි. වගා කරන ලද වැඩි ම බිම් ප්‍රමාණයක් වාර්තා වන්නේ, 1981 වර්ෂයේ වන අතර, එය සංඛ්‍යාත්මක වශයෙන් 6,247කි. මෙම බිම් ප්‍රමාණය 1998 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර 439 දක්වා 92.9% කින් අඩු වී ඇති අතර, නැවත වර්ධනයක් සිදු වී 2006 වර්ෂයේ දී හෙක්ටයාර 480 දක්වා නැවත අඩු වී ඇත. 2006 වර්ෂයෙන් පසු ශීඝ්‍ර වර්ධනයක් පැහැදිලි වන අතර, එය 2008 වර්ෂයේ දී හෙක්ටයාර 3,832 දක්වා එනම් ප්‍රතිශතයක් ලෙස 698.3%ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි (ප්‍රස්ථාර අංක 3.4).

රජයේ සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස යල සහ මහ කන්නවල වර්ධනය හැඳින්විය හැකි අතර, ශෂ්‍ය හිමිකාවය (cropping intensity) 2008 වර්ෂයේ යල කන්නයේ 71.3% ක් තරම් වූ ඉහළ අගයක් ගෙන ඇත. තවදුරටත් 1980 සිට 2009 දක්වා යල මහ කන්න අනුව ශෂ්‍ය හිමිකාවය ප්‍රස්ථාර අංක 3.5 මගින් දක්වා ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.5: ශෂ්‍ය නිවුතාවය - කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය (1980-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

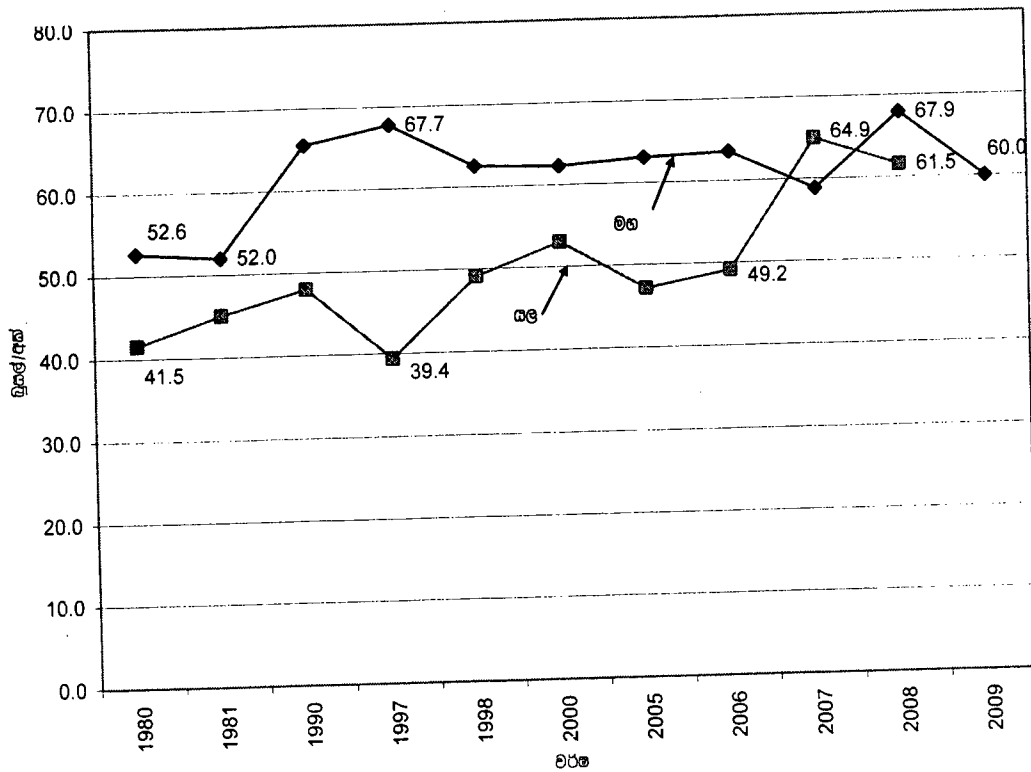
මහ කන්න පිළිබඳ සැලකීමේ දී 2007 වර්ෂය වන විට ශෂ්‍ය නිවුතාවය අගය 59.2% ක් දක්වා ශීඝ්‍ර පසුබෑමකට ලක්ව ඇත. ඉන් පසු ක්‍රමයෙන් 2009 මහ කන්නය වන විට 83.9% දක්වා වර්ධනයක් ප්‍රස්ථාරය අනුව පැහැදිලි කරයි. මෙය අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයේ සාර්ථක ඵල නෙළා ගැනීමක් ලෙස සඳහන් කළ හැකි ය.

සල කන්න පිළිබඳ සැලකීමේ දී ද 1998 හා 2006 වර්ෂවල කුඹුරු වගා බිම් ප්‍රමාණයෙන් වගා කර ඇත්තේ 6.6% හා 8.5% ක් වූ ඉතාම අඩු ප්‍රමාණයකි. නමුත් 2008 වර්ෂයේ සල කන්නය ඉතාමත් සාර්ථක ශෂ්‍ය නිවුතාවක් පෙන්වුම් කරන අතර, සංඛ්‍යාත්මක ව වගා කරන බිම් ප්‍රමාණයෙන් 70.2% ක වගා කිරීමකි.

නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවය

ප්‍රස්ථාර අංක 3.6 අනුව, 1980 වර්ෂයේ සිට 2009 වර්ෂය දක්වා නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවය විස්තර කර ඇත. 1980 වර්ෂයේ මහ කන්නයේ දී අක්කරයකට වී බුසල් 52.6ක් ලැබී තිබුණ අතර, සල කන්නයේ දී එම අගය 41.5 කි. සාහිත්‍ය විමර්ශන පැහැදිලි කිරීම් අනුව ද උසස් වර්ගයේ බීජ හඳුන්වාදීම තුළින් වැඩි අස්වැන්නක් ලබා ගැනීමට හැකිව තිබුණි. 2008 වර්ෂයේ මහ කන්නයේදී අක්කරයකට වී බුසල් 67.9ක් ලැබී තිබුණ අතර, එම වර්ෂයේ දී සල කන්නයේ එම නිෂ්පාදන ඵලදායිතා අගය අක්කරයකට බුසල් 61.5 කි. සමස්තයක් ලෙස වර්තමානය වන විට, සැතීමකට පත් විය හැකි අස්වනු මට්ටමකට ළඟා වී ඇති බව පැහැදිලි වේ.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.6 සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට ඊසල්) - කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය (1980-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

තව ද 2009 මහ කන්නය වන විට කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළ හෙක්ටයාර 3,101 ක් කුඹුරු පුරන් වී ඇති අතර, එම ප්‍රමාණය වගාවට යොමු කළේ නම්, ඒ තුළින් ජාතික නිෂ්පාදිතයට එකතු කළ හැකි වී නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය 2009 වසරේ ලබා ඇති අස්වැන්න හා සැසඳීමේ දී කෙතරම් ප්‍රමාණයක් ද යන්න පැහැදිලි වේ. (හෙක්ටයාර 3,101ක් හා අස්වැන්න අක්කරයට ඊසල් 60)

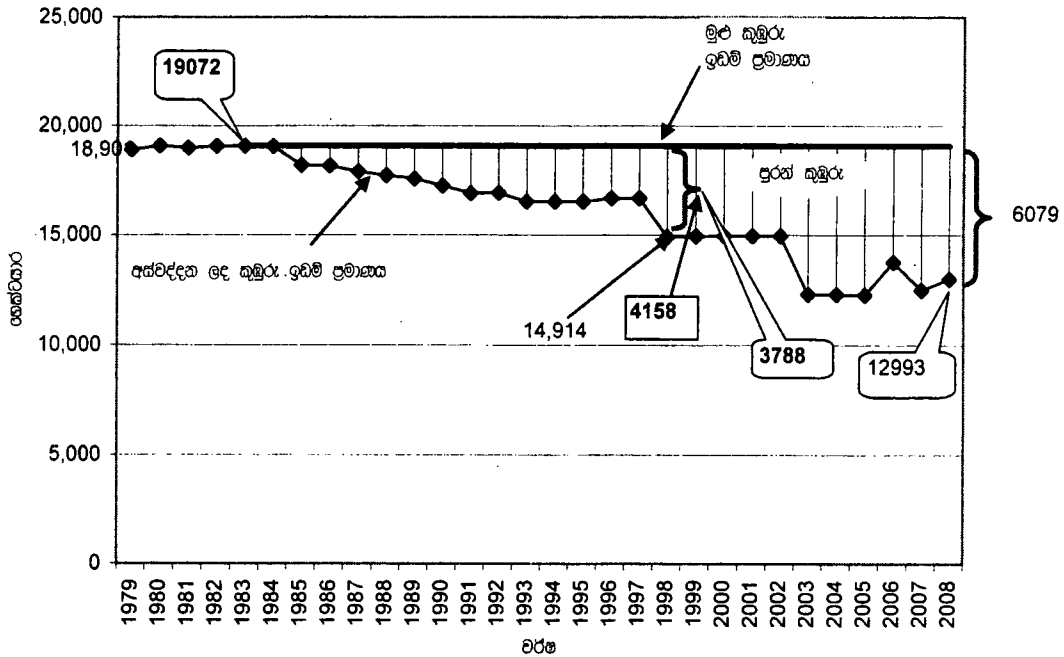
3.7.2 ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය

ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ අස්වැන්න ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය පිළිබඳ විග්‍රහ කිරීමට සිදු වන්නේ, 1979 වර්ෂයේ සිට ය. එයට හේතුව මෙම පරිච්ඡේදයේ මුලින් සඳහන් කළ ආකාරයට කොළඹ සහ ගම්පහ දිස්ත්‍රික්ක දත්ත එකට සම්බන්ධ වී තිබී 1979 වර්ෂයේ දී බෙදා වෙන් කිරීම යි.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.7 ට අනුව 1979 වර්ෂයේ ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ අස්වැන්න ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 18,901 කි. අස්වැන්න ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය 1983 වර්ෂයේ දී වාර්තා වන අතර, එය සංඛ්‍යාත්මක ව හෙක්ටයාර 19,072 කි. මෙම වර්ෂය මුළු කුඹුරු ප්‍රමාණය තිබූ පාදක වර්ෂය ලෙස ගනු ලැබූ නිසා, එම වර්ෂයේ 2008 වර්ෂය දක්වා ශීඝ්‍ර ලෙස අඩු වීමක් ප්‍රස්ථාර අංක 3.7 පරීක්ෂා කිරීමේ දී පැහැදිලි වේ. එනම් 1983 වර්ෂයේ සිට 2008 වර්ෂය

දක්වා අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 12,993 දක්වා එනම්, 31.9% ක ප්‍රතිශතයකින් අඩු වී ඇති බව සඳහන් කළ හැක.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.7: පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය- ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය (1979-2008)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

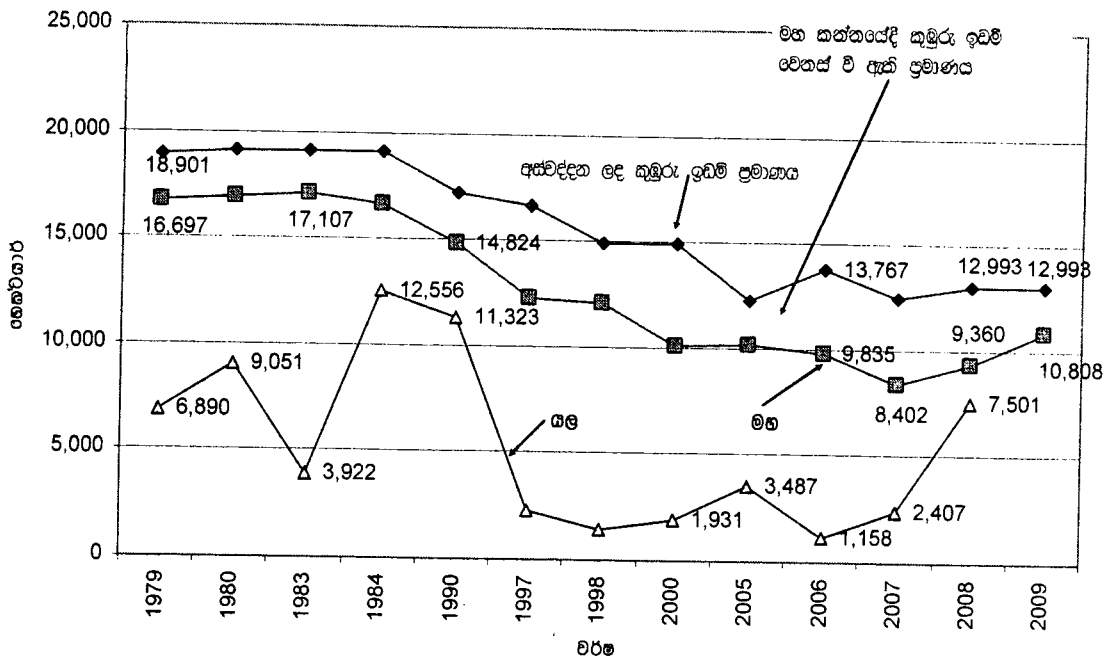
1997/1998 ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන පුරන් කුඹුරු සම්පූර්ණ වාර්තාව අනුව, ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ 1998 වර්ෂයේ තිබී ඇති පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 3,788 කි. නමුත් පාදක වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී, එම වර්ෂයේ තිබිය යුතු පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 4,158 කි. මෙම සංඛ්‍යා දෙක අතර වෙනස, එනම්, හෙක්ටයාර 370 ක් ($4,158 - 3,788 = 370$) P_1 ලේඛනය තුළින් මීට පෙර වසරවල දී අඩු වී ඇත. ප්‍රස්ථාර අංක 3.7 ට අනුව නවදුරටත් පැහැදිලි වන්නේ, 1998 වර්ෂයෙන් පසු ක්‍රමක්‍රමයෙන් අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණය අඩු වී පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය වර්ධනය වීමකි.

මේ අනුව, සැලකීමේ දී 2008 වර්ෂය වන විට පුරන් වී ඇති කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 6,079 කි. ($19,072 - 12,993$). ගම්පහ වැනි නාගරීකරණය වූ දිස්ත්‍රික්කයක මෙම පුරන් තත්වයට පත් වී ඇති කුඹුරු ප්‍රමාණය, අස්වැද්දීමට හැකි තත්වයේ තිබේ ද යන්න ගැටලුවක් ව පවතී.

ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ වගා කරන ලද කුඹුරු

අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂ ව වගා කරන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය ප්‍රස්ථාර අංක 3.8 මගින් තීරුපණය වන අතර, ගණ තිවුනාවය පිළිබඳ ප්‍රස්ථාර අංක 3.9 මගින් කරුණු පැහැදිලි කරයි.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.8: වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය- ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය (1979-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

1979 වර්ෂයේ මහ කන්නයේ දී වගා කර ඇති කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 16,697ක් වන අතර, යල කන්නයේ වගා කර ඇති ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 6,890 කි.

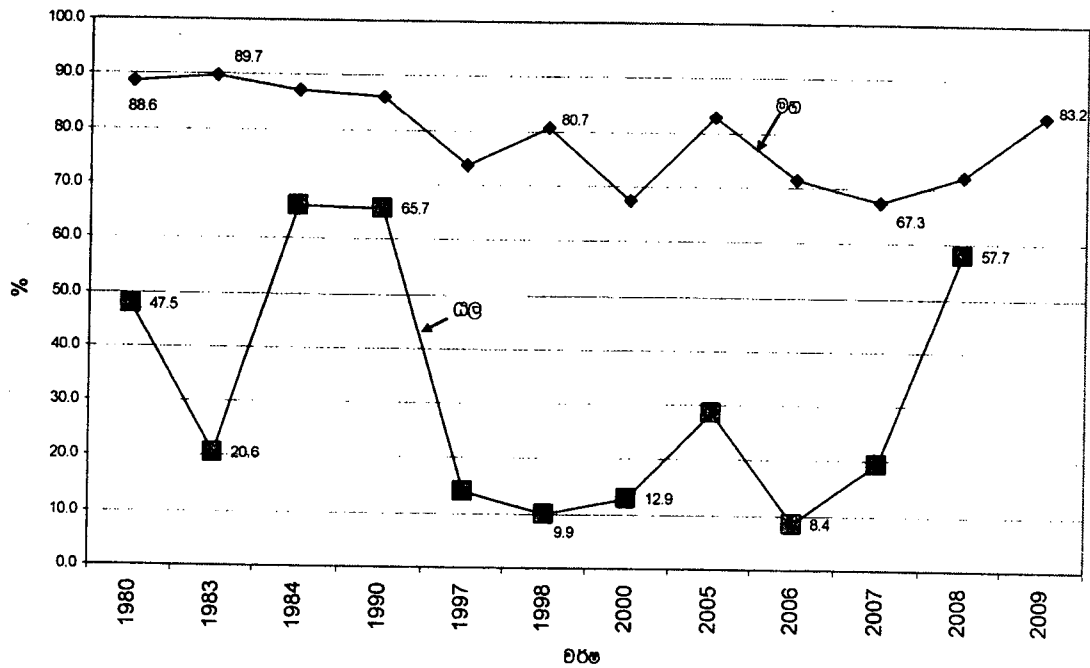
මහ කන්නයක දී වැඩිම කුඹුරු ප්‍රමාණයක් වගා කර ඇත්තේ, 1983 වර්ෂයේ වන අතර, එය සංඛ්‍යාත්මකව හෙක්ටයාර 17,107 කි. මෙම වර්ෂයේ ශෂ්‍ය නිව්‍යාවය සැලකීමේ දී අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයෙන් 89.7%ක් වගා කර ඇත.

නමුත් 1983 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 2007 වර්ෂය වන විට වගා බිම් ප්‍රමාණයේ ශීඝ්‍ර අඩු වීමක් ප්‍රස්ථාර අංක 3.8 අනුව පැහැදිලි වන අතර, එය හෙක්ටයාර 8,402 දක්වා , එම අඩු වීම ප්‍රතිශතයක් ලෙස 50.9% කි.

2007 වර්ෂයේ සිට 2009 වර්ෂයේ මහ කන්නය දක්වා යළි වර්ධනයක් විද්‍යාමාන වන අතර, ප්‍රතිශතයක් ලෙස 28.6%ක වැඩිවීමකි. ප්‍රස්ථාර සටහන අනුව මෙම අඩු සහ වැඩිවීම, අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය සහ මහ කන්නය අතර වෙනස තුළින් නවදුරටත් පැහැදිලි කරයි.

වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක වන “අළු වවු - රට නගමු” සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ සාර්ථකත්වය පෙන්නුම් කිරීමක් ලෙස 2009 වර්ෂයේ මහ කන්නයේ මෙම වර්ධනය සැලකිය හැකි ය. 2009 මහ කන්නයේ ශෂ්‍ය නිව්‍යාවය 83.2% ක් වැනි ඉහළ අගයක් ගෙන ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.9: ගහන ජීවිතාචය - ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය (1979-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

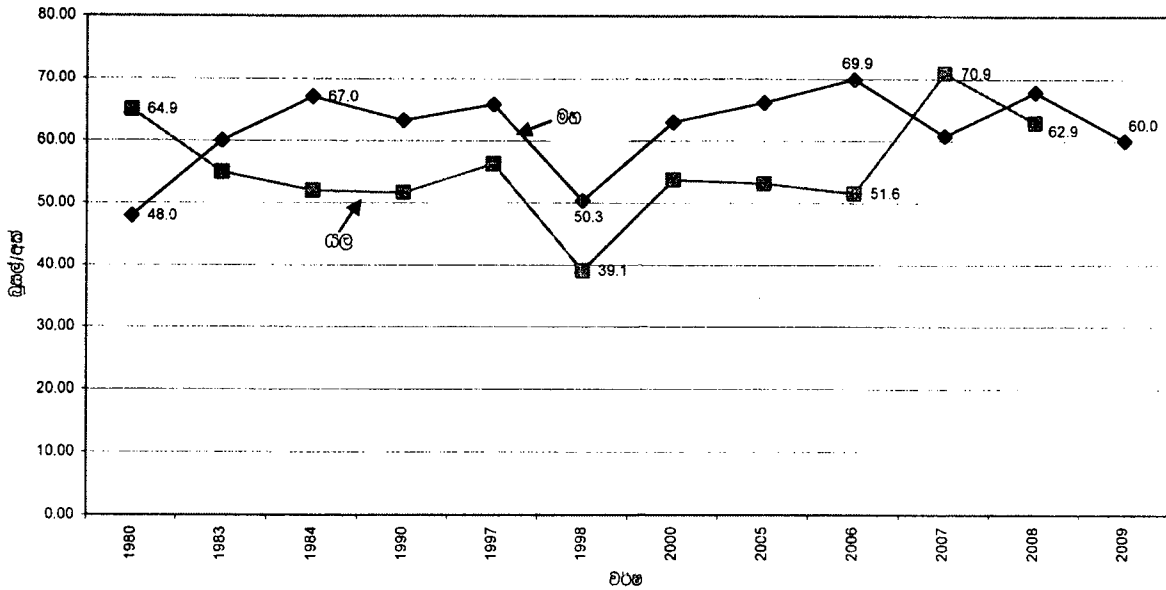
යල කන්න පිළිබඳ සැලකීමේ දී 1979 වර්ෂයේ වගා කර ඇති කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 6,890 කි. වැඩි ම වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණයක් වාර්තා වන්නේ, 1984 වර්ෂයේ වන අතර, එය සංඛ්‍යාත්මක ව හෙක්ටයාර 12,556 කි. 1984 වර්ෂයේ සිට විවිධ උව්චාවචනයන්ට ලක් වී 2006 වසර වන විට හෙක්ටයාර 1,158 දක්වා වගා බිම් ප්‍රමාණය අඩු වී ඇති අතර ප්‍රතිශතයක් ලෙස 90.8% ක, වගා බිම් ප්‍රමාණය අඩුවීමකි. ගහන ජීවිතාචය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 2006 වසරේ අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් වගා කර ඇත්තේ, 8.4%ක ප්‍රතිශතයකි. මේ දක්වා යල කන්නයක දී වාර්තාවන අඩුම ගහන ජීවිතාචය ලෙස සඳහන් කළ හැකි ය.

තමුත් 2006 වර්ෂයෙන් පසු 2008 වර්ෂය දක්වා කාල වෙනස්වීමේ දී, 2008 වර්ෂයේ යල කන්නයේ වගා කර ඇති බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 7,501 වන අතර, 2006 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 211.6% ක වර්ධනයකි. අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයෙන් 57.7% ක වගා කරන ලද අතර, එය සාර්ථක වගා කන්නයක් ලෙස හැඳින්විය හැකි ය.

තීන්තාදන ඵලදායිතාවය

1980 වර්ෂයේ සිට 2009 වර්ෂය මහ කන්න සඳහා ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ අක්කරයකින් ලබා ගත හැකි අස්වැන්න පිළිබඳ ප්‍රස්ථාර අංක 3.10 මගින් පැහැදිලි කරයි. 1980 වර්ෂයේ අක්කරයකින් ලබා ගෙන ඇති අස්වැන්න අක්කරයට බ්‍රසල් 48 කි. මෙම ප්‍රමාණය අඩු වැඩි වීම් වලට භාජනය වී 2006 වර්ෂයේ දී වැඩි ම අස්වැන්න අක්කරයට බ්‍රසල් 69.9 ක් ලෙස වාර්තා වී ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.10: සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බ්‍රසල්) - ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය (1979-2009)

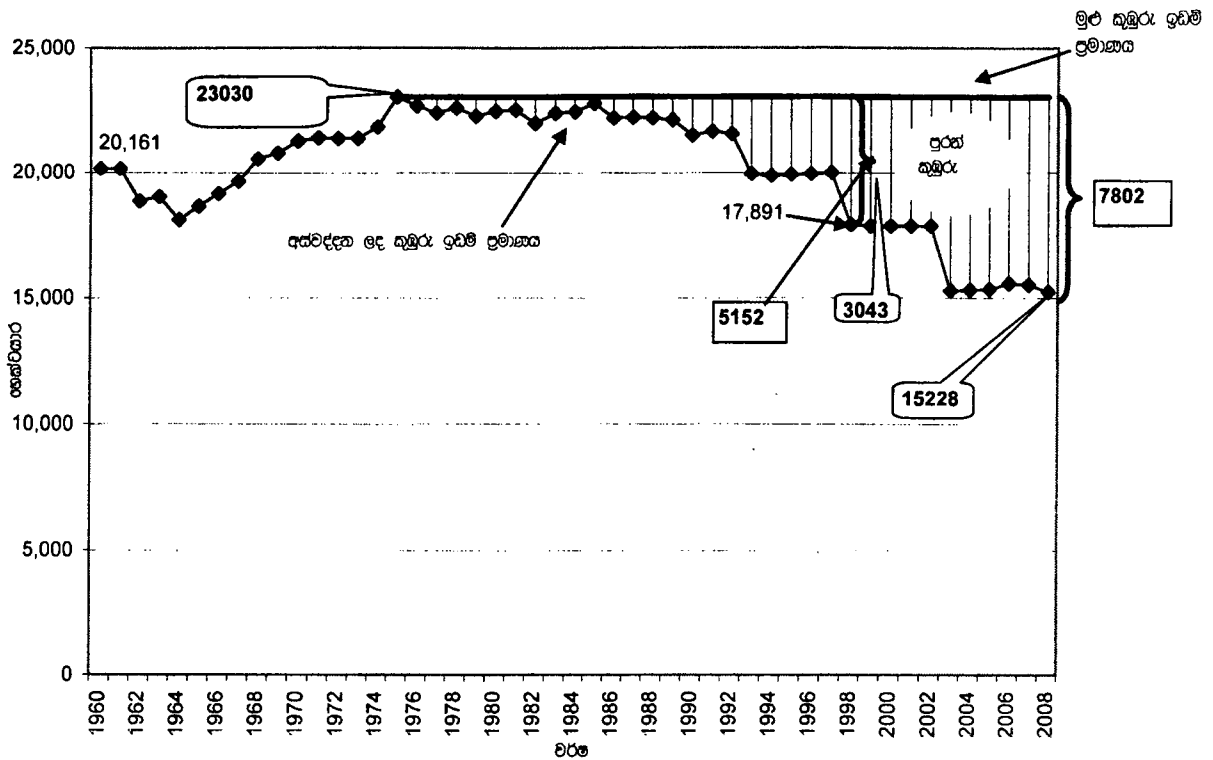
මූලාශ්‍රය: ජන සාංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

සමස්තයක් ලෙස උසස් වර්ගයේ බීජ භාවිතයක් 1980 වර්ෂයේ සිට ම පැහැදිලි වන අතර, කාලගුණ දේශගුණ හැටලු මෙම පැවත ඇති අස්වැන්න අඩු වැඩිවීම් වලට හේතු ලෙස සඳහන් කළ හැක. යල කන්න පිළිබඳ සැලකීමේ දී අස්වැන්න, මහ කන්න තත්ත්වය සමාන වන අතර 2007 යල කන්නයේ දී අක්කරයකින් ලබා ඇති ඵලදාව බ්‍රසල් 70.9 කි. "යල කන්නයේ ඵලදාවේ අඩු වීමක් ඇත" යන සංසිද්ධිය ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයට අදාළ නො වන බව ප්‍රස්ථාර අංක 3.10 අනුව පැහැදිලි වේ. කෙසේ වෙතත් 2009 මහ කන්නයේ දී අක්කරයකට බ්‍රසල් 60 දක්වා පෙර වර්ෂයකට සාපේක්ෂ අඩු වීමක් සිදු වී ඇත. නව ද 2007 වර්ෂයේ යල කන්නයේ දී ද අක්කරයකට බ්‍රසල් 71 සිට 2008 වර්ෂය වන විට අක්කරයකට බ්‍රසල් 63 දක්වා තවදුරටත් අඩු වීමක් සිදු වී ඇති අතර, එය කාලගුණ දේශගුණික සාධක මත වෙනස් වූවක් බව ගොවි සාකච්ඡා තුළින් පැහැදිලි විය. කෙසේ වෙතත් අස්වැන්න පිළිබඳ සැලකීමේ දී 1980 සිට 2009 දක්වා අස්වනු මට්ටම් එකම අගයක් තුළ දෝලනය වෙමින් පවතින අතර, තවදුරටත් උසස් අස්වැන්නක් සහිත බීජ වර්ග හඳුන්වාදීම සිදුකළ යුතු ය.

3.7.3 කර්තර දිස්ත්‍රික්කය

1960 වර්ෂයේ කර්තර දිස්ත්‍රික්කයේ අස්වද්දන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 20,161 කි. එම ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 23,030 දක්වා වර්ධනය වීමක් 1975 වර්ෂය වන විට සිදු වී ඇති අතර, එය කර්තර දිස්ත්‍රික්කයෙන් වාර්තා වී ඇති අස්වද්දන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය යි. අස්වද්දන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය එම දිස්ත්‍රික්කයේ පැවති මුර කුඹුරු සංඛ්‍යාව ලෙස සලකනු ලබන අතර, ප්‍රස්ථාර අංක 3.11 අනුව 1975 වර්ෂයෙන් පසු අස්වද්දන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයේ ශීඝ්‍ර අඩු වීමක් එනම්, කුඹුරු පුරත් වීමක් දක්නට ඇත. 2008 වර්ෂය වන විට මෙම අස්වද්දන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 15,228 දක්වා එනම්, 1975 වර්ෂයට (පාදක වර්ෂය) සාපේක්ෂ ව 33.9% ක අඩු වීමක් බව පැහැදිලි වේ.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.11: පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - කර්තර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2008)

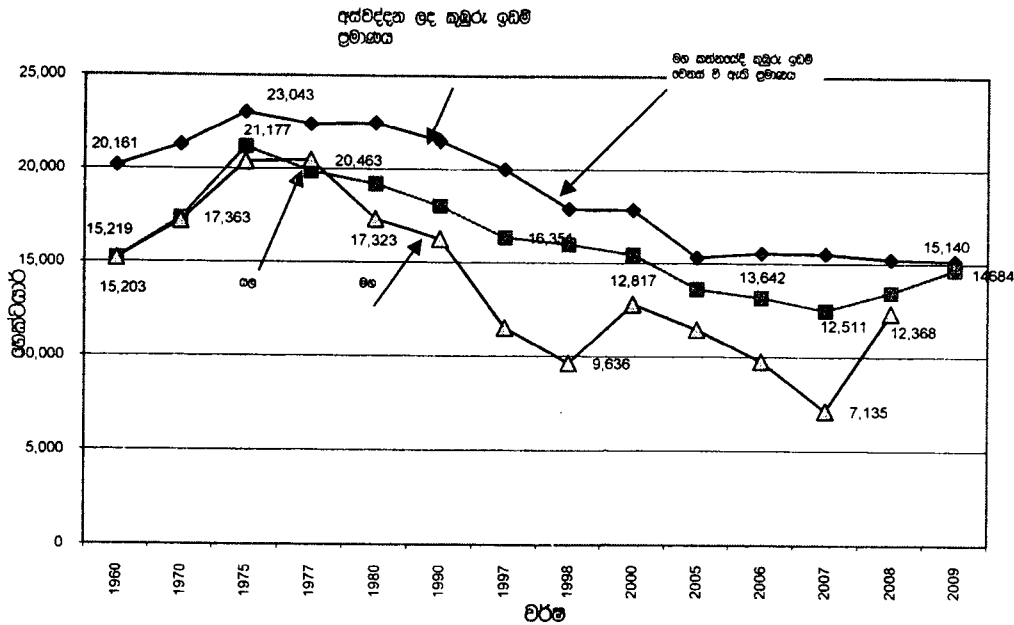
මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

1997/1998 ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තු පුරන් කුඹුරු සමීක්ෂණ වාර්තාව අනුව, 1998 වර්ෂයේ කර්තර දිස්ත්‍රික්කයේ පැවති පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 3,043 කි. නමුත් ප්‍රස්ථාර අංක 3.11 අනුව, කිසිය යුතු පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 5,152 කි. ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව දත්ත පෙර වර්ෂවල දී P_1 නමැති ලේඛනය තුළින් හෙක්ටයාර් 2,109 ක ප්‍රමාණයක් පුරන් කුඹුරු ලෙස අඩුකර ඇත ($5,152 - 3,043 = 2,109$). නැවත එම බිම් වගාවට එකතු වූ විට පමණක් P_1 ලේඛනය තුළින් දත්තවලට එකතුවනු ඇත. ප්‍රස්ථාර අංක 3.11 අනුව තවදුරටත් පැහැදිලි වන්නේ, කුම ක්‍රමයෙන් අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණය අඩු වී යාමකි. මේ අනුව 2008 වර්ෂය වන විට පුරන් වී ඇති කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 7,802 කි. මේ පුරන් වී ඇති කුඹුරු ප්‍රමාණය යළි අස්වැද්දීම කාලීන අවශ්‍යතාවයක් ලෙසද සඳහන් කළ හැක.

කර්තර දිස්ත්‍රික්කයේ වගා කරන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය

1960 වර්ෂයේ මහ කන්නයේ කර්තර දිස්ත්‍රික්කයේ වගා කර ඇති කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 15,219 කි. එම වගා බිම් ප්‍රමාණය 1975 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර 21,177 දක්වා වර්ධනය වී ඇත. එය මාස් කන්නයක දී වගා කළ වැඩිම බිම් ප්‍රමාණය වන අතර, 1975 වර්ෂයෙන් පසු ක්‍රමයෙන් වගා බිම් ප්‍රමාණයේ අඩුවීමක් ප්‍රස්ථාර අංක 3.12 අනුව පැහැදිලි වේ.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.12: වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය - කර්තර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

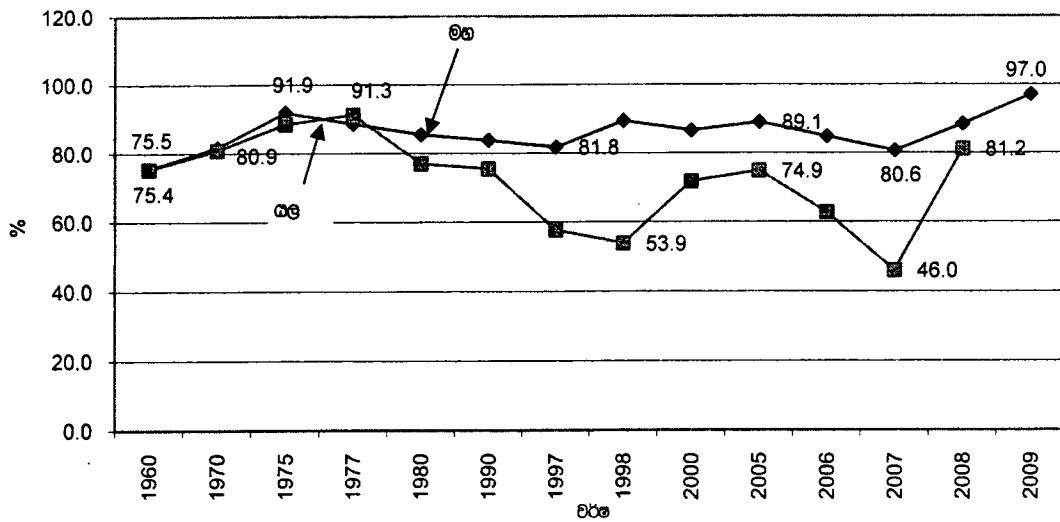
2007 වර්ෂය වන විට මාස් කන්නයේ වගා කර ඇති බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 12,511 දක්වා අඩු වී ඇති අතර, එය 1975 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 40.9% ක ප්‍රතිශතයක අඩු වීමකි. ප්‍රස්ථාරය අනුව, අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය සහ මහ කන්නය වගා කරන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයේ වෙනස තුළින් මෙම අඩුවීම තවදුරටත් පැහැදිලි කරයි. ගණ හිමුතාවය සැලකීමේ දී 1975 වර්ෂයේ දී අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් 91.9% ක් වගා කර තිබූ අතර, 2007 වර්ෂයේ දී එය 80.6% ක අඩු වීමක් (ප්‍රස්ථාර අංක 3.13) පෙන්නුම් කරයි.

තවත් 2007 වර්ෂයෙන් පසු “අපි වවුරු නගමු” සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයක් සමඟ 2009 වර්ෂයේ මහ කන්නය වන විට මෙම වගා බිම් ප්‍රමාණයෙන් 6.1% ක ප්‍රතිශතයක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කර ඇත. ගණ හිමුතාවය ද 2009 වර්ෂයේ 97% දක්වා අගයකට පත් වී ඇත.

කර්තර දිස්ත්‍රික්කයේ යල කන්නය පිළිබඳ සැලකීමේ දී මහ කන්නයට වඩා විශාල වශයෙන් උච්චාවචනයන් සිදු වී ඇති බව ප්‍රස්ථාර අංක 3.12 අනුව තවදුරටත් පැහැදිලි වේ.

1960 වර්ෂයේ දී යල කන්නයේ වගා කළ බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 15,203 කි. වැඩි ම වගා බිම් ප්‍රමාණයෙන් වගා කර ඇත්තේ 1977 වර්ෂයේ දී වන අතර, එම ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 20,463 කි. ගණ හිමුතාවය මෙම වසරේ දී 91.3%කි. 2007 වර්ෂය වන විට මෙම වගා කළ බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 7,135 දක්වා අඩු වී ඇති අතර, ප්‍රතිශතයක් ලෙස 65.1% ක අඩු වීමකි.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.13: ගණ හිමිකම් - කරතර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

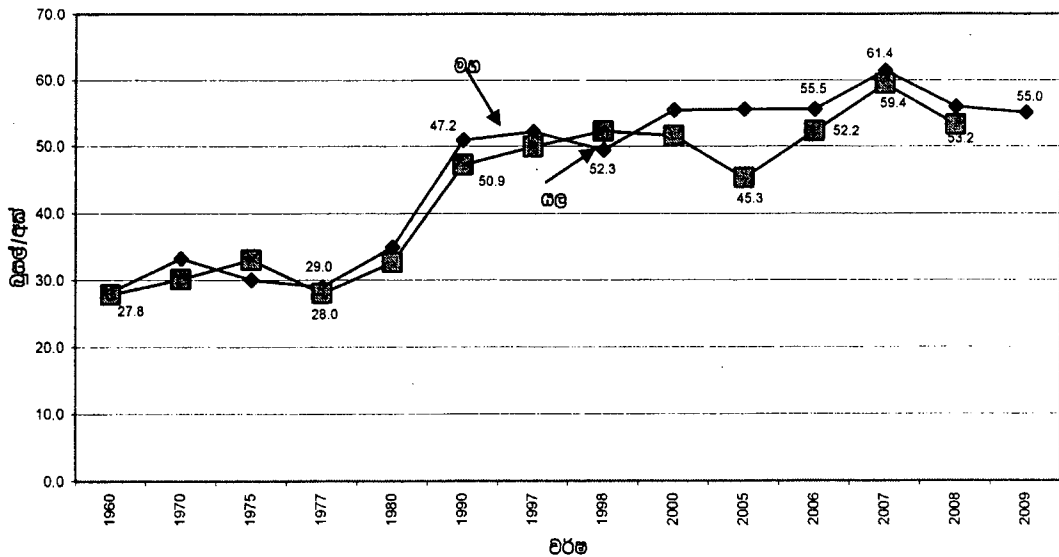
මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

2007 යල කන්නයට සාපේක්ෂ ව 2008 යල කන්නයේ හෙක්ටයාර 12,368 දක්වා එනම්, 73.3%ක වර්ධනයක් පැහැදිලි වන අතර, එය රජයේ ක්‍රියාත්මක කුඹුරු අස්වැද්දීමේ සංවර්ධන වැඩසටහන තුළින් ලද ප්‍රතිඵලයකි. ගණ හිමිකම් පිළිබඳ සැලකීමේ දී 2008 යල කන්නයේ දී එය 81.2% ක් වන අතර, 2007 වර්ෂයේ දී පැවති 46% ක අගය හා සැසඳීමේ දී ඉතා සාර්ථක වගා බිම් ප්‍රමාණයක් වගාවට යොමු වූ යල කන්නයක් සහිත වර්ෂයක් ලෙස හැඳින්විය හැක.

නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවය

කරතර දිස්ත්‍රික්කයේ අක්කර එකකින් ලබා ගත හැකි අස්වැන්න පිළිබඳ සැලකීමේ දී 1960 වර්ෂයේ යල කන්නයේ අක්කර 1 කින් බුසල් 27.8 ක් ලබා ගෙන තිබූ අතර, මහ කන්නයේ දී එම ප්‍රමාණය අක්කර 10 බුසල් 28ක් වී තිබුණි. නව බිජ වර්ග හඳුන්වාදීම තුළින් මෙම ප්‍රමාණ පිළිවෙළින් වර්ධනය වී, 2007 වර්ෂයේ මහ කන්නයේ දී අක්කර 10 බුසල් 61.4 ක් සහ යල කන්නයේ දී අක්කර 10 බුසල් 59.4 දක්වා වී ඇත. 2009 වර්ෂයේ මහ කන්නයේ දී මෙම අගය අක්කර 10 බුසල් 55 දක්වා (ප්‍රස්ථාර අංක 3.14) පහළ බැස ඇති අතර, එය දේශගුණික සාධක මත වුවත් බව ගොවි සාකච්ඡා තුළින් පැහැදිලි විය. 2008 යල කන්නය වන විට අක්කරයකට බුසල් 53.2 දක්වා අඩු වී ඇති අතර, යල සහ මහ කන්න සැලකීමේ දී 1960-2009 වර්ෂය දක්වා නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවයේ කිසියම් වර්ධනයක් පැහැදිලි වේ.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.14: සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බ්‍රසල්) - කර්තර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

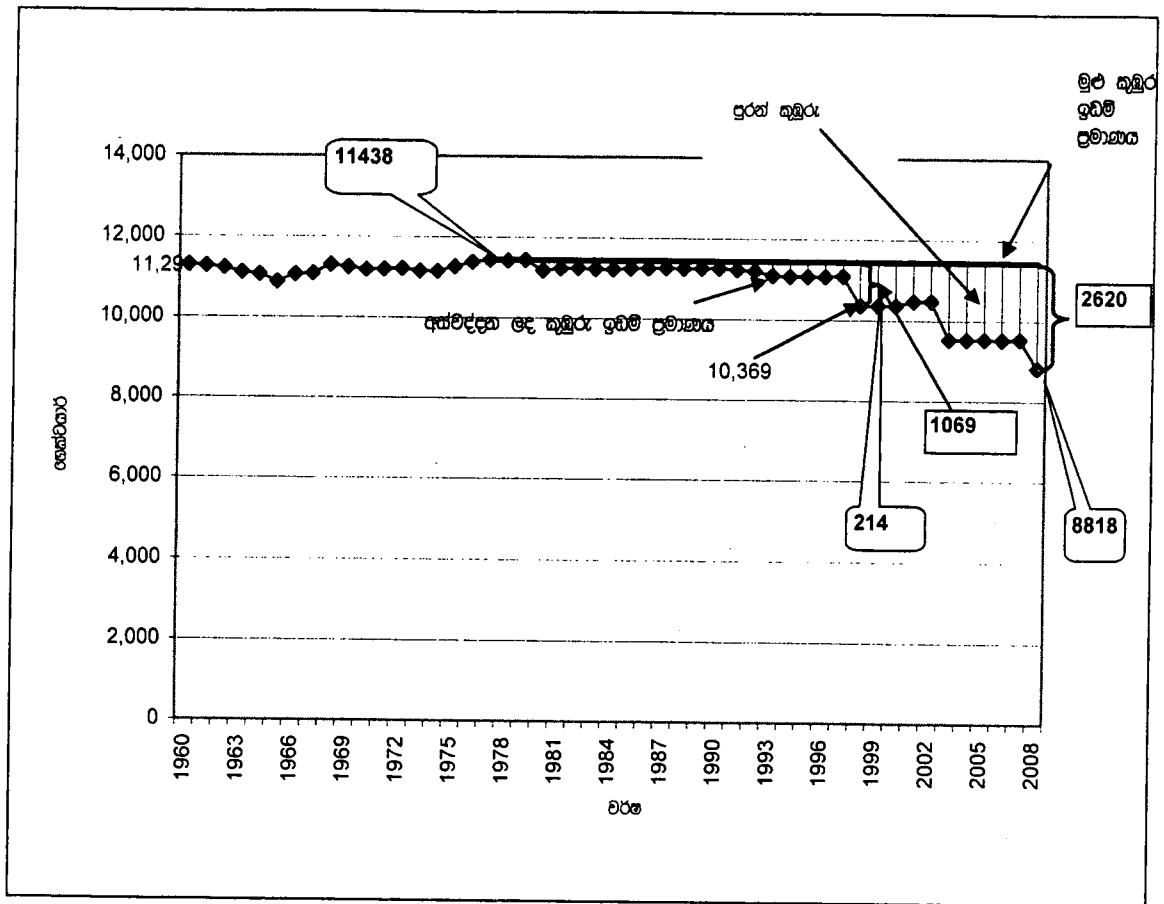
මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ සැලකීමේ දී 2006 වර්ෂයේ සිට 2009 වර්ෂය දක්වා කුඹුරු අක්කර 1කින් ලැබූ සාමාන්‍ය ඵලදාව බ්‍රසල් 80-88 ක පරාසයක වේ. නමුත් තෙත් කලාපයේ දිස්ත්‍රික්කයක් වූ කර්තර දිස්ත්‍රික්කයෙන් ලබා ගත හැකි ඵලදාව මෙම ලබන ප්‍රමාණයට වඩා වර්ධනය කර ගත හැකි තත්ත්වයේ පවතින බව පැහැදිලි වේ.

3.7.4 කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කය

1960 වර්ෂයේ දී කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ අස්වැන්න ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 11,291 කි. 1977 වර්ෂය වන විට මෙම ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 11,438 දක්වා වර්ධනය වීමක් සිදු වී ඇති අතර, එම ප්‍රමාණය මේ දක්වා වාර්තා වී ඇති අස්වැන්න ලද උපරිම කුඹුරු ප්‍රමාණය වේ. ප්‍රස්ථාර අංක 3.15 ට අනුව, 1977 වර්ෂයෙන් පසු අස්වැන්න ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයේ පසු ගිණු පසුබෑමක් දක්නට ලැබෙන අතර, මෙම වර්ෂය පාදක වර්ෂය ලෙස සලකා ඉදිරි විග්‍රහ කටයුතු සිදු කරනු ඇත. පාදක වර්ෂයේ සිට 2008 වර්ෂය දක්වා අස්වැන්න ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 8,818 දක්වා එනම් ප්‍රතිශතයක් ලෙස 22.9% ක අඩුවීමක් පැහැදිලි කරයි.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.15: පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කය (1960-2008)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

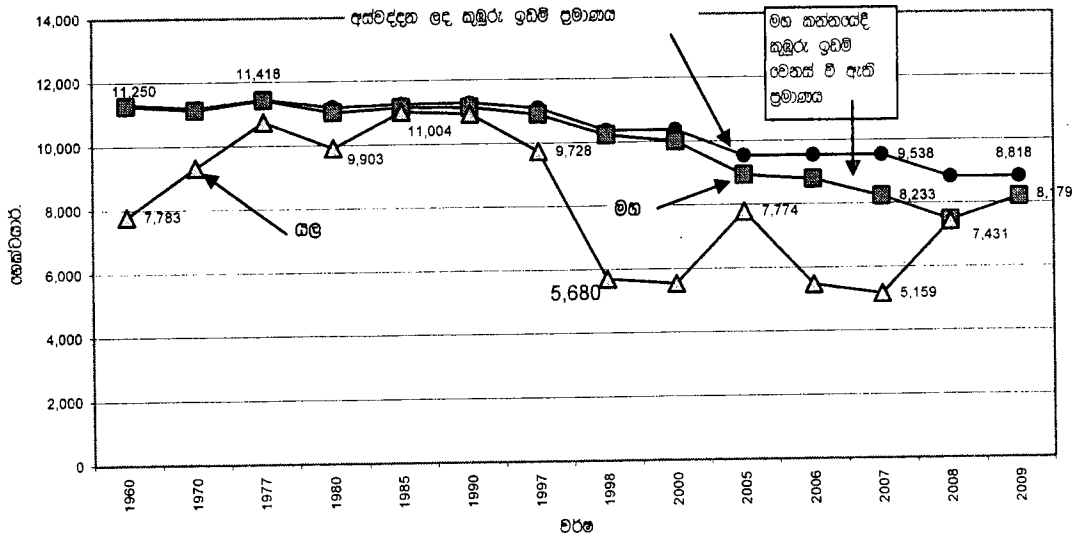
1997/1998 ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන පුරන් කුඹුරු සම්පූර්ණ වාර්තාව අනුව, 1998 වර්ෂයේ කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ පුරන්ව තිබූ කුඹුරු හෙක්ටයාර 214 කි. නමුත් ප්‍රස්ථාර අංක 3.15 ට අනුව පාදක වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී 1998 වර්ෂයේ පුරන් වී ඇති කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 1,069 කි. නමුත් P₁ ලේඛනය අනුව හඳුනාගෙන ඇත්තේ, හෙක්ටයාර 214 කි. මෙම සංඛ්‍යා දෙක අතර වෙනස එනම්, හෙක්ටයාර 855 ක ප්‍රමාණයක් පුරන් වී තිබුණ ද, එය මීට පුරම P₁ ලේඛන තුළින් අඩු වී ඇත. සත්‍ය වශයෙන්, මෙම දත්ත අනුව හෙක්ටයාර 1,069 ක ප්‍රමාණයක් පුරන් කුඹුරු ලෙස හිඹිය යුතු ය.

වර්තමාන තත්වය පිළිබඳ විමසීමේ දී, 2008 වර්ෂයේ දී පාදක වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව කුඹුරු හෙක්ටයාර 2,620 (11,438-8,818) පුරන් වී ඇත. මෙම ප්‍රමාණයක් යළි අස්වැද්දීම කාලීන අවශ්‍යතාවයක් වන අතර, මෙම පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය ම කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ පවති ද යන්න හඳුනාගැනීම වැදගත් වේ.

කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ වගා කරන කුඹුරු ප්‍රමාණය

කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ වගා කරන ලද කුඹුරු හෙක්ටයාර ප්‍රමාණය, ප්‍රස්ථාර අංක 3.16 න් සහ ගණන හිවුනාවය, ප්‍රස්ථාර අංක 3.17න් දක්වා ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.16: වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය - කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

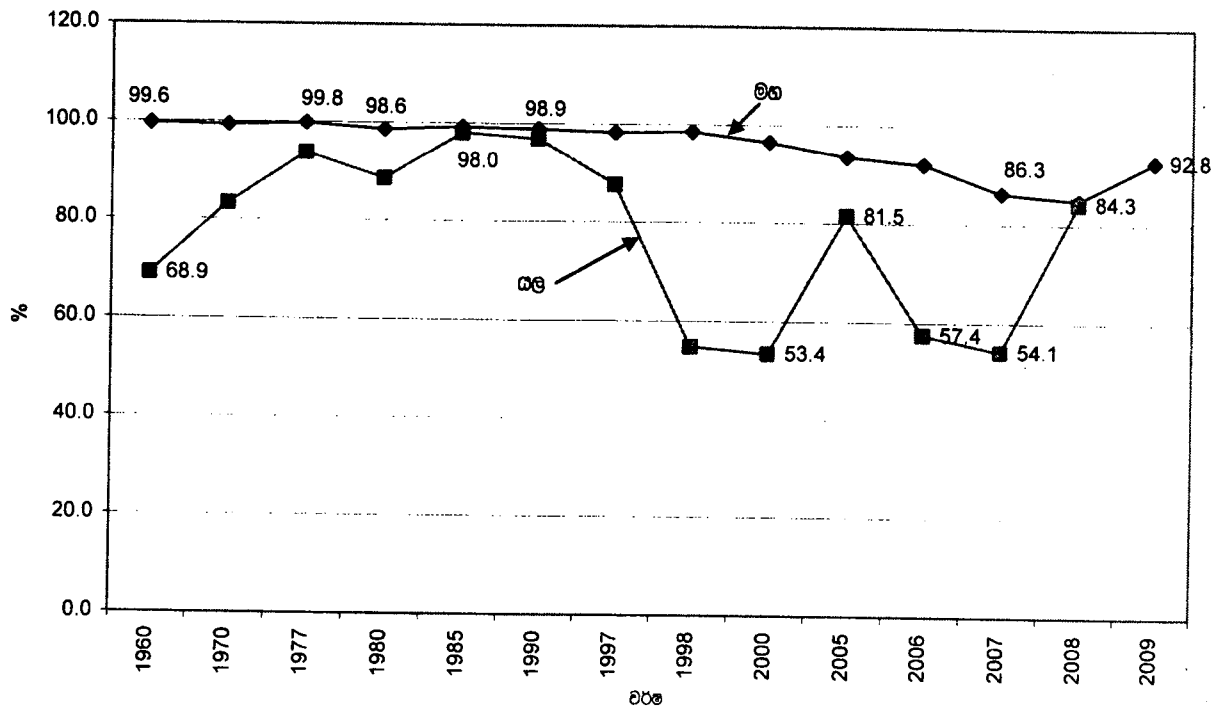
කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂව, වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු වීමක් ප්‍රස්ථාර අංක 3.16 අනුව පැහැදිලි කරයි. යල සහ මහ කන්න වශයෙන් සැලකූ විට යල කන්නය විශාල උච්චාවචනවලට භාජනය වීමක් දක්නට ඇත.

මහ කන්නය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 1960 වර්ෂයේ දී වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 11,250 කි. ගණන හිවුනාවය අනුව, අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් 99.6% ක් වගාව සඳහා යොමු කර ඇත. 1977 වර්ෂයේ අස්වැද්දෙන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය වාර්තා වූ අතර එය සංඛ්‍යාත්මක හෙක්ටයාර 11,418 කි. මෙම වර්ෂයේ ගණන හිවුනාවය 99.8% ක් වැනි ඉහළ ප්‍රතිශතයක් ගෙන තිබීම තුළින් පැහැදිලි වන්නේ අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් උපරිම පල නෙළා ගැනීමකි.

1977 වර්ෂයෙන් පසු වගා බිම් ප්‍රමාණයේ ශීඝ්‍ර අඩු වීමක් සිදු වන අතර, 2008 වර්ෂය වන විට එය හෙක්ටයාර 7,431 දක්වා එනම්, 34.9% කින් අඩු වී ඇත. ප්‍රස්ථාර අංක 3.16 අනුව අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය සහ මහ කන්නය අතර, ප්‍රස්ථාර සටහනේ වෙනස තුළින් මෙම අඩු වීම සිදු වී ඇති ආකාරය තවදුරටත් පැහැදිලි වේ.

තමුත් වර්තමාන තත්ත්වය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 2008 වර්ෂයේ සිට 2009 වර්ෂය වන විට වගා බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 8,179 දක්වා වර්ධනය වී ඇති අතර, ප්‍රතිශතයක් ලෙස 9.3% ක වර්ධනයකි. ගණන හිවුනාවය අනුව, අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් 92.8% ක් වගා කර ඇත. පැවති තත්ත්වයන් අනුව මෙය යම් තරමක යහපත් ප්‍රවණතාවයක් ලෙස සැලකිය හැකි ය.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.17: ගහන නිවුතාවය - කැපලේ දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

යල කන්තය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 1960 වර්ෂයේ වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 7,783 කි. වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණයක් වගා කර ඇත්තේ, 1985 වර්ෂයේ දී ය. එය සංඛ්‍යාත්මක ව හෙක්ටයාර 11,004 කි. ගහන නිවුතාවය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 1985 වර්ෂයේ යල කන්තයේ දී අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයක් 98% ක් වගා කර ඇත.

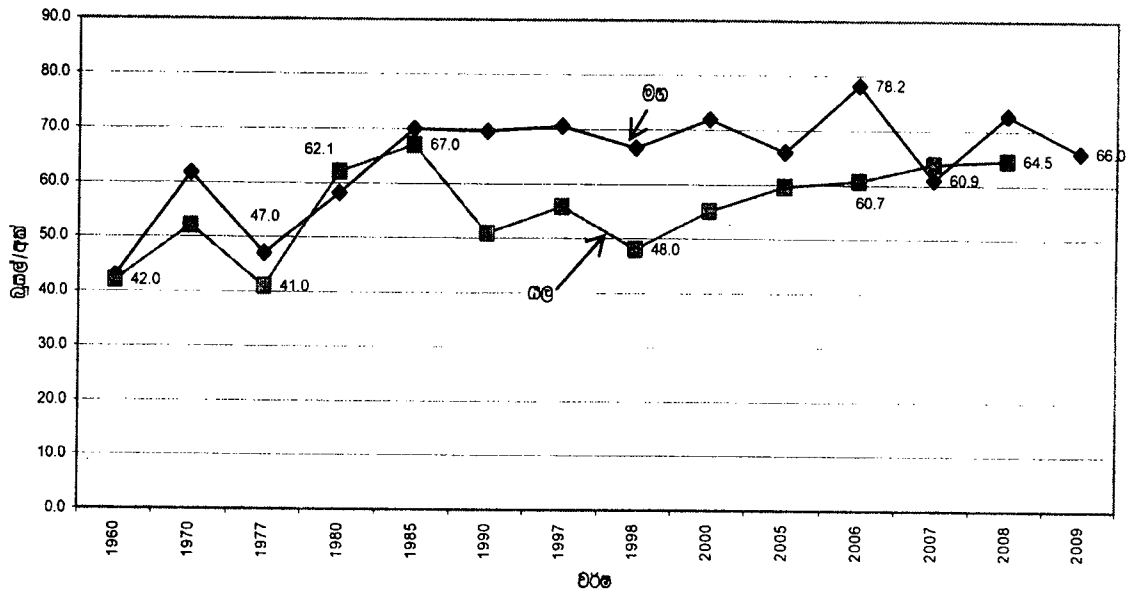
මෙම ප්‍රමාණය 2007 යල කන්තය දක්වා යාමේ දී හෙක්ටයාර 5,159 දක්වා අඩු වී ඇති අතර, එය 1985 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 53.1% ක අඩු වීමකි.

නමුත් 2007 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 2008 වර්ෂයේ වගා කරන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයේ ශීඝ්‍ර වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන අතර, එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 44.1% ක වැඩි වීමකි. ගහන නිවුතාවය ද 2007 වර්ෂයේ 54.1% සිට 84.3% දක්වා ශීඝ්‍ර වර්ධනයක් 2008 වර්ෂය කරා එමේ දී සිදු වී ඇති බව ප්‍රස්ථාර අංක 3.17 මගින් පෙන්වා දෙයි.

මෙවැනි වාර්ෂික වර්ධනයක් සිදු කරගත හැකි නම්, වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක කුඹුරු අස්වැද්දීමේ සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයට විශාල රාකුල්ක් වනු ඇත. ඒ තුළින් රට සහලින් ස්වයං-පෝෂිත කිරීමේ ඉලක්කය කරා ළඟා වීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

නිෂ්පාදන ඵලදායීතාවය

ප්‍රස්ථාර අංක 3.18: සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බුසල්) - කාගල්ල දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

ප්‍රස්ථාර අංක 3.18 මගින් අක්කරයකින් ලබා ගත හැකි අස්වැන්න කිනම් අයුරින් වෙනස් වේ ද යන්න, දක්වා ඇත. 1960 වර්ෂයේ සල සහ මහ කන්න අනුව, සැලකීමේ දී ලබා ගෙන තිබූ අස්වැන්න අක්කරයකට බුසල් 42කට සමාන අගයකි.

නමුත් 2006 මහ කන්නය වන විට අක්කරයට බුසල් 78.2 දක්වා සිසු වර්ධනයක් තුළින් සාර්ථක අස්වැන්නක් ලබා ගෙන තිබුණි. 2009 වර්ෂය මහ කන්නය වන විට එම ප්‍රමාණය අක්කරයට බුසල් 66 දක්වා එනම් 15.6% ප්‍රතිශතයක අඩුවීමක් සටහන් කරයි.

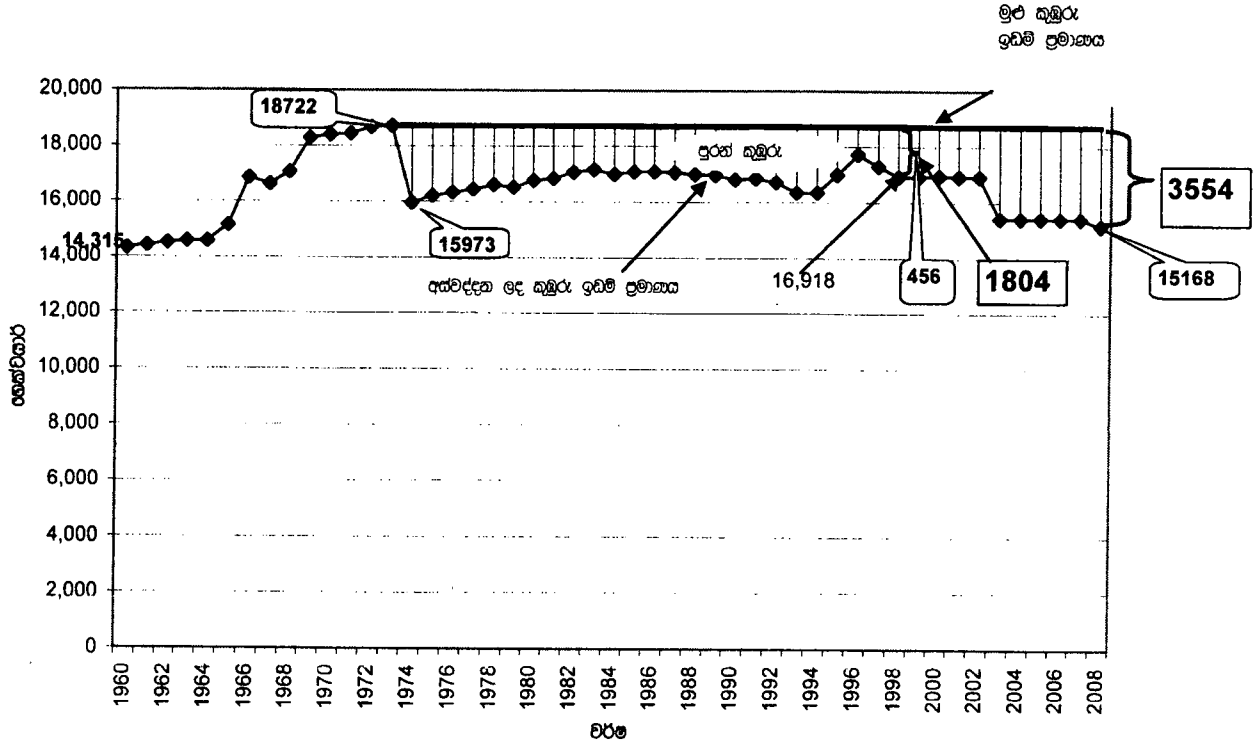
සල කන්න පිළිබඳ සැලකීමේ දී 1998 වර්ෂයෙන් පසු 2008 වර්ෂය දක්වා නිෂ්පාදන ඵලදායීතාවයේ වර්ධනයක් සිදු වී ඇති අතර, 2008 සල කන්නය වන විට අක්කරයකට බුසල් 64.5% කි. සල සහ මහ කන්නවල සමස්ත නිෂ්පාදන ඵලදායීතාවය පිළිබඳ සැලකීමේ දී තරමක් දුරට සැකීමකට පත් විය හැකි වුව ද තවදුරටත් වර්ධනය කිරීමේ හැකියාව පවතින බව සඳහන් කළ යුතු ය. උසස් අස්වැන්නක් සහිත බීජ හඳුන්වා දීම තවදුරටත් ප්‍රවර්ධනය කිරීම වැදගත් වේ.

3.7.5 රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය

වැඩි වර්ෂාපතනයක් සහිත තිරනුරු ව ජල ගැලීම්වලට ලක් වන, වර්තමානයේ නාය යෑම්වලට ද ගොදුරු වී ඇති දිස්ත්‍රික්කයක් ලෙස රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය හැඳින්විය හැක. ප්‍රධාන වශයෙන් මැණික් කර්මාන්තය හා ඒ ආශ්‍රිත රැකියා

මූලික පිටතෝපාය ලෙස සැකසී ඇති රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ බහුල වශයෙන් ගොඩ හා මඩ ඉඩම් මෙම කර්මාන්තය වෙනුවෙන් පරිහරණය වීමක් සිදු වී ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.19: පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2008)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

මෙම දිස්ත්‍රික්කයේ 1960 වර්ෂය තුළ අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 14,315 කි. මෙම ප්‍රමාණය 1973 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර 18,722 දක්වා වර්ධනය වීමක් සිදු වී ඇති අතර, එම ප්‍රමාණය රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයෙන් වාර්තා වී ඇති අස්වැද්දෙන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය යි. ප්‍රස්ථාර අංක 3.19 අනුව, එම වර්ෂයෙන් පසු ශීඝ්‍ර අඩු වීමක් පැහැදිලි කරයි. මෙම වාර්තා වී ඇති වැඩි ම අගය මෙම දිස්ත්‍රික්කයේ පැවති මුර කුඹුරු සංඛ්‍යාව ලෙස හා එම වර්ෂය පාදක වර්ෂය ලෙස සලකා ඉදිරි විග්‍රහ කිරීමේ කටයුතු සිදු කර ඇත. 1973 වර්ෂයෙන් පසු 1974 වර්ෂය දක්වා ඒමේ දී මෙලෙස අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 15,973 දක්වා අඩු වී ඇති අතර, ප්‍රතිශතයක් ලෙස 14.7% ක අඩු වීමකි. මෙම අඩු වීම ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ පුරන් කුඹුරු සම්පත්‍රණය යටතේ P₁ ලේඛනය තුළින් “වසර 05 ක් ක්‍රමානුකූල වගා නො කරන ලද කුඹුරු” යටතේ අඩු කළ ප්‍රමාණය ලෙස සඳහන් කළ හැකි ය. 2008 වර්ෂය වන විට විවිධ උච්චාවචනවලට භාජනය වීම් තුළින් අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 15,168 දක්වා අඩු වී ඇති අතර, එය 1973 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 18.9% ක අඩු වීමකි.

1997/1998 ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන පුරන් කුඹුරු සම්පත්‍රණ වාර්තාව අනුව, 1998 වර්ෂයේ රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පැවති පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 456 කි. නමුත් ප්‍රස්ථාර අංක 3.19 හි 1973 පාදක වර්ෂයට අනුව හෙක්ටයාර 1,804 ක ප්‍රමාණයක් එම වර්ෂයේ පුරන් වී ඇත. මේ අනුව P₁ ලේඛනය මගින් පුරන් කුඹුරු ලෙස හඳුනා ගෙන ඇත්තේ, හෙක්ටයාර 456 ක් පමණි. මෙම සංඛ්‍යා දෙක අතර වෙනස එනම්, හෙක්ටයාර 1,348 ක

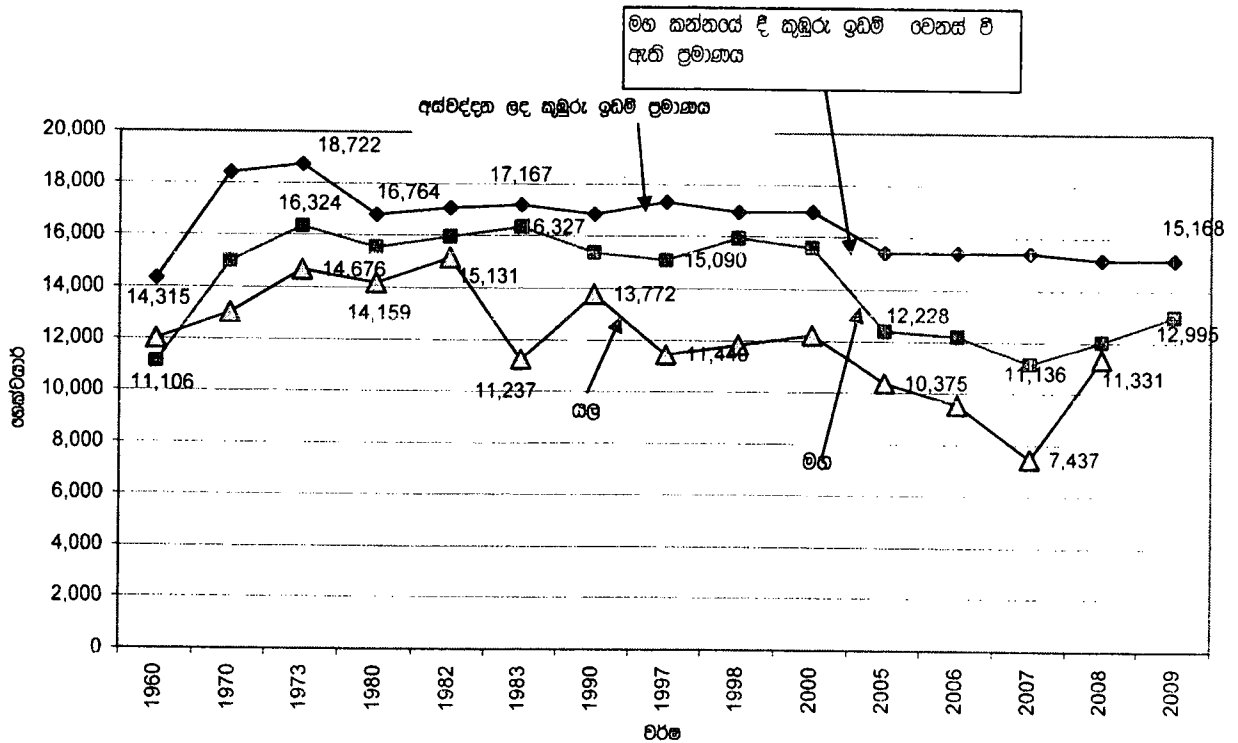
ප්‍රමාණයක් (1,804-456=1,348) මට පෙර වර්ෂවල P₁ ලේඛනය මගින් ඉවත් කර ඇත. මෙම ඉඩම් වෙනත් කාර්යයක් සඳහා යොදා ගෙන තිබීමට බොහෝ ඉඩකඩ ඇති අතර, ඒ පිළිබඳ ව විධිමත් ව සොයාබැලීම වැදගත් වනු ඇත.

තව ද පාදක වර්ෂය වූ 1973 හා සැලකීමේ දී 2008 වර්ෂය වන විට රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ හෙක්ටයාර 3,554 ක් “පුරත් කුඹුරු” ලේඛලය යටතේ ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දත්තවලින් ඉවත් ව ඇත. මෙම පුරත් කුඹුරු ප්‍රමාණය යළි අස්වැද්දීම තුළින් ජාතික නිෂ්පාදන කාර්යයට දායක කරගැනීම කාලීන අවශ්‍යතාවයකි.

රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ වගා කරන කුඹුරු ප්‍රමාණය

රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ අස්වැද්දෙන ලද ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂ ව වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය සැලකීමේ දී, ශීඝ්‍ර අඩු වීමක් ප්‍රස්ථාර අංක 3.20 ට අනුව පැහැදිලි වේ.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.20: වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය - රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

1960 වර්ෂයේ මහ කන්නය පිළිබඳ සැලකීමේ දී හෙක්ටයාර 11,106 ක් වගා කර තිබුණි. වගා කරන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය 1983 වර්ෂයේ වාර්තා වන අතර, එය හෙක්ටයාර 16,327 කි. 2007 වර්ෂය වන විට එම ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 11,136 දක්වා අඩු වී ඇති අතර, එය 1983 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 31.8% ක අඩු වීමකි. ප්‍රස්ථාර අංක 3.20 ට අනුව අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය සහ මහ කන්නයේ වගා කරන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය අතර, වෙනස තුළින් මෙම අඩු වීම තවදුරටත් පැහැදිලි වේ. නමුත් වර්තමාන තත්ත්වය පිළිබඳ සැලකීමේ දී, 2007 වර්ෂයේ හෙක්ටයාර 11,136 ක් වගා කර තිබූ ප්‍රමාණය, 2009 වර්ෂය මහ කන්නය වන විට හෙක්ටයාර 12,995 දක්වා ප්‍රතිශතයක් ලෙස

16.7% ක වර්ධනය වීමකි. වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක වන “අපි වඩමු - රට නගමු” සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සිදු වූවක් බව පැහැදිලි කළ හැක.

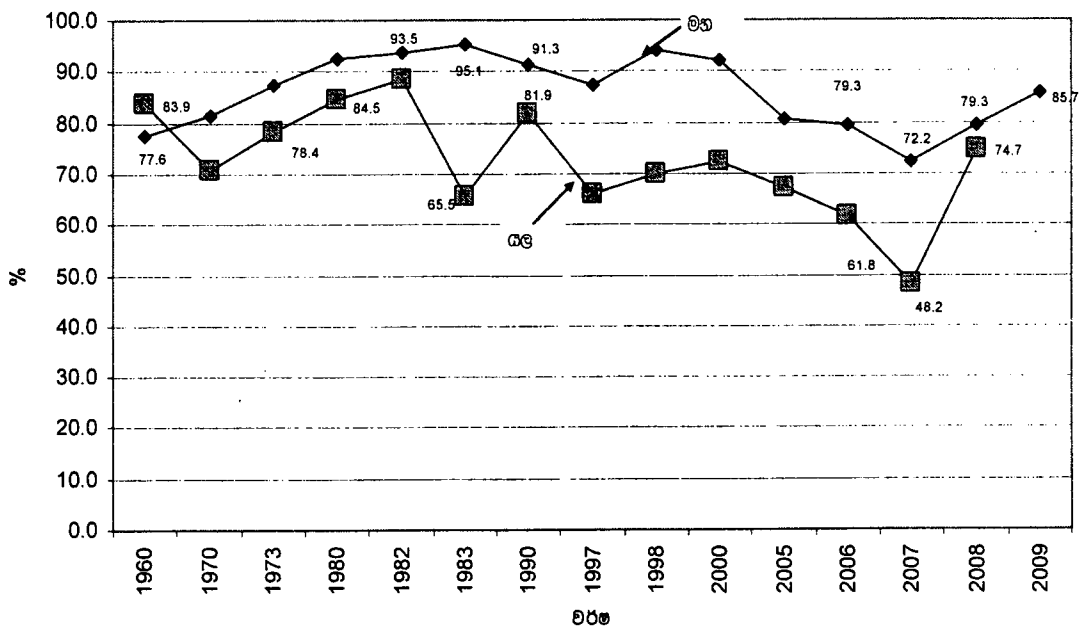
රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ යල කන්තය පිළිබඳ සැලකීමේ දී, 1960 වර්ෂයේ වගා කර ඇති බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 12,009 කි. අස්වැද්දෙන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය 1982 වර්ෂයෙන් වාර්තා වන අතර, එය සංඛ්‍යාත්මක ව හෙක්ටයාර 15,131 කි. මෙම ප්‍රමාණය 2007 යල කන්තය දක්වා හෙක්ටයාර 7,437 දක්වා අඩු වී ඇති අතර, එය 1982 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 50.8% ක අඩු වීමකි.

නමුත් 2007 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව, 2008 වර්ෂයේ වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 11,331 ක් දක්වා සිඝ්‍ර වර්ධනයක් විද්‍යාමාන කරන අතර, එය වැඩි වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 52.4% කි. මුලින් සඳහන් කළ ආකාරයට වර්තමාන සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය, මෙලෙස වගා බිම් වසසරය ඉහළ නැංවීමට හේතු වී ඇත.

ගහන නිවුනාවය

1960 වර්ෂයේ සිට 2009 වර්ෂය දක්වා ගහන නිවුනාවය ප්‍රස්ථාර අංක 3.21 මගින් පැහැදිලි කරයි. ගහන නිවුනාවය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 1960 වර්ෂයේ යල කන්තයේ 83.9% ක් ව පැවති එය මහ කන්තයේ දී 77.6% කි. යල කන්ත පිළිබඳ සැලකීමේ දී 2007 වර්ෂයේ දී 48.2% ක් වූ එම අගය 2008 වර්ෂයේ දී 74.7% ක් දක්වා ශීඝ්‍ර වර්ධනයක් පෙන්වූම කරයි. 2009 මහ කන්තය වන විට මෙතෙක් වාර්තා කරන ලද වැඩි ම ගහන නිවුනාවය ලෙස 85.7% ක අගයක් පෙන්වූම කිරීම කුලීන් වර්තමාන සංවර්ධන වැඩසටහන්වල ප්‍රගතිය පෙන්වා දෙයි.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.21: ගහන නිවුනාවය - රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

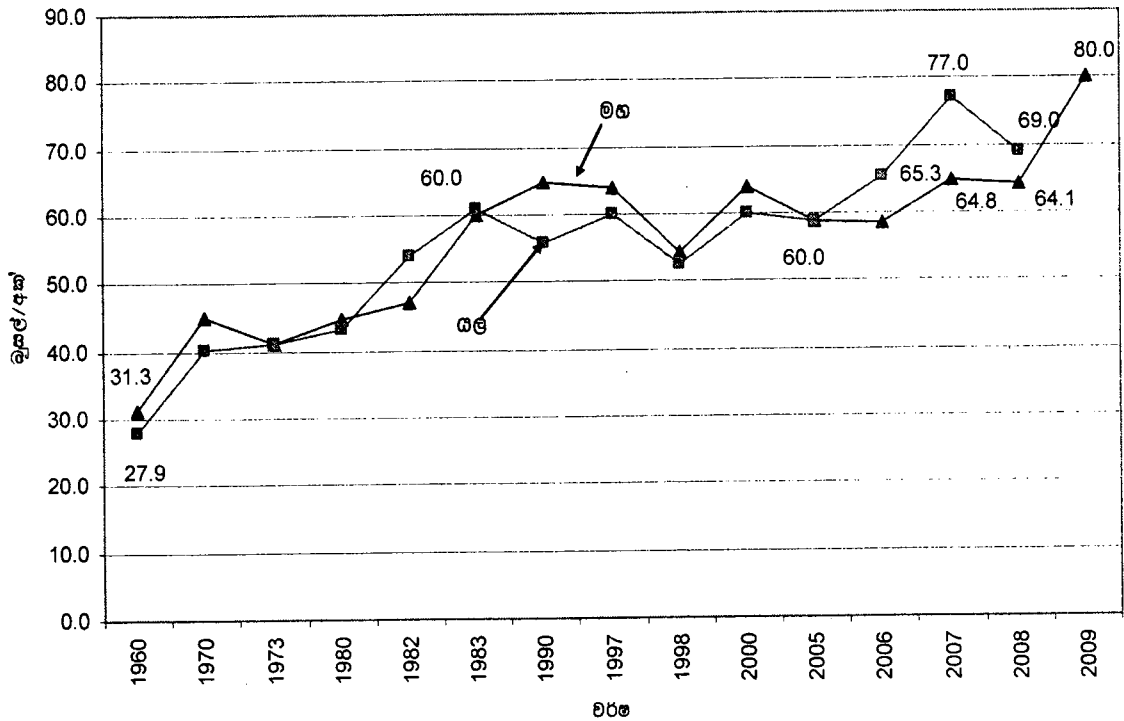

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවය

රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවය ප්‍රස්ථාර අංක 3.22 මගින් පැහැදිලි කර ඇත. 1960 කාල පරාසය පිළිබඳ සැලකීමේ දී යල මහ කන්න දෙකෙ හි ම අක්කරයකින් බුසල් 27-30 වැනි ප්‍රමාණයක අස්වැන්නක් ලබා ගෙන තිබුණි. තමුත් ප්‍රස්ථාරය අනුව කන්න දෙකෙ හි ම නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවයේ ශීඝ්‍ර වර්ධනයක් විවිධ උච්චාවචනවලට යටත් ව සිදු වී ඇති බව පැහැදිලි වේ.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.22: සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බුසල්) - රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

2007 වර්ෂයේ යල කන්නය උපරිම අස්වැන්නක් ලබා ගත් වර්ෂය ලෙස සඳහන් වන අතර, එය අක්කරයට බුසල් 77 කි. තමුත් 2008 වර්ෂය දක්වා ඒමේ දී එය අක්කරයට බුසල් 69 දක්වා අඩු වී ඇත. 2008 මහ කන්නයේ අස්වැන්න 2009 යල කන්නයට වඩා අඩු වී ඇති තමුත් 2009 වර්ෂයේ දී මහ කන්නයේ අස්වැන්න අක්කරයට බුසල් 80 දක්වා සාර්ථක වැඩි වීමක් දක්වයි. තෙත් කලාපයේ වැඩි ම පාරිසරික ශැටලු පවතින දිස්ත්‍රික්කයක ලබා ඇති ඵලදාව පිළිබඳ සැකීමකට පත්විය හැකි ය.

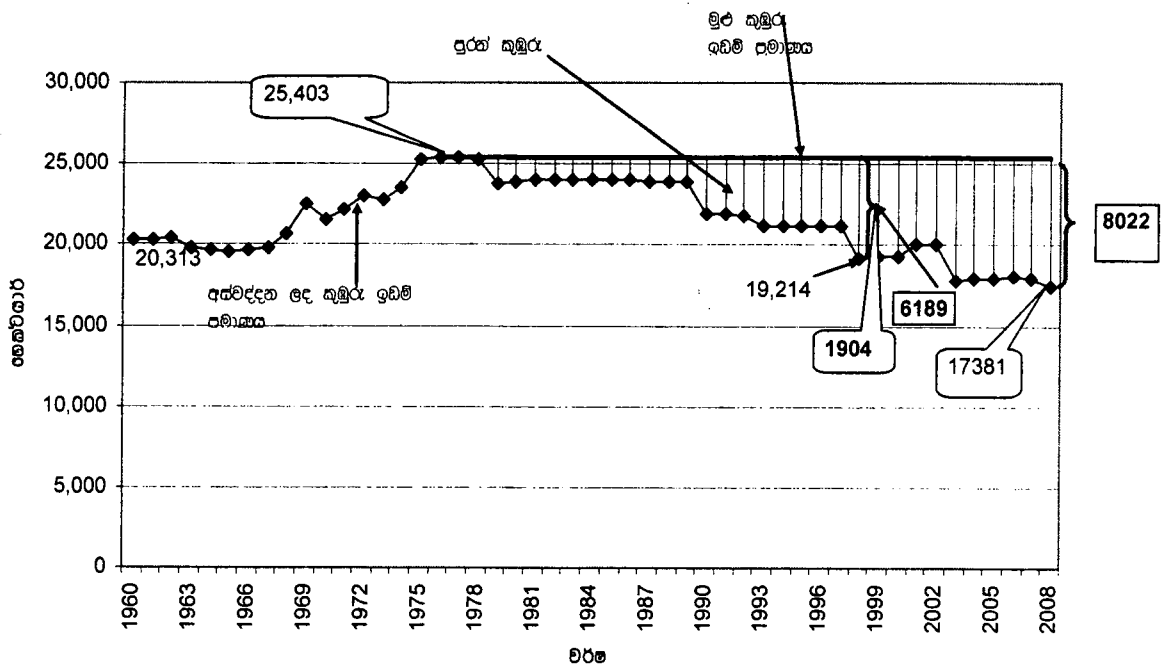
3.7.6 ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය

අස්වද්දන ලද කුඹුරු

ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය තුළ 1960 වර්ෂයේ අස්වද්දන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 20,313 කි. 1976 වර්ෂය වන විට එම ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 25,403 දක්වා වර්ධනය වීමක්, සිදු වී ඇති අතර, එය ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ වාර්තා වී ඇති අස්වද්දන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය යි. ඉන් පසු ක්‍රමක්‍රමයෙන් අස්වද්දන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය අඩු වීමක් පෙන්නුම්

කරයි. 2008 වර්ෂය වන විට මෙම ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 17,381 දක්වා එනම්, 1976 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 31.6% ක අඩු විමක් ප්‍රස්ථාර අංක 3.23 ට අනුව විස්තර කෙරේ.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.23: පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය (1960-2008)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

1997/1998 ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන පුරන් කුඹුරු සමීක්ෂණ වාර්තාව අනුව, 1998 වර්ෂයේ ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ තිබූ පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 1,904 කි. නමුත් ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ මෙතෙක් අස්වැද්දෙන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය වූ හෙක්ටයාර 25,403. මුළු කුඹුරු ප්‍රමාණය ලෙස සැලකූ විට 1998 වර්ෂයේ තිබිය යුතු පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 6,189 කි.

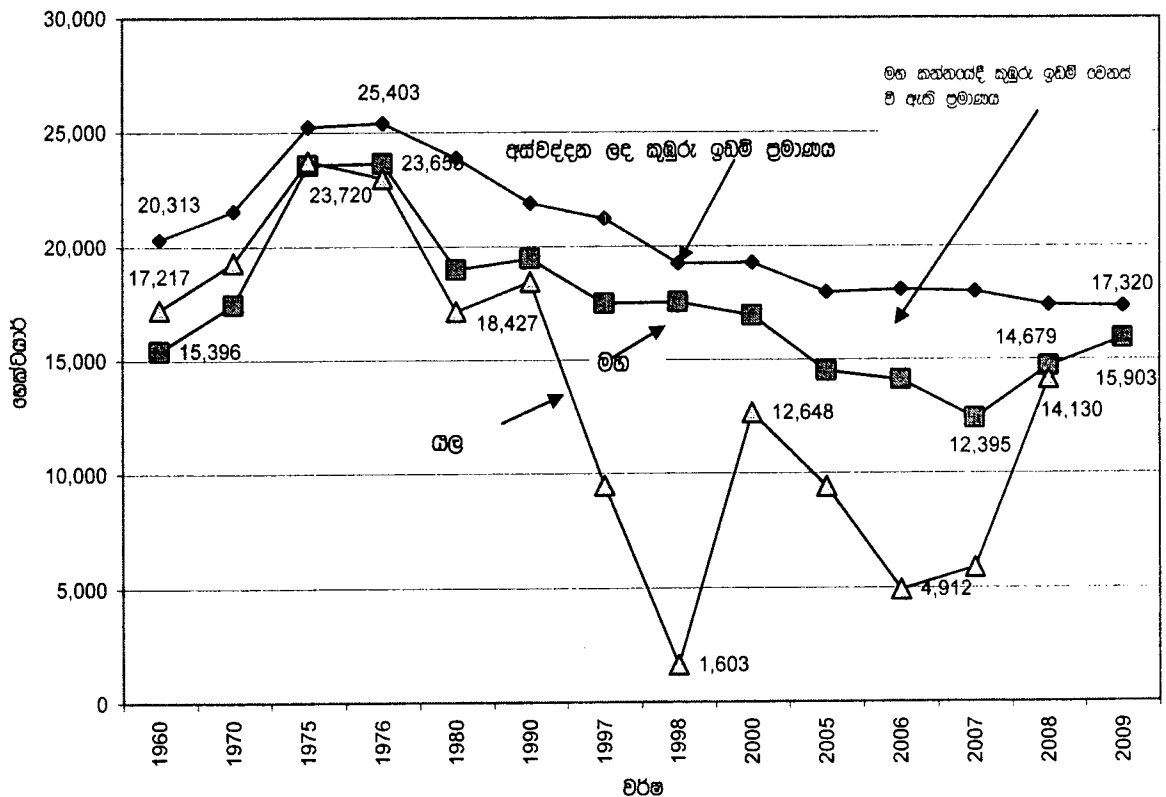
නමුත් P₁ ලේඛනය මගින් හඳුනා ගෙන ඇත්තේ හෙක්ටයාර 1,904 ක් වූ පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණයකි. මෙම සංඛ්‍යා දෙක අතර, වෙනස (6,189-1,904=4,285) එනම්, හෙක්ටයාර 4,285 ක් මීට පෙර වර්ෂවල දී පුරන් කුඹුරු ලෙස අස්වැද්දුම් දත්තවලින් ඉවත් වී ඇත. නැවත මෙම බිම් වගාවට පත් වූ විට P₁ ලේඛනය තුළින් නැවත එම අස්වැද්දුම් දත්තවලට එකතු වනු ඇත. නමුත් පාදක වර්ෂයේ සිට 2008 වර්ෂය දක්වා ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ හෙක්ටයාර 8,022 ක් පුරන් කුඹුරු බවට පත් වී ඇති බව ප්‍රස්ථාර අංක 3.23 මගින් තවදුරටත් පෙන්වුම් කරයි. මෙම පුරන් වූ ප්‍රමාණයම පවති ද යන ගැටලුව විසඳා ගැනීමට, වර්තමානය උචිත ම කාල පරිච්ඡේදය වේ.

ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ වගා කරන කුඹුරු ප්‍රමාණය

1960 වර්ෂයේ දී ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ යල කන්නයේ හෙක්ටයාර 17,217 ක් හා මහ කන්නයේ හෙක්ටයාර 15,396 ක් වගා කර ඇත.

මහ කන්ත පිළිබඳ සැලකීමේ දී අස්වැද්දන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය 1976 වර්ෂයේ වාර්තා වන අතර, එහි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 23,653 කි. මෙම වර්ෂයේ සිට වගා බිම්වල සීඝ්‍ර අඩු වීමත් ප්‍රස්ථාර අංක 3.24 ට අනුව පැහැදිලි වන අතර, 2007 වසර වන විට එය හෙක්ටයාර 12,395 දක්වා අඩු වී ඇත. එනම් 1976 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 47.6% ක අඩු වීමකි. ප්‍රස්ථාර සටහන අනුව, අස්වැද්දන ලද කුඹුරු සහ මහ කන්තය සඳහන් රේඛා අතර වෙනස තුළින් මෙම වගා බිම් ප්‍රමාණයේ අඩු වීම තවදුරටත් පැහැදිලි කරයි.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.24: වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය - ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

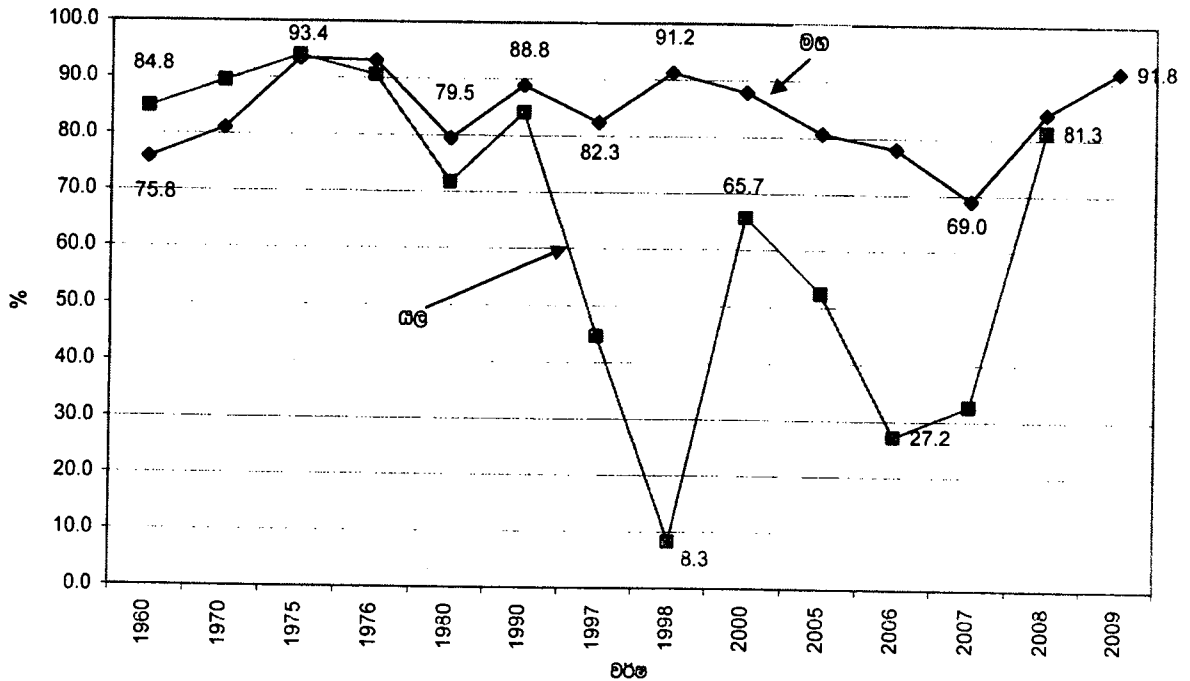
තවත් 2007 වර්ෂයේ සිට 2009 වර්ෂයේ මහ කන්තය දක්වා හෙක්ටයාර 15,903 දක්වා වගා බිම් ප්‍රමාණයේ 28.3% ක වර්ධනයක් ඉහත ප්‍රස්ථාරයෙන් පැහැදිලි කරයි.

ශෂ්‍ය නිව්‍යාවය පිළිබඳ ප්‍රස්ථාර අංක 3.25 ක් පැහැදිලි කරන අතර, මහ කන්ත සැලකූ විට 2007 වර්ෂයේ අස්වැද්දන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් 69% ක් වගා කර ඇති අතර, 2009 වර්ෂයේ දී එම ප්‍රමාණය 91.8% ක් දක්වා වර්ධනය වී ඇත. එය රජයේ ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස හැඳින්විය හැක.

ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ යල කන්ත පිළිබඳ සැලකීමේ දී වැඩි ම බිම් ප්‍රමාණයක් වගා කර ඇත්තේ, 1975 වර්ෂයේ වන අතර, එය හෙක්ටයාර 23,720 කි. මෙම ප්‍රමාණය එම වර්ෂයේ මහ කන්තයටත් වඩා වැඩි අගයකි. ශෂ්‍ය නිව්‍යාවය පිළිබඳ සැලකීමේ දී අස්වැද්දන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් 93.4% ක් වගා කර ඇත. 1975 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 2006 යල

කන්නය වන විට වගා බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 4.912 දක්වා 72.3% ක ප්‍රතිශතයකින් අඩු වී ඇත. මෙම වර්ෂයේ අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් වගා කර ඇත්තේ, 27.2%ක ඉතා සුර ප්‍රතිශතයකි.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.25: ශෂ්‍ය නිවුතාවය - ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

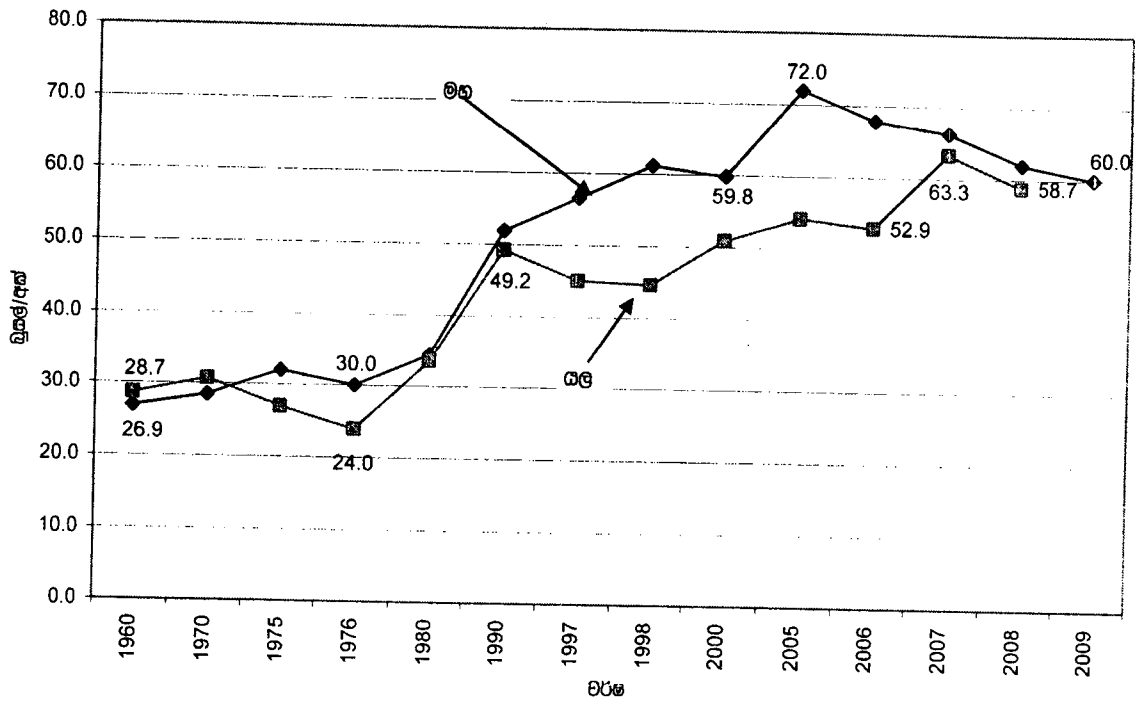
තමුත්, 2006 වර්ෂයෙන් පසු, 2008 වර්ෂය වන විට යල කන්නයේ වගා බිම් ප්‍රමාණයේ ශීඝ්‍ර වර්ධනයක් ප්‍රස්ථාර අංක 3.24 ට අනුව පැහැදිලි කරයි. එනම්, 2008 වර්ෂයේ වගා බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 14.130 ක් දක්වා වර්ධනය වී ඇති අතර, ශෂ්‍ය නිවුතාවය 81.3% කි. පුරත් කුඹුරු වගාවේ ඉතාමත් සාර්ථක උත්සාහයක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මෙම ප්‍රවණතාවය හැඳින්විය හැකි අතර, ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය තුළ යල කන්නයකදී වගාවට යොමු කළ වැඩිම කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය මෙය ලෙස සඳහන් කළ හැකි ය.

නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවය

ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ 1960 වර්ෂයේ සිට 2009 වර්ෂය දක්වා යල සහ මහ කන්න දෙකෙහි සාමාන්‍ය අස්වැන්න ප්‍රස්ථාර අංක 3.26 ක් පැහැදිලි කරයි.

1960 වර්ෂයේ මෙම කන්න දෙකෙහි ම ලබා ගෙන ඇති අස්වැන්න අක්කරයකට බ්‍රසල් 30 කට අඩු අගයකි. තමුත්, ක්‍රමක්‍රමයෙන් නව බීජ වර්ග හඳුන්වාදීමේ ප්‍රතිඵල ලෙස ලබා දුන් අස්වැන්නේ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. මහ කන්නයේ දී ලබා ගත් වැඩි ම අස්වැන්න 2005 වර්ෂයේ අක්කරයකට බ්‍රසල් 72 ක් ලෙස සටහන් වේ. තමුත්, එම වැඩිවීමේ අගය ක්‍රමක්‍රමයෙන් අඩු වී 2009 වර්ෂයේ මහ කන්නය වන විට අක්කරයට බ්‍රසල් 60 දක්වා ප්‍රමාණයට පැමිණ ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.26: සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බුසල්) - ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

2007 වර්ෂයේ යල කන්නයේ අක්කරයට බුසල් 63.3 ක් ලෙස ලබා තිබූ අස්වැන්න 2008 වර්ෂයේ යල කන්නය වන විට අක්කරයට බුසල් 58.7 ක් දක්වා අඩු වී ඇත. මෙම අඩුවීමේ තත්ත්වය පිළිබඳ සැකීමකට පත් විය නොහැකි අතර, ඒ පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම කාලෝචිත ය.

3.7.7 මාතර දිස්ත්‍රික්කය

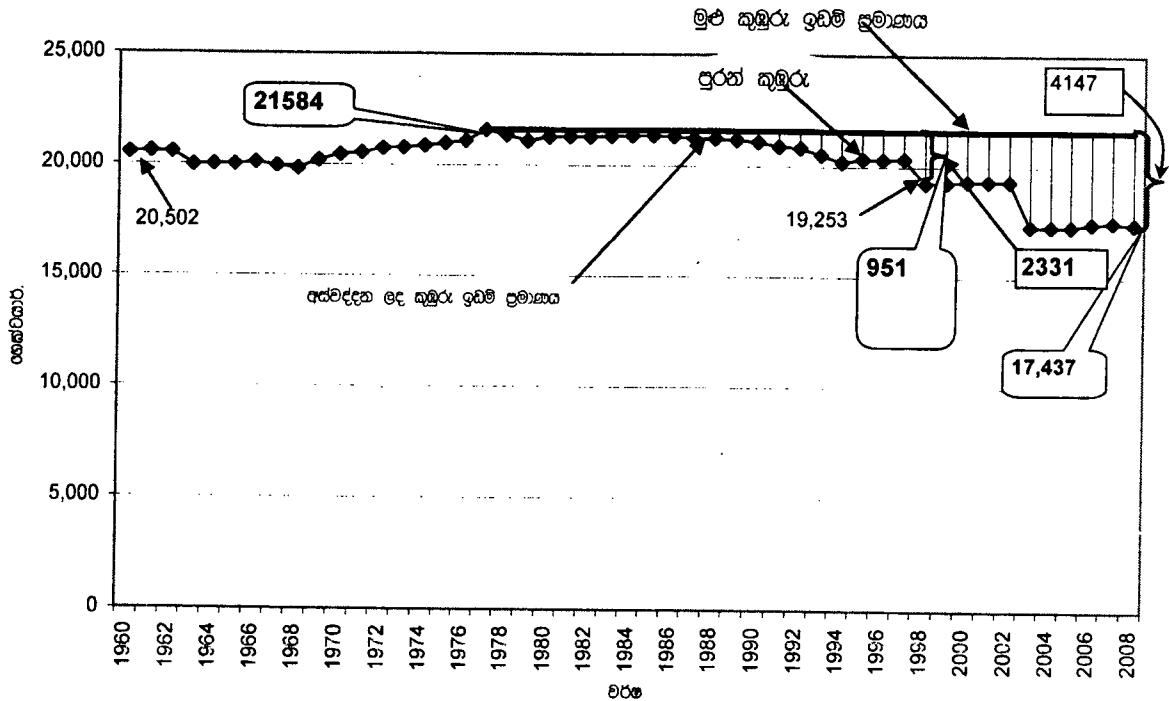
මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ 1960 වර්ෂය තුළ අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 20,502 කි. මෙම ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 21,584 දක්වා වර්ධනය වීමක් 1977 වර්ෂයේ වාර්තා වන අතර, එය මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ මේ දක්වා වාර්තා වී ඇති අස්වැද්දෙන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය යි. ඉන්පසු ක්‍රමක්‍රමයෙන් මෙම අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයේ අඩු වීමක් ප්‍රස්ථාර අංක 3.27 අනුව පැහැදිලි වන අතර, 2008 වර්ෂය වන විට මෙම ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 17,437 දක්වා එනම්, 1977 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 19.2% ක අඩු වීමක් පෙන්නුම් කරයි. අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු අර්ධ දැක්වීම අනුව, මෙම අඩු වී ඇති ප්‍රමාණය අවුරුදු 5 ක් තිස්සේ වගා නොකිරීම හේතුවෙන් පුරන්තාවයට පත් ව ඇත.

ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ වාර්තා වූ අස්වැද්දෙන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය, එම දිස්ත්‍රික්කයේ පැවති මුළු කුඹුරු ප්‍රමාණය ලෙස සැලකූ විට, එදා සිට මේ දක්වා පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හඳුනා ගත හැක.

1997/1998 වර්ෂයේ ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන පුරන් කුඹුරු සම්පූර්ණ වාර්තාව අනුව, 1998 වර්ෂයේ ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ පුරන් වී ඇති කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 951 කි. නමුත් 1998 වර්ෂයේ පැවති මුළු කුඹුරු ප්‍රමාණය සහ අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය අතර වෙනස අනුව පුරන් වී ඇති කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 2,331 කි.

(හෙය)21,584-19,253=2,331) නමුත් P₁ ලේඛනය මගින් හඳුනා ගෙන ඇත්තේ හෙක්ටයාර 951 කි. මෙම සංඛ්‍යාව පෙර වසරවල දී P₁ නමැති ලේඛනය මගින් අස්වැද්දීමේ දත්තවලින් අඩු කර ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.27: පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - මාතර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2008)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

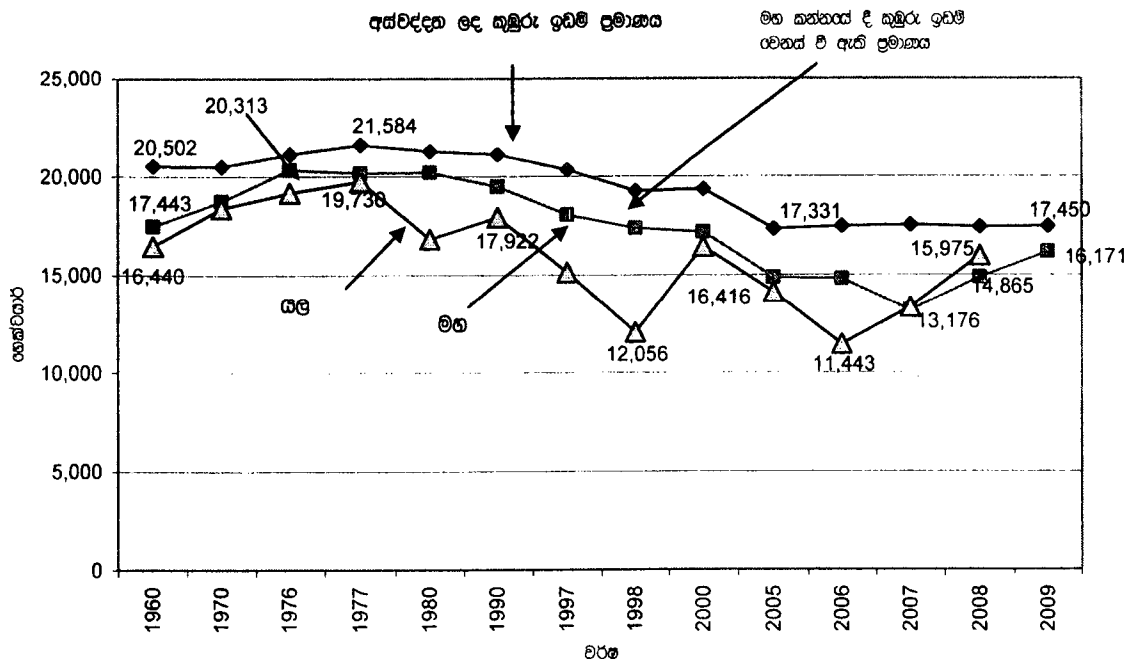
කෙසේ වෙතත්, 2008 වර්ෂය වන විට මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ පුරන් වී ඇති කුඹුරු ප්‍රමාණය මුර කුඹුරු ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂ ව හෙක්ටයාර 4,147 කි. සංඛ්‍යාත්මක ව මෙවැනි පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණයක් පැවතිය ද, ප්‍රායෝගික ව පවති ද ශක්ත ශුඛලවකි. මේ පිළිබඳව පුරන් කුඹුරු යළි වගා කිරීමේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය තුළින් හඳුනා කටයුතු කිරීම වඩාත් කාලෝචිත වනු ඇත.

මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ වගා කරන කුඹුරු ප්‍රමාණය

1960 වර්ෂයේ දී මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ මහ කන්නයේ හෙක්ටයාර 17,443 ක් හා යල කන්නයේ දී හෙක්ටයාර 16,440 ක් වගා කර ඇති බව ප්‍රස්ථාර අංක 3.28 ට අනුව පැහැදිලි කරයි.

මහ කන්නය පිළිබඳ සැලකීමේ දී වැඩි ම වගා වපසරිය 1976 වර්ෂයේ දී වාර්තා වී ඇති අතර, එම ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 20,313 කි. මෙතැන් සිට වගා බිම්වල ශීඝ්‍ර අඩු වීමක් පෙන්නුම් කරන අතර, එය 2007 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර 13,176 කි. එනම්, 1976 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 35.1% ක ප්‍රතිශතයකින් අඩු වීමක් පෙන්නුම් කරයි. ප්‍රස්ථාර අංක 3.28 ට අනුව අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හා මහ කන්නය සඳහන් රේඛා අතර වෙනස තුළින් මෙම වගා බිම් ප්‍රමාණයේ අඩු වීම තවදුරටත් පැහැදිලි වනු ඇත.

ප්‍රජාවාර අංක 328: වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය - මාතර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

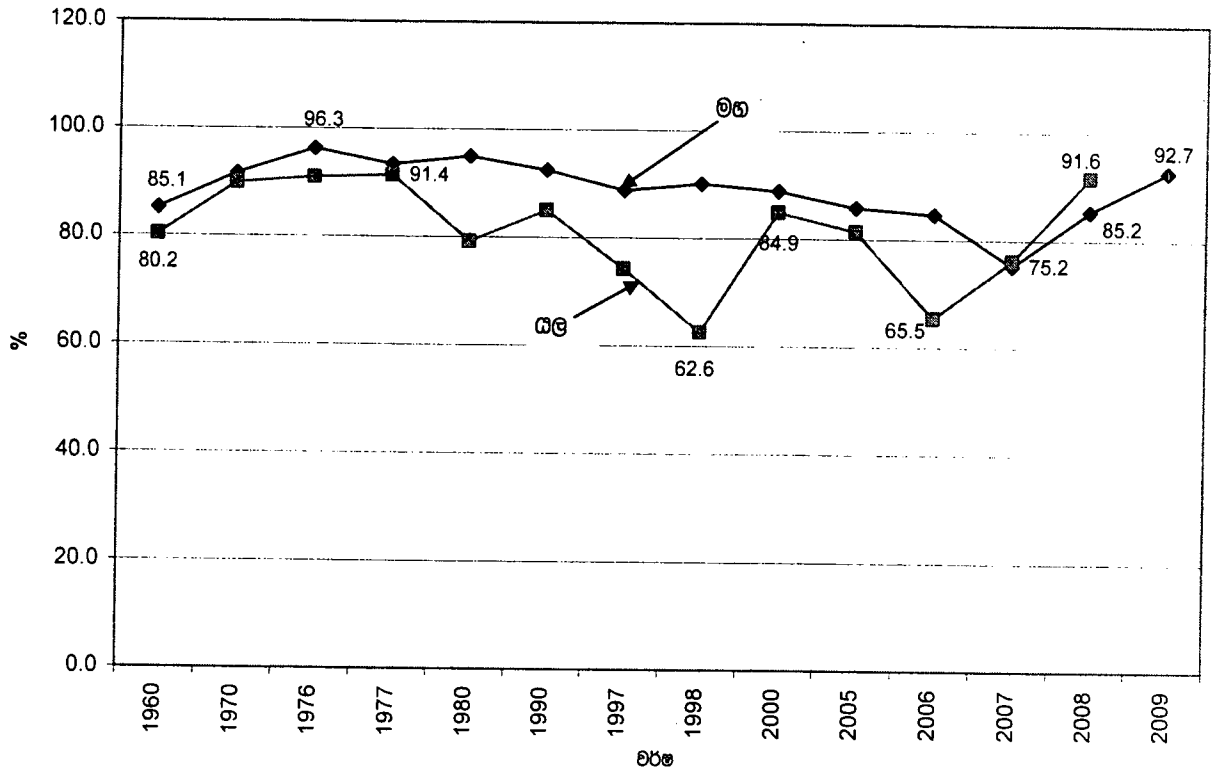

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

නමුත්, 2007 වර්ෂයෙන් පසු 2009 වර්ෂය මහ කන්නය දක්වා ගමනේ දී හෙක්ටයාර 16171 ක් දක්වා වගා බිම් ප්‍රමාණයේ වර්ධනයක් සිදු වී ඇත. එය 2007 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 22.7% ක වැඩි වීමකි. මහ කන්නයේ දී ගහන භීෂ්‍යය සැලකීමේ දී 1960 වර්ෂයේ දී අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් 85.1% ක් වගා කර ඇත. නමුත් එතැන් සිට අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයේ වර්ධනයක් සිදු වුව ද 2007 වර්ෂයේ වගා කර ඇත්තේ, අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් 75.2% කි. නමුත් 2009 වර්ෂයේ දී මෙම අගය 92.7% දක්වා වර්ධනය වීමක් සිදු වී ඇත. මෙය රජයේ සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස හඳුන්වාදිය හැක.

මාතර දිස්ත්‍රික්කය තුළ 1960 වර්ෂයේ යල කන්නයේ වගා කළ බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 16,440 කි. වර්තමානය දක්වා වැඩි ම වසරකින් වගා කර ඇත්තේ, 1977 වර්ෂයේ වන අතර, එය හෙක්ටයාර 19,730 කි. ගහන භීෂ්‍යය පිළිබඳ සැලකීමේ දී, 1977 වර්ෂයේ අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයෙන් 91.4% ක් වගා කර ඇත. විවිධ විවලනාවයන්ට භාජනය වෙමින් මෙම වසරක 2006 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර 11,443 දක්වා 42% ක ප්‍රතිගතයකින් අඩු වී ඇත. එය වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණයේ ශීඝ්‍ර අඩු වීමකි. එනම් මෙම වර්ෂයේ ගහන භීෂ්‍යය 65.5% කි.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.29: ගහන නිවුනාවය - මාතර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

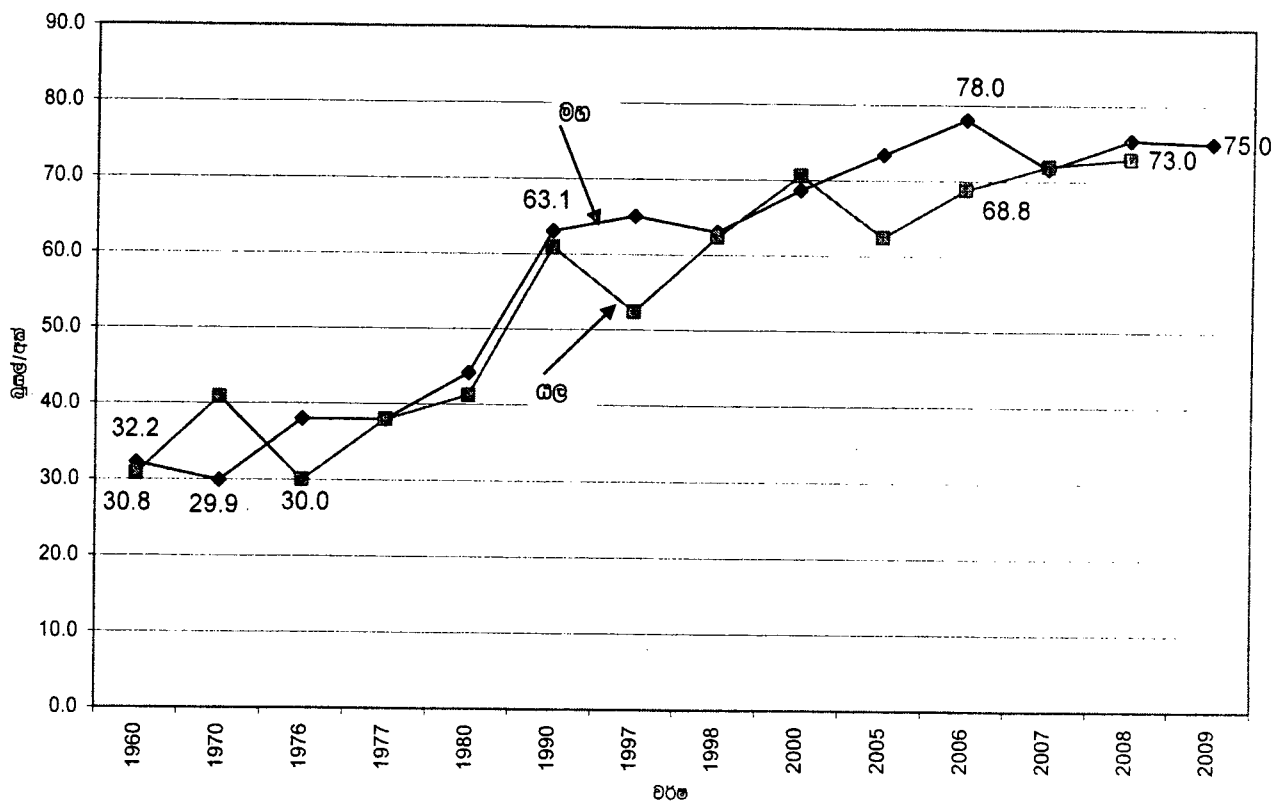
නමුත් 2006 වර්ෂයෙන් පසු 2008 වර්ෂය දක්වා යලි කන්නයේ කුඹුරු වගා බිම් ප්‍රමාණය වර්ධනය වී ඇති අතර එය ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 39.7% ක වර්ධනයක්. 2008 වර්ෂයේ ගහන නිවුනාවය 91.7% කි. මෙම දත්ත අනුව ඉදිරියේ දී නවදුරටත් වගා බිම් ප්‍රමාණය වර්ධනය වේ ය යන්න, පිළිබඳ විශ්වාසය නැබිය හැකි අතර, එය ඉදිරි සහල් පුරකම්පනය සඳහා මහත් පිටුවහලක් වනු ඇත.

නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවය

1960 වර්ෂයේ යලි කන්නයේ අක්කරයකට බුසල් 30.8 ක හා මහ කන්නයේ අක්කරයකට බුසල් 32.2 ක අස්වැන්නක් මාතර දිස්ත්‍රික්කය තුළ ලබා ගෙන තිබුණි. මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ අතීතයේ දී ඉතාමත් පහළ අස්වනු මට්ටමක් ලබා ගෙන ඇති බව යි. මහ කන්න පිළිබඳ සැලකීමේ දී ක්‍රමයෙන් ලබා ගන්නා ඵලදාවේ වර්ධනයක් සිදු වී, 2006 වර්ෂයේ අක්කරයට බුසල් 78 ක් ලෙස සඳහන් වෙයි. නමුත් ක්‍රමයෙන් 2008 වර්ෂය වන විට, එම අගය අක්කරයට බුසල් 75 දක්වා අඩු වී ඇත.

යලි කන්න පිළිබඳ සැලකීමේ දී, 1960 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව අනෙකුත් වසරවල ලබා ගත් අස්වැන්නෙහි වැඩි විමක් ප්‍රස්ථාර අංක 3.30 ට අනුව පැහැදිලි වේ. යලි සහ මහ කන්න අතර, එතරම් වෙනසක් අස්වැන්න ලැබීමේ දී විද්‍යාමාන නොවේ. 2008 යලි කන්නය වන විට අක්කරයට බුසල් 73 දක්වා ලබා ගත් අස්වැන්න ඉහළ අගයක් ගෙන ඇත. මෙම සියලු ම නිෂ්පාදන ඵලදායිතා වර්ධනයට හේතුව උසස් ආරයේ, වැඩි අස්වනු සහිත බීජ හඳුන්වාදීම යි.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.30: සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බ්‍රැන්) - මාතර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

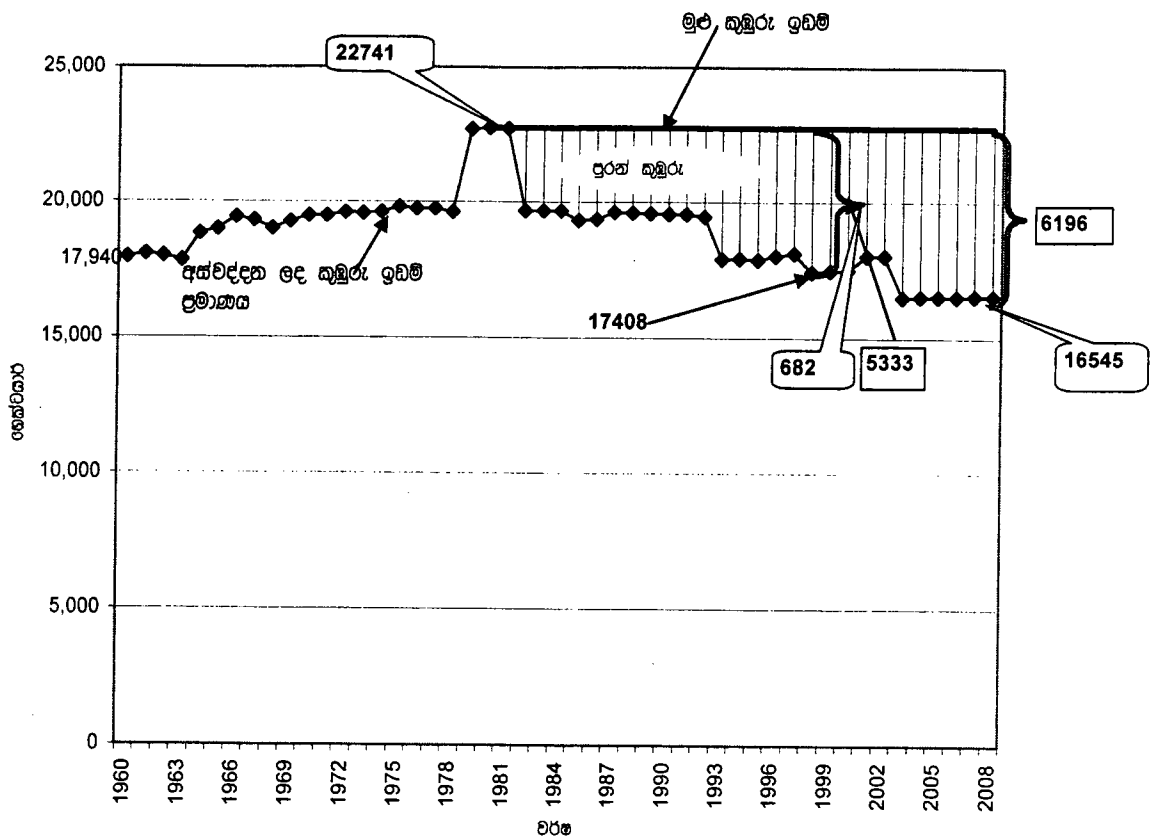
සමස්තයක් ලෙස ගත් විට මාතර දිස්ත්‍රික්කයෙන් ලබා ගන්නා නිෂ්පාදන ඵලදායීතාවය ඉහළ මට්ටමක පවතින බව පැහැදිලි වේ. මෙම ඵලදායීතාවන් තවදුරටත් වර්ධනය කළ හැකි නම්, ආහාර සුරක්ෂිතතාවය සඳහා ලබා දෙන දායකත්වය උපරිම කරගැනීමට හැකි වනු ඇත.

3.7.8 මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය

මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය තුළ 1960 වර්ෂයේ අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 17,940 කි. මෙම අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය ක්‍රමික ලෙස වර්ධනය වී 1980 වර්ෂය වන විට අස්වැද්දෙන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය ලෙස හෙක්ටයාර 22,741 ක් වාර්තා වී ඇත.

ඉන්පසු ක්‍රමක්‍රමයෙන් අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය අඩු වී, 2008 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර 16,545 දක්වා ශීඝ්‍ර අඩු වීමකට පත්වී ඇත. අස්වැද්දෙන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය සඳහන් 1980 වර්ෂය පාදක වර්ෂය ලෙස ගත් විට, එම වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 2008 වර්ෂය වන විට 27.2% ක ප්‍රතිගතයකින් අස්වැද්දෙන ලද (ප්‍රස්ථාර අංක 3.31) කුඹුරු ප්‍රමාණය අඩු වී ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.31: පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2008)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

1997/1998 ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව පුරන් කුඹුරු සම්පූර්ණ වාර්තාව අනුව, 1998 වර්ෂයේ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තිබූ පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 682 කි. 1980 පාදක වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී එම වර්ෂයේ තිබිය යුතු පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 5,333 කි. මෙම සංඛ්‍යා දෙක අතර වෙනස එනම්, හෙක්ටයාර 4,651 ක ($5,333 - 682 = 4,651$) ප්‍රමාණයක් P_1 ලේඛන තුළින් මීට පෙර වසරවල දී අස්වැද්දුම් දත්තවලින් අඩු කර ඇත. නැවත එම බිම් වගාවට එකතු වූ විට පමණක් P_1 ලේඛනය තුළින් නැවත එම දත්තවලට එකතු වනු ඇත. මෙසේ මෙම දත්ත සැක වී යාම, කුඹුරු පුරන් වීමට හෝ කුඹුරු පුරන් කරවීමට යම් බලපෑමක් වනු ඇත.

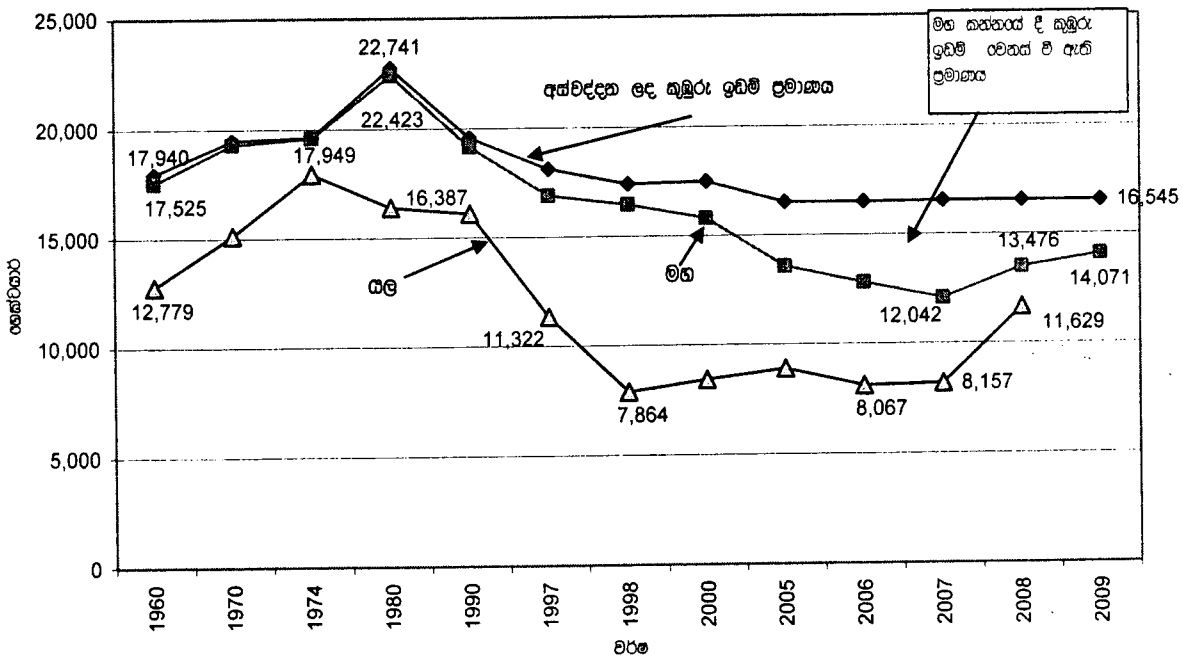
මේ අනුව 2008 වර්ෂය වන විට මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ පුරන් වී ඇති කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 6,196 කි. වර්තමානය වන විට සංඛ්‍යාත්මක ව මෙතරම් පුරන් වූ කුඹුරු ප්‍රමාණයක් පවතී ද යන්න සැක සහිත ය.

වගා කරන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය

අස්විද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය මත වගා කරන කුඹුරු ප්‍රමාණය තීරණය වන අතර, 1960 වර්ෂයේ මහ කන්නයේ වගා කරන ලද හෙක්ටයාර ප්‍රමාණය 17,525 ක් වන අතර, යල කන්නයේ එම ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 12,779 කි.

මහ කන්නය පිළිබඳ සැලකීමේ දී වැඩි වපසරියක් වගා කර ඇත්තේ, 1980 වසරේ දී වන අතර, එය හෙක්ටයාර 22,423 කි. මෙම වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණය ක්‍රමක්‍රමයෙන් අඩු වී ඇති බව ප්‍රස්ථාර අංක 3.32 ට අනුව පැහැදිලි වේ. එනම්, 1980 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 2007 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර 12,042 ක් දක්වා 46.3% කින් වගා කරන ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු වී ඇත. ප්‍රස්ථාර සටහන අනුව, අස්වැද්දන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හා මහ කන්නය සඳහන් රේඛා අතර වෙනස තුළින් මෙම වගා බිම් ප්‍රමාණයෙන් අඩු වීම තවදුරටත් පැහැදිලි වනු ඇත. ශෂ්‍ය නිව්‍යාවය පිළිබඳ සැලකීමේ දී (අස්වැද්දන ලද බිම් ප්‍රමාණය වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන්) 1980 වර්ෂයේ 98.6% ක් වූ අතර, එය 2007 වර්ෂයේ දී 72.8% ක් දක්වා අඩු වී ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.32 වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය - මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

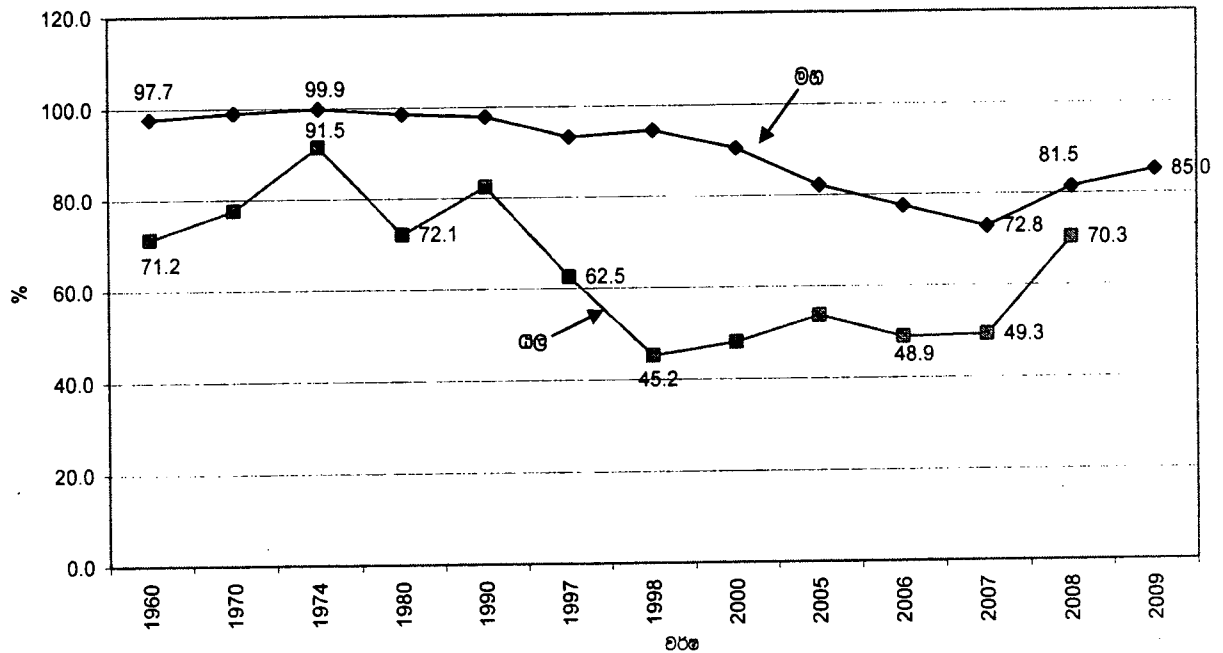
තමුත් 2007 වර්ෂයෙන් පසු, 2009 මහ කන්නය දක්වා වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණයේ 16.8% ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන අතර, ශෂ්‍ය නිව්‍යාවය ද 85% ක් වැඩි ඉහළ අගයකි (ප්‍රස්ථාර අංක 3.33). මෙම වර්ධනය රජයේ සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය හා අත්වැල් බැඳ ගෙන ඇති බව පැහැදිලි වේ.

යල කන්නය පිළිබඳ සැලකීමේ දී වගා කරන ලද වැඩි ම ද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය 1974 වර්ෂයෙන් වාර්තා වන අතර, එය හෙක්ටයාර 17,949 කි. එතැන් සිට (ප්‍රස්ථාර අංක 3.32 ට අනුව) යල කන්නයේ වගා බිම් ප්‍රමාණය ක්‍රමයෙන් අඩු වන අතර, 2006 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර 8,067 දක්වා 55.1% ක ප්‍රමාණයකින් අඩු වී ඇත. ශෂ්‍ය නිව්‍යාවය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 1974 වර්ෂයේ එම අගය 91.5% ක් වූ අතර, 2006 වර්ෂයේ දී 48.9% දක්වා අඩු වී ඇත.

ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ විදුලි බලාපොරොත්තු (1960-2009)

තමුත් 2006 වර්ෂයෙන් පසුව, 2008 වර්ෂයේ යලි කන්තය දක්වා වගා කරන බිම් ප්‍රමාණයේ හෙක්ටයාර 11629 දක්වා 44.2% ක වර්ධනයක් ප්‍රස්ථාර අංක 3.32 ට අනුව, පැහැදිලි වේ. 2008 වර්ෂයේ ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය ද 70.3% ක් වැඩි ඉතා ඉහළ අගයක් ගෙන ඇත. මෙය ඉතා යහපත් ප්‍රවණතාවයක් ලෙස ද සඳහන් කළ හැකි ය.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.33: ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය - මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

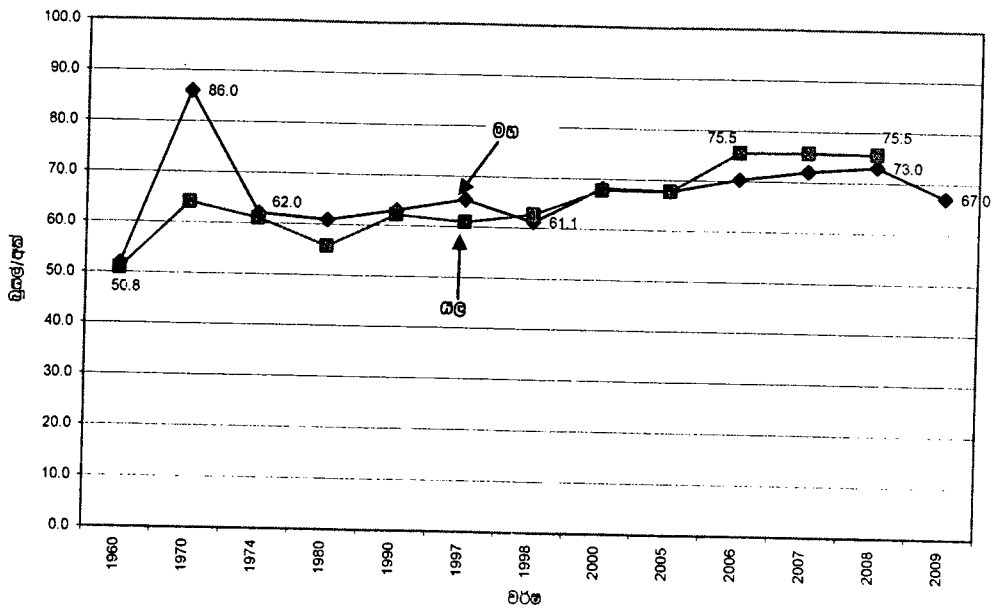
මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවය

මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ 1960 වර්ෂය තුළ යලි සහ මහ කන්ත දෙකෙහි ම ලබා ගත හැකි සාමාන්‍ය අස්වැන්න වී ඇත්තේ, අක්කරයකට බුසල් 50.8 ආසන්න අගයකි. ඉන් අනතුරුව ක්‍රමයෙන් 2008 වර්ෂයේ මහ කන්තය වන විට අක්කරයකට බුසල් 73 හා යලි කන්තයේ දී අක්කරයකට බුසල් 75.5 දක්වා වර්ධනය වීමක් ප්‍රස්ථාර අංක 3.34 ට අනුව පැහැදිලි වේ. තමුත්, 1970 වර්ෂයේ දී අක්කරයට බුසල් 86 ක් ලබා තිබූ අතර, වර්තමානයේ ලබා ගන්නා අස්වැන්න එම ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂ ව පහළ අගයක් ගනී.

තවද, 2009 මහ කන්තයේ අක්කරයකට බුසල් 67 දක්වා තවදුරටත් අඩු වීමක් පෙන්නුම් කරයි. සමස්තයක් ලෙස පැලකිමේ දී 1960 වර්ෂයේ සිට වර්තමානය දක්වා නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවය, ඉහළ අගයක් දක්වා ගෙන එමට විවිධ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කර තිබුණ ද මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය තුළින්, එහි නිසි ඵල ගෙළා ගැනීම අවම තත්ත්වයක පවතින බව පැහැදිලි වේ.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.34: සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බුසල්) - මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

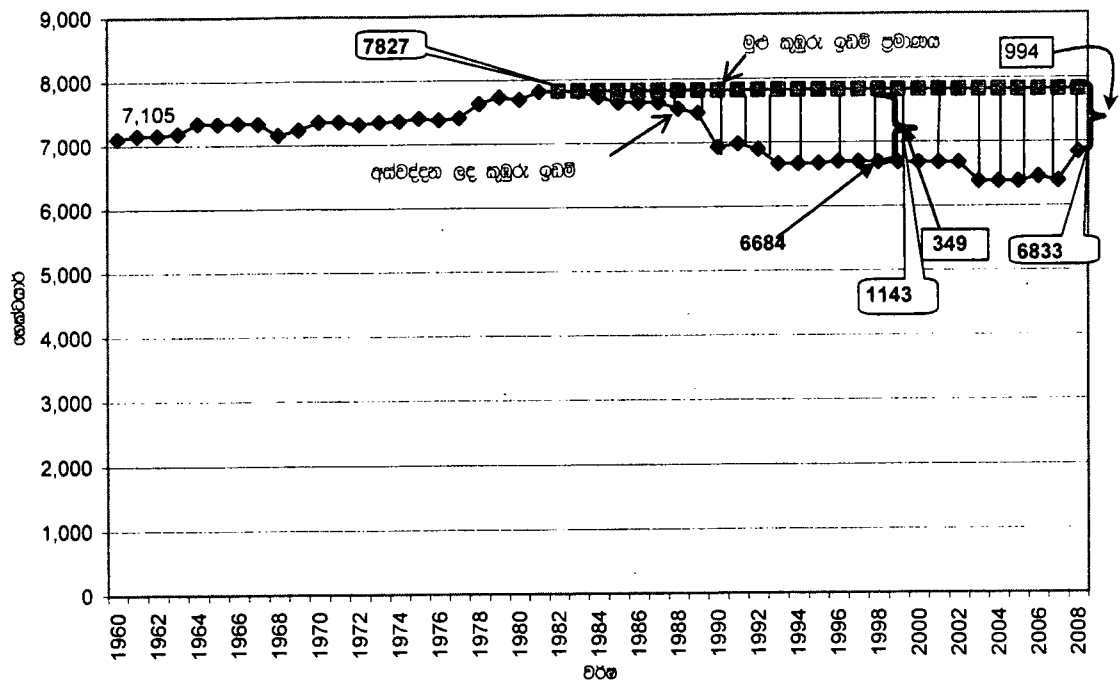
මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

3.7.9 නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කය

නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කය වී වගාවට වඩා එළවළු වගාවට ප්‍රමුඛත්වයක් ලබා දෙන දිස්ත්‍රික්කයකි. සෑම ඉඩම් කොටසක් ම එළවළු වගාවට යෙදවීම ගොවිත්තේ ඒකායන අරමුණ වී ඇත. මෙම දිස්ත්‍රික්කය තුළ 1960 වර්ෂයේ දී අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 7,105 කි. මෙම අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණය 1982 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර 7,827 දක්වා වර්ධනය වී ඇති අතර, එම ප්‍රමාණය නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයෙන් වාර්තා වන අස්වැද්දෙන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය යි.

ඉන්පසු ක්‍රමයෙන් අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය අඩු වෙමින් 2008 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර 6,833 ක් බවට පත් වී ඇත (ප්‍රස්ථාර අංක 3.35). අස්වැද්දෙන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය සඳහන් 1982 පාදක වර්ෂය ලෙස ගත් විට, එම වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව, 2008 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර 6,833 දක්වා එනම්, 12.7% ක ප්‍රතිශතයකින් අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය අඩු වී ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.35: පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය - නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කය (1960-2008)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ 1997/1998 පුරන් කුඹුරු සම්ක්ෂණ වාර්තාව අනුව, 1998 වර්ෂයේ නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ තිබූ පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 349 කි. පාදක වර්ෂය වූ 1982 හා සැසඳීමේ දී එම වර්ෂයේ තිබිය යුතු පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 1,143 කි. මේ සංඛ්‍යා දෙක අතර වෙනස එනම්, හෙක්ටයාර 794 ක ප්‍රමාණයක් මීට පෙර වර්ෂවල දී P₁ ලේඛන මගින් අස්වැද්දූම් දැන්වලින් අඩු කර ඇත.

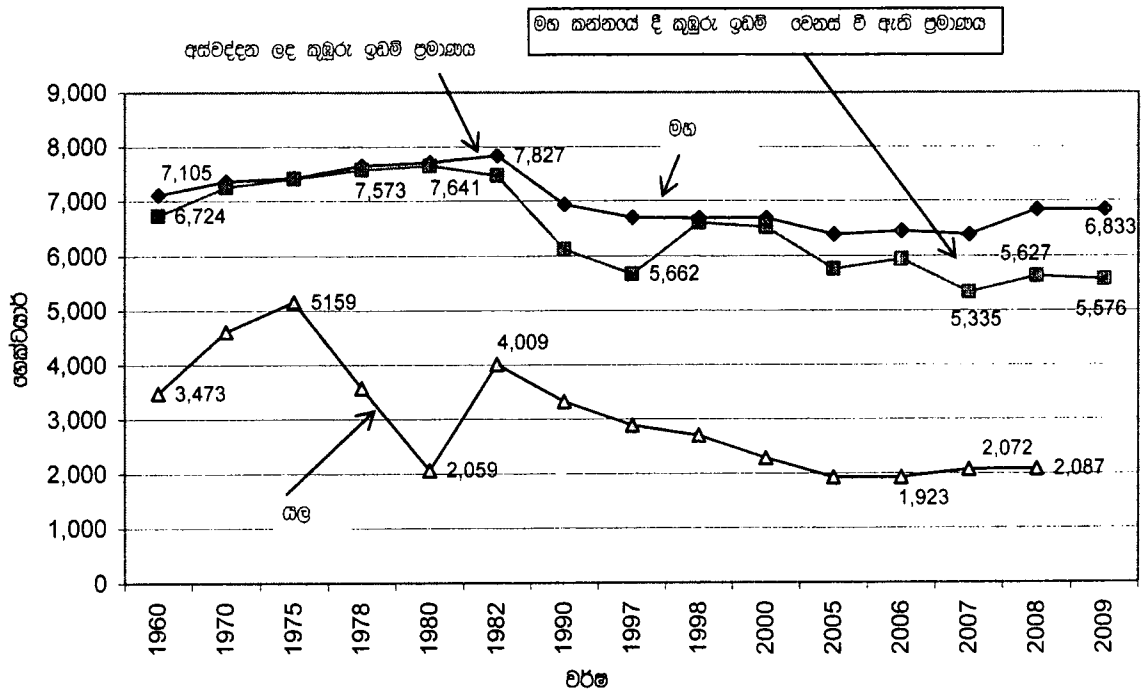
කෙසේ වෙතත්, 2008 වර්ෂය වන විට නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ කුඹුරු ඉඩම් හෙක්ටයාර 994 ක් පුරන් වී ඇති අතර, මෙම ඉඩම් වෙනත් වගාවන් සඳහා යොදවා ඇතැයි යන්න අනුමාන කළ හැකි ය. පුරන් කුඹුරු නැවත වගා කිරීම යටතේ මෙම සැක වී ඇති ඉඩම් යළි කුඹුරු වගාවට යොමු කළ යුතු ය.

නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ වගා කරන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය

නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ 1960 වර්ෂය තුළ යලි කන්නයේ හෙක්ටයාර 3,473 ක් වගා කර ඇති අතර, මහ කන්නයේ වගා කර ඇති ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 6,724 කි.

මහ කන්න පිළිබඳ සැලකීමේ දී වැඩි ම බිම් ප්‍රමාණයක් වගා කර ඇත්තේ, 1978 වර්ෂයේ දී වන අතර, එම ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 7,573 කි. මෙම වගා බිම් ප්‍රමාණවල අඩු වැඩි වීමේ, හැසිරීම් රටාව ප්‍රස්ථාර අංක 3.36 මගින් දක්වා ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.36: වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය - නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

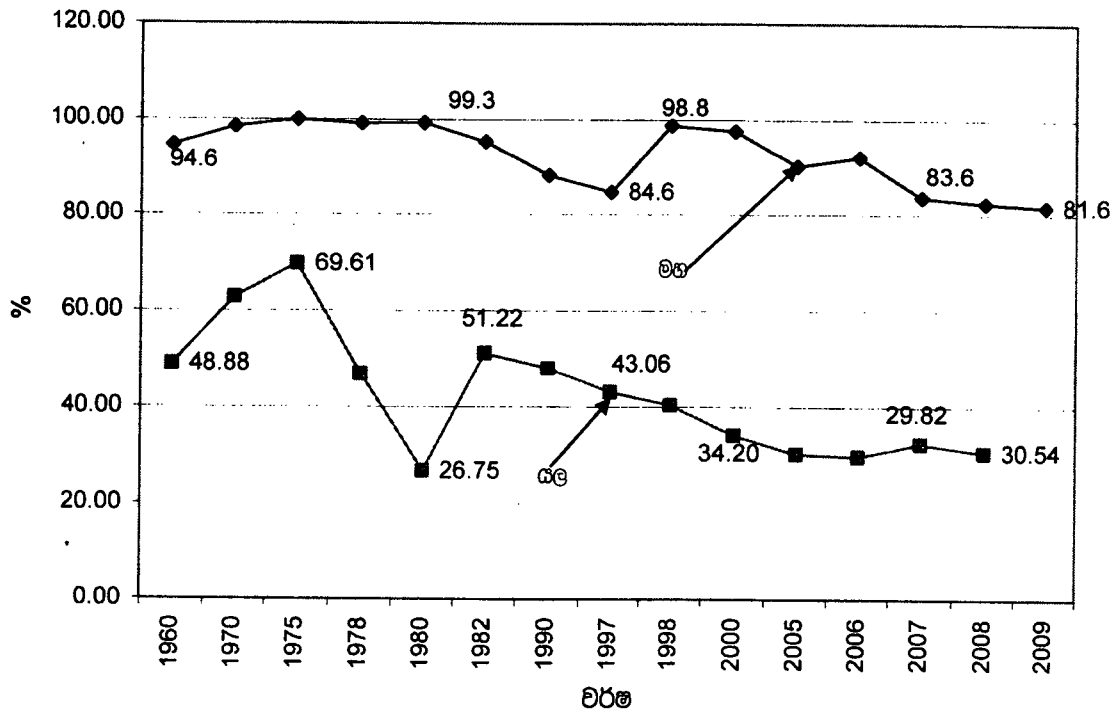
1978 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 2007 වර්ෂයේ මහ කන්නය වන විට හෙක්ටයාර 5,335 දක්වා 29.6% ක් වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය අඩු වී ඇත. ප්‍රස්ථාර සටහන අනුව, අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය සහ මහ කන්නය සඳහන් රේඛා අතර වෙනස තුළින් මෙම වගා බිම් ප්‍රමාණයේ අඩු වීම තවදුරටත් පැහැදිලි වනු ඇත. ශෂ්‍ය නිවුතාවය ගැන සැලකීමේ දී, අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණය 1978 වර්ෂයේ 99.3% ක් වූ අතර, 2007 වර්ෂයේ දී එම අගය (ප්‍රස්ථාර අංක 3.37) 83.6% ක් දක්වා අඩු වී ඇත.

තමුත්, 2007 වර්ෂයෙන් පසු 2009 වර්ෂයේ මහ කන්නය දක්වා වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 5,576 ක් දක්වා 4.5% ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන අතර, ශෂ්‍ය නිවුතාවය 81.6% ක් වැඩි අගයක් ගෙන ඇත.

යල කන්න පිළිබඳ සැලකීමේ දී වගා කරන ලද වැඩි ම කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය 1975 වර්ෂයෙන් වාර්තා වන අතර, එය හෙක්ටයාර 5,159 කි. ප්‍රස්ථාර අංක 3.36 ට අනුව යල කන්නයේ වගා බිම් ප්‍රමාණයේ ශීඝ්‍ර අඩු වීමක් ඇති බව පැහැදිලි වන අතර, එය 2006 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර 1,923 දක්වා 62.9% ක ප්‍රමාණයකින් අඩු වී ඇත. ශෂ්‍ය නිවුතාවය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 1975 වර්ෂයේ එම අගය 69.6% ක් වූ අතර, 2006 වර්ෂයේ 29.8% දක්වා අඩු වී ඇත.

තමුත් 2006 වර්ෂයෙන් පසුව 2008 වර්ෂයේ යල කන්නය දක්වා වගා කරන බිම් ප්‍රමාණයේ 8.5% ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. තමුත් ශෂ්‍ය නිවුතාවය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 2008 වර්ෂයේ අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් වගා කර ඇත්තේ, 30.5% ක් තරම් වූ ඉතා සුරු ප්‍රමාණයකි.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.37: ශෂ්‍ය නිවුනාවය - නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

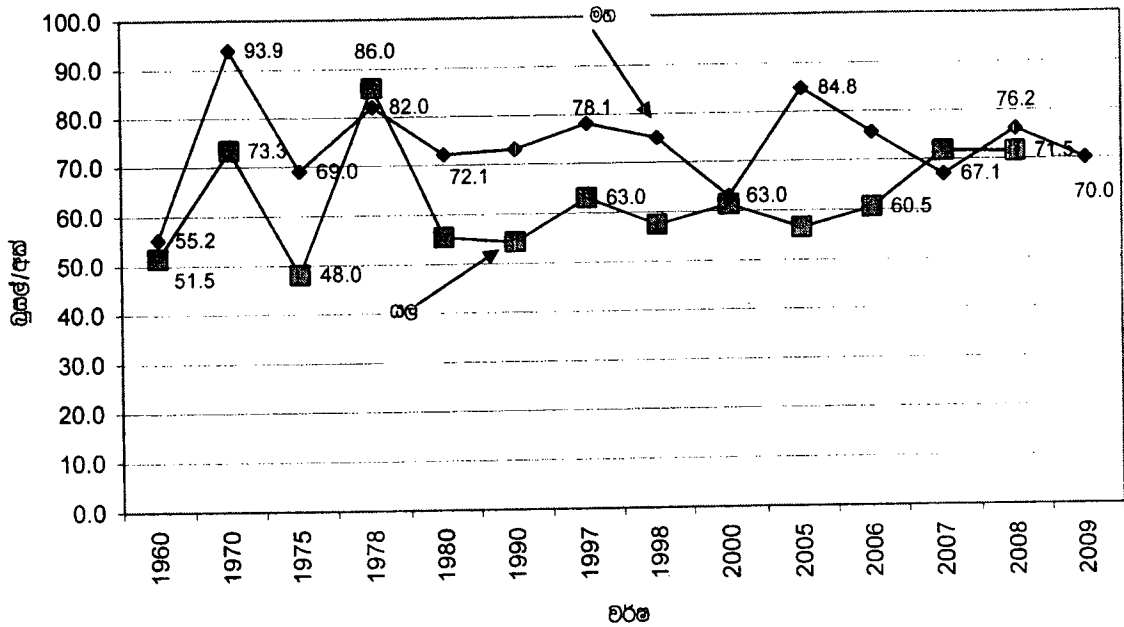
2008 වර්ෂයේ තෙත් කලාපයේ සෑම දිස්ත්‍රික්කයක ම යල කන්නයේ වගා බිම් ප්‍රමාණය සීඝ්‍ර ලෙස වැඩි වී තිබූ අතර, නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ පමණක් ඉතා සුර වැඩි වීමක් පෙන්නුම් කරයි. අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් වගා කර ඇත්තේ, ඉතා සුර ප්‍රතිශතයක් වීම තුළින් පැහැදිලි වන්නේ මෙම වගා බිම් වී වගාව හැර එළවර වැනි අනෙකුත් වගාවන්ට යොදවා ඇති බවකි.

නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවය

නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවය පිළිබඳ තොරතුරු ප්‍රස්ථාර අංක 3.38 මගින් පැහැදිලි කරයි.

1960 වර්ෂයේ නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ යල සහ මහ කන්නවල ලැබූ සාමාන්‍ය අස්වැන්න අක්කරයකට බුසල් 51-55 අතර පරාසයක වේ. ප්‍රස්ථාර අංක 3.38 ට අනුව විවිධ විචලනාවයන්ට ගොදුරුව 2008 යල කන්නයේ අස්වැන්න අක්කරයකට බුසල් 71.5 ක් ලබා ගෙන තිබුණි. 2008 යල කන්නයේ ඉතා අඩු වපසරියක් වගාවට යෙදවූව ද අක්කරයකින් සාර්ථක අස්වැන්නක් ලබා ගෙන ඇත. යල කන්නවල සමස්තය සැලකූව ද සෑමවිට ම අස්වැන්න අක්කරයට බුසල් 50 කට ආසන්න හෝ ඉහළ අගයක් ගෙන ඇත. "මහ කන්නය යල කන්නයට වඩා වැඩි අස්වැන්නක් ලබා දේ" යන්න පැරණි විශ්වාසය වූ නමුත් නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ 1978 වර්ෂයේ දී මහ කන්නයට වඩා වැඩි අස්වැන්නක් යල කන්නයේ දී ලබා ගෙන ඇත. 2007 වර්ෂයේ දී තත්ත්වය එසේ ම වී ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.38: සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බ්‍රසල්) - නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

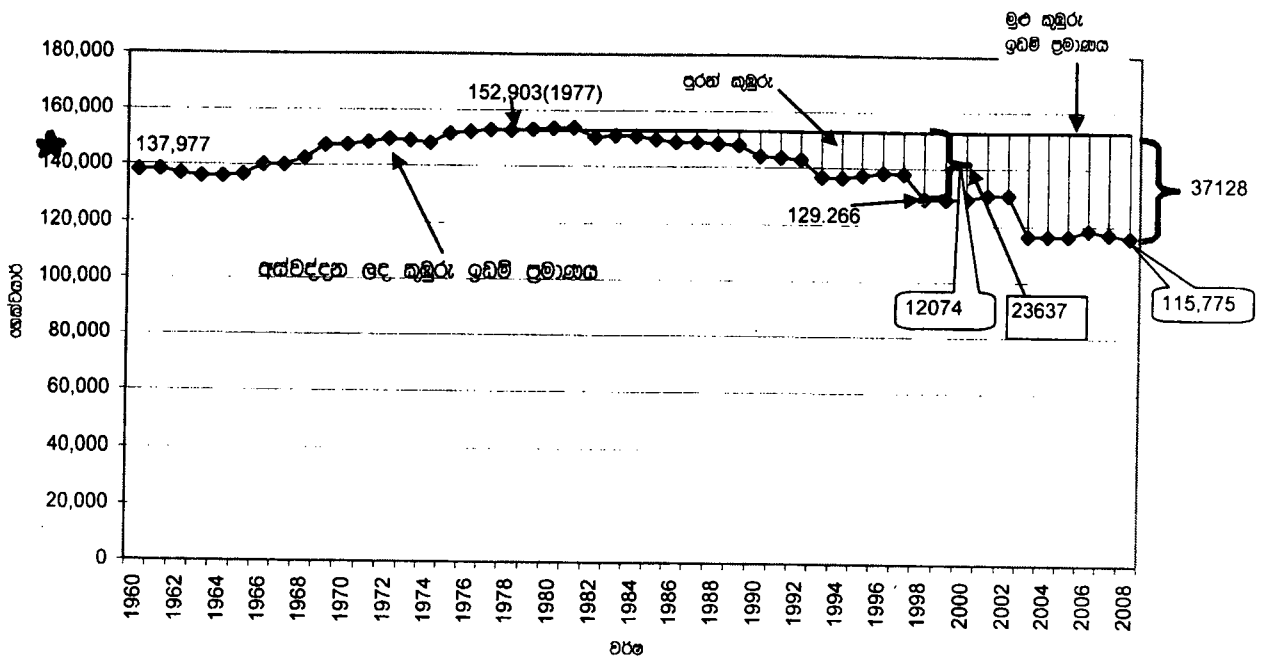
2008 මහ කන්නයේ දී අක්කරයකට අස්වැන්න බ්‍රසල් 76.2 ක් ලබා තිබූ අතර, එම අගය 2009 වර්ෂයේ මහ කන්නයේ දී අක්කරයකට බ්‍රසල් 70 දක්වා පහළ ගොස් ඇත. මෙය පැවති අයහපත් කාලගුණ තත්ත්ව නිසා සිදු වූවක් බව පැහැදිලි වන අතර, නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කය තුළින් ලබන අස්වැන්න පිළිබඳ ව අතිකුත් දිස්ත්‍රික්කවලට සාපේක්ෂව සැකීමකට පත් විය හැකි බව ඉහත දත්ත අනුව පැහැදිලි වේ.

3.7.10 තෙත් කලාපය

තෙත් කලාපයට අයත් සියලු ම දිස්ත්‍රික්කවල පවතින තත්ත්වය පිළිබඳ ඉහත දී සාකච්ඡා කරන ලදී. මෙම දිස්ත්‍රික්ක සියල්ල එකට සලකා තෙත් කලාපය පිළිබඳ විස්තර මෙතැන් සිට සාකච්ඡා කෙරෙනු ඇත.

තෙත් කලාපයේ 1960 වර්ෂය තුළ අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 137,977 කි. මෙම කුඹුරු ප්‍රමාණය 1977 වර්ෂය වන විට හෙක්ටයාර 152,903 දක්වා වර්ධනය වීම තුළින් තෙත් කලාපයේ අස්වැද්දෙන ලද වැඩි ම කුඹුරු ප්‍රමාණය වාර්තා කර ඇත. මෙම ප්‍රමාණය තෙත් කලාපයේ පැවති මුළු කුඹුරු ප්‍රමාණය ලෙස සලකා 1977 වර්ෂය පාදක වර්ෂය ලෙස සලකනු ඇත. මෙම පාදක වර්ෂයෙන් පසු වසර 31 ක කාලයක් අවසානයේ දී එනම්, 2008 වසරේ දී අස්වැද්දෙන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 115,775 ක් දක්වා අඩු වී ඇත. එනම්, 1977 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 2008 වර්ෂය දක්වා 24.3% ක ප්‍රතිශතයකින් අස්වැද්දුම් කුඹුරු ප්‍රමාණය අඩු වී ඇති බව ප්‍රස්ථාර අංක 3.39 ට අනුව පැහැදිලි වන අතර, අර්ධ දැක්වීම අනුව, එම කුඹුරු ප්‍රමාණය පුරන් වී ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.39: තෙත් කලාපයේ පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය (1960-2008)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ 1997-1998 පුරන් කුඹුරු සම්පූර්ණ වාර්තාව අනුව, 1998 වර්ෂයේ දී වාර්තා වී ඇති පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 12,074 කි. නමුත් පාදක වර්ෂය අනුව නිව්ය යුතු පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 23,637 කි.

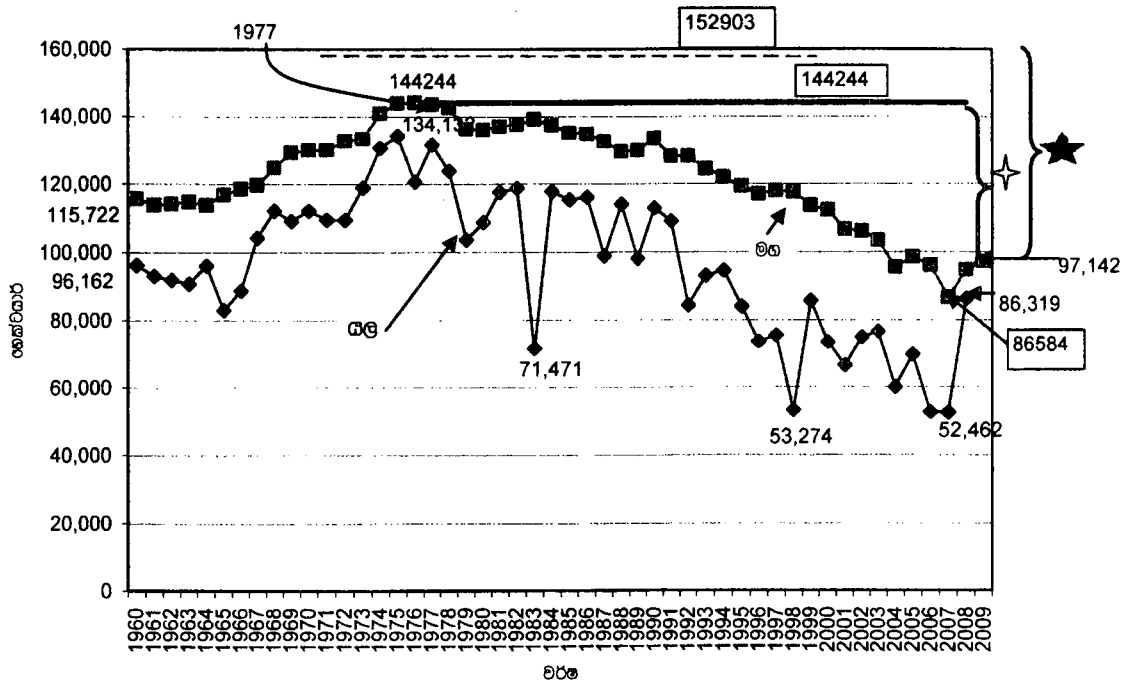
මෙම සංඛ්‍යා දෙක අතර වෙනස එනම්, හෙක්ටයාර 11,563 ක ප්‍රමාණයක් ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තු P₁ ලේඛනය තුළින් 1998 වර්ෂයට ප්‍රථම අස්වැද්දුම් දත්තවලින් අඩු කර ඇත. වර්ෂයෙන් වර්ෂය කිසියම් කුඹුරු ප්‍රමාණයක් අක්විඳ්‍ය ලද ප්‍රමාණයෙන් අඩු වී පුරන් කුඹුරු කාණ්ඩයට ඇතුළත් වී ඇති බව ද ප්‍රස්ථාර අංක 3.9 ට අනුව පැහැදිලි වේ. කෙසේ වෙතත්, 2008 වර්ෂයේ දී තෙත් කලාපයේ පවතින පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 37,128ක් ලෙස දත්ත සටහන් වීම තුළින් මේ බව තවදුරටත් තහවුරු වෙයි.

“අභි වච්චු - රට තගමු” ජාතික සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය තුළින් මෙම පුරන් කුඹුරු ප්‍රමාණය හඳුනාගත යුතු ය. ඒ සඳහා පිළියම් යෙදීම ජාතික අවශ්‍යතාවයක් වනු ඇත. විශේෂයෙන් තෙත් කලාපයේ නාගරීකරණයට හසු වූ ප්‍රදේශ තුළ පුරන් කුඹුරු පිළිබඳ විශේෂ අවධානය යොමු කළ යුතු ය.

වගා කරන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණය

තෙත් කලාපය පිළිබඳ සැලකීමේ දී, 1960 වර්ෂයේ සිට 2009 වර්ෂය දක්වා යල සහ මහ කන්න වශයෙන් වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණයන් ප්‍රස්ථාර අංක 3.40 ට අනුව, විස්තර කරන අතර, ශෂ්‍ය නිවුනාවය පිළිබඳ ව ප්‍රස්ථාර අංක 3.41 මගින් කරුණු පැහැදිලි කරයි.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.40: හත් කලාපයේ වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

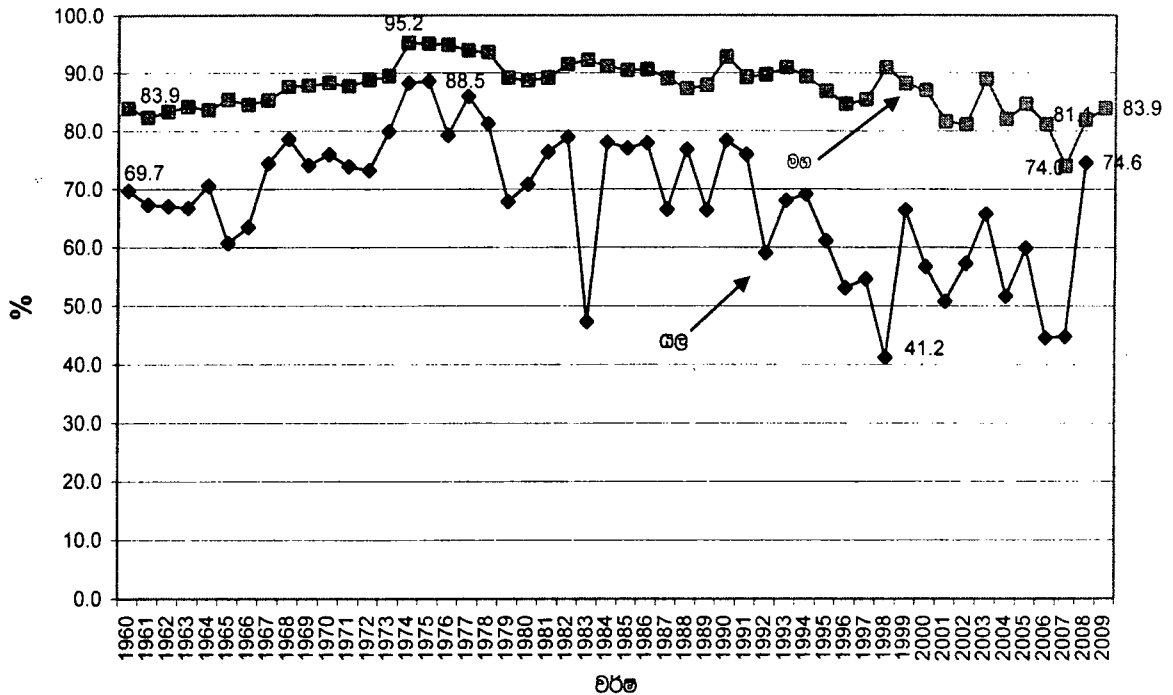
වගා කරන ලද වැඩි ම බිම් ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂ ව මහ කන්නයේ වගා කරන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයේ අඩු වීම අස්වැද්දෙන ලද වැඩි ම බිම් ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂ ව මහ කන්නයේ වගා කරන ලද කුඹුරු ප්‍රමාණයේ අඩු වීම

මහ කන්නය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 1960 වර්ෂයේ දී වගා කර ඇති බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 115,722 කි. 1976 වර්ෂය වන විට වාර්තා වූ වැඩි ම බිම් ප්‍රමාණය වන හෙක්ටයාර 144,244 ක් වගාව සඳහා යොදවා ගෙන තිබුණි. ගෞරවනීය පිළිබඳ සැලකීමේ දී අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් 95.2% ක් වගා කර තිබුණි. ඉන්පසු මහ කන්නයේ දී වගා බිම් ප්‍රමාණයේ ශීඝ්‍ර අඩු වීමක් දක්නට ඇත.

2007 වර්ෂයේ මහ කන්නය වන විට මෙම වගා බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 86,584 දක්වා එනම්, 1976 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 40.0% ක ප්‍රතිගතයක් ලෙස අඩු වී ඇත මෙම වර්ෂයේ දී අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් වගා කර ඇත්තේ 74% කි. උපරිම බිම් ප්‍රමාණයක් වගා කර, ඉන් අතතුරු ව එම කුඹුරු ඉඩම් වගා නො කර අත්හැරීම, එනම් පුරන්වීමට ඉඩ හැරීම ප්‍රස්ථාර අංක 3.40 මගින් මනාව පැහැදිලි වේ.

නමුත් 2007 වර්ෂයෙන් පසු 2009 වර්ෂය දක්වා වගා බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 97,142 දක්වා 2007 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 12.2% ක ප්‍රමාණයකින් වර්ධනය වී ඇත. ගෞරවනීය 83.9% දක්වා ඉහළ අගයක් ගෙන ඇත. රජයේ පුරන් කුඹුරු අස්වැද්දීමේ සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය තුළින් මෙලෙස වගා බිම් ප්‍රමාණය වර්ධනය වීමට හේතු වී ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.41: තෙත් කලාපයේ ගහන නිවුනාවය (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

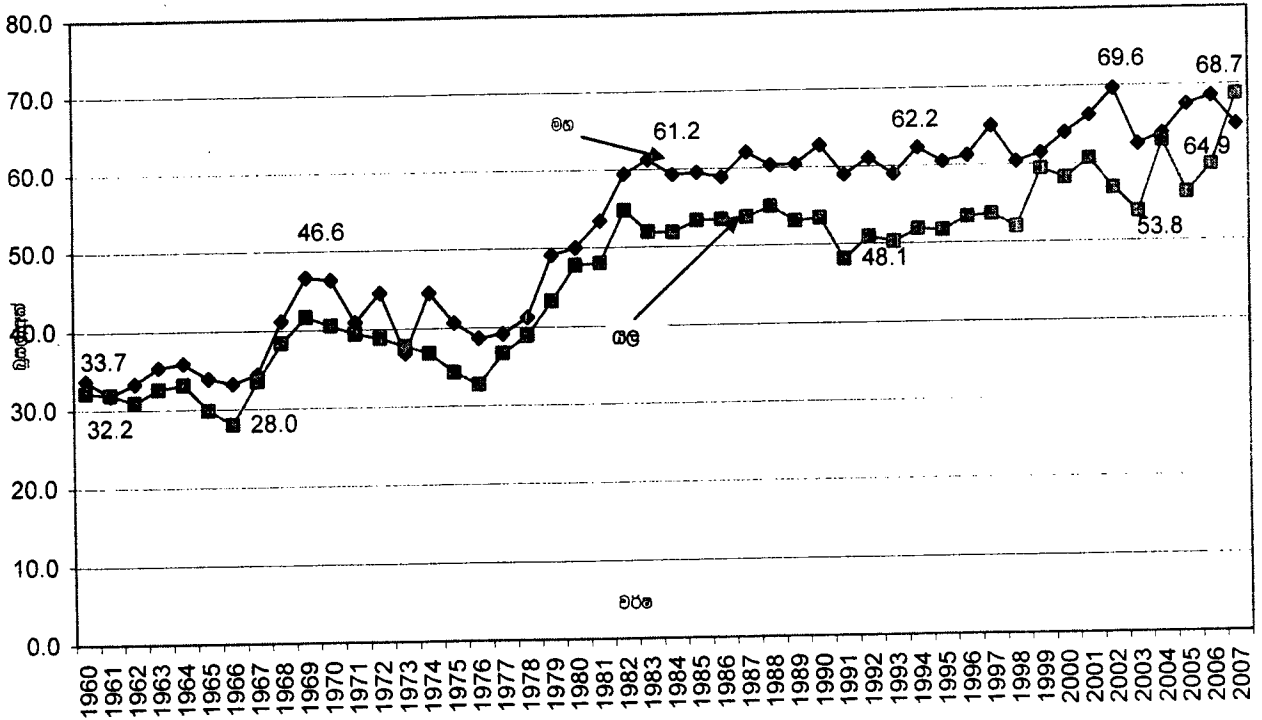
යල කන්තය පිළිබඳ සැලකීමේ දී වැඩි ම බිම් ප්‍රමාණයක් වගා කර ඇත්තේ 1975 වර්ෂයේ වන අතර, එය හෙක්ටයාර 134,132 කි.

මෙම වර්ෂයේ ගහන නිවුනාවය 88.5% කි. 1975 වර්ෂයෙන් පසු යල කන්තයේ ශීඝ්‍ර අඩු වීමක් ප්‍රස්ථාර අංක 3.41 අනුව පැහැදිලි වේ. 2007 යල කන්තය වන විට හෙක්ටයාර 52,462 දක්වා වගා බිම් ප්‍රමාණය අඩු වී ඇති අතර, එය 1975 වර්ෂයට සාපේක්ෂ ව 60.9% ක අඩු වීමකි. නමුත් 2007 වර්ෂයෙන් පසු 2008 වර්ෂය දක්වා ශීඝ්‍ර ලෙස යල කන්තයේ වගා බිම් ප්‍රමාණය වැඩි වී ඇත. ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එය 64.5% ක වර්ධනයකි. අස්වැද්දෙන ලද බිම් ප්‍රමාණයෙන් 74.6% ක් 2008 වර්ෂයේ වගා කර ඇති අතර එය ඉතාමත් සාර්ථක වැඩි වීමක් ලෙස හැඳින්විය හැක.

ඉහත දක්වන ලද වර්ධනයන් තවදුරටත් නිවු කිරීම සඳහා රජය මගින් ලබා දෙන සහනාධාර සහ දිරි ගැන්වීමේ ක්‍රියාදාමයන් අඛණ්ඩ ව ඉදිරියට පවත්වා ගෙන යා යුතු ය. ඒ තුළින් රට සහල්වලින් ස්වයං-පෝෂිත කිරීමේ ඉලක්කය කරා යාමට හැකි වනු ඇත.

නිෂ්පාදන ඵලදායීතාවය

ප්‍රස්ථාර අංක 3.42: තෙත් කලාපයේ සාමාන්‍ය අස්වැන්න (අක්කරයකට බුසල්) (1960-2009)

මූලාශ්‍රය: ජන සා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2009

තෙත් කලාපය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 1960 වර්ෂයේ නිෂ්පාදන ඵලදායීතාවය පිළිබඳ ඉතාමත් අඩු අගයක පැවැති බව ප්‍රස්ථාර අංක 3.42 ට අනුව පැහැදිලි වේ. එනම්, යල කන්නයේ අස්වැන්න අක්කරයකට බුසල් 33.7 ක් හා මහ කන්නයේ අක්කරයකට බුසල් 32.2 ක් වශයෙනි. 1960 වර්ෂයෙන් පසු මහ කන්නයක දී වැඩි ම අස්වැන්නක් ලබා ගෙන ඇත්තේ 2007 වර්ෂයේ වන අතර, එය අක්කරයකට බුසල් 68.7 කි. යල කන්නයක දී වැඩි ම අස්වැන්නක් 2002 වර්ෂයේ දී ලැබී ඇති අතර, එය අක්කරයකට බුසල් 69.6 කි.

ප්‍රස්ථාර අංක 3.42 තුළින් 1960 වර්ෂයේ සිට 2009 වර්ෂය දක්වා වසර 49 ක නිෂ්පාදන ඵලදායීතාවය කෙසේ වෙනස් වේ ද යන්න පැහැදිලි කරන අතර, වර්තමානය වන විට සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලබන තත්ත්වයට පත් ව ඇති බව පැහැදිලි වේ. නමුත් ශ්‍රී ලංකාවේ අතිකුත් දියත්‍රික හා සැසඳීමේ දී අක්කරයකට ලබන ඵලදාව තවදුරටත් වර්ධනය කළ යුතු තත්ත්වයක පවතී. ඒ සඳහා දියත්‍රික වශයෙන් යෝග්‍ය වැඩි අස්වනු සහිත වී ප්‍රභේද හඳුන්වාදීම සිදු කළ යුතු ය. ඒ තුළින් නිෂ්පාදන කාර්යය තවදුරටත් දිරිමත් කළ හැකි වනු ඇත.

සිව්වන පරිච්ඡේදය
අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල හා සාකච්ඡා
නියැදියේ සමාජ-ආර්ථික තොරතුරු සහ ආයතනික සබඳතා

4.1 හැඳින්වීම

අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල සාකච්ඡා කිරීම හතරවන සහ පස්වන පරිච්ඡේද මගින් සිදු කර ඇත. මෙම පරිච්ඡේදය මගින් නියැදියේ සමාජ ආර්ථික තත්ත්වයන් පිළිබඳ ව විමසා බැලෙනු ඇත. මේ යටතේ ගොවි පවුල්වල විශාලත්වය, අධ්‍යාපන තත්ත්වය, රැකියා ස්වභාවය සහ ගෘහස්ථ ආදායම් මට්ටම පිළිබඳ විස්තර ඉදිරිපත් කෙරෙයි. මෙම අධ්‍යයනයේ අපේක්ෂාවන් සාධනය කරගැනීමට එම කරුණු කුමන අන්දමින් ඉවහල් වී ඇති ද යන්න විමර්ශනය කෙරේ. මේ සඳහා තෙත් කලාපයේ කොළඹ, ගම්පහ, කර්තර, ගාල්ල, මාතර, මහනුවර, නුවරඑළිය, කැගල්ල සහ රත්නපුර යන දිස්ත්‍රික් 9 කුලීන් තෝරා ගන්නා ලද ගෘහ ඒකක 524 ක තොරතුරු උපයෝගී කර ගන්නා ලදී.

4.2 නියැදියේ සමාජ/ආර්ථික තොරතුරු

4.2.1 ජනගහන ලක්ෂණ

කුටුම්භයන්ගේ මූලික ලක්ෂණ පිළිබඳ විමසීමේ දී පුරවයෙන් මෙම ගොවි කාරකයන්ගේ ස්ත්‍රී/පුරුෂභාවය සහ විවාහක/අවිවාහක තත්ත්වය පිළිබඳ විමසන ලදී. නියැදිය සඳහා තෝරා ගන්නා ලද තෙත් කලාපීය ගොවි පවුල් ඒකක 524 ක් අතරින් ප්‍රධාන ගොවි කාරකයන්ගෙන් 88.7% ක් පිරිමි වූ අතර, 11.3% ක් කාන්තාවෝ වූහ. කාන්තාවන් මෙලෙස පුරත් කුමරු වගාව සඳහා මූලිකත්වය ගෙන කටයුතු කර තිබුණේ හම සැමියා විශේෂ වීම හෝ හැරයාම යන කරුණු හේතුවෙනි. විවාහක අවිවාහක තත්ත්වයන් පිළිබඳ විමසීමේ දී සමස්ත තෙත් කලාපීය නියැදි සාමාජිකත්වයෙන් 86.8% ක් විවාහක තත්ත්වයේ පසු වූ අතර, ඉතිරිය අවිවාහකයෝ වූහ.

වගු අංක 4.1: ගොවි කාරකයන් වයස් කාණ්ඩ අනුව බෙදී යාම

දිස්ත්‍රික්කය	වයස් කාණ්ඩ (වයස අවුරුදු)					
	18-30	31-40	41-50	51-65	65 ට ඉහළ	එකතුව
ගම්පහ	1 (1.2%)	7 (8.3%)	12 (14.3%)	40 (47.6%)	24 (28.6%)	84 (100%)
කොළඹ	-	1 (3.1%)	7 (21.9%)	14 (43.7%)	10 (31.3%)	32 (100%)
කර්තර	1 (1.7%)	7 (12.1%)	15 (25.9%)	22 (37.9%)	13 (22.4%)	58 (100%)
ගාල්ල	5 (5.2%)	9 (9.4%)	22 (22.9%)	31 (32.3%)	29 (30.2%)	96 (100%)
මාතර	-	5 (7.9%)	15 (23.8%)	20 (31.8%)	23 (36.5%)	63 (100%)
කැගල්ල	1 (3.1%)	3 (9.4%)	9 (28.1%)	12 (37.5%)	7 (21.9%)	32 (100%)
රත්නපුර	5 (7.8%)	13 (20.3%)	14 (21.9%)	19 (29.7%)	13 (20.3%)	64 (100%)
මහනුවර	5 (7.9%)	4 (6.3%)	19 (30.2%)	17 (27.0%)	18 (28.6%)	63 (100%)
නුවරඑළිය	3 (9.4%)	10 (31.3%)	8 (25.0%)	9 (28.1%)	2 (6.2%)	32 (100%)
මුළු	21 (4%)	59 (11.3%)	121 (23.1%)	184 (35.1%)	139 (26.5%)	524 (100%)

* ඉහත ගොවිකාරක යනුවෙන් සඳහන් කර ඇත්තේ නියැදියේ දත්ත ලබා ගත් ප්‍රධාන ගොවිමහතා වේ. සමහර අවස්ථාවල මෙම ගොවියා ගෘහයේ ගෘහමුලිකයා නොවූ අවස්ථා ද විය. (ප්‍රතිගත අගය වරහන් තුළ දක්වා ඇත)

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. සෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009.

අධ්‍යයන නියැදියට අනුව, ප්‍රධාන ගොවිකාරකයන් සැලකූ විට ඉන් බහුතරයක් ම එනම්, 61.6% ක් වයස අවුරුදු 50 ට වඩා ඉහළ වයස් මට්ටමේ විය. නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ දී මේ තත්ත්වයේ පැහැදිලි වෙනසක් පෙන්වුම් කරයි. එහි වයස අවුරුදු 50 ට ඉහළ කාණ්ඩය 34.3% කි. වයස අවුරුදු 30-50 අතර කාණ්ඩයට ගොවීන් බහුතරයක් නියෝජනය කළ අතර, ප්‍රතිශතය 56.3% කි. සමස්ත තෙත් කලාපය පිළිබඳ සැලකීමේ දී ගොවිකාරකයන්ගෙන් 26.5% ක් වයස අවුරුදු 65 ට වඩා ඉහළ විය. මේ තත්ත්වය අනුව පැහැදිලි වන්නේ, ගොවීන් වශයෙන් කුඹුරු ගොවිතැනේ වගකීම බාර ගෙන සිටින පිරිස ඉහළ වයස් මට්ටමේ සිටින බව යි. වයස අවුරුදු 18-40 අතර වයස් කාණ්ඩයේ 15.3% ක ප්‍රතිශතයක් ගොවිකාරකයන් ලෙස ගොවිතැනේ නියැලීම ද තරුණ කොටස් මේ දෙසට යොමු වී ඇති බව පැහැදිලි කර වන්නකි.

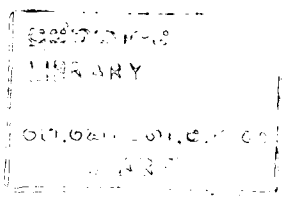
ගෘහයක වැඩි සාමාජික සංඛ්‍යාවක් සිටීම නිසා නිවෙස් සිදු වන ඕනෑම කාර්යයක් සඳහා ශ්‍රමය සපයා ගැනීම පහසුවෙන් සිදු කර ගත හැක. විශේෂයෙන් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සිදු කිරීමේ දී එමගින් විශාල මෙහෙයක් ලබා ගත හැකි අතර, ශ්‍රමය සඳහා ගෙවන අධික මිල ද අවම කරගැනීමට හැකියාවක් ඇත. තෙත් කලාපීය නියැදිය සැලකීමේ දී ගෘහයක සාමාන්‍ය ජනගහනය 3-4 ක් පමණ විය. මෙය තවදුරටත් පැහැදිලි කරන්නේ නම්, නියැදි පවුල්වලින් 56.1% ක සාමාජිකත්වය 4-5 අතර විය. සාමාජිකත්වය 1-2 අතර වූ පවුල් 7.6% ක් විය. නිවෙස් සාමාජිකත්වය අඩුවීම වගා කරන කුඹුරු ප්‍රමාණය අඩු කරලීමට කිසියම් අන්දමකින් හෝ හේතු වී ඇති බව සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි වූ කරුණකි. තව ද පවුලේ සාමාජිකත්වය 8-11 වන අගයක් ඇති නිවෙස් ප්‍රතිශතය 2.1% කි.

මෙම සමස්ත නියැදියට අයත් මුළු සාමාජික සංඛ්‍යාව 2274 ක් වූ අතර, ස්ත්‍රීන් 1153 ක් සහ පිරිමි 1121 ක් ලෙස විය. නියැදියේ මුළු සාමාජික සංඛ්‍යාව වයස් කාණ්ඩ අනුව බෙදී යාම වග අංක 4.2 මගින් දක්වා ඇත.

වග අංක 4.2: නියැදි ජනගහනයේ සාමාජික සංඛ්‍යාව වයස් කාණ්ඩ අනුව බෙදී යාම (ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්)

වයස් කාණ්ඩය	ගම්පහ	කොළඹ	කරුණ	ගාල්ල	මාතලේ	කෑගල්ල	රත්නපුර	මහනුවර	නුවරඑළිය	ප්‍රතිශතය
0-9	6.3	7.4	9.7	13.0	9.8	14.4	12.9	8.7	18.3	10.8
10-14	4.5	7.4	6.7	7.1	8.5	8.2	5.7	9.2	8.4	7.0
15-24	16.8	9.8	19.0	15.6	16.9	14.4	18.6	15.2	10.7	16.0
25-34	19.5	18.0	15.2	12.1	15.3	13.0	19.7	15.6	16.8	15.9
35-44	9.6	9.8	11.8	15.4	12.2	15.0	15.2	14.9	19.1	13.5
45-54	11.5	11.6	16.1	10.6	9.8	8.2	10.0	11.3	12.2	11.2
55-64	16.8	18.0	10.3	11.6	11.9	11.0	8.2	12.3	7.6	12.2
65	15.0	18.0	11.2	14.6	15.6	15.8	9.7	13.0	6.9	13.4
එකතුව	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
මුළු සාමාජික සංඛ්‍යාව	(333)	(122)	(269)	(423)	(295)	(146)	(279)	(276)	(131)	(2274)
යැපුම් අනුපාතය	0.34	0.34	0.37	0.37	0.53	0.51	0.38	0.39	0.31	0.61

යැපුම් අනුපාතය = වයස 15 ට අඩු ජනගහනය + වයස 65 ට වැඩි ජනගහනය
අවු. 15-65 වයස් කාණ්ඩයේ ජනගහනය
මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, ගො.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය, 2008 / 2009

මෙහි දී වැඩි ම වයස් කාණ්ඩයට අයත් ජනගහනය එනම්, වයස අවුරුදු 65 ට වැඩි පිරිස කොළඹ දිස්ත්‍රික් නියැදිය තුළින් වාර්තා වූ අතර, එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 18% කි. සමස්ත නියැදියේ මෙම ප්‍රතිශතය 13.4% කි. පවුලක සාමාජික සංඛ්‍යාව වැඩි වීම, ළදරු සහ මහලු පිරිස් වැඩි ප්‍රමාණයක් සිටීම ද පවතින ජීවන තත්ත්වය හමුවේ, ආහාර හා වෙනත් අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් වැඩි පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවන්නකි. යැපුම් අනුපාතය පිළිබඳ සැලකීමේ දී වැඩි ම යැපුම් අනුපාතයක් වාර්තා වූයේ, මාතර දිස්ත්‍රික්කයෙන් වන අතර, එය 0.53% කි. අඩු ම අගය 0.31% නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයෙන් වාර්තා විය. සමස්ත නියැදියේ යැපුම් අනුපාතය 0.61% කි. ශ්‍රී ලංකාවේ 2008 වර්ෂයේ යැපුම් අනුපාතය 72.1% කි. ඊට සාපේක්ෂ ව බැලීමේ දී නියැදියේ යැපුම් අනුපාතය එතරම් ශබ්දකාරී තත්ත්වයක් නො වන බව පැහැදිලි වේ.

4.22 අධ්‍යාපනික තත්ත්වය

දිස්ත්‍රික් අනුව නියැදියට අයත් ගොවිකාරකයන්ගේ අධ්‍යාපනික තත්ත්වය වගු අංක 4.3 අනුව විස්තර කර ඇත. අධ්‍යාපන තත්ත්වය සියලු දිස්ත්‍රික්කවල සමස්තයක් ලෙස ගත් විට ගොවිතැන්ගෙන් 47.7% ක් ම අ.පො.ස. (උ.පෙ) දක්වා වූ අධ්‍යාපනයක් ලබා ගෙන තිබුණි. උසස් පෙළ සමත් වැඩි ම ගොවිත් පිරිසක් කර්තර දිස්ත්‍රික්කයෙන් වාර්තා විය. දිස්ත්‍රික්ක වශයෙන් ගත් විට ද සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම උසස් පෙළ දක්වා අධ්‍යාපනය ලබා ගත් අය ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. විජලෝමා මට්ටමේ සිට ඉහළ අධ්‍යාපනයක් ලබා ගත් අයගෙන් ඉහළ ප්‍රතිශතයක් වාර්තා වූයේ, කොළඹ (9.4%) සහ ගම්පහ (15.4%) දිස්ත්‍රික්කවලිනි.

වගු අංක 4.3: ප්‍රධාන ගොවි කාරකයන්ගේ අධ්‍යාපන මට්ටම (ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්)

	ගම්පහ	කොළඹ	කර්තර	ගාල්ල	මාතර	කෑගල්ල	රත්නපුර	මහනුවර	නුවරඑළිය	එකතුව
අධ්‍යාපනය නො ලද				01 (1%)	01 (1.6%)		02 (3.1%)	02 (3.2%)		06 (1.1%)
වසර 1-9 දක්වා අධ්‍යාපනය ලැබූ	26 (31%)	14 (43.8%)	16 (27.6%)	32 (33.3%)	21 (33.3%)	10 (31.3%)	20 (31.3%)	24 (38.1%)	11 (34.4%)	174 (33.2%)
අ.පො.ස. (සා.පෙ) දක්වා	12 (14.3%)	01 (3.0%)	04 (6.9%)	12 (12.5%)	07 (11.2%)	02 (6.3%)	14 (21.9%)	06 (9.5%)	03 (9.4%)	61 (11.7%)
අ.පො.ස. (උ.පෙ. දක්වා)	33 (39.3%)	14 (43.8%)	38 (65.5%)	46 (47.9%)	30 (47.6%)	18 (56.2%)	25 (39.1%)	29 (46%)	17 (53.1%)	250 (47.7%)
විජලෝමා	06 (7.1%)	03 (9.4%)		01 (1%)		01 (3.1%)	01 (1.6%)	01 (1.6%)		13 (2.5%)
උපාධිධාරී සහ පශ්චාත් උපාධි	07 (8.3%)			04 (4.3%)	04 (6.3%)	01 (3.1%)	02 (3.1%)	01 (1.6%)	01 (3.1%)	20 (3.8%)
එකතුව	84 (100)	32 (100)	58 (100)	96 (100)	63 (100)	32 (100)	64 (100)	63 (100)	32 (100)	524 (100)

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. සෙ.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය. 2008 / 2009

කොළඹ සහ කර්තර යන දිස්ත්‍රික්කවල උපාධි මට්ටමේ ගොවිකාරකයන් හමු නොවූ අතර, තෙත් කලාපයේ අනෙකුත් සෑම දිස්ත්‍රික්කයක් තුළින්ම උපාධි හෝ පශ්චාත් උපාධි මට්ටමේ ගොවිත් වාර්තා විය. ඉහළ අධ්‍යාපනය ලද සමස්ත

තෙත් කලාපීය නියැදි ප්‍රතිශතය 3.8% ක් වූ අතර අධ්‍යාපනය නො ලද නියැදි ප්‍රතිශතය 1.1% ක් පමණ ඉතා සුර ප්‍රතිශතයකි. එය ගාල්ල, මාතර, රත්නපුර සහ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කවලින් පමණක් වාර්තා වූවකි. මෙලෙස උසස් මට්ටමේ අධ්‍යාපනයක් ලබා තිබීම කාමී අංශයේ රැකියාවන්ට වඩා වෙනත් අංශවල රැකියා සඳහා යොමු වීමට හේතුවක් බව ද පැහැදිලි විය.

4.2.3 ශ්‍රම බලකාය

පවුල් සාමාජිකයන්ගේ කාර්යයන් හා රැකියා නියුක්තභාවය එම කුටුම්භයන් හි කාමීකාර්මික කටයුතු සඳහා කාලය හා ශ්‍රමය යෙදවීමට ඇති හැකියාව සමග සාපු සබඳතාවයන් ඇති බව පෙනී ගොස් ඇත. නියැදි ජනගහනය කාර්යයන් අනුව බෙදීයාම පහත වගු අංක 4.4 මගින් පෙන්වා දී ඇත.

වගු අංක 4.4: නියැදි ජනගහනය කාර්යයන් අනුව බෙදී යාම

	ගම්පහ	කොළඹ	කරුණ	ගාල්ල	මාතර	කෑගල්ල	රත්නපුර	මහනුවර	නුවරඑළිය	ප්‍රතිශතය
රැකියා නියුක්තභාවය ප්‍රමාණය හා ප්‍රතිශතය	137 72.5%	64 78.0%	105 89.0%	147 69.0%	101 70.1%	59 79.7%	112 80.5%	91 70.0%	53 89.8%	869 73.7%
රැකියා වියුක්තභාවය ප්‍රමාණය හා ප්‍රතිශතය	52 27.5%	18 22.0%	13 11.0%	66 31.0%	43 29.9%	15 20.3%	27 19.5%	39 30.0%	06 10.2%	309 26.3%
මුළු ශ්‍රම බලකාය හා ප්‍රතිශතය	189 100%	82 100%	118 100%	213 100%	144 100%	74 100%	139 100%	130 100%	59 100%	1,178 100%
ශ්‍රම බලකාය මුළු නියැදි ජනගහනයෙන් ප්‍රතිශතයක් ලෙස	189 56.7%	82 67.2%	118 43.8%	213 50.3%	144 48.8%	74 50.7%	139 49.8%	130 47.1%	59 45.0%	1,178 51.8%
මුළු නියැදි ජනගහනය	333	122	269	423	295	146	279	276	131	2,274

ශ්‍රම බලකාය = රැකියා නියුක්ත ජනගහනය + රැකියා වියුක්ත ජනගහනය

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, හෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

නියැදියට අයත් 2,274 ක් වන මුළු ජනගහනයෙන් 1,178 දෙනෙකු එනම්, 51.8% ක ප්‍රතිශතයක් ශ්‍රම බලකායට අයත් විය. මෙම ශ්‍රම බලකායට අයත් වන්නේ කුමන හෝ රැකියාවක නියුතු සහ රැකියා වියුක්ත කොටස යි. රැකියා නියුක්ත ජීවිත රජයේ හා පෞද්ගලික අංශයේ රැකියා, ගොවිතැන, කාමී හෝ කාමී නො වන කම්කරු, ස්වයං-රැකියා, ශිල්පීය රැකියා, විදේශ රැකියාවල නියුක්ත වී සිටිති. ඒ අනුව මුළු ශ්‍රම බලකායෙන් 73.7% ක් කුමන හෝ රැකියාවක නියුක්ත සිටිය හැකි දිස්ත්‍රික් අනුව මෙය සලකා බැලීමේ දී රැකියා නියුක්ත වීම ඉහළ ප්‍රතිශතයක් පෙන්වන්නේ කරුණ හා නුවරඑළිය යන දිස්ත්‍රික්කවලිනි. එය පිළිවෙළින් 89.0% ක් හා 89.8% කි. නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ එළවලු වගාව හා ඊට අනුබද්ධ යෙදවුම් බෙදා හැරීමේ පද්ධතියේ රැකියා නිර්මාණය වී ඇත. කරුණ දිස්ත්‍රික්කයේ වතු ආශ්‍රිත රැකියා බහුල වීම මෙම දිස්ත්‍රික් 2 හි රැකියා නියුක්තභාවය වැඩිවීමට හේතු වී ඇති බව ගොවි සාකච්ඡාවල දී

පැහැදිලි විය. ශ්‍රම බලකායේ ඉහළ ප්‍රතිශතයක් පෙන්නුම් කළේ කොළඹ (67.2%) හා ගම්පහ (56.7%) දිස්ත්‍රික්ක වලිනි. සමස්ත නියැදිය පැහැදිලි වීම ශ්‍රම බලකායට දායකත්වය 51.8% කි. විවිධ රැකියාවල යෙදී සිටින සේවා නියුක්තියන් නිසා වී වගා කරන බිම්වලින් කිසියම් ප්‍රමාණයක් අඩු වීමට හේතු වී ඇති බව පැහැදිලි ය.

4.2.4 රැකියා නියුක්තිය

ශ්‍රම බලකායට අයත් ජනගහනයෙන් රැකියාවල නියුක්ත පිරිස එම රැකියාවන් අනුව බෙදීම වග අංක 4.5 මගින් පැහැදිලි කරයි.

සියලු දිස්ත්‍රික්කවල සමස්ත ජනගහනය පැහැදිලිව දී ප්‍රධාන වෘත්තීය වශයෙන් කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල නියැලීමේ ප්‍රතිශතය 26% ක් පමණ තරම් වන අවම ප්‍රමාණයකි. මින් පෙන්නුම් දෙන්නේ, තෝරාගත් නියැදිය තුළ කෘෂිකාර්මික කටයුතු වලට වඩා වෙනත් මාර්ගවලින් තම ජීවිකාව ගෙන යන සාමාජිකයන් බහුතරයක් සිටින බව යි.

මාතර, කොළඹ, ගම්පහ, කරතර සහ කෑගල්ල යන දිස්ත්‍රික්කවල රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශවල රැකියාවල නියුක්තියන් පැහැදිලිව 50% ට ආසන්න අගයක් වේ. එනම්, මෙම ප්‍රදේශවල කෘෂිකාර්මික කටයුතු වලින් බැහැර වීමක් දක්නට ලැබෙන නිසා ප්‍රධාන වෘත්තීය ලෙස වෙනත් මාර්ග කරා යොමු වීමක් දක්නට ලැබේ.

වග අංක 4.5: ප්‍රධාන රැකියා අනුව ජනගහනයේ ව්‍යාප්තිය

ප්‍රධාන රැකියාව	ගම්පහ	කොළඹ	කරතර	කෑගල්ල	මාතර	කෑගල්ල	රත්නපුර	මහනුවර	නුවරඑළිය	ප්‍රතිශතය
රාජ්‍ය, පුද්ගලික අංශයේ රැකියා	74 (54.0)	31 (48.4)	51 (48.6)	70 (47.6)	54 (53.5)	28 (47.5)	38 (33.9)	38 (41.8)	18 (34.0)	402 (46.3)
ගොවිතැන	29 (21.2)	14 (21.9)	29 (27.6)	31 (21.1)	22 (21.8)	14 (23.6)	40 (35.7)	28 (30.7)	19 (35.8)	226 (26.0)
ගොවිපල සහායක	06 (4.3)	02 (3.1)	01 (0.9)	02 (1.4)	03 (3.0)	01 (1.7)	04 (3.6)	05 (5.5)	03 (5.7)	27 (3.1)
කෘෂි, කෘෂි නොවන කම්කරු	03 (2.2)	02 (3.1)	03 (2.9)	06 (4.1)	07 (6.9)	03 (5.1)	14 (12.5)	04 (4.4)	05 (9.4)	47 (5.4)
ශිල්පීය	02 (1.5)	04 (6.3)	09 (8.6)	07 (4.8)	02 (1.9)	02 (3.4)	07 (6.3)	04 (4.4)	02 (3.8)	39 (4.5)
සේවා රැකියා	23 (16.8)	9 (14.1)	12 (11.4)	27 (18.2)	11 (10.9)	07 (11.9)	08 (7.0)	11 (12.1)	04 (7.5)	112 (12.9)
විදේශ රැකියා	-	02 (3.1)	-	04 (2.7)	02 (2.0)	04 (6.8)	01 (0.9)	01 (1.1)	02 (3.8)	16 (1.8)
එකතුව	137 (100)	64 (100)	105 (100)	147 (100)	101 (100)	59 (100)	112 (100)	91 (100)	53 (100)	869 (100)

(*ප්‍රතිශත සංඛ්‍යාවන් වරහන් තුළ දක්වා ඇත.)
 මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, ගො.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

සමස්ත නියැදියේ රැකියාවල නියුක්ත වූවන්ගෙන් 46.3% ක් ම ප්‍රධාන වෘත්තීය ලෙස රාජ්‍ය හෝ පෞද්ගලික අංශයේ රැකියාවක් හි යෙදෙන බව වගු අංක 4.5 මගින් තවදුරටත් පැහැදිලි කරයි. අධ්‍යාපනය ඉහළ මට්ටමක විමක්, ගොවිතැනට වඩා වෙනත් වෘත්තීයයන් ලැබිය හැකි ආදායම ඉහළ මට්ටමක පැවතීමත්, හේතුවෙන් ගොවිතැනින් බැහැර වී වෙනත් රැකියාවලට යොමු වන බව ගොවී සාකච්ඡාවල දී හෙළි විය. මේ තත්ත්වය ගම්පහ, කරතර සහ කොළඹ යන ජනාකීර්ණ දිස්ත්‍රික්කවල විශේෂයෙන් දක්නට ලැබෙන්නේ. පෞද්ගලික අංශයේ රැකියා අවස්ථා ඉහළ යාම හා වෙනත් රැකියා අවස්ථා ඉහළ යාම නිසා ය. රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයේ රැකියා නියුක්තියේ අවමයක් වාර්තා වූයේ, රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයෙන් (34%) හා නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයෙන් (34.0%) ලෙසිනි.

එසේ වුවත් නුවරඑළිය හා රත්නපුර දිස්ත්‍රික්ක තුළ කාෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයට අදාළ සාජු හා වක්‍ර රැකියාවල නියුතු එනම්, ගොවිතැන, ගොවිපළ සහායක, කාෂි හා කාෂි නො වන කම්කරු යන වෘත්තීයවල යෙදීම ඉහළ අගයක් වාර්තා කරයි. මෙම අගයන් පිළිවෙලින් රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ 51.8% ක් හා නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ 50.9% කි. නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කය තුළ හේ වතු හා එළවළු වගාව ආශ්‍රිත කම්කරු වෘත්තීය බහුල විමක්, රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය තුළ රබර් වගාව ආශ්‍රිත කම්කරු වෘත්තීය සුලබ විමක් මේ තත්ත්වයට හේතු පාදක වී ඇත.

4.3 නිවාස සහ වෙනත් පහසුකම්

4.3.1 නිවාස

යම් ජන සමාජයක සමාජ ආර්ථික මට්ටම විග්‍රහ කිරීමේ දී නිවාස හිමිකම මෙන් ම නිවාසවල තත්ත්වයන් හා පහසුකම් පිළිබඳ දත්තයන් ද උපයෝගී කර ගත හැක. මෙම නියැදියෙන් 98% ක් ම කුටුම්භ සාමාජිකත්වය තමන්ට හිමි නිවාසයක හිමිකම ලබා ගෙන තිබුණි.

නිවාසවල තත්ත්වය සලකා බැලීමේ දී නිවාස ඉදි කිරීම සඳහා භාවිතා කළ ද්‍රව්‍ය අනුව වර්ගීකරණය සිදු කරන ලදී. මේ අනුව, කල් පවතින ද්‍රව්‍ය (සිමෙන්ති, ගල්, ගඩොල් හා උර) භාවිතා කර ඉදි කළ නිවාස “ස්ථිර” නිවාස ලෙස ද, කල් පවතින හා කල් නො පවතින ද්‍රව්‍ය දෙකොටස ම භාවිතා කර ඉදි කළ නිවාස “අර්ධ ස්ථිර” නිවාස ලෙස ද, වහල සඳහා නාවකාලික ද්‍රව්‍ය භාවිතා කළ නිවාස (පොල් අතු, පිදුරු වැනි) “තාවකාලික නිවාස” ලෙස ද වෙන් කරන ලදී. මේ අනුව, සමස්ත නියැදියට අයත් නිවෙස් 520 ක් ම එනම්, 99% ක්, ස්ථිරව ගොඩනැගූ නිවාස වන අතර, අර්ධ ස්ථිර නිවාස 3 ක් හා තාවකාලික එක් නිවාසයක් පමණක් වාර්තා විය. මේ අනුව සමස්ත නියැදිය ම නිවාස පහසුකම් අතින් දියුණු තත්ත්වයක විය. සියලු නිවාසවලට කුමන හෝ වැසිකිළි පහසුකමක් හිමි ව තිබූ අතර, ඉන් 96.4% ක් ම ජල මුද්‍රිත වැසිකිළි විය. මේ අනුව පෙනී යන්නේ මෙම ප්‍රදේශවල සවිපාර්ශ්වක පහසුකම් ඉහළ තත්ත්වයක පවතින බවකි.

4.3.2 විදුලිබලය හා දුරකථන පහසුකම්

නිවාසයක් සතුව විදුලි සහ දුරකථන පහසුකම් තිබීම කිසියම් අන්දමක දියුණු බවේ ලක්ෂණයක් ලෙස සලකනු ලබයි. මුර තෙත් කලාපය තුළ නියැදියේ දත්ත ලබා ගැනීමේ දී මෙම පහසුකම් තිබේ ද යන්න විමසා බැලූ අතර, ඒ පිළිබඳව වගු අංක 4.6 මගින් පැහැදිලි කරයි.

වගු අංක 4.6: විදුලිබලය හා දුරකථන පහසුකම්

පහසුකම්	පහසුකම් ඇති		පහසුකම් නැති	
	තීව්‍රවේද සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය	තීව්‍රවේද සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
විදුලි බලය	475	90.6%	49	9.4%
දුරකථන	432	82.4%	92	17.6%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, සෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

සමස්ත නියැදියේ 90.6% ක් ම ප්‍රධාන විදුලිබල සැපයුම් මගින් විදුලි බලය ලබා ගෙන තිබුණි. විදුලිය නොමැති නිවාස වාර්තා වූයේ නුවරඑළිය හා රත්නපුර දිස්ත්‍රික්ක වලිනි. මෙම ප්‍රතිශතයන් පිළිවෙළින් 31.3% ක් හා 17.2% ක් විය. අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගත් මෙම ප්‍රදේශ කඳු සහිත වීමත්, යටිතල පහසුකම් අවම මට්ටමක පැවතීමත්, මාර්ග පහසුකම් අවම වීමත් නිසා විදුලිබල පහසුකම් අඩු මට්ටමක පැවතුණි.

සමස්ත නියැදියේ දුරකථන භාවිතය 82.4% ක් තරම් ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. දුරකථන ලෙස මෙහි වාර්තා වන්නේ, ගෘහස්ත සාජු දුරකථන හිමි ප්‍රතිශතය යි. නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ නියැදියෙන් 46.9% ක ට ම සාජු දුරකථන පහසුකම් නො තිබුණි. ප්‍රදේශයේ පවතින මාර්ග දුෂ්කරතා හේතුවෙන් බොහෝ නිවාස වලට දුරකථන පහසුකම් ලබා ගැනීමේ හැකියාව ලැබී නැත. නමුත් නිරීක්ෂණ දත්තවලින් පැහැදිලි වූයේ, තරුණ පරපුර බහුල ව ජංගම දුරකථන භාවිතා කරන බව යි.

4.3.3 බීමට හා නෑමට ජලය සපයා ගැනීම

බීමට හා නෑමට ආරක්ෂිත ජල සැපයුමක් ලැබීම යනු, මනා සත්පාරක්ෂක පහසුකම් සඳහා හිමිකමක් ලැබී තිබීම මෙන් ම, එය සංවර්ධනය වූයේ මිනුම් දණ්ඩකි. සමස්ත නියැදිය සැලකූ විට බීම සඳහා ආරක්ෂිත ජල පහසුකම් විවිධ ආකාරවලින් සපයා ගෙන තිබුණි. වගු අංක 4.7 මගින් ජල මූලාශ්‍ර සහ ගොවීන් ඒවා උපයෝගී කරගන්නා ආකාරය පිළිබඳ ව ප්‍රතිශත මගින් දක්වා ඇත. තමාගේ ලීඳ හා ලීඳ ආශ්‍රිතව තළ මාර්ග යොදා බීමට ජලය ලබා ගත් ප්‍රතිශතය 71.1% ක් විය. මෙම මූලාශ්‍රයන් මගින් ම නෑමට ජලය සපයා ගත් සමස්ත නියැදි ප්‍රතිශතය 67.3% කි. ප්‍රධාන මාර්ගයේ පවතින ජල තළ උපයෝගී කරගනිමින් බීමට ජලය සපයා ගත් ප්‍රතිශතය 23.6% කි.

වගු අංක 4.7: බීමට හා නෑමට ජලය සපයා ගත් ජල මූලාශ්‍ර

මාර්ගය	නෑමට ජලය සපයා ගත්		බීමට ජලය සපයා ගත්	
	ප්‍රමාණය	ප්‍රතිශතය	ප්‍රමාණය	ප්‍රතිශතය
තමාගේ ලීඳ	192	36.6	207	39.5
තමාගේ ලීඳ (තළ මගින්)	161	30.7	165	31.5
අසල්වැසි ලීඳ	17	3.3	23	4.4
පොදු ලීඳ	12	2.3	03	0.6
ප්‍රධාන ජලතළ මාර්ගය	122	23.3	124	23.6
වැව/ඇළ	20	3.8	02	0.4
ගොවි පවුල් ඒකක	524	100	524	100

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, සෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

මෙම ජල මූලාශ්‍ර දිස්ත්‍රික්ක වශයෙන්, විග්‍රහ කර බැලීමේදී යම් යම් වෙනස්කම් දක්නට විය. බිමට මෙන් ම නැමට ජලය සපයන ප්‍රධාන ජල මාර්ගය ලෙස ප්‍රධාන ජල නළ භාවිතය ඉහළ අගයක් ගන්නේ. රත්නපුර, මහනුවර සහ නුවරඑළිය යන දිස්ත්‍රික්කවල ය. සියලු දිස්ත්‍රික්කවල අසල්වැසි ශ්‍රී. චලිත් ජල භාවිතය ඉතා අවම තත්ත්වයක පැවතුණි. එනම් 3%-4% පරාසයක අගයකි. මෙසේ වන්නේ, ප්‍රජා ජල සම්පාදන ක්‍රම මගින් ජල යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළ බොහෝ නිවෙස් සඳහා කුමන හෝ ජල පහසුකමක් සපයා තිබීම නිසා යි..

4.4 ගෘහස්ථ හා කෘෂි උපකරණ අයිතිය

යම් සමාජයක කුටුම්භයන් සතු ගෘහස්ථ උපකරණ මගින් එම සමාජයේ ශ්‍රාමීය නිවාසවල ආර්ථික තත්ත්වය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගත හැක. තමන්ගේ ආදායම් මාර්ගවලින් මිල දී ගත් භාණ්ඩ මේ ගණයට අයත් වේ. එසේ ම කුටුම්භයන් සතු කෘෂිකාර්මික උපකරණ මගින් එම කුටුම්භයන් කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල යෙදීම කෙතෙක් දුරට සිදු කරන්නේ ද යන්න, පෙන්වා දෙනු ලබයි. එසේම කෘෂි කටයුතු කලට වේලාවට සිදු කරගැනීමේ හැකියාව ද මෙමගින් ලැබී ඇත. කෘෂි උපකරණ යටතේ ඉසිමේ යන්ත්‍රයේ සිට රෝද 4 ට්‍රැක්ටරය දක්වා වූ උපකරණ හිමිකම් පිළිබඳ ව මෙහි දී අවධානය යොමු විය.

සමස්ත නියැදිය පිළිබඳ සැලකීමේ දී ඉසිමේ යන්ත්‍ර වැඩි ගොවීන් ප්‍රමාණයකට අයිති වී තිබුණි. මෙයින් වැඩි ම ප්‍රතිශතය, එනම් කොළඹ දිස්ත්‍රික්ක නියැදියේ 34% කට ඉසිමේ යන්ත්‍ර හිමිකාරිත්වය තිබුණ අතර. රෝද දෙකේ ට්‍රැක්ටර් සඳහා වැඩි ම හිමිකමක් (15%) තිබුණේ කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ ගොවීන්ට ය. මහනුවර දිස්ත්‍රික්ක නියැදියෙන් රෝද දෙකේ ට්‍රැක්ටර් මාර්තා නොවුණි. රෝද හතරේ ට්‍රැක්ටර් අයිතිය පිළිබඳ සැලකීමේ දී ගාල්ල, මාතර සහ රත්නපුර යන දිස්ත්‍රික්ක නියැදියන්ගෙන් 2% ක පමණ ප්‍රතිශතයකට එවා හිමි ව තිබුණි. වග අංක 4.8 මගින් ගෘහස්ථ උපකරණ අයිතිය පිළිබඳ කරුණු පැහැදිලි කරයි.

රූපවාහිනී යන්ත්‍රය සියලු නිවාසවල දක්නට ලැබුණ ප්‍රධාන ගෘහස්ථ උපකරණයකි. සමස්තයක් ලෙස උපකරණ අයිතියේ ප්‍රගතියක් නියැදිය තුළින් පැහැදිලි වේ.

වග අංක 4.8: ගෘහස්ථ හා කෘෂි උපකරණ අයිතිය

දිස්ත්‍රික්කය	ගෘහ උපකරණ 1						කෘෂි උපකරණ 1					
	බයිසිකලය	ට.වී	ශීතකරණ	යතුරුසැදි	මෝටර් රථ	ලොරි	යාප්පු	වතුර මෝටර්	ඇඟිමෙක් යන්ත්‍ර	වී සුළු කිරීමේ යන්ත්‍ර	රෝද දෙකේ ට්‍රැක්ටර්	රෝද හතරේ ට්‍රැක්ටර්
ගම්පහ	57	91	76	49	09	-	15	08	06	04	11	-
කොළඹ	49	87	78	31	22	03	34	12	09	16	15	-
කරුණ	60	95	71	53	07	07	15	02	03	05	07	-
ගාල්ල	77	95	61	56	06	04	13	06	10	10	07	02
මාතර	74	82	46	33	03	03	16	05	03	02	05	03
කෑගල්ල	40	93	65	36	06	09	16	-	09	09	09	-
රත්නපුර	43	79	31	16	-	-	17	2	06	06	08	02
නුවර	34	93	52	14	08	08	4	9	2	-	-	-
නුවරඑළිය	18	62	06	09	-	-	15	-	-	-	-	-

(ඉහත අගයන් නිවාස සංඛ්‍යාවේ ප්‍රතිශත ලෙස දක්වා ඇත)
 මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, සෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය. 2008 / 2009

4.5 ගෘහස්ථ ආදායම්

තෝරා ගත් නියැදියේ ආදායම් තත්ත්වයන් පිළිබඳව මෙම කොටස මගින් විග්‍රහ කොට ඇත. වාර්ෂික ආදායම පිළිබඳ ව 2007 වර්ෂයට අදාළ දත්තයන් මෙම සමීක්ෂණය මගින් ලබා ගන්නා ලදී. මෙහිදී වී වගාවෙන් ලබා ගන්නා ආදායම් 2006/2007 මහ කන්නය හා 2007 යල කන්නයට අදාළ ව ලබා ගන්නා ලදී. කෙසේ වෙතත් මෙවැනි කෙටි සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් ආදායම් තත්ත්වය වැනි දත්තයන් ලබා ගැනීමේ දී නිවැරදිභාවය පිළිබඳ පූර්ණ විශ්වාසයක් පැමිණ නො හැක. එසේ වන්නේ ගොවීන් තම මතකය අනුව පිළිතුරු දෙන නිසාත්, තොරතුරු ලබා දීමේ දී ආදායම් තොරතුරු නිවැරදි ව ලබා දීමට මැදිහත්වී දක්වන නිසාත් ය. ආදායම් තොරතුරු විශ්ලේෂණය පහත සඳහන් කරුණු මත පදනම් ව සිදු කර ඇත.

- 01. සාමාන්‍ය ගෘහස්ථ ආදායම් / ඒක පුද්ගල ආදායම්
- 02. ආදායම් මට්ටම
- 03. ආදායමේ සංයුතිය

මෙහිදී ගෘහ ඒකකයකට සියලු මාර්ගවලින් ලැබෙන 'දළ ආදායම' අනුව මෙම විශ්ලේෂණයන් සිදු කර ඇත.

4.5.1 සාමාන්‍ය ගෘහස්ථ ආදායම් හා ඒක පුද්ගල ආදායම්

අධ්‍යයනයට භාජනය කළ නියැදියේ සියලු ආදායම් මාර්ග පහත සඳහන් පරිදි ප්‍රධාන කොටස් 4 කට බෙදා විශ්ලේෂණය සිදු කර ඇත.

- 01. රැකියාවලින් ලැබෙන ආදායම්
- 02. වී ගොවිතැනින් ලැබෙන ආදායම්
- 03. වෙනත් කෝශ වගා ආදායම්
- 04. වෙනත් ආදායම්

රැකියාවලින් ලැබෙන ආදායම් යටතේ රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයේ රැකියාවන්, සහ කාමී කෝ කාමී නො වන කම්කරු රැකියාවන්වල ආදායම් අයත් ය. වෙනත් කෝශ වගා ආදායම් යටතේ සත්ව පාලනය හා ගොඩ ඉඩම්වල ස්ථිර කෝශ වගාවන් ඇතුළු (වී හැර) සියලු වගාවන්ගෙන් ලද ආදායම ඇතුළත් කර ඇත. එසේ ම වෙනත් ආදායම් මාර්ග යටතේ විශ්‍රාම වැටුප්, වෙළෙඳාම්, ස්වයං රැකියා මාර්ග, ආදායම් හා සමාදායී දීමනා ආදිය අඩංගු වේ. දිස්ත්‍රික් අනුව ඒ ඒ කුටුම්භයන්ගේ ආදායම් තත්ත්වයන් වගු අංක 4.9 මගින් දක්වා ඇත.

මෙම සියලු ආදායම් මාර්ග හරහා ලැබෙන වාර්ෂික ගෘහස්ථ ආදායමේ සාමාන්‍ය අගය ගත් විට ඉහළ ම සාමාන්‍ය වාර්ෂික ආදායමක් කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයෙන් වාර්තා විය. එය රු.554,922/- කි. කැගල්ල සහ ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කවල සාමාන්‍ය වාර්ෂික ආදායම රු. 393,444/- ක් හා රු. 380,148/- ක් ලෙස ද ඉහළ අගයන් වාර්තා විය. ගොවි පවුල්වල සාමාජික රැකියා මාර්ග නිසා සාමාන්‍ය ගෘහස්ථ ආදායම ඉහළ ගොස් ඇත. තව ද කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ වෙනත් කෝශ වගාවන් වන කරාඹු, ගම්මිරිස් වැනි පුර අපනයන කෝශ වගාවන්ගෙන් ඉහළ ආදායමක් ලැබීම සාමාන්‍ය ආදායම් ඉහළ අගයක් ගැබ්බීමට හේතු වී ඇත.

වගු අංක 4.9 කුටුම්භ ආදායම් තත්ත්ව

දිස්ත්‍රික්කය	වාර්ෂික සාමාන්‍ය ආදායම (රුපියල්)	මාසික සාමාන්‍ය ආදායම (රුපියල්)	ඒකපුද්ගල ආදායම වාර්ෂික (රුපියල්)
ගම්පහ	380,148	31,679	95,893
කොළඹ	554,922	46,243	145,553
කරුණ	339,766	28,313	71,995
ගාල්ල	336,696	28,058	75,617
මාතලේ	331,297	27,608	69,628
කෑගල්ල	393,444	32,787	86,234
රත්නපුර	320,584	26,715	73,539
නුගේ	280,298	23,358	63,981
නුවරඑළිය	216,401	18,033	52,861

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, හෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

ඒකපුද්ගල ආදායම රු. 52,861/- ක් ලෙස අවමයක් වාර්තා වූයේ, නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයෙනි. නුවරඑළිය නියැදියේ රැකියා නියුක්තියන්ගෙන් වැඩි පිරිසක් යෙදී සිටියේ, ගොවිතැන, කෘෂිකාර්මික කම්කරු, හා ගොවිපල සහායක වැනි වෘත්තීයවල ය. එම රැකියාවලින් ලැබෙන ආදායම පහළ මට්ටමක පැවතීම ඒකපුද්ගල ආදායම අඩු වීමට හේතු වී ඇත. සමස්තයක් ලෙස කුටුම්භයක සාමාන්‍ය මාසික ආදායම රු. 18,000 - 46,000 අතර පරාසයක පිහිටන අතර, ලැබෙන ආදායම විශදම් කිරීම පවුලේ සාමාජිකයන් සංඛ්‍යාව අනුව වෙනස් වී ඇත. වෙනත් කෘෂිකාර්මික කටයුත්තක් සඳහා මෙම මුදල් යෙදවීම ද ලැබෙන ආදායම අනුව රඳා පවතිනු ඇත.

4.5.2 ආදායම් මට්ටම

අධ්‍යයනයට භාජනය කළ ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්කවල ගහස්තයන්ගේ වාර්ෂික ආදායම් මට්ටම් පරාසය අනුව, ගොවිත්ගේ බෙදී යාම වගු අංක 4.10 මගින් පැහැදිලි කෙරේ.

වගු අංක 4.10: දිස්ත්‍රික් අනුව කුටුම්භ අතර ආදායම බෙදී යාම

වාර්ෂික ආදායම (රුපියල්)	ගම්පහ	කොළඹ	කරුණ	ගාල්ල	මාතලේ	කෑගල්ල	රත්නපුර	මහනුවර	නුවරඑළිය	එකතුව
	සංඛ්‍යාව	සංඛ්‍යාව	සංඛ්‍යාව	සංඛ්‍යාව	සංඛ්‍යාව	සංඛ්‍යාව	සංඛ්‍යාව	සංඛ්‍යාව		
< 200.000	28 (33.4)	07 (21.8)	19 (32.8)	38 (39.6)	23 (36.5)	07 (21.9)	28 (43.8)	26 (41.3)	19 (59.4)	195 (37.2)
200.001-400.000	31 (36.9)	12 (37.5)	21 (36.2)	31 (32.3)	22 (34.9)	14 (43.8)	19 (29.7)	26 (41.3)	10 (31.3)	186 (35.5)
400.001-500.000	04 (4.8)	03 (9.4)	07 (12.1)	08 (8.3)	03 (4.8)	03 (9.4)	10 (15.6)	02 (3.1)		40 (7.6)
500.001-600.000	06 (7.1)	01 (3.1)	03 (5.2)	06 (6.2)	07 (11.2)	01 (3.1)	01 (1.6)	04 (6.4)		29 (5.5)
600.001-700.000	06 (7.1)	03 (9.4)	04 (6.9)	02 (2.1)	04 (6.3)	02 (6.2)				21 (4.0)
700.001-800.000	02 (2.4)	02 (6.3)	02 (3.4)	05 (5.2)	01 (1.6)	04 (12.5)	02 (3.1)	02 (3.1)	02 (6.2)	22 (4.2)
>800.000	07 (8.3)	04 (12.5)	02 (3.4)	06 (6.3)	03 (4.7)	01 (3.1)	04 (6.2)	03 (4.8)	01 (3.1)	31 (5.9)
එකතුව	84 (100)	32 (100)	58 (100)	96 (100)	63 (100)	32 (100)	64 (100)	63 (100)	32 (100)	524 (100)

(ප්‍රතිශත සංඛ්‍යාවන් වරහන් තුළ දක්වා ඇත)
මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, ගෙ.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය, 2008 / 2009

කිසියම් කුටුම්භයක ආදායම් තත්ත්වය එම කුටුම්භ හිමියාගේ සමාජ හා ආර්ථික තත්ත්ව විදහා දක්වන එක් සාධකයකි. සමස්ත නියැදිය සැලකූ විට වාර්ෂික ව රුපියල් ලක්ෂ දෙකකට වඩා අඩු ආදායම් ලබන ප්‍රතිශතය 37.2% කි. මෙම ප්‍රමාණය දිස්ත්‍රික් වශයෙන් සලකා බැලීමේ දී නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයෙන් ගොවිපවුල් 59.4% ක ප්‍රතිශතයක් වාර්තා විය.

වාර්ෂික ව රුපියල් ලක්ෂ හතරකට වඩා අඩු ආදායම් ලැබූ සමස්ත නියැදි ප්‍රතිශතය 72.7% කි. මෙම ප්‍රමාණය නුවරඑළියේ 90.7% ක් වන අතර, මහනුවර 82.6% ක්, රත්නපුර 73.7% ක්, ගාල්ල 71.9% ක් හා මාතලේ 71.4% ක් ලෙස වාර්තා විය. මේ අනුව අඩු ආදායම් ප්‍රමාණයක් වැඩි කුටුම්භ සංඛ්‍යාවක් අතර බෙදී ගොස් ඇති බව පැහැදිලි වේ. නව ද වාර්ෂික ව ලක්ෂ අටකට වඩා ඉහළ ආදායමක් ලැබූ සමස්ත නියැදි ප්‍රතිශතය 5.9% කි. මෙම ප්‍රමාණය කොළඹ 12.5% ක්, ගම්පහ 8.3% ක් සහ රත්නපුර 6.2 %ක් ලෙස වාර්තා විය. නුවරඑළිය හා කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්ක වැඩි ආදායම් තත්ත්වයන් වාර්තා වන දිස්ත්‍රික්ක වේ. වගු අංක 4.10 තවදුරටත් විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී පැහැදිලි වන්නේ ආදායම් විෂම ව ව්‍යාප්ත වී ඇති බව යි. මේ පිළිබඳව ගිනි සංගුණකය මගින් කරුණු පැහැදිලි කර ඇත (පිටුව 110).

4.5.3 ආදායම් සංයුතිය

ආදායම් සංයුතිය විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී ප්‍රධාන ආදායම් කාණ්ඩ 4 ඔස්සේ ලැබෙන සියලු වාර්ෂික ආදායම් විශ්ලේෂණයට භාජනය කර ඇත. එතු අංක 4.11 ඔහින් ඒ ඒ ආදායම් කාණ්ඩ මුද්‍ර ආදායමෙන් කිනම් ප්‍රතිශතයක් නියෝජනය කරන්නේ ද යන්න දක්වා ඇත.

එතු අංක 4.11: කුටුම්භයන් විවිධ මාර්ගවලින් ලබන ආදායම්

දිස්ත්‍රික්ක	රැකියා මාර්ග වලින්			වි ගොවිතැනින්			වෙනත් බෝග වගාවන්			වෙනත් ආදායම් මාර්ගවලින්		
	A	B %	C %	A	B %	C %	A	B %	C %	A	B %	C %
ගම්පහ	70	83	53.8	12	14	0.8	60	71	20.6	36	42	24.6
කොළඹ	29	90	78.0	07	21	0.8	19	59	8.4	11	34	11.8
කරුණ	43	75	61.1	11	19	2.3	20	70	20.0	20	35	20.0
ගාල්ල	76	80	58.0	10	10	1.3	55	57	25.0	35	37	15.0
මාතර	52	83	68.0	08	13	2.0	78	45	7.8	33	53	21.6
කෑගල්ල	26	81	66.5	05	15	2.0	24	75	22.0	09	28	9.0
රත්නපුර	55	86	56.0	04	06	0.5	53	83	35.0	25	39	7.8
මහනුවර	52	82	72.0	02	03	0.8	37	58	18.0	18.0	28	9.3
තුවරඑළිය	30	91	---	---	---	---	24	75	15	16	50	50

A - ප්‍රකෘති නිවෙස් සංඛ්‍යාව   B - ප්‍රකෘති නිවෙස් ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්   C - මුළු ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. ගො.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

මුද්‍ර ආදායමින් 50%-78% අතර, ප්‍රතිශතයක් ප්‍රධාන රැකියා මාර්ගවලින් ආදායම ලබන බව ඉහත වගුව ඇතුළු පැහැදිලි වේ. වි ගොවිතැනින් ලබන ආදායම මුද්‍ර ආදායමින් 0.5%-2.3% අතර, වූ ඉතා අඩු අගයකි. වෙනත් හෝග පිළිබඳ සැලකීමේ දී එය 71-35% පරාසය වන අතර, වෙනත් රැකියා මාර්ගවලින් 71-25% අතර පරාසයක ප්‍රතිශතයකි. මේ අනුව අපට පැහැදිලි වන්නේ සමස්ත නියැදියේ ආදායම් තත්ත්වය සැලකීමේ දී වි වගාවෙන් අඩු ආදායමක් ලබන බව යි. තව ද වෙනත් රැකියා මාර්ගවලට මුල් තැනක් දී කටයුතු කරන බව ද පැහැදිලි වේ. එසේ ම ගොවි සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි වූයේ, වි වගාවෙන් ලබන ආදායම ඉතාමත් පහළ මට්ටමක පවතින බව යි. මේ නිසා වි ගොවිතැන ලාභ ලබන ආකාරයකින් එකක් බවට පත් කළ යුතු බව මෙම දත්ත අනුව ද පැහැදිලි වේ.

4.6 ඒක පුද්ගල ඉඩම් පරිහෝජනය, වගා රටාව සහ ඉඩම් අයිතිය

අධ්‍යයන බලපුද්ගලයේ නියැදියට අයත් ව තිබූ ඉඩම් පිළිබඳ ව මෙහි දී විග්‍රහ කරනු ලබයි. ඒ අනුව ඉඩම් අයිතිය, භුක්ති ස්වභාවය සහ ඉඩම් බෙදීයාමේ රටාව පිළිබඳ ව දත්ත ඉදිරිපත් කර ඇත. නියැදියට අයත් ව තිබූ ඉඩම් ප්‍රධාන වශයෙන් ජනාධිපති 3 කට වර්ග කළ හැක. එනම්,

- 01. ගෙවතු   02. කුඹුරු ඉඩම්   03. ගොඩ ඉඩම්

ගෙවතු

ගෘහ ඒකකයක පදිංචි නිවාසය පිහිටා ඇති ඉඩම් කොටස ගෙවත්ත ලෙස අර්ථ දක්වා ඇත. මෙම ගෙවතු විවිධ ප්‍රමාණයෙන් යුක්ත ඒවා වූ අතර, නාගරික පුද්ගලවල පිහිටා තිබූ ගෙවතු සාපේක්ෂ වශයෙන් කුඩා ඒවා විය. එම ඉඩම්

කොටස් ගෙවතු හෝගවලට පමණක් සීමා වූ අතර, ප්‍රමාණයන් විශාල ගෙවතු වල ඒ ඒ ප්‍රදේශවලට ආවේණික වූ වගාවන් සිදු කර තිබුණි. ස්ථිර හෝග මෙන් ම වාර්ෂික හෝග ද මේ යටතේ වගා කර තිබුණි.

කුඹුරු ඉඩම්

ප්‍රධාන වශයෙන් වී වගාවට යොදා ගන්නා පහත් බිම් මෙයට ඇතුළත් ය. මෙම ප්‍රදේශවල කුඹුරුවලට අමුණු මගින් ජලය සපයනු ලබයි. අධ්‍යයනයට භාජනය කළ ප්‍රදේශවල පවතින දේශගුණික රටාව අනුව යල-මහ දෙකන්නයේ ම වී වගා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ජල පහසුව පවතී. වියළි කලාපයේ මෙන් නොව මෙහි යල කන්නය තුළ ද ප්‍රමාණවත් වැසි ලැබෙන බැවින් අමුණු මගින් ජලය සපයා ගැනීමේ හැකියාව පවතී.

කන්නවය එසේ වුව ද සමහර මහ කන්නවල දී පවා ගොවීන් විසින් වී වගාව අහඹු දමනු ලබන අවස්ථා දක්නට ලැබුණි. ඔවුන් සම්පූර්ණ ඉඩම් ප්‍රමාණය වගා නො කිරීම හෝ තමන්ට අයත් කුඹුරු ඉඩම් කට්ටි කිහිපයක් කොටසක් පමණ වගා කිරීමට පෙළඹෙන බව නිරීක්ෂණය කළ හැකි විය. මේ හේතුව මත පසුගිය වසර කිහිපය තුළ මේ ප්‍රදේශවල වී වගාවේ පැහැදිලි අඩු වීමක් දක්නට ලැබුණි.

ගොඩ ඉඩම්

පදිංචි ඉඩම හැර වෙනත් ගොඩ ඉඩම් මෙම කොටසට අයත් වේ. මෙම ඉඩම් සඳහා ස්ථිර ජල සැපයුම් නොමැත. එම ඉඩම් පෝෂණය වන්නේ වැසි ජලයෙන් පමණි. මෙම ගොඩ ඉඩම්වල ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්කවලට ආවේණික වූ හෝග වගාවන් සිදු කර තිබුණි. ස්ථිර හෝග මෙන් ම බහු වාර්ෂික හෝග ද ඒ අතර විය.

ගම්පහ, කොළඹ යන දිස්ත්‍රික්කවල බහුල ව තිබූ ස්ථිර හෝගය පොල් වූ අතර, රත්නපුර, කෑගල්ල යන දිස්ත්‍රික්කවල ගොඩ ඉඩම්වල රබර් වගාව වගා කර තිබුණි. මහනුවර හා කෑගල්ල යන දිස්ත්‍රික්කවල ගොඩ ඉඩම්වල දක්නට ලැබුයේ පුරු අපනයන හෝගයන් ය.

4.6.1 ඒක පුද්ගල ඉඩම් පරිහෝජනය

නියැදියට අයත් කුඹුරු ඉඩම්, ගොඩ ඉඩම් හා ගෙවතු වල ඒක පුද්ගල ඉඩම් පරිහෝජනය වගු අංක 4.12 මගින් විග්‍රහ කෙරේ. සියලු දිස්ත්‍රික්ක පොදුවේ සැලකූ විට ගොඩ ඉඩම් හා ගෙවතු වල ඒක පුද්ගල ඉඩම් පරිහෝජන ප්‍රමාණයට වඩා කුඹුරු ඉඩම්වල ඒක පුද්ගල ඉඩම් පරිහෝජන ප්‍රමාණය වැඩියෙන් පැවතුණි. මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ කුටුම්භ ඒකකයකට හිමි කුඹුරු ප්‍රමාණයේ ඒක පුද්ගල ඉඩම් පරිහෝජනය අක්කර 2.6 කට ඉහළ අගයක් ගත් අතර, ගම්පහ, කොළඹ සහ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කවල කුටුම්භයකට අයත් ඒක පුද්ගල කුඹුරු ඉඩම් පරිහෝජනය සාපේක්ෂ ව අඩු අගයක් වූ අතර, සංඛ්‍යාත්මක ව අක්කර 1.2 කි. මෙය නාගරීකරණයත් සමග කුඹුරු ඉඩම් ගොඩ කිරීම නිසා සිදු වන්නක් බව ගොවි සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි වූ අතර, ඒ පිළිබඳ ව නිරීක්ෂණය කිරීමට ද හැකි විය.

වගු අංක 4.12 එක පුද්ගල ඉඩම් පරිභෝජනය

දිස්ත්‍රික්කය	කුඹුරු ඉඩම් (අක්කර)	ගෙවතු (අක්කර)	ගොඩ ඉඩම් (අක්කර)
ගම්පහ	1.2	0.9	1.6
කොළඹ	1.2	0.5	0.4
කරුණ	2.2	0.5	0.9
ගාල්ල	1.7	0.6	0.9
මාතර	2.6	0.7	1.6
කෑගල්ල	1.4	0.9	1.8
රත්නපුර	1.7	0.9	1.5
මහනුවර	1.2	0.5	0.8
නුවරඑළිය	2.3	0.5	1.3

මූලාශ්‍රය: සම්පූර්ණ දත්ත. කෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය. 2008 / 2009

කුඹුරු හා ගෙවතු ඉඩම් සසඳා බැලීමේ දී කුටුම්භවලට අයත් ගෙවතු කුඩා ප්‍රමාණයේ ඒවා විය. ගෙවත්තක එක පුද්ගල ඉඩම් පරිභෝජන ප්‍රමාණය අක්කර 0.5 සිට 0.9 පරාසයක පැවතුණි. අවම අගය වන අක්කර 0.5 ක් කොළඹ, කරුණ, මහනුවර, නුවරඑළිය යන දිස්ත්‍රික්කවලින් වාර්තා විය. අක්කර 0.9 ක් ලෙස ඉහළ පරිභෝජන අගයක් කෑගල්ල, රත්නපුර හා ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කවලින් වාර්තා විය.

පවුල් ඒකකයට අයත් වෙනත් ගොඩ ඉඩම් සඳහා ඒක පුද්ගල ඉඩම් පරිභෝජනය අක්කර 1.8 හා 1.6 ක් වන උපරිම අගයන් වාර්තා වූයේ, කෑගල්ල හා මාතර දිස්ත්‍රික්කවලිනි. කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ ගොඩ ඉඩම් හිමිකම් වන්නේ, අක්කර 0.4 ක් තරම් ඉතා අවමයකි. ඉහත වගු අංක 4.13 විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී පැහැදිලි වන්නේ, සමස්තයක් ලෙස කොළඹ සහ ගම්පහ යන දිස්ත්‍රික්ක ඉතා අඩු ඒකපුද්ගල ඉඩම් පරිභෝජනයක් සහිත බව ය. මෙම නියැදි ප්‍රදේශ නාගරීකරණයට හසු වීම මෙම සංසිද්ධියට හේතු වී ඇත.

4.6.2 වගා රටාව

ගොඩ ඉඩම් සෑම එකක් ම පාහේ විවිධ හෝ සඳහා යොදා ගෙන තිබුණි. බොහෝ විට මෙම ඉඩම් මිශ්‍ර හෝ වගාවන්ගෙන් සමන්විත විය. එය තෙත් කලාපයේ ඉඩම්වල දක්නට ලැබෙන සාමාන්‍ය ලක්ෂණයකි. කුඹුරු ඉඩම් යල හා මහ දෙකත්තයේ වී වගාව සඳහා ම වෙන්කර තිබුණි. යල සහ මහ දෙකත්තයේ ම ප්‍රමාණවත් පරිදි ජල පහසුකම් ලබා ගැනීමේ හැකියාව තිබුණත් මෙම ඉඩම් ක්‍රමානුකූල ව යල මහ දෙකත්තයේ ම වගාවට යොදා ගන්නේ නැති බව දක්නට ලැබුණු විශේෂ ලක්ෂණයකි. එම ඉඩම් කඩින් කඩ වගා කිරීමට හෝ කිසිම වගාවක් නො කර දිගු කාලයක් පුරාවට හැබීමට ගොවිහු පුරුදු වී සිටිති.

ගෙවතු හා ගොඩ ඉඩම් ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්කවලට ආවේණික වූ හෝගවලින් සමන්විත විය. බොහෝ විට මෙම ඉඩම් මිශ්‍ර හෝගවලින් සමන්විත විය. විශාලත්වයෙන් වැඩි ඉඩම් ප්‍රධාන වශයෙන් ආර්ථික හෝග වගා සඳහා යොදා ගෙන තිබුණි. නියැදියට අයත් ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ ඉඩම් ප්‍රධාන වශයෙන් පොල් වගාවෙන් සමන්විත වූ අතර, කරුණ, රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කවල රබර් ප්‍රධාන ආර්ථික හෝගය ලෙස වගා කර තිබුණි. මහනුවර හා කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කවල කරාබු, ගම්මිරිස් වැනි සුරු අපනයන හෝග ප්‍රධාන ආර්ථික හෝග විය. නමුත් මෙම දිස්ත්‍රික්කවල ද සියලු ඉඩම් මිශ්‍ර වගාවන්ගෙන් සමන්විත විය. ඉඩම් මිශ්‍ර හෝග සඳහා යොදා ගෙන තිබීමෙන් පෙන්වන්නේ ශ්‍රමය හා ප්‍රාග්ධනය විවිධ

තෝග සඳහා යෙදවීමට සිදු වන බවකි. විශේෂයෙන් සීමාසහිත වූ සම්පත් ප්‍රමාණයක් හිමි සුරු පරිමාණ ගොවීන්ගේ වගා රටා හදුනා ගැනීම සඳහා දැක්වීමට ලැබුණි. සීමාසහිත ප්‍රමාණ හා මූල්‍ය සම්පත් මෙවැනි විවිධ තෝග වගා කිරීම සඳහා යෙදවීමට ගොවීන් නිතරම උත්සාහ ගන්නා බවක් දැක්වීමට ලැබුණි. එසේ වන්නේ වී වගාවට වඩා ආර්ථිකමය වාසියක් මෙම ගොඩ ඉඩම්වල සිදු කරන වගාවන් තුළින් ලබා ගත හැකි නිසාවෙනි.

4.7 ඉඩම් විශාලත්වය අනුව බෙදීම

4.7.1. ගෙවතු ඉඩම් බෙදීම

සියලු ම දිස්ත්‍රික්කවල තෝගයන් නියැදියට අයත් වන ගෙවතු ඒවායේ වපසරිය අනුව බෙදීම වගු අංක 4.13 මගින් පෙන්වනු ලබයි. ඒ අතර සියලු ම ගෙවතු වලින් 50% ක් ම අක්කර 0.5 ට අඩු කුඩා ප්‍රමාණයේ ඒවා විය. එම ප්‍රමාණයට අයත් වූ ඉඩම් ප්‍රමාණය මුළු ගෙවතු ඉඩම්වලින් 14.1% ක් පමණි. කොළඹ, කරතර, ගාල්ල, නුවරඑළිය, මහනුවර යන දිස්ත්‍රික්කවල නියැදියට අයත් ගෙවතු වැඩි ප්‍රමාණයක් අක්කර 0.5 ට අඩු කුඩා ප්‍රමාණයේ ඒවා විය. සමස්ත නියැදියෙන් අක්කර 0.5-1.5 අතර කාණ්ඩයට අයත් ගෙවතු ඉඩම් ප්‍රමාණය මුළු ඉඩම් ප්‍රමාණයෙන් 32% ක් වූ අතර, එය ගෙවතු සංඛ්‍යාවෙන් 37% කි. වඩා විශාල ගෙවතු එනම්, අක්කර 1.5 ට වඩා විශාල ගෙවතු අයිති ව තිබුණේ නියැදියෙන් 12.6% කට පමණක් වුවත් ඔවුන්ට මුළු ගෙවතු ඉඩම් ප්‍රමාණයෙන් 47% ක හිමිකාරත්වයක් තිබුණි. මෙයින් පෙනවනු ලබන්නේ, ඉඩම් බෙදීමේ පවතින අසමානතාවය යි. කුටුම්භයන්ගෙන් 12.6% ක් වන සුරු ප්‍රමාණයකට ගෙවතු ඉඩම් වලින් වැඩි කොටසක් අයත් ව (වගු අංක 4.13 ඇමුණුම 2) තිබුණි.

4.7.2 ගොඩ ඉඩම් බෙදීම

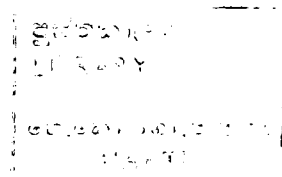
සියලු දිස්ත්‍රික්කවල නියැදියට අයත් ගොඩ ඉඩම් කොටස්වලින් 32% ක් අක්කර 0.5 ට අඩු කුඩා ප්‍රමාණයේ ඒවා විය. එම කාණ්ඩයට අයත් ඉඩම් අක්කර ප්‍රමාණය මුළු ඉඩම් ප්‍රමාණයෙන් 4% කි. ඉඩම් කොටස්වලින් 45.2% ක් ම අයත් වන අක්කර 0.5-1.5 දක්වා වූ ඉඩම් කාණ්ඩයට වන අතර අයත් වන්නා වූ ඉඩම් ප්‍රමාණය මුළු ඉඩම් ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස අක්කර 47.5% කි. වඩා විශාල ගොඩ ඉඩම් එනම්, අක්කර 1.5 ට වැඩි වපසරියකින් යුත් ඉඩම් කොටස් 22.6% ක් වුවත් එයට මුළු ඉඩම් වලින් 62.7% ක තරම් වඩා විශාල ප්‍රතිශතයක් හිමිව තිබුණි.

කැගල්ල, රත්නපුර, මාතර, කරතර, ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කවල අක්කර 1.5 ට වැඩියෙන් වූ ගොඩ ඉඩම් හිමිකරුවන් වැඩි පිරිසක් දැක්වීමට ලැබුණි. මෙම දත්ත මගින් පෙනවනු ලබන්නේ, ඉඩම් බෙදීමේ පවතින අසමානතාවයකි. වැඩි ඉඩම් ප්‍රමාණයක් ඉඩම් හිමියන් සුරු පිරිසක් අතර බෙදීම මේ තුළින් පැහැදිලි වේ. (ඇමුණුම 2, වගු අංක 4.14)

4.7.3 කුඹුරු ඉඩම් බෙදීම

මුලු නියැදියට අයත්ව තිබූ කුඹුරු ඉඩම් කැබලි සංඛ්‍යාව 938 කි. ඉන් 38.6% ක් ම අක්කර 0.5-1.0 අතර ප්‍රමාණයේ ඒවා විය. එයට අයත්ව තිබූ මුළු ඉඩම් ප්‍රමාණය අක්කර 208 කි. එනම්, මුලු ඉඩම් ප්‍රමාණයෙන් 23.7% කි. අක්කර 0.5 ට වඩා අඩු කුඹුරු කොටස් 204 ක් වූ අතර, ප්‍රතිශතයක් ලෙස එය 21.7% කි. එය අක්කර 56 කින් සමන්විත විය. අක්කර 0.5 ට වඩා කුඩා කැබලි ගම්පහ, කොළඹ හා කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කවල ඉහළ ප්‍රතිශතයක් ලෙස වාර්තා විය. ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ නියැදියට අයත් කුඹුරු කැබලි වලින් 35% ක් ම අක්කර 1/2 කට වඩා අඩු ඒවා වන අතර, කොළඹ එය 32% කි. අනෙකුත් දිස්ත්‍රික්කවල ඉඩම් කැබලිවලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් අක්කර 0.5-1.00 අතර ඒවා විය. මුළු ඉඩම් ප්‍රමාණයෙන් එනම්, අක්කර 395.7 ක් (42%) අක්කර 1.5 ට වැඩි ඒවා විය.

මේ දත්තයන් අනුව පෙනී යන කරුණක් නම්, කුඹුරු බොහෝමයක් කුඩා ඉඩම්වලින් සමන්විත බවකි. උදාහරණයක් ලෙස අක්කර 1 කට වඩා විශාල කුඹුරු ඉඩම් කොටස් 60% ක් ම වූ අතර, එය මුලු ඉඩම් ප්‍රමාණයෙන් 30% කි. අක්කර 1 ට වඩා විශාල කුඹුරු 39% ක් වුවත් එයට මුළු ඉඩම් ප්‍රමාණයෙන් 72.9% ක් ම හිමි ව තිබුණි (වගු අංක 4.15).

4.7.4 කුඹුරු ඉඩම් අයිතිය

ඉඩම් අයිතිය සම්බන්ධ ව සංකීර්ණ බවක් පෙන්නුම් කළේ කුඹුරු ඉඩම් භුක්ති ක්‍රම තුළිනි. කුටුම්භයට අයත් කුඹුරු ඉඩම් අයිතිය අනුව බෙදී යන අන්දම පහත වගු අංක 4.13 මගින් පෙන්නුම් කරයි. මෙහි දී ඉඩම් භුක්ති ක්‍රම ප්‍රධාන කාණ්ඩ 5 කට බෙදා දක්වා විග්‍රහ කර ඇත. සමස්ත නියැදියට අයත් ඉඩම්වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් (45%) තනි අයිතියට අයත් ඒවා විය. තනි අයිතිය ගම්පහ, කරතර, ගාල්ල, කෑගල්ල, නුවර, නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කවල ප්‍රධාන භුක්ති ක්‍රමය විය.

වගු අංක 4.13: කුඹුරු ඉඩම් භුක්තිය අනුව කුටුම්භයන් අතර බෙදීම

දිස්ත්‍රික්කය	තනි අයිතිය		අදයට ගත්		තර්ථමාරු		අදයට දුන්		හවුල් අයිතිය		වෙනත් අයිතිය		මුළු ඉඩම්
	අක්කර	l	අක්කර	l	අක්කර	l	අක්කර	l	අක්කර	l	අක්කර	l	
ගම්පහ	68.7	72.8	17.2	18.2	0.5	0.5	7.6	8.1	-	-	0.4	0.4	94.4
කොළඹ	15.7	41.2	20.1	52.5	0.5	1.3	1.9	5.0	-	-	-	-	39.2
කරතර	84.6	74.7	21.9	19.3	0.3	0.3	6.5	5.7	-	-	-	-	113.3
ගාල්ල	84.5	51.5	46.4	28.3	3.0	1.8	10.7	6.5	15.8	9.6	3.8	2.3	164.2
මාතර	60.9	37.3	65.7	40.2	8.6	5.3	6.3	3.8	18.4	11.3	3.6	2.2	163.5
කෑගල්ල	26.9	59.2	8.6	18.8	3.0	6.6	1.7	3.9	3.6	7.9	1.6	3.6	45.4
රත්නපුර	12.3	11.0	33.1	29.8	51.0	46.0	2.3	2.1	9.3	8.4	3.2	2.8	111.2
මහනුවර	33.0	32.1	22.6	21.9	27.0	26.3	3.5	3.4	13.7	13.4	3.0	2.9	102.8
නුවරඑළිය	20.7	41.4	14.7	29.4	7.0	14.0	4.0	8.0	3.6	7.2	-	-	50.0
	407.3		250.3		100.9		44.5		64.4		15.6		883.0

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. ගෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009.

කොළඹ හා මාතර නියැදියට අයත් කුඹුරු ඉඩම්වලින් පිළිවෙලින් 52.5% ක් හා 40.2% ක් ම අදයට ගත් ඉඩම් විය. රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ කුඹුරු ප්‍රමාණයෙන් 46%ක් තර්ථමාරු යටතේ භුක්ති වීදී. තර්ථමාරු ක්‍රමය සෑම දිස්ත්‍රික්කයක ම පැවතුනත් රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ එය බහුල ව පවතී. කුඹුරු ඉඩම්වල පවතින මෙම තර්ථමාරු වැනි හවුල් අයිති ක්‍රම මගින් පෙන්වා දෙනු ලබන්නේ, මෙම ප්‍රදේශයේ කුඹුරු ඉඩම් කොටස් වීම ඉහළ මට්ටමක පවතින බවකි. ගොඩ ඉඩම්වලට සාපේක්ෂ ව කුඹුරු ඉඩම්වල හවුල් අයිතිය ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. හවුල් අයිතිය, තර්ථමාරු වැනි භුක්ති ක්‍රම ඉඩම් අයිතිය සම්බන්ධ සංකීර්ණ තත්ත්වයන් පෙන්නුම් කරන අතර, ඉඩම් වගා කිරීම කෙරෙහි එය සාදු ව බලපානු ලබයි. නිෂ්පාදනයේ දී යෙදවුම් භාවිතා කිරීම මෙන් ම ඉඩම් සංවර්ධනය කෙරෙහි ද ගොවීන්ගේ උනන්දුව ඇති කිරීමට මෙම හවුල් අයිතිය බලපානු ලබන්නකි. හවුල් අයිතිය මගින් ඉඩම් කැබලි වීම වැළැක්වූවත් දීර්ඝ කාලීන ව ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා උනන්දුවක් ඇති නො වන කාර්යයකි. කොළඹ, ගම්පහ, කරතර හවුල් අයිතිය පිළිබඳ වාර්තා නොවූ අතර, අද අයිතිය සෑම දිස්ත්‍රික්කයක ම දක්නට තිබුණි. කොළඹ, රත්නපුර හා මහනුවර යන දිස්ත්‍රික්කවල කුඹුරු ඉඩම්වල අද අයිතිය ඉහළ අයක් වාර්තා විය.

4.8 කුඹුරු වගා කිරීම සඳහා පවතින ආයතනික සබඳතා

4.8.1 ගොවි සංවිධාන

ග්‍රාමීය පුජා සංවිධාන අතර ගොවීන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් ඉටු කිරීම හා ගොවීන් සමාජ ආර්ථිකමය වශයෙන් ඉහළ නැංවීම ප්‍රධාන අරමුණු කර පිහිටුවා ඇති ප්‍රධානතම ග්‍රාමීය මට්ටමේ සංවිධානය වනුයේ, ගොවි සංවිධාන යි. දිවයින පුරා මහා වාරිමාර්ග සහිත ජනපද ප්‍රදේශවල සිට ග්‍රාමීය මට්ටම දක්වා වූ විවිධ මට්ටමේ ගොවි සංවිධාන ගොවීන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් වෙනුවෙන් ම පිහිටුවා ඇත. ප්‍රධාන වශයෙන් වී ගොවිතැනේ නියැලුණු ගොවීන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් හා සේවාවන් ඉටු කරවා ගැනීම සඳහා මෙම ගොවි සංවිධාන ක්‍රියාශීලී තත්ත්වයක් යටතේ පවත්වා ගෙන යනු ලබයි. අධ්‍යයනයට ලක් කළ ප්‍රදේශවල ගොවි සංවිධාන සම්බන්ධව ද ගොවීන් එම සංවිධාන සමග දක්වන සම්බන්ධතාවයන් පිළිබඳව ද අධ්‍යයනයට යොමු විය. සමස්ත නියැදියෙන් 390 ක් ම එනම්, 74.4% ක්, තම ප්‍රදේශවල පවතින ගොවි සංවිධානවල සාමාජිකත්වය ලබා ගෙන තිබුණි. එහි දී මෙම ගොවි සංවිධානවලින් ලබා දෙන සේවාව පිළිබඳ ව ද ගොවීන්ගේ අවබෝධය දැන ගැනීමට සමීක්ෂණයේ දී උත්සාහ ගනු ලැබීය. ලබා දෙන සේවාව පිළිබඳ ව ගොවීන් ලබා දුන් පිළිතුරු වග අංක 4.14න් පෙන්වා දේ.

වග අංක 4.14: ගොවි සංවිධානවලින් ලබා දෙන සේවා

(සියලු දිස්ත්‍රික්කවල - ප්‍රකාශිත සංඛ්‍යාවේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්)

සේවාවන්	සේවාවන් ලබා ගත් ගොවීන් සංඛ්‍යාව	සේවාවන් ලබා ගත් ගොවි ප්‍රතිශතය %
රසායනික පොහොර, බිත්තර වී වැනි යෙදවුම් ලබා ගැනීමට සහාය වීම.	269	69%
කන්න රැස්වීම් සංවිධානය කිරීම හා කාෂිකාර්ම කටයුතු සම්බන්ධ තීරණ ගැනීම.	179	46%
ගොවීන් ඒකරාශී කිරීම මගින් ඇළ වේලි නඩත්තු කිරීම	125	32%
ගොවි ගැටලු අදාළ ආයතනවලට යොමු කිරීම.	22	5.6%
උපකරණ කුලියට ලබාදීම.	29	7.0%
කිසිදු සේවාවක් ලබා නොදේ.	45	11.4%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, සෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

ගොවීන්ට අවශ්‍ය පොහොර ලබාදීම වැනි කටයුතුවල දී ගොවි සංවිධානයේ සහාය වීම් ප්‍රබල ව සිදු වන බව සමස්ත නියැදියේ 69% කුගේ අදහස විය. කන්න රැස්වීම් සංවිධානය කිරීමට සහාය වීම, ඇළවේලි සම්බන්ධ ව ශ්‍රමදාන කටයුතුවල නියැළීම සඳහා ගොවීන් ඒකරාශී කරගැනීම ගොවි සංවිධානවලින් යම්තරමක් දුරට සිදු වන සේවාවක් බව 46% කගේ මතය විය. දිස්ත්‍රික්ක මට්ටමින් සලකා බැලීමේ දී කොළඹ සහ කරතර දිස්ත්‍රික්කවල දී මෙම කන්න රැස්වීම් සඳහා ගොවි සංවිධානවල මැදිහත් වීම අවම මට්ටමක පැවතුණි. ගොවීන් එදිනෙදා මුහුණ දෙන කාෂිකාර්මික ගැටලු අදාළ ආයතනවලට යොමු කරවීම මගින් එම ගැටලු විසඳා ගැනීම සඳහා ගොවි සංවිධානවල මැදිහත්වීම සියලු ම දිස්ත්‍රික්කවල ඉතා අවම මට්ටමක පැවතුණි. කෙසේ වෙතත් සාමාජිකත්වය ලබා ගෙන තිබූ ගොවීන්ගෙන් බහුතරයක් (305) එනම්, 78% ක් ම ගොවි සංවිධානයේ කටයුතු කෙරෙහි සැකීමකට පත් වී තිබුණි. ගොවි සංවිධානය කෙරෙහි සැකීමකට පත් නොවූ බව නියැදි ගොවීන් 85 දෙනෙකු (22%) ගෙන් ප්‍රකාශ විය.

ගොවි සංවිධානයෙහි කටයුතු කෙරෙහි ඔවුන් සෑහීමකට පත් නො වීමට බලපාන ලද හේතු අතර සියලුම දිස්ත්‍රික්කවලට පොදුවේ බලපාන්නා වූ කරුණු 3ක් හඳුනා ගත හැකි විය.

- 01. වී ගොවිතැනේ දී මෙම ප්‍රදේශවල ගොවිත් මුහුණ දෙන ප්‍රධානතම ගැටලු විසඳීමට ගොවි සංවිධානය මැදිහත් නො වීම.
- 02. කන්න රැස්වීම් නිසි අයුරු සංවිධානය නො කිරීම හා කන්න රැස්වීම් තීරණ නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීමට පියවර නො ගැනීම.
- 03. නිලතල සඳහා නුසුදුසු අය පත් වීම.

ගොවි සංවිධානවල නිලධාරීන් ගොවිත්ගේ පොදු අවශ්‍යතා ඉටුකර වීමට උත්සාහ ගන්නවාට වඩා කොන්ත්‍රාත් ලබා ගැනීම් වැනි කාර්යයන්හි යෙදීම ප්‍රමුඛතම කාර්යභාරය ලෙස සලකා කටයුතු කරන තත්ත්වයක් දක්නට ලැබුණි. විශේෂයෙන් වාරි ගැටලු ගොවිත්ගේ ප්‍රධාන ගැටලුව වන විට දී ඒ කෙරෙහි ගොවි සංවිධාන අවධානය යොමු නො කරන බව ගොවිත්ගේ මතය යි. වාරි ගැටලු වී ගොවිතැන කෙරෙහි සාප්‍රච්ඛ බලපාන්නක් බැවින් ඒ කෙරෙහි කටයුතු කිරීම ගොවි සංවිධානයේ වගකීම බව ගොවිත්ගේ බහුතර මතය විය.

4.8.2 කන්න රැස්වීම්

වගා කටයුතුවල යම් පසුබෑමක් සිදු වීමට කන්න රැස්වීම් නිසි අයුරු නො පැවැත්වීම හෝ එහිදී ගන්නා තීරණ නිසි අයුරු ක්‍රියාත්මක නො වීම බලපාන්නේ දැ යි මෙහි දී අවධානයට යොමු විය. කන්න රැස්වීමේ දී ඇළ මාර්ග තවත්තු කරන ආකාරය පිළිබඳ ව තීරණ ගැනීම මෙන් ම වගාව ආරම්භ කරන දිනය, වගා කරන කාලය වැනි කාමිකර්මාන්තයට අදාළ වැදගත් තීරණ ගනු ලබයි.

එසේ වුවත් වාරිමාර්ග ආශ්‍රිත ගොවිත්ගේ ගැටලු විසඳා ගැනීමට නිසි ආයතනික මැදිහත් වීමක් සිදු නො වීම මත එම ගැටලුවලට විසඳුම් නො ලැබී යයි. එවැනි ප්‍රධාන ගැටලු නො විසඳෙන අවස්ථාවක කන්න රැස්වීම් තීරණ කෙරෙහි ගොවිත්ගේ විශ්වාසය ද බිඳී යයි. ඒ අනුව වගා කළ යුතු දිනය, වී වර්ගය වැනි අනෙක් වැදගත් දේ ගැන ද නො සලකා කටයුතු කිරීමට ගොවිත් පෙළඹී ඇත. එසේ ම මේ තත්ත්වය මත කුඹුරු වගා නො කිරීමට හෝ පුරන් වීමට ඉඩ හැරීමට සමහර ගොවිත්ට සිදු වේ.

වගා කන්නය තුළ කාමිකාර්මික කටයුතු සඳහා තීරණ ගැනීමේ ප්‍රධාන යාන්ත්‍රණය කන්න රැස්වීම මගින් ඉටු වේ. කන්න රැස්වීම් පිළිබඳ ව ගොවිත් දැනුවත් කිරීමේ දී ගොවි සංවිධානයට ද පැවරෙන්නේ විශාල වගකීමකි. අධ්‍යයනයට භාජනය කළ නියැදියේ සාමාන්‍යයෙන් ලබා දුන් පිළිතුරු අනුව, මෙම කන්න රැස්වීම් පිළිබඳ ව දැනුවත් කිරීම ගොවි සංවිධාන මගින් සතුටුදායක මට්ටමින් සිදු කර ඇත. එසේ වුවත් කන්න රැස්වීම් පැවැත්වීම නිසි අයුරු සිදු නො වන බව ගම්පහ, කරතර, ගාල්ල, මාතර, මහනුවර වැනි ප්‍රදේශවල ගොවිත්ගෙන් ප්‍රකාශ විය.

සමීක්ෂණයට භාජනය කළ නියැදි ගොවිත්ගෙන් 136 දෙනෙක් එනම්, 26% ක් කන්න රැස්වීම් සඳහා සහභාගි නො වූහ. එම කන්න රැස්වීම්වලට සහභාගි නොවූවන් අසල්වැසි ගොවිත්ගෙන් එම තීරණ ගැන දැනගෙන කටයුතු කිරීමට පුරුදු වී සිටී. කන්න රැස්වීම්වලට සහභාගි නො වීමට බලපාන්නා වූ හේතූන් පිළිබඳව එම අයගේ අදහස් වග අංක 4.15 න් දැක් වේ.

වග් අංක 4.15: කන්ත රැස්වීම්වලට ගොවි සහභාගිත්වය (සියලු දිස්ත්‍රික්ක)

සහභාගි නො වීමට හේතු		ප්‍රකාශිත ගොවීන් සංඛ්‍යාව	ප්‍රකාශිත ගොවි සංඛ්‍යාවේ ප්‍රතිශතය
01.	රැස්වීම් ගැන නො දන්නාකම	63	46%
02.	කාලවේලාවක් නොමැතිකම	46	34%
03.	සහභාගි වීමෙන් ප්‍රයෝජනයක් නැතිකම	18	13%
04.	පොද්ගලික හේතු	10	07%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, හෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

රැස්වීම් ගැන නො දැනීමට ප්‍රධාන හේතුව වන්නේ, ගොවිසංවිධාන සමග සමීප සම්බන්ධතාවය නොමැති වීමත්, කඩින් කඩ වගා කරුවන්වල නියැලෙන බැවින් එවැනිතරට සහභාගිවීමට උනන්දුවක් නො දැක්වීමත් ය යන්න. ගොවි සාකච්ඡා තුළින් පැහැදිලි විය.

4.8.3 කාමි ව්‍යාප්ති සේවාව

කාමි උපදේශකවරයා කාමිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට අනුබද්ධ ව කාමි ව්‍යාප්තියට අදාළ ව තාක්ෂණ දැනුම හා සේවාවන් ලබා දීමේ වගකීම ඇති ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර නිලධාරියා වේ. ප්‍රදේශයේ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ඔහුගේ සේවා ස්ථානය වේ. මීට අමතර ව ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව ද අනුබද්ධ ව ග්‍රාමීය මට්ටමෙන් කාමිකර්ම පර්යේෂණ නිෂ්පාදන සහකාරවරයෙකු සේවයේ නියුතු වී සිටියත් කාමි තාක්ෂණය සම්බන්ධ ගැටලුවල දී ඔහුගේ සේවය ලබා ගැනීමේ හැකියාවක් නොමැත. එසේ වන්නේ, විවිධ ආයතන අතර සම්බන්ධතාවය පැවැත්වීම හා ගොවි නිලධාරීන් අතර සම්බන්ධතාවය වර්ධනය කිරීම ඔහුගේ රාජකාරිය වන හෙයිනි.

ප්‍රධාන වශයෙන් මෙහිදී සිදු වන්නේ, පහසුකම් සපයන්නෙකුගේ රාජකාරිය යි. එසේ වෙතත් වී වගාව සම්බන්ධ ගැටලු විසඳා ගැනීමේ දී කාමිකර්ම උපදේශකවරයාගෙන් ද, කාමිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරයාගෙන් සේවය සලසා ගැනීමට ගොවීන් පුරුදු වී ඇත. ගොවීන් 27% ක් පමණ තමන් එදිනෙදා මුහුණ දෙන කාමි ගැටලු සඳහා අසල්වැසි ගොවීන්ගෙන් විසඳුම් ලබා ගැනීමට උනන්දු වන බව ප්‍රකාශ කර තිබුණි. වගාවන්ට සිදු වන කාමි හානිවල දී කාමිකර්මයාගේ භාවිතය පිළිබඳ ව උපදෙස් ලබා ගැනීම සඳහා අදාළ වෙළෙඳුන්ගේ සහාය ලබා ගැනීමට ද ගොවීන් පුරුදු වී ඇත. කෙසේ වෙතත් වර්තමාන කාමි ව්‍යාප්ති සේවය ගැන සැකීමට පත් නොවූ පිරිසක් ද (27%) නියැදියෙන් ප්‍රකාශ විය. ඒ සඳහා බලපාන්නා වූ විවිධ හේතූන් සොයා ගැනීමට මෙහි දී අවධානය යොමු විය.

4.8.4 වී ගොවිතැනේ දී උපදෙස් ලබා ගැනීම

අධ්‍යයනයට භාජනය කළ දිස්ත්‍රික්ක 9 හි ම වී ගොවිතැනේ නියැළී ගොවීන් වී වගාව සඳහා අවශ්‍ය කරන ලද උපදෙස් ලබා ගැනීමේ මාර්ගයන් පිළිබඳ ව අධ්‍යයනයේ දී අවධානය යොමු කරන ලදී. ඒ යටතේ වී වගා කළ යුතු දිනය හා වගා කළ යුතු වී වර්ගය මෙන් ම කාමිකර්මයාගේ භාවිතය, කාමි රෝග පිළිබඳ වූ තාක්ෂණ උපදෙස් ලබා ගැනීමේ මාර්ගයන් කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු විය. මෙහි දී කාමිකර්ම උපදේශක, කාමිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර යන රාජ්‍ය නිලධාරීන් මෙන් ම ගොවි සංවිධානය හා යායේ අනෙකුත් ගොවීන් ප්‍රධාන වශයෙන් ම උපදෙස් හා තොරතුරු සපයන්නන් ලෙස සෑම දිස්ත්‍රික්කයකින් ම හඳුනා ගන්නා ලදී. කිසිම ආකාරයකින් උපදේශකයන් වී වගාව සඳහා අවශ්‍ය නො වන බව ගොවීන්ගෙන් 36% ක් ම ප්‍රකාශ කර තිබුණි. ගොවීන්ගෙන් 46% ක් පමණක්

උපදෙස් ලබා ගන්නා බව වාර්තා වී තිබුණි. නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ නියැදි ගොවීන්ගෙන් 32% ප්‍රතිගතයක්. ගොවීන්ගේ කටයුතු සඳහා කිසිම උපදේශයක් ලබාගෙන නො තිබුණි.

වී වගා කරන දිනය, තෝරා ගන්නා වී වර්ගය, පැළ සිටු වීම වැනි කාර්යයන් සඳහා අවශ්‍ය වන්නා වූ උපදෙස් ලබා ගැනීමේ දී ගොවි සංවිධානය හෝ යායේ අන් ගොවීන්ගේ උපදෙස් හා අදහස් මත ක්‍රියා කරන බව සියලු ම දිස්ත්‍රික්කවලින් අනාවරණය වූ වැදගත් කාරණයකි (ගොවීන්ගෙන් 66%ක්). විශේෂයෙන් ම කන්න රැස්වීමේ දී ගොවි සංවිධාන නියෝජිතයන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් මෙම තීරණ ගනු ලැබීම හේතුවෙන් ගොවීන් වෙත එම තීරණ ගලා යයි. කන්න රැස්වීම්වලට සහභාගි නො වන ගොවීහු පසුව මෙම තීරණ පිළිබඳ ව වෙනත් ගොවීන්ගෙන් දැන ගනිති.

එසේ වුවත් කාම් රෝග, පළිබෝධනාශක භාවිතය වැනි කෘෂිකාර්මික තාක්ෂණ ගැටලු සාර්ථක විසඳුම් එවැනි තීරණ ඔස්සේ ලබාදීමේ හැකියාවක් නො මැක. මෙහි දී ගොවීන් විෂය සම්බන්ධ නිලධාරීන්ගේ උපදෙස් ලබා ගත යුතු වේ. එසේ ම ජනමාධ්‍ය මෙන් ම වෙළෙඳුන් හරහා එවැනි තොරතුරු ලබා ගත යුතු ය.

අධ්‍යයනයේ දී පෙනී ගිය කරුණක් නම්, නියැදි ගොවීන්ගෙන් බහුතරයක් (50%) මෙම උපදෙස් ලබා ගැනීම සඳහා කෘෂිකර්ම උපදේශක හෝ කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර කෙරෙහි විශ්වාසය තබා ඇති බව යි. ගම්පහ, කොළඹ, කෑගල්ල, මාතලේ යන දිස්ත්‍රික්කවල ගොවීන් කෘෂිකර්ම උපදේශකවරයාගෙන් උපදෙස් ලබා ගැනීම ප්‍රධාන ම මාර්ගය ලෙස තෝරා ගෙන තිබුණි.

සස්ථන පරිච්ඡේදය
අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල හා සාකච්ඡා

වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයන් අඩු වීමට හේතු හඳුනා ගැනීම

5.1 හැඳින්වීම

මෙම පරිච්ඡේදය මගින් තෙත් කලාපය සහ ඊට අයත් සියලු ම දිස්ත්‍රික්ක තුළ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු වීමට හේතු පිළිබඳ ව සලකා බැලෙනු ඇත.

මෙහි දත්ත ලබා ගැනීමේ දී ගොවි කාණ්ඩ 3 ක් යටතේ දත්ත විමසන ලදී. එනම්, කුඹුරු පුරන් වී ඇති ගොවීන්, එක් කන්නයක් පමණක් වගා කරන ගොවීන් සහ අක්‍රමවත් ව කුඹුරු වගා කරන ගොවීන් ලෙස ය. වගා නො කිරීමට හේතු විමසීමේ දී විවිධ වූ කරුණු ඉදිරිපත් විය. ඉතා සුළු බලපෑමක් සිදු කරන සාධකයේ සිට විශාල වශයෙන් බලපෑමක් සිදු කරන සාධකයන් දක්වා සුක්ෂමව කරුණු සොයා බැලීම මෙම අධ්‍යයනයේ දී සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව පහත දක්වා ඇති ගැටලුසහගත වූ කරුණු 38 ක් යටතේ මෙම දත්ත ලබා ගන්නා ලදී.

වගා කරන කුඹුරු ප්‍රමාණයන් අඩු වීමට හේතු හඳුනා ගැනීම

01 කාලගුණ හා දේශගුණ ගැටලු	20 මි උණ හිතිය
02 සත්ව හානි	21 සත්ව හා වෙනත් අපද්‍රව්‍ය කුඹුරුවලට එක්කිරීම හෝ එක්වීම නිසා ඇතිවන රෝග බිය
03 කඳු කඩා වැටීම් සහ පස් සෝදායාම	22 ගොවීන් රෝගාතුර වීම
04 ලවණතාවය, කිවුල සහ මළකඩ වැනි රෝග	23 පවුලේ ආදායම ප්‍රමාණවත් නො වීම
05 කරදිය ගැලීම්	24 ලැබෙන අස්වැන්න ප්‍රමාණවත් නො වීම
06 කුඹුරු හැලවීම	25 ණය ලබාගැනීමේ ගැටලු
07 කුඹුරු වැලි සහිත වීම	26 වී අලෙවිය සම්බන්ධ ගැටලු
08 වාරි මාර්ග පද්ධතියේ පවතින ගැටලු	27 කුඹුරු ඉඩම් අලෙවියට යොමු වීම
09 කුඹුරුවලට යාමට ඇති ප්‍රවේශ මාර්ග සම්බන්ධ ගැටලු	28 නිෂ්පාදන වියදම ඉහළ යෑම
10 අධිවේගී මාර්ග සම්බන්ධ ගැටලු	29 ශ්‍රමය සොයා ගැනීම සහ ශ්‍රම මිල පිළිබඳ ගැටලු
11 සංවර්ධන ව්‍යාපෘති නිසා ඇතිවන ගැටලු	30 බිත්තර වී මිල සහ සොයා ගැනීමේ ගැටලු
12 ඉඩම් ආරවුල් නිසා ඇති වන ගැටලු	31 පොහොර ලබාගැනීමේ ගැටලු
13 අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග පැවතීම	32 කාෂි රසායන මිල හා වෙනත් ගැටලු
14 ඉඩම් අයිතිය නිසා ඇති වූ ගැටලු	33 යන්ත්‍රෝපකරණ මිල සහ සොයා ගැනීමේ ගැටලු
15 ගොවීන් වෙතත් රැකියාවකට යොමු වීම	34 සත්ව ශ්‍රමය පිළිබඳ ගැටලු
16 ගොවීන් සියල්ල එකට වගා නො කිරීම	35 ගොවිසංවිධානවල පවතින දුර්වලතා
17 වී, ගොවියා සමාජය තුළ පිළි නො ගැනීම	36 කන්න රැස්වීම් පිළිබඳ ව ඇති ගැටලු
18 වගා කටයුතු හමි පාලනයෙන් දුරස් වීම	37 කාෂි ව්‍යාප්ති සේවයේ පවතින දුර්වලතා
19 තාගරිකරණය	38 වෙනත් ආයතන හා නිලධාරී බලපෑම්

ඉහත සඳහන් කරන ලද කරුණු අනුව තෙත් කලාපය තුළ වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩුවීමට හෝ පුරන් වීමට හේතු සලකා බලා ඇති අතර, මෙම ගැටලු විවිධ අන්දමින් ගොවීන් වෙත බලපා තිබුණි. සමස්ත නියැදියේ

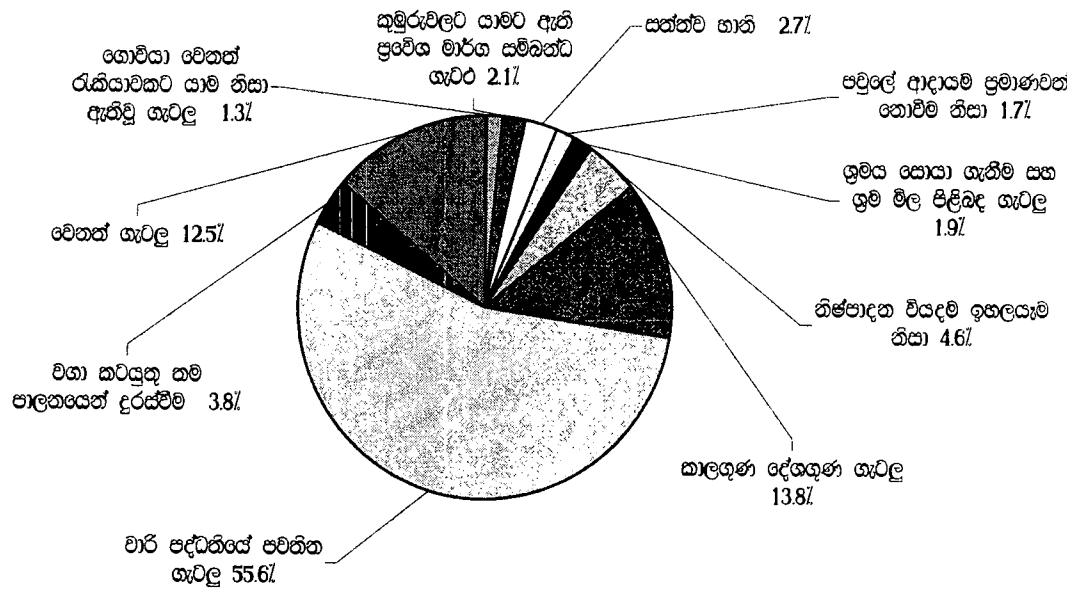
ගැටලුවලින් 1 ක් පමණක් බලපා තිබුණේ, 1.9% ක් වූ ගොවි ප්‍රතිගතයකට ය. ගැටලු 2 ක් 9.7% ප්‍රතිගතයකට හා ගැටලු 3 ක් 16% ක් වූ නියැදි ප්‍රතිගතයකට බලපා තිබුණි. මෙහිදී විශේෂත්වය වන්නේ ගැටලු 4 ක් හෝ ඊට වැඩියෙන් බලපෑ ප්‍රතිගතය 72.1% ක් වීමයි. එනම්, එක් ගොවියෙකුට විශාල ගැටලු සංඛ්‍යාවකට මුහුණ දීමට සිදු වී ඇත. මේ තුළින් පැහැදිලි වන්නේ එක් ගැටලුවක් විසඳීමෙන් පමණක් මෙම ප්‍රශ්නය නො විසඳෙන බව ය. සාකච්ඡාමය දත්ත ලබා ගැනීමේ දී පැහැදිලි වූයේ මෙම ගැටලු එකිනෙක බද්ධ ව පවතින බව යි.

මෙම ගැටලු සම්බන්ධ ව විශ්ලේෂණය ආකාර 2 ක් යටතේ සිදු කරන ලදී. එනම්, ගොවීන්ගේ ප්‍රධාන ම ගැටලුව කුමක් ද යන්න හඳුනා ගැනීම සහ ගොවීන්ගෙන් ලද ප්‍රතිචාර අනුව පවතින ගැටලු හඳුනාගැනීම යි.

5.2 ගොවීන්ගේ ප්‍රධාන ම ගැටලුව

පළමු ආකාරය අනුව ආරම්භයේ දී සමස්ත නියැදියේ ගොවීන් 524 දෙනාගේ ම ප්‍රධානම ගැටලුව කුමක් ද යන්න විමසන ලදී. ඒ අනුව සමස්ත නියැදියේ 55.6% ක ප්‍රතිගතයක් වාරිමාර්ග පද්ධතියේ පවතින ගැටලු තමාගේ ප්‍රධාන ම ගැටලුව බව සඳහන් කරන ලදී. වට පුස්ථාර 5.1 ට අනුව අතිකුත් ප්‍රධානතම ගැටලු සඳහා වන ප්‍රතිගත අගයන් දැක් වේ.

පුස්ථාර අංක 5.1 තෙත් කලාපය තුළ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩුවීමට හේතු

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, සෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

මෙහි දී කාලගුණ හා දෝෂණය නිසා 13.8% ක ප්‍රතිගතයකට ද නිෂ්පාදන වියදම සම්බන්ධව 4.6% කට ද, තම පාලනයෙන් දුරස් වීම නිසා 3.8% ක ප්‍රතිගතයකට ද, පවුලේ ආදායම ප්‍රමාණවත් නො වීම නිසා 1.7% ප්‍රතිගතයකට ද ප්‍රධාන වශයෙන් ගැටලු ඇති නොව තිබුණි. මෙහි දී වෙනත් ගැටලු යටතේ 12.5% ක ප්‍රතිගතයක් සඳහන් වන අතර, ඒ යටතට ඉහත ගැටලු විවිධාකාරයෙන් අඩංගු වේ. මෙම එක් ගැටලුවක බලපෑමේ සාමාන්‍ය අගය 1% කට වඩා අඩු ප්‍රතිගතයක් ගෙන ඇත. මෙහි පැහැදිලිව ප්‍රධාන ම ප්‍රශ්නාර්ථය වන්නේ, ගොවියාගේ මූලිකම ගැටලුව විසඳු පසු වගා බිම් ප්‍රමාණයේ වර්ධනයක් සිදු කළ හැකි ද යන්න ය. උදාහරණ ලෙස, වාරි පද්ධතියේ පවතින ගැටලු විසඳු පසු, ඉමය සොයා ගැනීමට අපහසු වේ නම්, බිත්තර වී සපයා ගැනීම ගැටලු සහගත නම්, කුඹුරට ප්‍රවේශ මාර්ගයක්

නොමැති නම්, එම ගැටලු විසඳු පමණින් සියල්ල යාවත්කාලීන නොවේ. එම නිසා ආරම්භයේ දී ම පවතින ප්‍රධාන ගැටලුව විසඳා ඉන්පසු අන් ගැටලු විසඳීම සිදු කළ යුතු ය.

5.3 ගොවීන්ගෙන් ලද ප්‍රතිචාර අනුව පවතින ගැටලු වර්ගීකරණය

දෙවන ආකාරය අනුව, ඉහත සඳහන් කළ ගැටලු සහගත කරුණු 38 සම්බන්ධ ව තවදුරටත් විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී එක් එක් ගැටලු සඳහා ගොවීන් ලබාදුන් ප්‍රතිචාර අනුව ප්‍රතිගත ගණනය කිරීම් සිදු කර ඇත. මෙතැන් සිට ඒ එක් එක් ගැටලුව සම්බන්ධ විස්තරාත්මක කරුණු ඉදිරිපත් කර ඇත.

සමස්ත නියැදිය ගත් විට එනම්, මුලු තෙත් කලාපය ම සැලකූ විට වැඩි ම ප්‍රතිචාර දැක්වූ ගැටලුව වූයේ, වාරිමාර්ග පද්ධතියේ ඇති ගැටලු නිසා වගා බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීම හෝ කුඹුරු පුරන් වීම යි. එනම්, 72.7% ක ප්‍රතිගතයකට වාරි පද්ධතියේ පවතින ගැටලු නිසා කුඹුරු වගා කිරීමට අපහසු තත්ත්වයක් උදා වී ඇත. මේ බව වගු අංක 5.1 පරීක්ෂා කිරීමේ දී තවදුරටත් පැහැදිලි වේ.

වගු අංක 5.1 : වාරි පද්ධතියේ පවතින ගැටලු නිසා අපහසුතාවට පත් වූ ගොවීන් සහ වගා බිම් ප්‍රමාණ අඩු කළ ගොවීන්

දිස්ත්‍රික්ක	වාරි ගැටලුව නිසා වගා අපහසුතාවට පත් වූ ගොවීන්		වාරි ගැටලු නිසා වී වගා බිම් ප්‍රමාණය අඩු කළ හෝ කුඹුරු පුරන් වූ ගොවීන්	
	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
ගම්පහ	50	59.5	38	45.2
කොළඹ	22	68.8	18	56.3
කරුණ	47	81.0	43	74.1
ගාල්ල	80	83.3	67	69.8
මාතලේ	44	69.8	36	57.1
කෑගල්ල	21	65.6	11	34.4
රත්නපුර	50	78.1	26	40.6
මහනුවර	46	73.0	36	57.1
නුවරඑළිය	21	65.6	16	50.0
තෙත් කලාපය	381	72.7	291	55.6

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, කෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

කරුණ, ගාල්ල, රත්නපුර යන දිස්ත්‍රික්ක නියැදිවලින් වැඩි ප්‍රතිගතයක් මෙලෙස වාරි පද්ධතියේ පවතින ගැටලුවලට මුහුණ දී තිබුණි. ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයෙන් අනෙකුත් දිස්ත්‍රික්කවලට සාපේක්ෂ ව අඩු ප්‍රතිගතයක් වාරිතා විය. මෙය වර්තමානයේ කුඹුරු ගොවීන් මුහුණ දෙන ප්‍රධානතම ගැටලුවක් බවට පත් වී තිබුණි. වාරිමාර්ග පද්ධතියේ පවතින ගැටලු පිළිබඳ සැලකීමේ දී ඇළ මාර්ගවල පවතින දුර්වලතා නිසා අයුරින් ජලය ලබා ගැනීමට නො හැකි වීම සහ

ජලය බැස යාමේ ගැටලු ප්‍රධාන වී ඇත. සමස්ත තෙත් කලාපය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 66.7% ක් ජලය ලබා ගැනීමට නො හැකි වීම සහ 58.3% ක් ජලය බැස යාමේ ගැටලු තත්ත්වයන්ට මුහුණ දී ඇත.

5.4 වාර්ෂික පද්ධතියේ පවතින ගැටලු

කුඹුරු වගා කිරීමේ දී ප්‍රමාණවත් පරිදි ජල අවශ්‍යතා සපුරා තිබීම එම කුඹුරු වගා කිරීමට හා සරුසාර අස්වැන්නක් ලබා ගැනීමට හේතුපාදක වේ. අධ්‍යයනය සිදු කරන ලද දිස්ත්‍රික්ක 09 ක් වාර් පහසුකම්වල පවතින දුර්වලතා පිළිබඳ දත්ත ලබා ගත් අතර, වගු අංක 5.2 මගින් ඒ පිළිබඳ කරුණු පැහැදිලි කරයි. නව ද මෙම එක් එක් දිස්ත්‍රික්ක දත්ත විග්‍රහ කිරීමේ දී වගු අංක 5.1හි සඳහන් දත්ත ද උපයෝගී කරගෙන ඇත.

වගු අංක 5.2 : වාර්ෂික පද්ධතියේ පවතින ගැටලු

ගැටලු		ගම්පහ N=50	කොළඹ N=22	කරතර N=47	ගාල්ල N=80	මාතර N=44	කෑගල්ල N=21	රත්නපුර N=50	මහනුවර N=46	නුවරඑළිය N=21	තෙත් කලාපය N=381
1	ඇළ මාර්ගවල පවතින දුර්වලතා	48 (96.0%)	11 (50.0%)	36 (76.6%)	28 (35.0%)	30 (68.1%)	13 (61.9%)	34 (68.0%)	32 (69.6%)	20 (95.2%)	254 (66.7%)
2	ජලය බැස යාමේ ගැටලු	24 (48.0%)	22 (100%)	42 (89.4%)	70 (87.5%)	25 (56.8%)	09 (42.9%)	20 (40.0%)	16 (34.8%)	01 (4.8%)	222 (58.3%)

* ප්‍රතිගත අගයන් වරහන් තුළ දක්වා ඇත.
මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. ගෙනොගොප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය

ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ 83.3% ක නියැදි ප්‍රතිගතයක් ජල ගැටලු නිසා වගා කිරීමේ අපහසුතාවලට පත් ව (වගු අංක 5.1) ඇත. මෙහි දී ඇළ මාර්ගවල පවතින දුර්වලතා නිසා නියම අයුරින් ජලය ලබා ගැනීමට නො හැකි වූ ප්‍රතිගතය 35% ක් වන අතර, ජලය බැසයාමේ ගැටලු ඇති වූ නියැදි ප්‍රතිගතය 87.5% කි. මෙම ගැටලුකාරී තත්ත්ව නිසා 69.8% (වගු අංක 5.1) ප්‍රතිගතයක් වගා කරන ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු කරලීමට කටයුතු කර ඇත. ගාල්ල දිස්ත්‍රික්ක නියැදියේ සමස්ත ගැටලු මෙසේ ය.

- ගංගා යෝජනා ක්‍රමය යටතේ වූ ඇළ මාර්ගය වැඩි යාම නිසා අලුතින් සාදන ලද නව වේල්ල යටතේ වූ ඇළ මාර්ගයෙන් ජලය ලබාගත නො හැකි වීම.
- ගංගා යෝජනා ක්‍රමයේ මහ ඇළ මාර්ගයක් සෑදීම නිසා පීට ඇළට ජලය නො ලැබීම.
- වලකන්දුව ගොවිජනසේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිතව නියැදියේ දත්ත ලබා ගැනීමේ දී වාර්තා වූයේ ඇළ මාර්ග නියමිත අයුරු ප්‍රතිසංස්කරණය නො කිරීම නිසා ජලය ලබා ගැනීමට හා බැස යාමට ක්‍රමවත් වාර් පද්ධතියක් නොමැති බව යි.
- බද්දේගම ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත ව නියැදියේ දත්ත ලබා ගැනීමේ දී ජලය බැස යන මාර්ගයේ පස් එකතු වීම සහ ගස් වැවී තිබීම නිසා වාර් අපහසුතා ඇති වී තිබේ. සමහර ස්ථානවල ඇළ කුඹුරට වඩා උසින් පිහිටා ඇත. ඒ නිසා ජල බස්නාව ගැටලු වී ඇත.
- පිලාන ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත ව නියැදියේ දත්ත ලබා ගැනීමේ දී ජලබස්නා අවහිර වීම ප්‍රධාන ගැටලුව වී ඇත. දිගු කාලයක් මෙම ඇළ මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණය කර නොමැති අතර, සියලු මාර්ග ගොඩ වී ඇත. වැඩි ජලය ඉවත් කිරීමට තිබූ පොම්ප පද්ධති ඉවත් කිරීම නිසා අතිරික්ත ජලය ඉවත් කළ නො හැකි තත්ත්වයක් ද උදා වී ඇත.

ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ මෙම ජල ගැටලුවලට විසඳුම් ලබා දිය හැකි නම් 69.8% ක් වූ වාරි ගැටලුව නිසා වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීමේ තත්ත්වය සැහෙන දුරට ඉවත් ව යනු ඇත. එසේ ම වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයේ ශීඝ්‍ර වර්ධනයක් බලාපොරොත්තු විය හැකි වනු ඇත.

කර්තර දිස්ත්‍රික්කය

කර්තර ජල ගැටලු නිසා දැඩි ලෙස අපහසුතාවයට පත් ව ඇති දෙවෙනි දිස්ත්‍රික්කය යි. මේ අනුව, 81% ක නියැදි ප්‍රතිශතයක් වගා කිරීමේ අපහසුතාවයට පත්ව ඇත (වගුව 5.1). ඇළ මාර්ගවල ජලය ලබා ගැනීමේ දුර්වලතා 76.6% ක නියැදි ප්‍රතිශතයකට බලපා ඇති අතර, ජලය බැසයාමේ ගැටලු 89.4% ක ප්‍රතිශතයකට බලපා ඇත. මේ අනුව 74.1% ප්‍රතිශතයක් වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු කරලීමට මෙම ගැටලුව ප්‍රමුඛත්වයේ ලා සලකා ඇත. කර්තර දිස්ත්‍රික්ක නියැදියේ සමස්ත ගැටලු පිළිබඳ සැලකීමේ දී පහත සඳහන් කරුණු අනාවරණය විය.

- > තත්වල ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත ව ගොඩනගුව යාය ජලය සැපයුම් අමුණේ දොරවල් කැඩී යාම නිසා ජලය ලබා ගැනීමේ ගැටලු ඇති වී තිබීම.
- > වලගෙදර ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත ව වලගෙදර දකුණ යායට ජලය සපයන ප්‍රධාන ඇළ සහ දෙපා ඇළවල් ගොවිත් විසින් නිසි අයුරු ශුද්ධ පවිත්‍ර කරනු නො ලැබීම නිසා ජල ගැටලු ඇති වී තිබේ. තව ද ගංවතුර කාලයට එම වතුර ඉවත් කිරීමට යොදා තිබූ මෝටර් සහ පොම්ප පද්ධතිය ඉවත් කිරීමෙන් මෙම ගැටලු උග්‍ර වී ඇත. යාය ඇළවේලි, නියර සහ ඇතිකටි කැඩී බිඳී අබලන් වී ඇත. මේ නිසා වගාවට නිසි ජලය ලබා ගත නොහැක. මෙවැනි ගැටලුසහගත තත්ත්ව නිසා, ජලය බැස යාමේ ක්‍රමවත් රටාවක් නොමැති වීමෙන් කුඹුරු හැල් බවට පත් වී ඇත.

කර්තර දිස්ත්‍රික්කයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු කරලීමට ප්‍රධාන සාධකය වී ඇති ජල ගැටලුවලට විසඳුම් ලබා දෙන්නේ නම් එය වගා නො කරන ඉඩම් යළි වගාවට ආශීර්වාදයක් වනු ඇත. කාර්යක්ෂම කාණ්ඩ ව්‍යාප්ති සේවයක් සහ ගොවිසංවිධාන නීති පද්ධති නිසි අයුරු ක්‍රියාත්මක කරන්නේ නම්, පොහොර සහකාරියගෙන් ලැබෙන උත්ප්‍රේරණයන් සමඟ කර්තර දිස්ත්‍රික්කයේ වගා බිම් ප්‍රමාණය යථා තත්ත්වයට ගෙන ආ හැකි මට්ටමක පවතී. ඒ සඳහා ක්‍රමවත් හා කාර්යක්ෂම සංවිධාන රටාවක අවශ්‍යතාවය පවතී.

රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය

රත්නපුර, ජල ගැටලු නිසා පීඩාවන්තත්වයෙන් තුන්වන ස්ථානයට පත් දිස්ත්‍රික්කය යි. මෙම දිස්ත්‍රික්කයේ වාරි පද්ධතියේ ගැටලු ඇති වූ නියැදි සාමාජිකත්වය 78.1% ක් (වගුව 5.1) ඇළ මාර්ගවල පවතින දුර්වලතා හේතුවෙන් නියම අයුරින් ජලය නො ලැබීම 68% ක ප්‍රතිශතයකට හා ජලය බැසයාමේ ගැටලු 40% ක ප්‍රතිශතයකට බලපා තිබුණි. මෙම සියලු ම තත්ත්වයන් නිසා 40.6% ක ප්‍රතිශතයක් වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය අඩු කර ඇත. මෙම නියැදියේ සමස්ත ගැටලු පිළිබඳ ව සලකා බැලූ විට පහත සඳහන් කරුණු අනාවරණය විය.

- > කුරුවිට ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන ආශ්‍රිත දත්තවලින් පැහැදිලි වූයේ, නිසි ජල කළමනාකරණයක් නොමැති බවයි. එක් ස්ථානයක ජලය ලබා ගන්නා අමුණ මත කොන්ක්‍රීට් පාලමක් ඉදි කර ඇත. එම හේතුව නිසා අමුණේ ලැලි දැමීමට නො හැකි නිසා ජල පාලනය කළ නො හැක. තව ද කුඹුරට ජලය ලබා ගන්නා ඇළ හරහා අතවසර නිවාස ඉදිකිරීම නිසා ඇළ මාර්ගයේ බෝක්කු අවහිර වී ඇති අතර, කුණු හා වෙනත් අපද්‍රව්‍ය එක්කිරීම නිසා ජලය ලබා ගැනීමේ ගැටලු ඇති වී ඇත.

- කහවත්ත ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන නියැදිය ආශ්‍රිත ව ගංවතුර, නාය යාම් නිසා ජල පාලන ඇතිකරී කැඩී බිදී ගොස් ඇත. උතුරු පනාපිටිය ප්‍රදේශයේ කුඹුරු ජලය බැස යන ඇල මාර්ග ගොඩ වී ඇත. කුඹුරුවල නිරන්තර ජල අතිරික්තය කුඹුරු හැල් වීමට හේතු වී ඇත. තව ද පනාපිටිය ප්‍රදේශයේ වතුර බස්නා ඇළ වේල්ල කුඹුරුව වඩා උසින් පිහිටීම නිසා වතුර බැස යාමේ හැටලුවට මුහුණ දී ඇත.

රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය නිරතුරු ජලය නිසා ගංවතුර නාය යාම්වලට ගොදුරු වන දිස්ත්‍රික්කයකි. එසේ ම මැණික් කර්මාන්තය නිසා ද වගාවේ කිසියම් පසුබෑමකට ලක් වී ඇත. පවතින වාරිමාර්ග හැටලුවලට විසඳුම් ලබාදිය හැකි තම් වී වගාවේ ජලය සම්බන්ධ වූ හැටලුව නිරාකරණය වනු ඇත. එය ජලය බැස යාමට මුල්වන අතර, ජල හැලීම්වල දී සිදු වන හානි වැළැක්වීමට උපකාරයක් වනු ඇත. මේ නිසා මෙවැනි හැටලු සඳහා කඩිනම් විසඳුම් ලබා දීම කාලෝචිත ය.

මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය

මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ වී වගාවේ නියැලී නියැදියේ 73% ක ප්‍රතිශතයක් වාරි පද්ධතියේ පවතින හැටලු නිසා අපහසුතාවයට පත් ව සිටී අතර, 57.1% ක ප්‍රතිශතයක් වගා කරන ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු කරලීමට පෙළඹී ඇත (වගුව 5.1) විශේෂයෙන් මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ඇළ මාර්ග ආශ්‍රිත ජලය ලබා ගැනීමේ හැටලු 69.6% කට හා ජලය බැස යාමේ හැටලු 34.8% කට බලපා තිබුණි. මෙම නියැදියේ සමස්ත හැටලු මෙසේ ය.

මැදපිටිය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත නියැදිය;

- කුඹුරුවලට ජලය ලබා ගන්නා මාර්ග නිසි ලෙස ප්‍රතිසංස්කරණ නො කිරීම
- ජලය ලබා ගන්නා ඇළ, ඔය ආසන්නයේ දී කැඩී බිදී ඇත. ඒ නිසා ජලය ඔයට යන අතර කුඹුරුවලට ජලය නො ලැබේ.
- වාරි ඇළ කුඹුරු මට්ටමට ඉහළින් පිහිටි නිසා ජලය ලබාගත නො හැකි වීම.
- වැලි ගොඩ දැමීම නිසා ගඟේ ජල මට්ටම පහළ බැස ඇත. ඒ හේතුව නිසා කුඹුරුවල ජලය රඳා නොපවතී.
- යාබද කුඹුරුවල ජලය පිට ඇළට නො බස්වා, පහළ කුඹුරු හරහා ගලා යාමට සැලසීමෙන් එම කුඹුරුවල ජල අතිරික්තයක් ඇති වීම.
- නිල්ලම් ජල යෝජනා ක්‍රමයේ ජල විදුලි බලාගාරයට ලබා ගන්නා ජලයේ වැඩි දැරිතාවය කිසිදු ප්‍රයෝජනයකට නො ගෙන ගතට මුදා හැරීම සිදු කරයි. මේ නිසා වගාවට ජලය ප්‍රමාණවත් නොවේ.

ගම්පොළ ගොවිජනසේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත නියැදිය;

- යාය ප්‍රධාන ඇළ මාර්ග පස් හා රොන්මඩ වලින් පිරීයාම නිසා ජලය ලබා ගැනීමේ හැටලු
- ඇලේ රක්ෂිත කොටස් ගොඩකර අතවසර ගෙවල් ඉදි කර ඇත. ඒ නිසා වාරි ඇළ ගොඩ වීමට භාජනය වී ඇත.
- තල්ගස්දෙනිය හා රජ ඇළ මාර්ග කැඩී ගොස් ඇත. මේ නිසා ප්‍රමාණවත් ජල ධාරිතාවක් රඳා නො පවතී.
- රේල් පාර හරහා දමා ඇති බෝක්කු, වැලිවලින් පිරී ඇති අතර මේ නිසා ජල බස්නාව දුර්වල වී ඇත.
- පස් කඳු කඩා වැටීම නිසා ඇළ මාර්ග ගොඩ වී ඇති අතර, යළි ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට කිසිදු ගොවියකු හෝ අදාළ ආයතන උනන්දු වී නොමැත

50% ට වැඩි ප්‍රතිශතයක් මෙම ජල ගැටලුව හේතුවෙන් වගාකරන බිම් ප්‍රමාණය අඩු කර ඇත. එම ගැටලුවට කඩිනම් විසඳුම් ලබා දෙන්නේ නම්, මෙම තත්ත්වය මග හරවා ගත හැකි වනු ඇත.

මාතර දිස්ත්‍රික්කය

මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ 69.8% ක නියැදි ප්‍රතිශතයක් ජල ගැටරවට මුහුණ දී තිබුණි. ඇළ මාර්ග දුර්වලතා හේතුවෙන් (68.1%) ජලය ලබා ගැනීම හා ජලය බැසයාමේ ගැටලු (56.8%) මේ සඳහා මූලික වී තිබූ අතර, මෙම ගැටලුසහගත තත්ත්ව නිසා මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ 57.1% ප්‍රතිශතයක් වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය අඩු කරලීමට හේතු වී ඇත. මෙම නියැදියේ සමස්ත ගැටලු සලකා බැලීමේ දී

මැදලයන්ගොඩ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත වී නිල්වලා යෝජනා ක්‍රමයේ අතුරු බලපෑම් මෙම ජල ගැටලුවලට ප්‍රධාන හේතුවක් වී ඇත;

- නිල්වලා ගත දිගේ කුඹුරුවලට කරදිය ගලා ඒම හේතුවෙන් වගා ගැටලු ඇති වීම.
- මෙම යෝජනා ක්‍රමය නිසා කුඹුරුවලට ජලය ලබා ගැනීමට හා පිට කිරීමට තිබූ ඇතිකට වැසි ගොස් ඇත. මේ නිසා ජලය ලබා ගැනීම හෝ පිට කිරීම කළ නො හැක.
- සමහර ස්ථානවල ඇතිකට මෙම යෝජනා ක්‍රමය යටතේ සාදන ලද වුව ද ඒවා කුඹුරුවලට වඩා ඉහළින් පිහිටීම නිසා ජල බස්නාවේ ගැටලු ඇති වීම.
- මේ යටතේ ඉදිකරනු ලැබූ බැම්ම හරහා දැමූ බෝක්කු කුඹුරුවලට වඩා ඉහළින් පිහිටා තිබීම නිසා ජල බස්නාවේ ගැටලු ඇති වීම.
- බැම් කැඩී යාම නිසා එක් පස් ජලය බැස යන කාණුවලට එක් වී ඇළ මාර්ග ගොඩ වීම නිසා ජල බස්නා ගැටලු.

කිරිින්ද/පුනුල්වැල්ල සහ මැදලයන්ගොඩ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන ආශ්‍රිත නියැදියේ ගැටලු;

- ඇළ මාර්ග ගොඩකර, කුරුදු වැනි ස්ථර හෝ වැවීම නිසා ජලය ලබා ගැනීමේ ගැටලු
- විශාල ලෙස ජලය ලබා ගන්නා ඇළ මාර්ග වල්බිහි වී ඇත. කුඹුරුවලට ජලය ලබා ගැනීම මෙන් ම බැසයාමට ද අපහසුතා ඇත.
- වාරි ඇළ කුඹුරුවලට වඩා පහළින් පිහිටීම නිසා ඇතැම් කුඹුරුවලට ජලය ලබා ගත නො හැකි වී ඇති අතර, සමහර යායවලට ජලය ලබා ගැනීමේ ඇළ මාර්ග පවා නොමැත.

මේ අනුව මාතර දිස්ත්‍රික්කය ජල ගැටලු නිසා කුඹුරු වගාවේ විශාල ව්‍යාප්තියකට පත්ව ඇත. මෙම ගැටලු විසඳීමට කටයුතු කරන්නේ නම්, වගා බිම් ප්‍රමාණයේ සිසු වර්ධනයක් ළඟා කරලීමට හැකි වනු ඇත.

කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය

කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ වාරි පද්ධතියේ පවතින ගැටලු නිසා 68.8% ක නියැදි ප්‍රතිශතයක් අපහසුතාවට පත් වී ඇති අතර, දිස්ත්‍රික්කයේ කුඹුරු වගාව සම්බන්ධයෙන් පවතින ප්‍රධාන ගැටලුව මෙය වේ. මේ හේතුව නිසා 56.3% ක් වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු කරලීමට කටයුතු කොට ඇත (වගුව 5.1). ජලය ලබා ගැනීමේ ගැටලු 50% ක ප්‍රතිශතයකට හා ජලය බැස යාමේ ගැටලු 100% ක ප්‍රතිශතයකට බලපා ඇති බව ගොවි ප්‍රතිචාරවලින් පැහැදිලි විය(වගුව 5.2) .මෙම නියැදියේ සමස්ත ගැටලු සැලකූ විට,

කෝට්ටේ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත නියැදිය;

- අතවසර ගොඩකිරීම් නිසා ජලය බැස යන කාණු සහ බෝක්කු අවහිර වී ඇත.
- නගර සභා ආශ්‍රිත ව අපද්‍රව්‍ය හා කුණු ජලය බැස යන කාණුවලට එක්වීම හේතුවෙන් ජලය ලබා ගන්නා වාරි පද්ධති අවහිර වීම හා වර්ෂා කාලයේ දී ජලය බැස නො යාමේ හැටිලි
- අතවසර ව ජල මාර්ග ගොඩකර නිවාස ඉදිකිරීම නිසා කුඹුරු යායවල ජල බැසයාමේ හැටිලි
- යායේ ඇතැම් කුඹුරු ගොඩකර අතවසර නිවාස ඉදිකිරීම නිසා කුඹුරුවල ප්‍රවේශ මාර්ග අවහිර වීම හා ජල බැසයාමේ හැටිලි

හෝමාගම ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත නියැදිය;

- වාරි පද්ධතියේ ඇළ මාර්ග විශාල ලෙස වල් බිහි වී තිබීම නිසා ජලය බැසයාමේ හා ලබා ගැනීමේ හැටිලි
- නිසි වාරි පද්ධතියක් නොමැති වීම නිසා ගංවතුර කාලයට කැලණි ගඟ ආශ්‍රිත සියලු යාය යට වීම

මේ අනුව පැහැදිලි වන්නේ කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ කුඹුරු වගාවට මූලික බලපෑමක් සිදු කර ඇත්තේ වාරි පද්ධතියේ පවතින හැටිලි බව යි. එම හැටිලිවලට විසඳුම් ලබා දෙන්නේ නම්, පවතින හැටිලිවලින් වැඩි සංඛ්‍යාවක් විසඳෙනු ඇත. මේ සඳහා අදාළ අංශවල අවධානය යොමු කළ යුතු ය.

ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය

ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ ගොවි නියැදි ප්‍රජාවෙන් 59.5% ක් ජල හැටිලිවලින් පීඩාවට පත් වී සිටිය ද 45.2% ක නියැදි ප්‍රතිගතයක් මෙම හැටිලිවල මූලික කරගෙන වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය අඩු කර ඇත (වගුව 5.1). ජලය ලබා ගැනීමේ සහ ජලය බැසයාමේ හැටිලි පිළිවෙලින් 96% හා 48% වූ නියැදි ප්‍රතිගතයකට බලපා තිබූ අතර, එය ගොවි ප්‍රතිචාරවලින් පැහැදිලි විය. මෙම නියැදියේ සමස්ත හැටිලි සැලකූ විට,

තිරිඟම ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත නියැදිය,

- කුඹුරු ජලය ලබා ගැනීමේ ප්‍රධාන ඇළ මාර්ග කැඩී බිඳී ගොස් ඇත. වර්ෂාව වැඩි කාලයකට පාලනයෙන් තොරව ජලය ගලා ඒම නිසා කුඹුරු යට වීම.
- ඇළ මාර්ග විවිධ වූ ක්‍රියාමාර්ග නිසා ගොඩ වීම හේතුවෙන් ජලය ලබා ගැනීම හා බස්නාවේ ඇති අපහසුතා
- කුඹුරු අවට ඉඩම් වෙන්දේසි කර විකිණීම නිසා ඇළ මාර්ග අවහිරතා හා ජල පෝෂක ප්‍රදේශ විනාශ වීම.
- වාරි ඇළ දෙපස අතවසරයෙන් අයිති කර ගෙන ගොඩ කිරීම නිසා ඇළ මාර්ග අවහිර වීම සහ විශාල ලෙස වාරි පද්ධති වල්බිහි වී තිබීම.

මිරිගම ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත නියැදිය

- ගොවීන් විසින් ඇළ මාර්ග නිසි අයුරින් නඩත්තු කරනු නො ලැබීම
- යායට ප්‍රමාණවත් ජලය ලබා ගැනීමේ වාරි පද්ධති නැති වීම
- ඇළ දෙපස අතවසර අයිති කරගැනීම් නිසා ඇළ පද්ධතිය ගොඩ වී තිබීම සහ වල්බිහි වී තිබීම

හෙතරත්ගොඩ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත නියැදිය.

- > ජලය බැසයන ඇළමාර්ග කැඩීයාම, ඇළ දෙපස විශාල ගස් වැව් වල් බිහි වී තිබීම නිසා ජල බස්නාවේ ගැටලු
- > යායට ප්‍රමාණවත් ලෙස ජලය ලබා ගැනීමේ ඇළ මාර්ගයක් නොමැති වීම.
- > ඇතිකටි මගින් ද නිසි ජල පාලනයක් සිදු නො වීම.

මෙම ගැටලුසහගත තත්ත්වය ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩුවීමට මූලික හේතුවක් වී ඇත. මෙම ගැටලුවලට කඩිනම් විසඳුම් ලබා දෙන්නේ නම් පවතින වෙනත් ගැටවලට ද මේ තුළින් පිළියම් යෙදෙනු ඇත. වගකිවයුත්තන් මේ පිළිබඳ නිසි අවධානය යොමු කළ යුතු ය.

නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කය

නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික් නියැදිය සැලකීමේ දී 65.6% ක් ජල ගැටලු නිසා වගා අපහසුතාවලට මුහුණ දී තිබුණි (වගුව 5.1). මෙම අපහසුතාවලට ජලය ලබා ගැනීමේ හා ජලය බැසයාමේ ගැටලු මූලිකත්වය ගෙන තිබූ අතර, පිළිවෙළින් එම අපහසුතාවලට මුහුණ දුන් නියැදි ප්‍රතිශතය 95.2% හා 4.8% ක් වේ. මෙම තත්ත්වය නිසා 50% ක ගොවි ප්‍රතිශතයක් වගා කරන භූමි ප්‍රමාණය අඩු කර ඇත. නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික් නියැදියේ මල්දෙණිය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන ආශ්‍රිත ව දන්න ලබා ගත් අතර එහි දී, පහත සඳහන් තොරතුරු අනාවරණය විය.

- > කුඹුරු වගාවට අවශ්‍ය ජලය ලබා ගැනීම සඳහා නිසි ඇළ මාර්ග නො තිබීම
- > ජලය ලබා ගන්නා මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණ නො කිරීම හේතුවෙන් ප්‍රමාණවත් ජල ධාරාවක් ගලා නො ඒම.
- > ඇළ මාර්ගවලින් පානීය ජල යෝජනා ක්‍රමයක් සඳහා ජලය ලබා ගැනීම හේතුවෙන් කුඹුරුවලට ප්‍රමාණවත් ජල සැපයුමක් නො තිබීම.

මෙම ජල ගැටලු විසඳෙන්නේ නම් නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ කුඹුරු වගා බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීමේ ගැටලුව යම් තරමකට විසඳෙනු ඇත. මූලික ගැටලුවට විසඳුම් නො සොයා අවශේෂ ගැටලු කෙරේ අවධානය යොමු කිරීම නිෂ්චල ප්‍රයත්නයක් වනු ඇත. මේ නිසා ජල ගැටලු විසඳීම සඳහා ප්‍රමුඛත්වය ලබා දිය යුතු ය.

කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කය

කෑගල්ල දිස්ත්‍රික් නියැදියේ 61.9% ක් ඇළ මාර්ගවල පවතින දුර්වලතා නිසා ජලය ලබා ගැනීමේ ගැටලුවට මුහුණ දී සිටියහ. ජලය බැසයාමේ ගැටලුව 42.9% වූ ප්‍රතිශතයකගේ ප්‍රතිචාරය විය. මෙම ගැටලුකාරී තත්ත්ව නිසා 65.6% ක ප්‍රතිශතයක් ජලය ගැටවීමක් බවට පත් කර වගා අපහසුතාවලට මුහුණ දී තිබුණි. නමුත් මෙතරම් ගැටලුකාරී තත්ත්වයක් තිබුණ ද වගා කරන ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු කරලීම සඳහා ජලය ප්‍රමුඛතාවයක් ගෙන ඇති බව සඳහන් කළේ 34.4% ක් වූ නියැදි ප්‍රතිශතයකි (වගුව 5.1).

මේ සම්බන්ධව උස්සාපිටිය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිතව දන්න ලබා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව එම නියැදියේ සමස්ත ගැටලු සැලකූවිට පහත සඳහන් තොරතුරු වාර්තා විය.

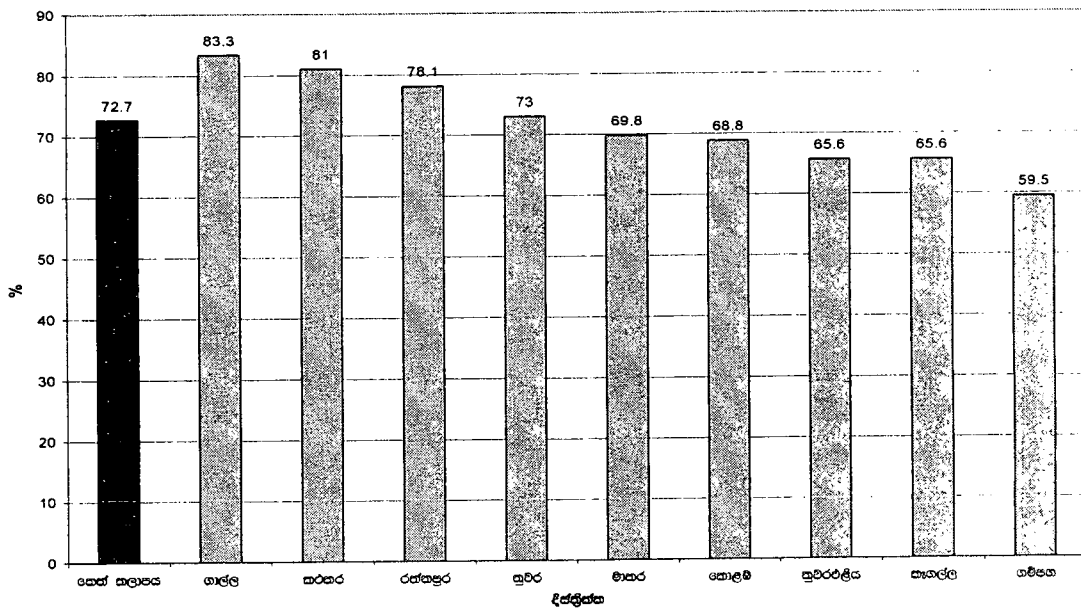
- > ජලය ලබා ගැනීම සඳහා ක්‍රමානුකූල වාරි පද්ධතියක් නොමැති වීම
- > ඇළ මාර්ග වල් බිහි වීම තිබීම නිසා ජල බස්නා නොමැති වීම
- > මාභය ආශ්‍රිත කුඹුරුවල (මියේ වැලි ගොඩ දැමීම නිසා ජල මට්ටම පහළ යාම හේතුවෙන්) දිය සිරාව ඔයට ගලා යාම

- > ජලය ලබාගන්නා ඇළ මාර්ගය ආශ්‍රිත ව සාදා ඇති නව ඇළ මාර්ග, ඒ අසල ගොවීන් අසාධාරණ ලෙස භාවිතා කිරීම නිසා අනෙකුත් ගොවීන්ට ජල අපහසුතා ඇති වී තිබීම
- > ඇළ මාර්ගවල වේල කැඩී බිදී යාම නිසා කුඹුරුවලට ජලය නො ඒම.

මේ අනුව කැනලල් දිස්ත්‍රික්කයේ ජල ගැටලුවලට විසදුම් ලබා දෙන්නේ නම්, පවතින වගා අපහසුතා රාශියක් තුරන් වනු ඇත. මේ සඳහා අවධානය යොමු කිරීම වඩාත් වැදගත් වේ.

ඉහත දිස්ත්‍රික්ක අනුව සඳහන් කළ වාර්ෂික පද්ධතියේ පවතින ගැටලු නිසා වගා අපහසුතාවලට පත් වූ ගොවීන් ප්‍රතිශතය ප්‍රස්ථාර අංක 5.2 මගින් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර, ඒ තුළින් තවදුරටත් එම ගැටලුවේ ඇති බරපතල තත්ත්වය විදහා දක්වයි.

ප්‍රස්ථාර අංක 5.2: වාරි පද්ධතියේ පවතින ගැටලුවලට මුහුණ පෑ ගොවී නියැදි ප්‍රතිචාර

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, ගො.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

මේ තත්ත්වය නිසා වාරි පද්ධතියේ ගැටලුවලට ප්‍රමුඛත්වයක් ලබා දී විසදුම් කරා යා යුතු ය. මෙම ගැටලුව විසඳීම ඒ හා බැඳුණු වෙනත් ගැටලු රාශියක විසදුම්වලට හේතුවනු ඇත. "අපි වවමු- රට නගමු" සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයක් සමඟ මනා කළමනාකාරිත්වයෙන් යුතු ව ඉහත ජල ගැටලු ඒ ඒ යාය මට්ටමින් හඳුනා පිළියම් යෙදීම සිදු කළ යුතු ය. එය ආහාර සුරක්ෂිතතාවයේ ඉදිරි ගමනට මනා මූලාරම්භයකි.

5.5 කාලගුණික හා දේශගුණික ගැටලු

තෙත් කලාපය පිළිබඳ සැලකීමේ දී වර්ෂාපෝෂිත ව කුඹුරු වගාව වැඩි ප්‍රමාණයක් සිදු කරයි. නියම කාලයට වර්ෂාව නො ලැබුණේ නම්, හෝ වර්ෂාව පමා වී ලැබුණේ නම්, වගා කෙරෙන බිම් ප්‍රමාණය අඩුවන බව ගොවීන්ගේ අදහස යි. වැඩි වයස් බිජ වී (මාස 4½) කල් ඉක්මන් කර වගා කළ යුතු ය. සමහර අවස්ථාවල වැඩි වයස් බිජ වර්ග වගා කිරීමේ දී නියමිත අයුරින් වර්ෂාව ලැබී එම යායවල අඩු වයස් වී වර්ග (මාස 3½) වගා කිරීමේ දී ගං වතුර තත්ත්ව

ඇති වන අවස්ථා ද ඇත. මෙහි දී නියමිත බිම් ප්‍රමාණයේ අස්වනු තෙලා ගැනීමට තො හැකි වන අතර, සමහර අවස්ථාවල වගාව මුලුමනින් ම විනාශ වී යන බව ගොවි සාකච්ඡාවල දී අනාවරණය විය.

කෙසේ වෙතත් වර්ෂාවේදී වගා කිරීමේ දී ගංවතුර සහ නියත තත්ත්වවලට මුහුණ දීමට සිදුවන අතර, එහි අවිනිශ්චිත තත්ත්වයක් පවතී. කාලගුණ හා දේශගුණ තත්ත්ව මත කුඹුරු වගා කිරීමට ගැටලු මතු වූ සමස්ත නියැදියේ ප්‍රතිශතය 69.8% ක් වේ. මේ අනුව අධික වර්ෂාව නිසා 53.6% ක්, වර්ෂාව හිඟ වීම නිසා 31.1% ක් හා වර්ෂාව අක්‍රමවත් වීම නිසා 15.3% ක් කුඹුරු වගා නො කොට සිටියහ. තවදුරටත් එම ගැටලුසහගත තත්ත්වය වතු අංක 5.3 මගින් පැහැදිලි වේ.

වතු අංක 5.3 : කාලගුණ හා දේශගුණ තත්ත්ව වී වගාව කෙරෙහි වන බලපෑම

ප්‍රතිචාරය	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරතර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
කුඹුරු වගා නො කිරීම හෝ පුරන් වීමට බලපෑමක් සිදු වී ඇති ගොවීන් ප්‍රමාණය N අගය අනුව 1 ගණනය කර ඇත	62 73.8%	22 68.8%	31 53.4%	65 67.7%	49 77.8%	25 78.1%	56 87.5%	31 49.2%	25 78.1%	366 69.8%
1. අධික වර්ෂාව නිසා වගා කිරීමට නො හැකි වීම	41 66.1%	17 77.3%	24 77.4%	46 70.8%	20 40.8%	05 20%	34 60.7%	07 22.6%	02 8%	196 53.6%
2. වර්ෂාව හිඟවීම නිසා වගා කිරීමට නො හැකි වීම	18 29.0%	03 13.6%	- -	16 24.6%	22 44.9%	07 28%	22 39.3%	16 51.6%	10 40%	114 31.1%
3. වර්ෂාව අක්‍රමවත් නො වීම නිසා වගා කිරීමට නො හැකි වීම	3 4.9%	02 9.1%	07 22.6%	3 4.6%	7 14.3%	13 52%	- -	8 25.8%	13 52%	56 15.3%

* 123 හී ප්‍රතිශත ගණනය කර ඇත්තේ කුඹුරු වගා කිරීම හෝ පුරන්වීමට බලපෑමක් සිදුවී ඇති ගොවීන් ප්‍රතිශතය අනුව ය. මූලාශ්‍රය: පර්යේෂණ දත්ත, ගො.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය, 2008 / 2009

ඉහත වගුව තවදුරටත් පැහැදිලි කරන්නේ තෙත් කලාපය විශාල ලෙස කාලගුණ හා දේශගුණ තත්ත්වවලට මුහුණ දෙන බව ය. දිස්ත්‍රික්ක වශයෙන් සලකා බැලීමේ දී මෙම කාලගුණ තත්ත්වයන්ගේ අයහපත් බලපෑම් වඩාත් සිදු වී ඇත්තේ රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයට ය. කුඹුරු වගා නො කිරීමට හෝ පුරන් වීමට බලපෑමක් සිදු වූ ප්‍රතිශතය 87.5% කි. මෙම ගැටලුවට ප්‍රධාන හේතුව වූයේ, අධික වර්ෂාව යි. අධික වර්ෂාව මූලික හේතුවක් වූ බව ගැටලුවට මුහුණදුන් 60.7% කගේ අදහස විය. රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය නාය යාම් සහ ගංවතුර ඇති වීම පිළිබඳ ප්‍රසිද්ධියක් දරන අතර, මෙහි වර්ෂාව හිඟ වීම ද 39.3% කගේ ප්‍රතිචාරය විය. මෙම ගංවතුර තත්ත්ව, ජලය බැසයාමේ දුර්වලතා නිසා තවදුරටත් හිමු වීමට හේතු පාදක වී ඇති බව ගොවි සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි විය.

වතු අංක 5.3 ට අනුව කෑගල්ල (78.1%), නුවරඑළිය (78.1%), මාතර (77.8%), ගම්පහ (73.8%) සහ කරතර (53.4%) යන දිස්ත්‍රික්ක වැඩි වශයෙන් මෙම කාලගුණ හා දේශගුණ ගැටලුවලට මුහුණ දී තිබුණි. මෙයට හේතු ලෙස අධික වර්ෂාව මූලික වී ඇති අතර, කරතර දිස්ත්‍රික්ක නියැදියේ අධික වර්ෂාව නිසා ගැටලු ඇති වූ ප්‍රතිශතය 77.4% ක් දක්වා වූ ඉහල අගයක් විය. කොළඹ, රත්නපුර, ගම්පහ සහ ගාල්ල යන දිස්ත්‍රික්ක ද අධික වර්ෂාව නිසා වගා ගැටලුවලට

මුහුණදුන් දිස්ත්‍රික්ක වේ. වර්ෂාව හිත වීම පිළිබඳ වඩාත් ගැටලුසහගත තත්ත්ව ඇති වී තිබුණේ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ය. එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 51.6% කි. අනෙකුත් සියලු ම දිස්ත්‍රික්කවලින් මෙයට වඩා අඩු අගයන් වාර්තා විය. කර්තර දිස්ත්‍රික් නියැදියෙන් නියං කාලසීමාවක් වාර්තා නොවී ය. කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ 78.1% ක් මෙම කාලගුණ හා දේශගුණ ගැටලුවලට මුහුණ දෙන්නේ "ක්‍රමවත් වර්ෂාපතන රටාවක් නොමැති ය" යන ගැටලුව මුල් කරගෙන ය. එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 52% කි. එය තවදුරටත් මහනුවර, කර්තර යන දිස්ත්‍රික්කවලට ද වැඩිපුර ගැටලු ඇති කරලීමට හේතු වී ඇත.

තවද ඉහත වගු අංක 5.3 හි සඳහන් ආකාරයට අධික වර්ෂාව, වර්ෂාව හිත වීම හා අක්‍රමවත් වර්ෂා රටාව නිසා කුඹුරු වගා නො කිරීමේ තත්ත්ව පැහැදිලි වේ. ගොවීන් සමග කළ සාකච්ඡාවල දී අනාවරණය වූයේ, නියමිත තත්ත රටාවක් අනුව වගාව සිදු කරන්නේ නම්, මෙම පවතින අවිනිශ්චිත තත්ත්වය මග හරවා ගත හැකි බව යි. මේ සඳහා තවදුරටත් ගොවීන් දැනුවත් කිරීම අදාළ අංශවල වගකීමක් හා යුතුකමක් වනු ඇත. තව ද අධික වර්ෂාව නිසා වන ජල ගැටලු පාලනය කිරීමට තරම් වාරි පද්ධති ක්‍රමවත් නො වීම විශාල ගැටලුවක් ලෙස වාර්තා විය. ගොවි ප්‍රතිචාර අනුව, ප්‍රධාන ගැටලුව බවට පත් ව ඇති වාරි පද්ධතිය ක්‍රමවත් ව ප්‍රතිසංස්කරණය කරන්නේ නම්, මේ තුළින් අනෙකුත් ගැටලුවලට විසඳුම් ලැබෙනු ඇත.

5.6 සත්ව හානි වී වගාව කෙරෙහි බලපෑම

කුඹුරු වගා කිරීමේ දී ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා විවිධ ආකාරයෙන් සත්ව හානි සිදු වේ. අධ්‍යයනයේ දත්ත ලබා ගැනීමේ දී මූලික ව සත්ව හානි සිදු වී තිබේ ද යන ප්‍රශ්නය ගොවීන් වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. මේ පිළිබඳව වගු අංක 5.4 මගින් කරුණු පැහැදිලි කරයි. තෙත් කලාපය පිළිබඳ සැලකීමේ දී සමස්ත නියැදියේ 63.7% කට සත්ව හානි නිසා වගා හානි වී තිබුණි. සත්ව හානි, 31.4% ක් වූ ගොවි ප්‍රතිශතයකට වී වගා නො කිරීමට තරම් බලපෑම් කිරීමට සමත් ව ඇත.

වගු අංක 5.4 සත්ව හානි කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම

ප්‍රතිචාරය	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කර්තර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කැගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
සත්ව හානි සිදු වීම ගොවීන් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිශතය	46 *	11	24	59	43	28	40	58	25	334
	54.8%	34.4%	41.4%	61.5%	68.3%	87.5%	62.5%	92.1%	78.1%	63.7%
වගා නො කිරීම සඳහා බලපෑම් සිදු වීම ගොවීන් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිශතය	08 **	03	05	16	11	08	18	24	12	105
	17.4%	27.3%	20.8%	27.1%	25.6%	28.6%	45%	41.4%	48%	31.4%

* N අගය අනුව ප්‍රතිශතය ගණනය කර ඇත.
** සත්ව හානි සිදුවූ ගොවි සංඛ්‍යාව අනුව ප්‍රතිශතය ගණනය කර ඇත.
මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, ගො.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය, 2008 / 2009

දිස්ත්‍රික්ක වශයෙන් සැලකූ විට මහනුවර දිස්ත්‍රික්ක නියැදියේ 92.1% කට සත්ව හානි සිදු වී තිබුණි. මෙය තෙත් කලාපයේ දිස්ත්‍රික්ක අතරින් වැඩි ම සත්ව හානි සිදු වූ දිස්ත්‍රික්කය යි. මෙම ප්‍රමාණයෙන් 41.4% ක ප්‍රතිශතයක් සත්ව හානි නිසා වගා නො කිරීමට හෝ කුඹුරු පුරන් වීමට ඉඩ හැරීමේ තත්ත්වයක් පවතී. මෙම හානිය සිදු වී ඇත්තේ වල් උරාත්ගෙනි. මහනුවර නියැදියේ 88.9% ක් සත්ව හානි, වල් උරාත් සහ 30.2% ක් හානි මියත්ගෙන් සිදු වූ බවට ප්‍රතිචාර දක්වා ඇත. උරාත් රංචු වශයෙන් පැමිණ වගාව විනාශ කරන අතර, මියත්ගෙන් සිදු වන හානි මාරාන්තික වේ. කුඹුරු ආශ්‍රිතව පිදුරු වැනි ද්‍රව්‍ය සහ කුඹුරු ආශ්‍රිත නිවාසවලින් ඉවතලන අපද්‍රව්‍ය තුළින් මී ගහණය ඉතා

සිසුව වර්ධනය වී ඇති බව සාකච්ඡාමය දත්ත ලබා ගැනීමේ දී හෙළි විය. මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ 15.9% ක ප්‍රතිශතයක් ඉන්තෘවන්තයන් ද කුඹුරු වගාවට හානි සිදු වී ඇති බවට ප්‍රතිචාර දැක්වූහ.

කැලේ දිස්ත්‍රික්කය දෙවන වැඩි ම සත්ව හානි පවතින දිස්ත්‍රික්කය ලෙස වාර්තා වන අතර, එය නියැදි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 87.5% කි. මෙම ප්‍රමාණයෙන් 28.6% ක ප්‍රතිශතයක් සත්ව හානි නිසා වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු කර ඇත. මෙම දිස්ත්‍රික්කයේ ද උරන්ගෙන් වන හානිය 81.3% ක් හා මියන්ගෙන් වන හානිය 12.5% ලෙස ගොවි ප්‍රතිචාර දක්වා ඇත.

තව ද නුවරඑළිය සහ මාතර යන දිස්ත්‍රික්කවල ද සතුන්ගෙන් වන හානිය ඉහළ මට්ටමක පවතින බව වගු අංක 5.4 මගින් තවදුරටත් පැහැදිලි කරයි. නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්ක නියැදියේ 78.1% ක ප්‍රතිශතයක් හා මාතර දිස්ත්‍රික්ක නියැදියේ 68.3% ක ප්‍රතිශතයක් ලෙස මෙම අගයන් වාර්තා විය. අඩු ම සත්ව හානිය කොළඹ දිස්ත්‍රික්ක නියැදියෙන් වාර්තා වන අතර, එය 34.4% කි.

සත්ව හානි පිළිබඳ සැලකීමේ දී නිදැල්ලේ යන එළඟව, මීගව සහ එරවන්ගෙන් වන හානි ද දිස්ත්‍රික්ක කීපයක සැලකිය යුතු මට්ටමක පවතී. ගොවි නියැදි ප්‍රතිචාර සැලකීමේ දී එළඟව, මීගව හා එර හානිය ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ 35.7% ක් ද, ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ 37.5% ක් ද, මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ 34.9% ක් ද විය. ගවයන් රංවු වශයෙන් කුඹුරුවලට පැන හානි සිදු කරන අතර, යාබද කුඹුරු වගා නො කිරීම හා පුරන් කුඹුරු නිබි ම මෙම ගවහානි වැඩි වීමට හේතු වී ඇත. ගොඩ ඉඩම්, යාබද කුඹුරුවලට මෙම හානිය වැඩි ලෙස බලපා ඇත. ගම්පහ සහ කර්තර යන දිස්ත්‍රික්කවල සැලකිය යුතු ප්‍රමාණවල සත්ව හානි පැවතිය ද වගා කිරීමට බලපෑම් සිදුව ඇත්තේ 20% ක් තරම් වූ නියැදි ප්‍රතිශතයකට ය.

රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ සත්ව හානි සිදු වී ඇති නියැදි ප්‍රතිශතය 62.5% ක් වන අතර, එම ප්‍රමාණයෙන් 45% ක් මේ හේතු ව නිසා ම වගා නො කිරීමට බලපෑමක් සිදුව ඇත. උරන්ගෙන් වන හානියට අමතර ව රිලවුන්ගෙන් වන හානිය ද රත්නපුර දිස්ත්‍රික්ක නියැදියේ ගැටලුවක් වී ඇත. රිලවුන්ගෙන් වන හානිය 21.8% කි. නියැදි ප්‍රතිශතයකට බලපා ඇත. මීට අමතර ව කුරුල්ලන්ගෙන් වන හානිය ද අවම මට්ටමක පවතී. පරවියන් හා ගිරවුන් වැනි කුරුල්ලෝ බිස් වී අනුලායෙන කෑම, අස්වැන්න කාලයේ දී කරල් කෑම යනා දී හානි සිදු කරති.

සමස්තයක් වශයෙන් සැලකීමේ දී වඩාත් දරුණු ම සත්ව හානිය සිදු වී ඇත්තේ වල් උරන්ගෙනි. සාකච්ඡාමය දත්ත ලබා ගැනීමේ දී මේ බව තවදුරටත් සනාථ විය. යායක සියලු ම ගොවීන් එක් ව වගා කරයි නම්, කුරුල්ලන්ගෙන් වන හානිය ඉතා අවම වන බව ගොවීන්ගේ අදහස යි. මෙම දරුණු ම සත්ව හානි වළකා, තව කුඹුරුවලින් උපරිම ඵල නෙළා ගැනීමට අවස්ථාව සලසා දෙන ලෙස ගොවීන්ගේ ප්‍රධාන ඉල්ලීමක් විය. මේ පිළිබඳව ඉක්මන් පියවර ගැනීම කාලෝචිත ක්‍රියාදාමයක් වනු ඇත.

5.7 තම් පාලනයෙන් දුරස්ථව වී වගාව කෙරෙහි බලපෑම

වගා කරන කුඹුරේ අයිතිය තමන් සතුව පවතින විට, එම කුඹුර වගා කරනවා ද නැත් ද යන අයිතිය ගොවියා සතුව පවතී. තමුත් තමාට යාබද කුඹුරුවල වගා කිරීමේ අයිතිය එම කුඹුරු අයත් ගොවීන් සතු වන අතර, එහි පාලනය තමාගෙන් දුරස් වේ.

තම් පාලනයෙන් දුරස් වීමේ හේතුව නිසා, වගා කරන ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු වීමක් සිදු විය හැක. යාබද කුඹුරු වගා නො කිරීම නිසා, සමස්ත නියැදියේ 55.3% ක ප්‍රතිශතයකට තම් කුඹුරු වගා කිරීමේ ගැටලුවලට මුහුණදීමට සිදු වී

ඇත. මේ සඳහා විවිධ හේතු බලපා ඇත. නිසි අයුරින් ජල කළමනාකරණයක් සිදු කර ගත නො හැකි වීම නිසා 36.2% ක ප්‍රතිශතයකට ද, සත්ව හානි අධික වීම නිසා 28.3% ක ප්‍රතිශතයකට ද, අඩු අස්වැන්නක් නිසා 35.5% ප්‍රතිශතයකට ද වගා කිරීමේ ගැටලු ඇති වී තිබුණි.

වගු අංක 5.5: තම පාලනයෙන් දුරස්ථව කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම්

ප්‍රතිචාර		ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරුණ N=58	ගාල්ල N=96	මාතලේ N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
	අතිතකර බලපෑම් ඇතිවූ ගොවීන් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිශතය	54	11	31	83	34	11	24	31	11	290
	*	64.3%	34.4%	53.4%	86.5%	54.0%	34.4%	37.5%	49.2%	34.4%	55.3%
1	නිසි ජල කළමනාකරණයක් සිදු කර ගැනීමට නො හැකි වීම	14	05	14	36	07	05	09	12	03	105
		25.9%	45.5%	45.2%	43.4%	20.6%	45.5%	37.5%	38.7%	27.3%	36.2%
2	සත්ව හානි අධික වීම	17	02	07	14	16	04	07	08	07	82
	**	31.5%	18.2%	22.6%	16.9%	47.1%	36.4%	29.2%	25.8%	63.6%	28.3%
3	අඩු අස්වැන්නක් ලැබීම	23	04	10	33	11	02	08	11	01	103
		42.6%	36.3%	32.2%	39.7%	32.3%	18.1%	33.3%	35.5%	9.1%	35.5%

* n වල අගය අනුව ප්‍රතිශතය ගණනය කර ඇත.
 ** අතිතකර බලපෑම් ඇතිවූ ගොවීන්ගේ සංඛ්‍යාව ප්‍රතිචාර අනුව ප්‍රතිශතය ගණනය කර ඇත.
 මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. . ගෙ.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය, 2008 / 2009

මෙම ගැටලුව ප්‍රධාන ලෙස බලපෑ දිස්ත්‍රික්කය ලෙස ගාල්ල දිස්ත්‍රික් නියැදිය වාර්තා වන අතර, එය 86.5% ක්. ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය ද වැඩි අගයක් වාර්තා කරන අතර, කොළඹ, කෑගල්ල සහ නුවරඑළිය යන දිස්ත්‍රික්කවල මෙම ගැටලුව බලපෑම් අඩු අගයක් ගනී. යාබද කුඹුරු වගා නො කිරීම වැඩි ම ගැටලුසහගත තත්ත්වයකට පත් ව තිබූ ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය සැලකීමේ දී මෙම නියැදියෙන් 43.4% ක් ප්‍රතිචාර දැක්වූයේ නිසි අයුරින් ජල කළමනාකරණය සිදු කර ගැනීමට නො හැකි නිසා ය. මෙහි දී, නිසි අයුරින් ජල බස්නාවේ, ජලය ලබා ගැනීමේ සහ ඇළ මාර්ග නිසි අයුරු ඉදිකිරීමට නො කිරීමේ ගැටලු මූලික විය. විශේෂයෙන් යල කන්නයේ දී තමා වගා කිරීමට කැමති වුව ද යායේ බහුතරයක් ගොවීන් වගා කිරීමට ඇති අකමැත්ත නිසා, වගා බිම් ප්‍රමාණය අඩු වී තිබේ. තව ද යාබද කුඹුරුවල ගොඩ හෝ ගොඩ නිර්මාණ නිසා කුඹුරට අවශ්‍ය නියමිත ජල ප්‍රමාණ ලබා ගැනීමට නො හැකි වීම ද ගැටලු අතර ප්‍රමුඛ වී ඇත.

තෙත් කලාපයේ දිස්ත්‍රික්ක වශයෙන් සැලකීමේ දී, "තම පාලනයෙන් දුරස්ථ වීම නිසා නිසි ජල කළමනාකරණය කර ගත නොහැක" යන්නට, ප්‍රධාන ලෙස ම ගොදුරු වූ දිස්ත්‍රික් නියැදිය කොළඹින් වාර්තා විය. එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 45.5% ක්. ඊළඟ වැඩි ම ප්‍රතිශතයක් කරුණ, ගාල්ල සහ කෑගල්ල නියැදි කුඹුරු වාර්තා විය. පවතින උග්‍ර වාරි ගැටලුව හමුවේ, මෙවැනි ගැටලු නිසා වගා නො කිරීමේ තත්ත්වය තවදුරටත් වර්ධනය කිරීමට සමත් වී ඇත.

මෙම ගැටලුව නිසා සත්ව හානි උග්‍ර වී ඇත. නුවරඑළිය හා මහනුවර යන දිස්ත්‍රික්ක නියැදි මේ සඳහා වැඩි ම ප්‍රතිශත අගයක් වාර්තා කර ඇත. මේ සියල්ලේ ම බලපෑම් අඩු අස්වැන්නක් ලැබීම ය. අඩු අස්වැන්න පිළිබඳ වැඩි ම වාර්තා වූ දිස්ත්‍රික්කය ලෙස ගම්පහ නියැදිය වාර්තා වන අතර එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 42.6% ක්.

මේ අනුව පැහැදිලි වන්නේ, කිසියම් සේතුවක් නිසා යායක කුඹුරු කිපයක් වගා නො කරන්නේ නම්, එය අනෙක් ගොවීන් හට ගැටලුවක් වන බව ය. මේ නිසා ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය මුල් වී වගා නො කරන කුඹුරු හඳුනා වෙනත් ගොවීන්ට වගා කිරීමට අවස්ථාව සලසා දිය යුතු ය. ගොවීන් යලි කන්නය වගා කිරීමට කැමති වුව ද කීපදෙනෙකු අකමැති වීම නිසා මුර යාය සම්පූර්ණයෙන් ම වගාව අතහැර දමා නිබු අවස්ථා අධ්‍යයනයේ දක්න ලබා ගැනීමේ දී හමු විය. මේ තත්ත්වයට වගා පිළියම් යෙදිය යුතු ය. ඒ තුළින් වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය වර්ධනය කිරීමට හැකි වනු ඇත.

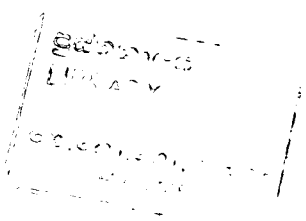
5.8 ගොවියා ලබන ආදායම (පවුලේ ආදායම)

මෙහි දී ගොවියා ලබන ආදායම කුඹුරු වගාවේ දී කිනම් ආකාරයේ බලපෑමක් සිදු කරන්නේ ද යන්න විමසා බැලීම කරන ලදී. ඒ අනුව, මූලික ව ගොවි ආදායම කෙසේ ව්‍යාප්ත වී ඇත් ද යන්න සොයා බැලීම සිදු කරන ලදී. ආදායම ව්‍යාප්ත වී ඇති ආකාරය, පිළිබදව ගිණි සංගුණකය මගින් විශ්ලේෂණය කරන ලදී.

“ගිණි සංගුණකය” මගින් නියැදියේ ආදායම් ව්‍යාප්ති විෂමතාවය පිළිබද විමසීම

යම්කිසි රටක ආර්ථිකයක හෝ ජන සමාජයක සංවර්ධනය මැනීම සඳහා දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය, ඒකපුද්ගල ආදායම වැනි දර්ශකයන් භාවිතා කරයි. “ආදායම් ව්‍යාප්ති විෂමතාවය” ද එවැනි ම දර්ශකයකි. මෙම දර්ශකය මගින් යම්කිසි රටක, ආර්ථිකයක, ජන කොට්ඨාසයක සමස්ත ආදායම කුටුම්භ අතර බෙදී ඇති ආකාරය පිළිබද ව විග්‍රහ කරනු ලැබේ. මෙම ආදායම් ව්‍යාප්ති විෂමතාවය පැහැදිලි කිරීමේ දී සමස්ත ආදායම් මට්ටම් කුටුම්භ අතර බෙදීමේ ක්‍රම දෙකකට විස්තර කළ හැකි ය. එනම්, ප්‍රස්ථාරික ආකාරයෙන් ඉදිරිපත් කිරීම සහ විජිය ප්‍රකාශයක් ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම යි. ප්‍රස්ථාරිකව ලෝරන්ස් වක්‍ර විග්‍රහය මගින් විස්තර කරන අතර, විජිය ව ගිණි සංගුණකය මගින් පැහැදිලි කරයි. මෙම ගිණි සංගුණකය මගින් ආදායම් ව්‍යාප්ති විෂමතාවය පැහැදිලි කිරීමේ දී සමස්ත ආදායම් කාණ්ඩ කුටුම්භ අතර බෙදී ගොස් ඇති ආකාරය නති අගයක් මගින් පැහැදිලි කරයි. එම අගය 0 -1 අතර අගයක් ගනු ලැබේ. ගිණි සංගුණක අගය 0 ට ආසන්න වනවිටත් සමග ම ආදායම් ව්‍යාප්ති විෂමතාවය ඉතාමත් අඩු අගයක් ගන්නා අතර, එම අගය එකට ආසන්න වනවිටත් සමගම ආදායම් ව්‍යාප්ති විෂමතාවය ඉතා ඉහළ අගයක් ගන්නා බවත් එය රටක සංවර්ධනයේ අභිතකර තත්ත්වයක් බවත් පැහැදිලි කරයි. ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ත ආදායම් ව්‍යාප්ති විෂමතාවය එනම්, ගිණි සංගුණකය 0.48 ක් වන අතර, තෙත් කලාපයේ එම අගය 0.48 ක් වේ. (ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2006/2007 ගෘහ ආදායම් වියදම් සම්පූර්ණ දත්ත). මෙම තත්ත්වය මධ්‍ය ආදායම් ව්‍යාප්ති විෂමතාවයක් ලෙස හැඳින් වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු වීමේ ගැටලුවට මුහුණ පා ඇති ගොවීන්ගෙන් සමන්විත නියැදියෙ හි ආදායම් දත්ත අනුව, ඔවුන්ගේ ආදායම් ව්‍යාප්ති විෂමතාවය පිළිබද ගිණි සංගුණකය ආශ්‍රයෙන් සලකා බලන ලදී. ඉලක්කගත ගොවීන්ගේ වාර්ෂික ආදායම් පරාසයක් සහ ඊට අදාළ කුටුම්භයන් පෙළගස්වා ගිණි සංගුණකය ගණනය කිරීම තුළින් මෙම විශ්ලේෂණය සිදු කර ඇත.

ගිනි සංගුණකය සෙවීම සඳහා

$$G = 1 - \sum_{i=0}^n (F_{i+1} - F_i)(Y_{i+1} + Y_i)$$

ඉහත සමීකරණය භාවිතයෙන් මෙම ගණනය කිරීම සිදු කරන අතර මෙහි.

G = ගිනි සංගුණකය (Gini coefficient)   Σ = නියැදියේ සමස්ත ඒකකයන්ගේ අයිතිය

F_i = සමුච්චිත කුටුම්භ ප්‍රතිශතය   Y_i = සමුච්චිත ආදායම් ප්‍රතිශතය

ඒ අනුව නියැදියෙන් ලැබූ ආදායම් පරාසයන් හා ඊට අදාළ කුටුම්භයන් අනුව පහත පරිදි ගණනය කරනු ලැබේ.

වගු අංක 5.6: ගිනි සංගුණක සංඛ්‍යා සටහන

ආදායම් පරාසය	F	මධ්‍ය ආදායම(Y)	CumY	Y _i	CumF	F _i	(F _{i+1} - F _i)	(Y _{i+1} + Y _i)	(F _{i+1} - F _i)(Y _{i+1} + Y _i)
<200000	195	100000	100000	25	195	37.43	37.43	253	94.75
200001 - 300000	116	250000	350000	8.9	311	59.69	22.26	6.33	140.92
300001 - 400000	67	350000	700000	17.7	378	72.55	12.86	8.86	113.95
400001 - 500000	40	450000	1150000	29.1	418	80.23	7.68	11.39	87.47
500001 - 600000	29	550000	1700000	43.0	447	85.80	5.57	13.92	77.50
600001 - 700000	21	650000	2350000	59.5	468	89.83	4.03	16.46	66.33
700001 - 800000	22	750000	3100000	78.5	490	94.05	4.22	18.99	80.18
800000 <	31	850000	3950000	100.0	521	100.00	5.95	21.52	128.04
සමස්ත සංඛ්‍යාව	521								789.14

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, . ගො.ගො.ප.ප. ආයතනය, 2008 / 2009

G = 1 - 0.0789
G = 0.9211

මෙහි ගිනි සංගුණකය 0.9211 අගය 1 ට ඉතාමත් ආසන්න අගයක් වන බැවින්, ඉලක්කගත නියැදියේ ආදායම් ව්‍යාප්ති විෂමතාවය ඉතා ඉහළ අගයක් ගන්නා බව පැහැදිලි කරයි. ඒ බව ඉහත ගණනය කිරීමට අනුව, වගු අංක 5.6 පරික්ෂා කිරීමේ දී නියැදියේ සමස්ත ආදායමෙන් 29.1% ක් ම 80.23% ක කුටුම්භ සංඛ්‍යාවක් සතු වන අතර, සමස්ත ආදායමෙන් 70% කට වැඩි ප්‍රමාණයක් කුටුම්භ 20% ටත් අඩු ප්‍රමාණයක් සතු වේ.

ඉහත තොරතුරු අනුව පැහැදිලි වන්නේ ගොවීන් වැඩි දෙනෙක් සතු අඩු ආදායම, මෙම කුඹුරු වගාවේ නියැලීම අඩු වීම සඳහා යම්කිසි බලපෑමක් සිදු කර ඇති බව යි. තේන් කලාපීය නියැදියේ 40% කට වැඩි ප්‍රතිශතයක් තමාගේ ආදායම කුඹුරු වගාවට ගැටලුවක් වූ බව පවසා ඇත.

අධ්‍යයනයේ දත්ත ලබා ගැනීමේ දී කුටුම්භයක් ලැබූ මුළු ආදායම ගණනය කරන ලදී. වි ගොවිතැන ඇතුළු ගොඩනැගිලි සහ ආදායම්, රජයේ හා පෞද්ගලික අංශයේ රැකියා හා වෙළෙඳාම ඇතුළු නිවැසියන්ට කිසියම් හෝ මාර්ගවලින් ලැබෙන ආදායම මෙහි දී සලකා බලන ලදී.

කැනල්ල දිස්ත්‍රික්ක නියැදියෙන් වැඩි පිරිසක් එනම්, 65.6% ක ප්‍රතිශතයක්, තමන් ලබන ආදායම වගාවට බලපෑමක් සිදු කරන බව පවසා එය කුඹුරු වගා බිම් ප්‍රමාණය අඩු කිරීමට හේතුවක් වී ඇති බවට කරුණු දක්වා ඇත. මෙයට හේතු ලෙස සඳහන් කර ඇත්තේ, තමන්ගේ ආදායම අඩු නිසා වි වගා කිරීමට නො හැකි බව යි. වගු අංක 5.7 අනුව, ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්ක නියැදි සඳහන් කළ ප්‍රතිශත පෙන්වා දී ඇති අතර, මෙසේ ගොවීන් ලබන ආදායම ද වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීමට ප්‍රධාන සාධකයක් වී ඇති බව පැහැදිලි වේ.

වගු අංක 5.7: ගොවියා ලබන ආදායම කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම

ප්‍රතිචාරය	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරුණ N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
ආදායම කුඹුරු වගාවට බලපෑමක් කර ඇති ගොවීන් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිශතය	28 33.3%	12 37.5%	15 25.9%	40 41.7%	20 31.7%	21 65.6%	24 37.5%	41 65.1%	18 56.3%	219 41.8%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. ගෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ 65.1% කට ආදායම බලපෑමක් සිදු කර ඇති අතර, නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ 56.3% කට, ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ 41.7% ක් ලෙස මෙසේ තම ගෘහස්ත ආදායම් ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා වගා කිරීමේ ගැටලුවට මුහුණ දී ඇත. සමස්තයක් ලෙස මුළු තෙත් කලාප නියැදියම සැලකූ විට පොදු ගැටලු මෙසේ විය.

- ❖ ලැබෙන ආදායම හා පවුලේ වියදම් සැලකීමේ දී කුඹුරු වගාවට වියදම් කිරීමට මුදල් ප්‍රමාණවත් නො වීම.
- ❖ ස්ථිරසාර ආදායම් මාර්ගයක් නොමැති වීම.
- ❖ කුඹුරු වගාව සඳහා වන නිෂ්පාදන වියදමට සරිලන ආදායමක් නොමැති වීම.
- ❖ හදිසියට කුලිකරුවෙකු හෝ යොදා ගැනීමට මුදල් නොමැති වීම.

මෙම ගැටලු සහගත තත්ත්වය ගෘහස්ත ආදායමේ ප්‍රමාණය මත රඳා පවතී. අතිකුත් ආදායම් වැඩි නිසා වගා නො කර සිටීම ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ වාර්තා වූ අතර, එය 4.8% ක ප්‍රතිශතයකි. වෙනත් කිසිදු දිස්ත්‍රික්කයක මෙසේ වාර්තා නොවීණි.

තෙත් කලාපයේ මුළු නියැදියම සැලකූවිට 41.8% ක නියැදි ප්‍රතිශතයක් ලබන ආදායම ප්‍රමාණවත් නො වීම වගාවෙන් දුරස් වීමේ ප්‍රධාන ගැටලුව බවට පත් කර වගා කරන බිම් ප්‍රමාණ අඩු කර ඇත. මේ හේතුව නිසා කලට වේලාවට අවශ්‍ය සහනාධාර පොහොර පවා ලබා ගැනීමට නො හැකි වී ඇති ගොවීන්, ගොවි සාකච්ඡාවල දී හමු විය. තත්ත්වය මෙසේ තම්, වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු වීමට මෙය හේතුවකි. මේ සඳහා පියවර ගැනීමට කාලය එළඹ ඇත.

5.9 නිෂ්පාදන වියදම කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම

වි වගාව ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා එතම්, අස්වැන්න තෙලා එලදාව නිවසට පැමිණෙන තුරු ම යන වියදම් නිෂ්පාදන වියදමට ගණන් ගැනේ. තෙත් කලාපීය සමස්ත නියැදිය ගත් විට 31.7% ක් වූ නියැදි ප්‍රතිශතයක් වි වගාවේ නිෂ්පාදන වියදම ඉහළ යාම වගා කිරීමට ගැටලු ඇති වන බවට ප්‍රතිචාර දක්වන ලදී. මේ පිළිබඳව වගු අංක 5.8 න් කරුණු පැහැදිලි කරයි.

වගු අංක 5.8 : නිෂ්පාදන වියදම කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම

ප්‍රතිචාරය	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරතර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	තුවරඑළිය N=32	තෙත් කලාපය N=524
නිෂ්පාදන වියදම වැඩි වීමේ හේතුව වන සහන තත්ත්ව මතු කිරීම ගොවි සංඛ්‍යාව හා ප්‍රතිභාවය	30	14	19	38	09	07	14	22	13	166
	35.7%	43.8%	32.8%	39.6%	14.3%	21.9%	21.9%	34.9%	40.6%	31.7%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, කෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

නිෂ්පාදන වියදම වැඩි බවට ඉහළ ප්‍රතිභාවයක් වාර්තා වූයේ, කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයෙනි. එය ප්‍රතිභාවයක් ලෙස 43.8% කි. මෙහි දී ප්‍රධාන හැටලුව වූයේ, නිෂ්පාදනය සඳහා තමන්ට කාල වේලා නොමැති වීමත් සියල්ල කුලියට කරවා ගැනීමේ දී අධික මිලක් වැය වීමත් ය. මේ පිළිබඳ වැඩි ප්‍රතිභාව අගයන් වාර්තා වූ අතෙකුත් දිස්ත්‍රික් නියැදි වූයේ, ගාල්ල සහ ගම්පහ යි. මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ 34.9% ක ප්‍රතිභාවයක් නිෂ්පාදන වියදම වැඩි බව පවසයි. මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ පවතින භූ විෂමතා අනුව සමහර කුඹුරු හෙල්මට ක්‍රමයට සකස් වී ඇත. මේ නිසා බිම් සකස් කිරීම සහ අස්වැන්න තෙළීම සඳහා ශ්‍රමයට මෙන් ම යන්ත්‍ර සූත්‍ර සඳහා ද විශාල මුදලක් වැය වේ. ඉතා කුඩා කුඹුරු මගින් ලබන අස්වැන්න ද ප්‍රමාණවත් නැති බව ගොවීන්ගේ අදහස යි.

රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ කුලී ශ්‍රමය සඳහා අධික මිලක් වැය වීම සහ බිත්තර වී මිල අධික වීම දත්තවල දී හෙළි වූ අතර, 21.9% ක ප්‍රතිභාවයක් මේ හේතුව නිසා නිෂ්පාදන වියදමේ හැටලුවට මුහුණ දී තිබුණි. නිෂ්පාදන වියදමේ සැලකිය යුතු තරම් හැටලු ඇති නොවූ නියැදිය වූයේ මාතර දිස්ත්‍රික්කය යි. අත්තම් ශ්‍රමය සහ තමන්ගේ ම බජ භාවිතා කිරීම සිදු වීම තුළින් මෙම අඩු වීම සිදු වූ බව ගොවි සාකච්ඡාවල දී හෙළි විය. තෙත් කලාපයේ සියලු ම දිස්ත්‍රික් නියැදිවල හැටලු පොදුවේ සාරාංශ කළ විට පහත සඳහන් තොරතුරු සොයා ගැනිණි.

- > ශ්‍රමයේ මිල සහ සොයා ගැනීමේ හැටලු
- > කෘෂි රසායන මිල අධික වීම
- > ගොවිපල බලය නිසා ඇති වූ හැටලු (ට්‍රැක්ටර් කුලී මිල)
- > බිත්තර වී මිල පිළිබඳ හැටලු

ප්‍රධාන හැටලුව වී ඇත්තේ තමන් ලබන ආදායම ද මේ වියදම් සඳහා ප්‍රමාණවත් නො වීම යි. සහනාධාර පොහොර ලැබීම නිෂ්පාදන වියදම පිරිමසා ගැනීම සඳහා යම් තරමක් දුරට අස්වැසිල්ලක් බව මෙම ගොවීන්ගේ අදහස යි. නිෂ්පාදන ද්‍රව්‍ය සහ යෙදවුම්වල පවතින හැටලුකාරී තත්ත්ව වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණ අඩු වීමට සුවිශේෂ වූ සාධක වන බව නිලධාරීන් සමඟ කළ සාකච්ඡාවල දී තවදුරටත් සනාථ විය. මෙම හැටලුවට කඩිනම් විසදුම් ලබා දිය යුතු ය. ඉහත සඳහන් කළ නිෂ්පාදන වියදම ඉහළ යාමේ හැටලු පිළිබඳ ලබාගත් දත්ත තවදුරටත් විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී මෙයට අනුබල දෙන පහත සඳහන් සාධක පිළිබඳ විස්තරාත්මක කරුණු සොයා බලන ලදී.

5.9.1 ශ්‍රමයේ මිල සහ සොයා ගැනීමේ හැටලු

ශ්‍රමය සම්බන්ධ ව මුහුණ දෙන හැටලු පිළිබඳ ව විග්‍රහ කර බැලීමේ දී ශ්‍රමයට ගෙවන මිල ඉහළ යාම හා ශ්‍රමය කලට වේලාවට සොයා ගත නො හැකි වීම ප්‍රධාන හැටලු ලෙස වාර්තා විය. ගම්පහ, කොළඹ, කරතර, ගාල්ල, මාතර දිස්ත්‍රික්කවල ශ්‍රමය සඳහා ඉහළ මිලක් ගෙවීමට සිදු වන බව ද දත්තවලින් පැහැදිලි විය. මෙම ප්‍රදේශවල වර්තමාන

ශ්‍රම වටිනාකම රු.800-900 ක් වැනි ඉහළ පරාසයක විය. විශේෂයෙන් ම වෙනත් රැකියා (කෘෂි නො වන කම්කරු) වාත්තේත් බහුල වීම මත ශ්‍රමයට ඇති ඉල්ලුම වැඩි වීම ශ්‍රම වටිනාකම ඉහළ යාමට හේතුවක් වී ඇත. තව ද ම උණ වැනි රෝගකාරී තත්ත්වයන් පිළිබඳ මාධ්‍ය තුළින් විශාල ප්‍රචාරයකට ලක් වීමත්, වෙනත් ප්‍රදේශ වලින් මේ පිළිබඳ ව දැනුවත් වීමත් නිසා ශ්‍රමය සොයා ගැනීමට මෙන් ම ශ්‍රමයේ මිල ඉහළ යෑමට ද හේතු වී ඇත. එය වී ගොවිතැන සඳහා ශ්‍රමය ලබා ගැනීමට ප්‍රධාන ගැටලුවක් බවට පත් වී ඇත. කොළඹ, ගම්පහ, කරතර, දිස්ත්‍රික්කයන් නාගරීකරණයට සක්‍ර වීම මත ශ්‍රමය සඳහා දැඩි ගැටලුවක් ඇති වී ඇති අතර, ඒ හේතුව නිසා ම ශ්‍රම වටිනාකම ද ඉහළ ගොස් ඇති බව සාකච්ඡාවල දී තව දුරටත් පැහැදිලි විය. එසේ ම තරුණයන් කෘෂි අංශයට වඩා වෙනත් වෘත්තීයවලට වැඩි ඇල්මක් දැක්වීම ද ශ්‍රම හිඟයට හේතුවක් විය. ශ්‍රමය ගැටලුවක් වූ ප්‍රධාන දිස්ත්‍රික් අතර, කරතර දිස්ත්‍රික්කයේ 50% ක් ද, කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ 43.8% ක් ද, ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ 46.4% ක් ද, කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ 46.9% ක් ලෙස ද විය. මේ සම්බන්ධ ව වගු අංක 5.9 මගින් තවදුරටත් කරුණු පැහැදිලි කරයි.

වගු අංක 5.9 : ශ්‍රමය ලබාගැනීමේ කුමුත්‍රු වගාව කෙරෙහි බලපෑම

ප්‍රතිචාරය	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරතර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කැගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
ශ්‍රමය ලබාගැනීමේ ගැටලුවක් කර ගත් ගොවීන් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිශතය	39	14	29	48	25	15	08	15	03	196
	46.4%	43.8%	50.0%	50.0%	39.7%	46.9%	12.5%	23.8%	9.4%	37.4%

* ප්‍රතිශත ගණනය කිරීමේ දී නියැදි ප්‍රතිචාරය අනුව සිදු කර ඇති අතර එකතුව 1000 සමාන නොවේ.

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. කෙ.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය. 2008 / 2009

ගොවි සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි වූයේ, රත්නපුර, නුවර, මාතර සහ නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික් නියැදිය වී ගොවිතැන සඳහා අත්තමි ශ්‍රමය බහුල වශයෙන් භාවිතා කරන බවත් කොළඹ, කරතර, ගාල්ල යන දිස්ත්‍රික්කවල් වී ගොවිතැනේ දී කුලී ශ්‍රමය බහුල ව භාවිතා කරනු ලබන බව යි. මෙම තෝරාගත් නියැදිවල සාමාජිකයන් වෙන් රැකියාවල නියුක්ත වීම හේතුවෙන් පවුල් ශ්‍රමය යෙදවීමට හැකියාවක් නොමැති වීම නිසා ද කුලී ශ්‍රමය කෙරෙහි වැඩි විශ්වාසයක් කැබීමට සිදු වී ඇති බව තවදුරටත් කරුණු දක්වන ලදී.

සමස්ත තෙත් කලාපය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 37.4% ක ප්‍රතිශතයක් ශ්‍රම ගැටලුව නිසා වගා කරන බිම් ප්‍රමාණයන් අඩු කරලීමට කටයුතු කර ඇත. මේ සඳහා පිළියම් සෙවීමට කාලය එළඹ ඇති බව අවධාරණය කරමු.

5.9.2 කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ ගැටලු

කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය යෙදීම සම්බන්ධ ව සලකා බැලීමේ දී එහි සාර්ථකත්වයක් මුලු තෙත් කලාපය පුරා ම විද්‍යාමාන නො විය. තම අසල්වැසි ගොවියාගෙන් හෝ කෘෂි රසායන අලෙවි මධ්‍යස්ථාන මගින් ලබන උපදෙස් මත කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය ගොවීන් තම කුමුත්‍රුවලට යොදා තිබුණි. මුර යාය ම එකවර නො පිදීම නිසා දැඩි ලෙස කෘෂි භාති බලපෑම් සිදු කර තිබූ අවස්ථා අධ්‍යයනයේ දී හමු වූ අතර මෙවැනි අවස්ථාවල කෘෂි රසායන සඳහා විශාල මුදලක් වැය කර ඇත. අතහැර කෘෂි රසායන ද යෙදූ අවස්ථා පිළිබඳ සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි විය. කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවයේ පැහැදිලි දැනුවත් කිරීම් සිදු වූ බවට වාර්තා නොවුණි.

කෘෂි රසායන සම්බන්ධව සමස්ත නියැදියේ 31.7% කට ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් උද්ගත වී තිබුණි. මෙහි අතෙක් ප්‍රධාන ගැටලු වූයේ, ගුණාත්මක තත්ත්වයෙන් කෘෂි රසායන නො තිබීම සහ මිල ගණන් අධික වීම යි. මෙම ගැටලුවට ගම්පහ

දිස්ත්‍රික්කයේ 41.7% ක් කැහැල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ 46.9% ක් මුහුණ දී තිබූ අතර, ඉතිරි දිස්ත්‍රික්කවල තත්ත්වය වග අංක 5.10 මගින් පැහැදිලි වේ.

වග අංක 5.10 : කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය මිල සහ ප්‍රතිඵලය කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම

ප්‍රතිඵලය	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරතර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑහල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍යවල ඇති වූ ගොවීන් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිඵලය	35	10	20	26	20	15	12	21	07	166
	41.7%	31.3%	34.5%	27.1%	31.7%	46.9%	18.8%	33.3%	21.9%	31.7%

* ප්‍රතිඵල ගණනය කිරීමේ දී නියැදි ප්‍රතිඵල අනුව සිදු කර ඇති අතර එකතුව 1000 සමාන නොවේ.
මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, ගො.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

වෙලෙඳුන් විසින් කෘෂි රසායන අලෙවියේ දී, තමනට වැඩි කොමිස් ප්‍රතිඵලයක් ලැබෙන වර්ග තෝරාගෙන ගොවීන් වෙත අලෙවි කිරීම සිදු කරනු ලැබේ. සමහර කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය, අදාළ කෘෂි රෝග සඳහා ප්‍රතිඵල නො දැක්වූ බව ද ගොවී සාකච්ඡාවල දී හෙළි විය. එම නිසා එක ම රෝගය වෙනුවෙන් තුන් හතර වතාව රසායන ද්‍රව්‍ය යෙදීමට සිදු වී ඇත. මේ තත්ත්වය පිළිබඳ ගොවීන්ගේ අදහස වූයේ, ගුණාත්මක තත්ත්වයෙන් අඩු රසායන ද්‍රව්‍ය මවුන් වෙත ලබා දී ඇති බව යි. තව ද මෙම ද්‍රව්‍යවල මිල ද එක් එක් අලෙවි සැල්වල වෙනස් අගයන් ගන්නා බව ද දන්වා සිටින ලදී. මෙම ගැටලු සඳහා ගොවීන් විසින් යෝජනා කරන ලද්දේ, ගොවීජන සේවා මධ්‍යස්ථාන තුළ කෘෂිකර්ම නිලධාරීවරයාගේ අධීක්ෂණය යටතේ කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය අලෙවි කළ යුතු බව යි. එවිට අවශ්‍ය රෝගී තත්ත්වයන්ට නියමිත කෘෂි රසායනය උපදෙස් ලබා ගැනීමෙන් අනතුරු ව සාධාරණ මිලකට ලබා ගැනීමට හැකි වනු ඇත. මේ සඳහා නිසි බලධාරීන් අවශ්‍ය පියවර ගැනීම කාලෝචිත වී ඇත.

5.9.3 ගොවිපල බලය නිසා ඇති වන ගැටලු

තෙත් කලාපීය නියැදිය පිළිබඳ සැලකීමේ දී තමන්ගේ ම ට්‍රැක්ටර් භාවිතා කරන්නන් පිළිබඳ වාර්තා වූයේ, ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයෙන් 15 දෙනෙකු, රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයෙන් 5 දෙනෙකු හා කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ ගොවීන් දෙදෙනෙකු පමණක් ලෙස ය. තව ද සමස්ත නියැදිය ගත් විට ඉන් බහුතරයක් ම සී සෑමේ කටයුතු සඳහා ට්‍රැක්ටර් කුලියට ගැනීම සිදු කරයි. ගොවිපල උපකරණ ලබා ගැනීම ද ශ්‍රමය ලබා ගැනීම මෙන්ම දුෂ්කර කටයුත්තක් බව ගොවීන්ගේ අදහස විය. ගොවිපල බලය සම්බන්ධ ව ගැටලු අතර, කලට වේලාවට සොයා ගැනීමේ අපහසුතාවය මෙන් ම කුලිය අධික වීම ප්‍රධාන විය. දිස්ත්‍රික් වශයෙන් මෙම ගැටලුසහගත තත්ත්වය වග අංක 5.11 මගින් පැහැදිලි කරයි.

වග අංක 5.11 : ගොවිපල බලය කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම

ප්‍රතිඵලය	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරතර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑහල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
ගොවිපල බලයේ (කෘෂි යාන්ත්‍රික උපකරණ) මිල පිළිබඳව ගැටලු ඇතිවූ ගොවීන් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිඵලය	55	30	54	86	46	27	18	33	06	355
	65.5%	93.7%	93.1%	89.6%	73.0%	84.4%	28.1%	52.4%	18.8%	67.7%

* ප්‍රතිඵල ගණනය කිරීමේ දී නියැදි ප්‍රතිඵලය අනුව සිදු කර ඇති අතර එකතුව 1000 සමාන නොවේ.
මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, ගො.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

සමස්ත නියැදිය සැලකූ විට 67.7% ක් මෙලෙස ගොවිපල බලය ගැටලුවක් කර ගෙන තිබුණි. මෙම ගොවීන්ගෙන් දැනට ලබා ගැනීමේ දී පැහැදිලි වූයේ, ට්‍රැක්ටර් හිමියන් ඔවුන්ට සිතු මිල ගණන් අය කරන බව යි. ගොවි සංවිධාන සඳහා රජය මගින් ට්‍රැක්ටර් සහ ස්ප්‍රේ යන්ත්‍ර ලබා දුන්න ද ඒවා නිසි අධීක්ෂණයක් යටතේ සිදු නො වන නිසා අදාළ ගොවි සංවිධාන නිලධාරීන් ඒ තුළින් අයුතු මුදල් පරිහරණයක යෙදෙන බව සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි විය. ක්‍රමවත් කළමනාකරණ රටාවක් නො තිබීම හේතුවෙන් එම ක්‍රියාදාමයන් සාර්ථක ව සිදු නො වන බව පැහැදිලි ය. නිසි අධීක්ෂණය යටතේ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන සහ ගොවිසංවිධාන වෙත එම උපකරණ ලබාදීම සිදු කළ යුතු ය.

5.9.4 බිත්තර වී පිළිබඳ ගැටලු

ගුණාත්මක තත්ත්වයෙන් පරිසරයට ඔරොත්තු දෙන බීජ වර්ග භාවිතා කිරීම සාර්ථක අස්වැන්නක් ලබා ගැනීමට ප්‍රධාන ම හේතුවක් වේ. වගා කරන ඉඩම් ප්‍රමාණය කෙතරම් වර්ධනය කිරීමට කටයුතු කළ ද උසස් ඵලදාවක් ලබා දෙන බීජ වර්ග නොමැති නම්, එම වගා බිම් ප්‍රමාණය වර්ධනය කිරීම නිශ්චල ප්‍රයත්නයක් වනු ඇත. සමස්ත නියැදිය සැලකූ විට 20.6% ක් මෙම උසස් බීජ වී ලබා ගැනීමේ ගැටලුවට මුහුණ දී තිබේ. මෙම සෑම දිස්ත්‍රික්කයක ම නියැදි සාමාජිකත්වය භාවිතා කළ බීජ වර්ග පරිසරයට ඔරොත්තු නො දීම ප්‍රධාන ගැටලුව විය. එය ගොවි සාකච්ඡා තුළින් මනාව පැහැදිලි විය. විශේෂයෙන් ගාල්ල, මාතර සහ කරවතර යන දිස්ත්‍රික්කවල මළකඩ රෝගය, ලවණතාවය සහ කිවුල වැනි තත්ත්වයන් පවතී. මෙම රෝගීකාරක තත්ව වලට උචිත බීජ වර්ග නිෂ්පාදනය වුව ද ඒවා ගොවීන් අතර නිසියාකාරව ප්‍රචලිත නො වීම මෙයට එක් හේතුවක් වී ඇත. බීජ නිෂ්පාදන කාම් පර්යේෂණ ආයතන සමග සාකච්ඡා කිරීමේ දී පැහැදිලි වූයේ, ඒ ඒ ආයතනවල පවතින මූල්‍යමය අපහසුතා ගොවීන් අතර මෙම බීජ ව්‍යාප්ත කරවීමේ අපහසුතා ඇති කර වන බව යි.

වගු අංක 5.12 : බිත්තර වී ගැටලුව තුමුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම

ප්‍රතිචාරය	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරවතර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	තුමුරපිළිය N=32	එකතුව N=524
බිත්තර වී සොයා ගැනීම ගැටලුවක් වූ ගොවීන් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිශතය	18 21.4%	06 18.8%	16 27.6%	21 21.9%	14 22.2%	08 25.0%	09 14.1%	11 17.5%	05 15.6%	108 20.6%

* ප්‍රතිශත අගයන් නියැදි ප්‍රතිචාර අනුව ගණනය කර ඇති අතර එකතුව 100 ට සමාන නොවේ.
මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, ගො.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

තව ද පවතින බීජ මිල ගොවීන්ට ඔරොත්තු නො දෙන තත්ත්වයේ විය. සමීක්ෂණ කාලය තුළ බීජ වී කිලෝට්ටක් සඳහා පැවති මිල රු.50 - 80 අතර පරාසයේ විය. ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන තුළ බීජ අවශ්‍ය වේලාවට, අවශ්‍ය ප්‍රමාණ ලබා ගැනීමට නො හැකි ව තිබුණි. සහනදායී මිලකට ගොවීන්ට බීජ නිකුත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු ය. ගොවීන් බීජ සොයා ගැනීමේ ගැටලුව විසඳා ගෙන ඇත්තේ අසල්වැසි ගොවීන් සමග හුවමාරු ක්‍රමය යටතේ ය. මේ තුළින් උසස් නිෂ්පාදන ඵලදායීතාවයක් බලාපොරොත්තු විය නො හැක. මෙම බීජ ගැටලු විසඳීම සඳහා උසස් ආරයේ බීජ නිෂ්පාදන වැඩපිළිවෙළ කඩිනමින් ගොවීන් අතර, ව්‍යාප්ත කරවීමට කටයුතු කළ යුතු ය.

ඉහත සඳහන් කළ නිෂ්පාදන වියදම ඉහළ යාමේ හැටිලුව තුළින් මතු වන තත්ත්වයන් අස්වැන්න සැලකිය යුතු මට්ටමක ගෙන ඒමේ ක්‍රියාවලිය අසාර්ථක කරවීමට හේතු පාදක වී ඇත. ඒ පිළිබඳ ව තවදුරටත් ගොවීන්ගෙන් ප්‍රතිචාර විමසන ලදී.

5.10 අස්වැන්න සැලකිය යුතු මට්ටමක නො තිබීම

කුඹුරක් වගා කිරීමේ ප්‍රධාන අරමුණ සරුසාර අස්වැන්නක් ලබා ගැනීම යි. වියදමට සමාන ව හෝ අස්වැන්නක් නො ලැබෙන්නේ නම්, එම කාර්යයෙන් ඉවත් වීම සාමාන්‍ය සිරිත යි. නමුත් අධ්‍යයනයේ දී “තමන්ගේ කුඹුරු ඉඩම්” පරම්පරාවෙන් පැවත එන ඉඩම් ලෙස සලකා ද වගා කළ ගොවීන් හමු විය. මෙම ගොවීහු ලබන අස්වැන්න පිළිබඳ සැලකිලිමත් නොවූහ අතර, කෙසේ හෝ වගා කිරීම අරමුණ කරගත්හ. තෙත් කලාප නියැදිය පිළිබඳ සැලකීමේ දී වගු අංක 5.13 මගින්, ඒ ඒ දිස්ත්‍රික් අනුව අස්වැන්න සැලකිය යුතු මට්ටමක නො තිබීම පිළිබඳව ලබා දුන් ප්‍රතිචාරවල ප්‍රතිශත අගයන් දක්වා ඇත.

වගු අංක 5.13 : අස්වැන්න සැලකිය යුතු මට්ටමක නො තිබීම කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම

ප්‍රතිචාරය	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරතර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	සැලල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
ලැබෙන අස්වැන්න ප්‍රමාණවත් කැපී ගොවීන් සංඛ්‍යාව	29	10	27	40	27	06	14	20	17	190
ප්‍රතිශතය	34.5%	31.3%	46.6%	41.7%	42.9%	18.8%	21.9%	31.7%	53.1%	36.3%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, ගො.කො.ගො.ප.ප්‍ර. අයතනය, 2008 / 2009

වැඩි ම ප්‍රතිශතයක් එනම්, 53.1% ක නියැදි ප්‍රතිශතයක් ලැබෙන අස්වැන්න ප්‍රමාණවත් නො වන බව පවසන්නේ, නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයෙනි. මෙයට ප්‍රධාන හේතුව ලෙස සඳහන් කරන්නේ, ප්‍රදේශයට ගැලපෙන ගුණාත්මක තත්ත්වයෙන් යුත් ඉහළ බීජ වර්ග නො තිබීමයි. එලෙස ම වර්ෂාවේ අක්‍රමවත් බව ද මෙයට හේතු වී ඇත.

දෙවනුව අස්වැන්න ප්‍රමාණවත් නො වන බව පවසන නියැදිය කරතර දිස්ත්‍රික්කය වන අතර, එය 46.6% ක ප්‍රතිශතයකි. මෙයට ප්‍රධාන හේතුව වන්නේ පවතින වාරි ගැටලු ය. අධික වර්ෂාව නිසා සිදුවන ජල ගැලීම්, නායයාම් මෙයට උත්ප්‍රේරක වී ඇත. මේ නිසා පස සෝදා යාම හේතුවෙන් පසේ සාරවත්භාවය ද අඩු වී ඇති බව ගොවි සාකච්ඡාවල දී හෙළි විය.

ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ අස්වැන්න අඩු වීමට ප්‍රධාන හේතුව වී ඇත්තේ වාරි ගැටලු සහ අක්‍රමවත් වර්ෂාව යි. 34.5% ක නියැදි ප්‍රතිශතයක් අස්වැන්න ප්‍රමාණවත් නො වන බව පවසන අතර, එය වගා බිම් ප්‍රමාණ අඩු කරලීමට හේතුවක් කරගෙන ඇත.

කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය පිළිබඳ සැලකීමේ දී ප්‍රමාණවත් අස්වැන්නක් නො ලැබීම ප්‍රකාශ කළ ප්‍රතිශතය 31.3% කි. ක්‍රමවත් වාරි රටාවක් නො තිබීම හා අපද්‍රව්‍ය කුඹුරුවලට එක් වීම මෙයට ප්‍රධාන හේතුව වී තිබේ.

මෙලෙස ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්කවල අස්වැන්න අඩු වීමට හේතු පොදුවේ සඳහන් කළ හැක.

- > කුඹුරුවල පවතින මිළකඩ/ලවණ/කිවුල

- > සත්ව හානි, (විශේෂයෙන් උරන් සහ ගවයන්ගෙන්)
- > කුඹුරුවලට අපද්‍රව්‍ය එකතු වීම
- > දිලීර හා වෙනත් රෝග.
- > ගුණාත්මක තත්ත්වයේ බිත්තර වී නොමැති වීම
- > අඳ ගොවියාගේ තඩත්තුව නිසියාකාර සිදු නො වීම
- > කරදිය ගලා ඒම හා කුඹුරු හැල් වීම

ඉහත ගැටලුකාරී තත්ත්ව නිසා වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය අඩු කිරීම හෝ වගාවෙන් ඉවත් ව යාමට සමස්ත තෙත් කලාපය නියැදියේ 36.3% ක ප්‍රතිගතයක් කටයුතු කර ඇත. මෙම ප්‍රතිගතය ඉතා සුර වුවත් මෙම ගැටලුව ඉතිරි යායවල් කරා තවදුරටත් වර්ධනය වීමට හැකියාව ඇත. මේ නිසා කාර්යක්ෂම කාම් ව්‍යාප්ති සේවාවක් තුළින් උපදෙස් හා වෙනත් ක්‍රියාමාර්ග සඳහා කඩිනම් පියවර ගත යුතු ය එය වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය වර්ධනය කිරීමට එක් හේතුවක් වනු ඇත. ඉහත අස්වැන්න අඩු වීමට හේතු පාදක වූ ලවණතාවය, මළකඩ, කිවුල සහ කරදිය ගලා ඒම පිළිබඳ තවදුරටත් ගොවී ප්‍රතිචාර විමසන ලදී.

5.11 ලවණතාවය / කිවුල / මළකඩ තත්ත්ව කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම්

වගා කරන කුඹුරු ඉඩමේ ලවණතාවයක්, කිවුල් ගතියක් හෝ මළකඩ තත්ත්වයක් තිබීම ලබා ගන්නා අස්වැන්න කෙරේ විශාල වශයෙන් බලපානු ඇත. මෙම වගා බිම් සඳහා බිජු හෝ රෝගී ගැනීමේ දී කල්පනාකාරී විය යුතු බව ගොවී අදහස යි. මළකඩ රෝගයට ඔරොත්තු දෙන වී වර්ග ද අප හඳුනාගෙන ඇත. ඉහත සඳහන් තත්ත්වයන් තම කුඹුරුවල තිබේ ද යන ප්‍රශ්නයට අදාළ වී සමස්ත නියැදියේ 36.5% අදහස වූයේ, එම රෝගී තත්ත්වයන් තම කුඹුරුවල පවතින බව යි (වතු අංක 5.14). එම රෝග නිසා තමන් විශාල වශයෙන් අලාභවලට මුහුණ දෙන බව මෙම ගොවීන්ගේ අදහස විය. ගාල්ල දිස්ත්‍රික්ක නියැදියේ දී මළකඩ රෝගයට ඔරොත්තු දෙන බිජු වර්ගයක් වන වීඩි 364 වගා වගා කළ ගොවී මහතෙකු හමු විය

සිද්ධි අධ්‍යයනය: මළකඩ රෝගයට ඔරොත්තු දෙන උසස් බිජු වර්ග හාවිතා කිරීම සාර්ථක අස්වැන්නකට මග පාදයි. **බිජු වර්ගයේ නම: වීඩි 364**

ලක්ෂණ	මාස 3½ පැළයක සාමාන්‍ය උස සෙ.මී.26. කී. ගෘකයේ සාමාන්‍ය කඳේ උස සෙ.මී.80. කී. කරලේ සාමාන්‍ය දිග සෙ.මී. 25 කී. මල්විදීම ආරම්භය දින 70 දී පමණ. අස්වනු තෙදීම දින 103-105 අතර. මධ්‍යම දිග ගැබැති අධි. සිහින් රතු සහල්
විශේෂ ලක්ෂණ	- ඇඳ වැටීමට පාත්‍ර නොවේ. - යකඩ වීම්වලට (මළකඩ) හොඳින් ඔරොත්තු දේ. - වල් පාලනය කිරීමේ හැකියාව ඇත. - කොළ පාලුව, කොළ අ-ගමාරය, කොළ කුණුවීම, හා බැක්ටීරියා කොළ අ-ගමාරයට ප්‍රතිරෝධී වේ. - ගොයම් මැස්සාට හා දුඹුරු පැළ කිඩුවාට ප්‍රතිරෝධී වේ. - ගොයම් මැස්සාගේ හානියට පිදෙන අවස්ථාවේ පරික්ෂාවට ලක් කළ යුතු ය. යාය එකට පිදෙන සේ වගා කිරීම. අවට ප්‍රදේශ වල් පැළ වලින් තොරව තබා ගැනීම ගොයම් මැස්සාට ප්‍රතිචාරණ - කරලේ අධි 85%ක් පමණ රත්වත් පාට වන වීට අස්වනු තෙළුණ. මෙය ප්‍රමාද වුවහොත් ඇට හැලේ. - අස්වැන්න අක්කරයට බුසල් 80-140 දක්වා

මෙම බිජු වර්ගය බෙහිවල කාම් පර්යේෂණ ආයතනය මගින් හඳුන්වා දී තිබුණි. ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ පවතින ප්‍රධාන රෝගය මළකඩ රෝගය යි. නියැදියේ එක් ගොවි මහතෙකු මෙම බිජු වර්ගයෙන් කිලෝ 1ක ප්‍රමාණයක් තුළින් සාර්ථක බිජු වී වගාවක් ආරම්භ කර තිබීම නිරීක්ෂණය කළ හැකි විය.

ගොවි මහතාගේ නම: පී.බී. ගොඩගේ
 ජයන්ති, පැලෑටියේ පීටිය, උණත්තිය, ගාල්ල
 දුරකථන: 091 - 2293009

මෙම ගොවි මහතා විශ්‍රාම ගිය කාමිකර්ම නිලධාරියෙකු වන අතර, ඔහු යෝජනා කළේ, "ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන මගින් ඒ ඒ ප්‍රදේශවල පවතින පාංශු තත්ත්ව පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගෙන, පස පරීක්ෂා කර, එම තත්ත්වවලට ගැළපෙන වී වර්ග වී පර්යේෂණ ආයතනය මගින් කීකුත් කළ යුතු බවත් ය".

මෙම ගොවි මහතාගේ අදහස අනුව ද, පැහැදිලි වන්නේ, කාම් ව්‍යාප්ති සේවයේ පවතින ගැටලුසහගත තත්ත්ව නිසා ගොවීන් අතර බිජ ව්‍යාප්ත වීම දුර්වල මට්ටමක පවතින බව යි.

ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ 31.3%ක ප්‍රතිශතයක් මළකඩ රෝගය ඇති බව පැවසෙන අතර, මෙම කුඹුරුවලට යොදන බිජ එම රෝගයට ඔරොත්තු නො දීම, මෙහි පවතින ගැටලු තත්ත්වය යි. මළකඩ රෝගයට ඔරොත්තු දෙන උසස් බිජ වර්ග ගොවීන්ට හඳුන්වා දීම සිදු කළ යුතු ය. අධ්‍යයනයට භාජනය කළ දිස්ත්‍රික් නියැදියක් මෙම ගැටලුවට මුහුණ පෑ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් අංක 5.14 මගින් තවදුරටත් පැහැදිලි කරයි.

වග අංක 5.14 : ලවණතාවය, මළකඩ සහ කිවුල කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම

ප්‍රතිචාර	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරතර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
කුඹුරේ ලවණ/කිවුල/මළකඩ තත්ත්වයන් නිසා ගැටලු ඇතිවූ ගොවීන් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිශතය	10	08	25	51	29	21	08	27	12	191
	31.3%	95%	43.1%	53.1%	46%	32.8%	12.5%	42.9%	37.5%	36.5%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. ගෙ.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය. 2008 / 2009

ලවණතාවය/මළකඩ/සහ කිවුල වැඩි වශයෙන් ම වාර්තා වූ දිස්ත්‍රික් නියැදිය වූයේ, ගාල්ල වන අතර, ප්‍රතිශතයක් ලෙස 53.1% කි. ගාල්ල හා සමගාමී ව මුහුදු ආශ්‍රිත දිස්ත්‍රික්ක වන කරතර හා මාතර දිස්ත්‍රික් නියැදිවල ද මෙම රෝගී තත්ත්වය බැරැහැම් විය. කරදිය ගලා ඒම මෙම කුඹුරුවල ලවණතාවයට ප්‍රධාන හේතු වී ඇත.

නියග කාලවල ඇතිකටි තබන්නා නො කිරීම නිසා කරදිය කුඹුරුවලට ගලා ඒම සිදුවේ. කරදිය ගැලීම නිසා වගා භාතිය සිදු වීමේ දී ගොයම් ගස් කහ පැහැ ගැන්වී මැරී යාමකට භාජනය වන බව ගොවීන්ගේ අදහස වූ අතර, කරදිය පොළවට උරා ගැනීම නිසා මෙය සිදුවන බවට තවදුරටත් කරුණු දක්වන ලදී.

කරතර දිස්ත්‍රික්කයේ නියැදි ප්‍රදේශ ආශ්‍රිත ව කරදිය ගැලීම වැළැක්වීමට ඇතිකටි යොදා තිබී ඇත එම ඇතිකටි ක්‍රියාත්මක කරන ප්‍රදේශලයා ඉවත්ව යාම හා එය තබන්නා නො කිරීම නිසා කරදිය කුඹුරුවලට ගලා ඒම සිදු වේ. නියැදියේ 43.1% ක ප්‍රතිශතයක් මෙම ගැටලුවට මුහුණ දී තිබුණි.

මාතර දිස්ත්‍රික්ක නියැදිය සැලකීමේ දී නිල්වලා ව්‍යාපෘතිය නිසා ඇළ මාර්ග ගැඹුරු කිරීම හේතුවෙන් කරදිය ගලා ඒම සිදු වී ඇත. එම නිසා ගොයම් ගස හැම්බීමකට ලක් වී විනාශ වී යන බව මෙම නියැදියේ මතය විය. තව ද මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ විශේෂයෙන් නියං කාලවල දී කරදිය ගලා ඒම නිසා ගොයම් විනාශ වීමේ තත්ත්වයකට මුහුණ දී ඇත.

මේ අයුරින් කරදිය ගැලීම මෙම ගොවිජනතාවට විශාල ගැටලුවක් වී ඇත. අතීතයේ මේවා වැළැක්වීමට ක්‍රමෝපායයන් අනුගමනය කර ඇත. ඒ පිළිබඳ වගකිව යුතු අංශ අවධානය යොමු කළ යුතු ය. කොළඹ සහ රත්නපුර යන දිස්ත්‍රික්වල මෙම ගැටලුව එතරම් උග්‍ර තත්වයේ නොවුන බව වග අංක 5.14 පිළිබඳ සැලකීමේ දී තවදුරටත් පැහැදිලි වේ. ඉහත සඳහන් රෝගී තත්ත්වය කිසියම් අන්දමින් වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය අඩුවීමට හේතුවක් වී ඇත. මෙම තත්ත්වය නිරාකරණය සඳහා වගා පියවර ගත යුතු ය. එක් කුඹුරක මෙම රෝගය පැතිර යාම, රෝගය ව්‍යාප්ත

විමට හේතුකාරක වන බව ගොවි සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි විය. නියමිත අයුරු ජලය ගලා යාමට සැලැස්වීම තුළින් කරමක් දුරට මෙම රෝගයෙන් වැළකීමට හැකි අතර, නිසි පරිදි උපදෙස් ලබාදීම වැදගත් වේ.

5.12 යායක ගොවීන් එකවර වගා නො කිරීම පිළිබඳ ගැටලු

වි වගාව පිළිබඳ සැලකීමේ දී එක්ව වගා කිරීම සිදු නොවන්නක් බව අතීතයේ සිට පැවත එන සත්‍ය සිද්ධියකි. වර්තමානයේ එක් යායක වුව ද ආසන්න කුඹුරු හිමියා අසල්වැසි කුඹුරු හිමිකරුට වගා දිනය හෝ වගා කරන වි වර්ගය හෝ නො පවසයි. අද යායේ දී හමු වී හට වැපුරුව ද වපුරන දිනය පිළිබඳ නිහඩ ය.

තෙත් කලාපීය සමස්ත නියැදිය සැලකූවිට 30.9% ක ප්‍රතිශතයක් මෙම එක්ව වගා නො කිරීමේ ගැටලුවට මුහුණ දී ඇත. මේ පිළිබඳව වගු අංක 5.15 මගින් කරුණු පැහැදිලි කරයි.

වගු අංක 5.15 : එක් ව වගා නො කිරීම කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම

ප්‍රතිචාරය	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරගර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	තුවරපිළිය N=32	එකතුව N=524
ගොවීන් සියල්ල එකවර වගා නො කිරීම ගැටලුවක් වී ඇති ගොවීන් සංඛ්‍යාව හා ප්‍රතිශතය	49 59%	11 34.4%	22 37.9%	47 48.9%	08 12.7%	03 9.4%	10 15.6%	08 12.7%	04 12.5%	162 30.9%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. හෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය. 2008 / 2009

ගොවීන් සියල්ල එකට වගා නො කිරීම නිසා මුහුණ දුන් ගැටලු, පහත සඳහන් ආකාරයට විස්තරාත්මකව දැක්විය හැක. එනම්,

01. සත්ව හානි අධික වීම

වි අහුලා කන ගිරවුන් පරවියන් වැනි කුරුල්ලන් එකවර වගා කිරීමේ දී පොදුවේ සියලු ම කුඹුරුවල බීජ අහුලා කන අතර, වරින්වර වගා කළ විට එක් අයෙකුට සිදුවන සාපේක්ෂ හානිය විශාල ය. මෙලෙස ගව හා උරු හානිය ද අවම කිරීමක් සිදු කළ හැක.

02. පළිබෝධ හානිය අධික වීම

එකවර වගා කිරීමේ දී යාය ම එක ම අවස්ථාවක පුද්ගල අතර, එක ම අවස්ථාවක අස්වනු නෙළා ගැනීමට හැකි වනු ඇත. එහි දී ඇති වන කාම් හානි යායේ සියල්ලට ම බෙදී, යාම නිසා හානි අවම වනු ඇත. වෙනත් දිලීර හා බැක්ටීරියා රෝග අවස්ථා ද මේ නිසා අවම වන බව කාමිකර්ම නිලධාරීන් සමඟ කරන ලද සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි විය.

03. නිසි ලෙස ජල කළමනාකරණයක් කරගත නො හැකි වීම

- එක් ව වගා කිරීම නිසා විවිධ අවස්ථාවලට අවශ්‍ය ජලය මනාව පාලනය කළ හැක.
- එක් කුඹුරක පැල්පත හා ආසන්න කුඹුරු වසුරන අවස්ථාවක නම්, ජලය ලබා ගැනීම හා බැස යාමට සැලැස්වීම ගැටලු සහගතය.

04. යෙදවුම් හා අනෙකුත් උව්‍ය සොයා ගැනීමේ ගැටලු ඇති වීම

- සියල්ල එක් ව වගා කරයි නම්, ට්‍රැක්ටර් හා වෙනත් උපකරණ එක ම කාලයක එක ම ප්‍රදේශයක පවතී. තමන් පසුගාමී වූ විට මෙම යන්ත්‍රෝපකරණ වෙනත් ප්‍රදේශයක වගා අවස්ථා සඳහා යෙද වේ. එවිට යන්ත්‍ර උපකරණ සහ ශ්‍රමය වැනි දේවල් සොයා කාලය මිඩාගු කළ යුතු අතර, ඒ වෙනුවෙන් පිරිවැය ද වැය වේ (සමහර අවස්ථාවල සියල්ලන් ම එකට වගාව සිදු කිරීම ගැටලු ඇති කරයි. මේ නිසා මධ්‍යම පිළිවෙතක් අනුගමනය කළ යුතු ය).

05. කුඹුරු රැකබලා ගැනීමේ පහසුව ඇති වීම

- එක් ව වගා කරයි නම් ජල අවශ්‍යතා සඳහා සියලු ගොවීන් කුඹුරට යා යුතු නැත. වෙනත් රැකියාවකට යයි නම්, අසල්වැසි ගොවියා ලවා වතුර රඳවා ගැනීම කළ හැක. කුරුල්ලන් එළවීමට ගොවියෝ සියල්ල යා යුතු නැත. සත්ව හානි අවම වනු ඇත.

මේ නිසා එක් ව වගා කිරීම තම කාලය ඉතිරි වන මෙන් ම පහසුවෙන් වැඩි අස්වැන්නක් ලබා ගැනීමේ ක්‍රමවේදයක් වනු ඇත. මෙම ගැටලුව විසඳීමට පියවර ගත හැක්කේ කාම් ව්‍යාප්ති සේවය හා ගොවි සංවිධාන තුළිනි. කන්න රැස්වීම් ක්‍රමවත් ව පවත්වා ගොවීන් දැනුවත් කළ යුතු ය. පොහොර සහනාධාරය අවියක් බවට පත් කරගෙන ගොවීන් එක්ව වගා කරවීමට කටයුතු කර විය යුතු යි.

5.13 කුඹුරු වගාව කෙරෙහි මී උණ රෝගයේ බලපෑම (Leptospirosis)

අතීතයේ දී මී උණ විවිධ නම්වලින් හඳුන්වා දී ඇත. එනම්, වෙල්උණ, පතල් උණ සහ මඩ උණ ලෙසිනි. මෙය මියත්ගෙන් සහ සමහර සතුන්ගෙන් (ගවයන්, මීගවයන්) බෝවන උණ රෝගයකි. මෙය බැක්ටීරියාවක් මගින් බෝ කරයි. රෝගය වැළඳුන මියත් පීටකරන මුත්‍රා සමග මෙම බැක්ටීරියාව බාහිර පරිසරයට එකතු වේ. කුඹුරුවල ඇති දියකඩිනි හා ජලය රැඳුණු තැන්වල මෙම බැක්ටීරියාව රැඳී පවතී. ශරීරයේ කැපුණු, සිරුණු තුවාල සහ ඇසට නො පෙනෙන තරමේ සියුම් තුවාල සහිතව කුඹුරු වැඩ කරන විට, මෙම බැක්ටීරියාව ශරීරගත වේ. පුරන් වූ කුඹුරකට බසින ගොවියෙකුට මෙම රෝග අවදානම වැඩි ය (සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන කාර්යාලය, වසංගත රෝග විද්‍යා අංශය කාර්ය පත්‍රිකා -2009).

අධ්‍යයනය සිදු කරන කාල පරාසය තුළ අප ද මුහුණ දුන් ප්‍රධාන ගැටලුව වූයේ, මීඋණ රෝග කාරක තත්ත්වය යි. සමස්ත නියැදිය සැලකූ විට 26.7% ක ප්‍රතිශතයක් මීඋණ භීතිය නිසා වගා කිරීමට එතරම් කැමැත්තක් නො දැක්වී ය. විශේෂයෙන් ගොවියා කැමති වුව ද පවුල් සාමාජිකත්වයේ විරුද්ධත්වය මෙයට තදින් ම බලපා ඇත. තෙත් කලාපයේ, ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්ක අනුව මීඋණ ප්‍රදේශයේ පවති යන ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු දුන් සංඛ්‍යාව හා ප්‍රතිශත වගු අංක 5.16 මගින් දක්වයි.

වගු අංක 5.16 : මි උණ ව්‍යාප්තිය කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම

ප්‍රතිචාර	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරුණ N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	තුවරපිළිය N=32	එකතුව N=524
මි උණ හිතිය නියැදි	14	19	13	25	40	03	18	08	--	140
ප්‍රදේශයේ පවතින බවට ප්‍රතිචාර දැක් වූ ගොවිත් සංඛ්‍යාව හා ප්‍රතිශතය	16.7%	59.4%	22.4%	26.0%	63.5%	9.4%	28.1%	12.7%	--	26.7%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. ගො.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය. 2008 / 2009

මාතර දිස්ත්‍රික්කය තුළ වැඩි ම මි උණ හිතියක් පැවති අතර, 63.5% ක නියැදි ප්‍රතිශතයක් මෙයට ප්‍රතිචාර දැක්වී ය. මෙහි දී මාතර, මැදඋයන්ගොඩ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන ආශ්‍රිත ව නියැදියේ දත්ත ලබා ගත් අතර, වටයෙදුර ගම්මානයේ දෙදෙනෙකු මිඋණ සෑදී මිය ගොස් ඇත. වැල්ලතොට ගම්මානයේ එච්.පී. අමරදාස නම් ගොවි මහතා මිඋණ වැළඳී ප්‍රතිකාර ලබනු අපට නිරීක්ෂණය කළ හැකි විය. තව ද පුත්තලවැල්ල ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශයට අයත් පුත්තලවැල්ල නැගෙනහිර, බටහිර හා කිරිින්ද ඉහළ, සහ පහළ යන කාණ්ඩාරම් පර්යේෂණ නිෂ්පාදන සහකාර වසම් තුළ මිඋණ රෝගය පැවතිණ. මේ අනුව මාතර දිස්ත්‍රික්කය තුළ ගොවිතැන කුඹුරුවලට බැසීමට ඉතා අකමැත්තක් දැක්වූහ.

කොළඹ දිස්ත්‍රික් නියැදියේ 59.4% ක් මිඋණ හිතිය නිසා වගාවට යොමු වීමට අකමැත්තක් දැක්වීය. කොට්ටේ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත ව නියැදියේ කුඹුරුවල ජලය බැස යාමේ හැටලු නිසා, කුඹුරු හැල් බවට පත් ව තිබුණි. නිවෙස්වල අපද්‍රව්‍ය හේතුවෙන් මියත් බෝවීම ද නිරීක්ෂණය කිරීමට හැකි විය. "රෝගය සෑදේ " යන බිය මෙහි ගොවිත් අතර පැවති සංකීර්ණවකි. කුලීකරුවෙකු හෝ කුඹුරු අද්‍යයට දීමට කෙනෙකු හෝ සොයා ගැනීම හැටලුවක් විය. හෝමාගම ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන ආශ්‍රිත නියැදියේ තත්වය ද මෙයට සමාන විය.

රත්නපුර දිස්ත්‍රික් නියැදියේ 28.1% ක් මෙම රෝගය නිසා වගාවට යොමු වීම ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත. කුරුවිට ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත ව ගොවිත් දෙදෙනෙකුට මෙම රෝගය වැළඳී තිබුණි. කනවත්ත ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත ව ගොවිසංවිධානයේ සභාපති පවා මෙම රෝගය සෑදීම නිසා ප්‍රතිකාර ලබා ඇත. පත්තිල ග්‍රාමයේ ඉතාමත් උග්‍ර අත්දැමින් මෙම රෝග හිතිය හා රෝගය වැළඳීම නිසා වගාව ශීඝ්‍ර පසුබෑමකට ලක් ව ඇත. රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ මෑණික් ගැරීම සඳහා වළවල් කැපීම, වතුර බැස යාමේ හැටලු මේ රෝගය ව්‍යාප්ත වීමට හේතු වී ඇත.

ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ වදුරඹ, වලහන්දුව හා පිලාන යන ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන ආශ්‍රිත ව ද දත්ත ලබා ගත් අතර, නියැදියේ 26.0% ක් මිඋණ රෝග හිතිය නිසා පිඩාවට පත් ව තිබුණි. වදුරඹ මිඋණ සෑදීම නිසා දෙදෙනෙකු මිය ගොස් තිබිණ. වලහන්දුව 5 දෙනෙකු මිය ගොස් තිබූ අතර, ඉන් දෙදෙනෙකු බදුන්ගොඩ ග්‍රාමයේ ද, නිදෙනෙකු අ-කොත්වල ග්‍රාමයේ ද වූහ. පිලාන ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත ව අ-කොටුව ගම්මානයේ එක් අයෙකු මිය ගොස් තිබූ අතර, ඉමදුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ නිත්තගල්ල හා කෝදාගොඩ යන ග්‍රාමවල ද එක් අයෙකු බැහින් මිය ගොස් තිබිණ. පෝද්දල ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත ව එක් ගොවිමහනෙකු දැඩි සත්කාර ඒකකයේ

දින 11 ක් ප්‍රතිකාර ලබා මිය ගොස් ඇති අතර, ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය තුළ දැඩි ලෙස මෙම ව්‍යවසනයට මුහුණ දී ඇති බව පැහැදිලි විය.

ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය මිලුණ ගැටලුව නිසා පීඩාවට එක් දිස්ත්‍රික්කයකි. 21.9% ක නියැදි ප්‍රතිශතයක් මෙම ප්‍රශ්නය නිසා වගාවට යොමු වීම ප්‍රතික්ෂේප කර තිබේ. නිරිතමුඛ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන නියැදිය ආශ්‍රිත ම-ගලපිරි යායේ දී මිලුණ නිසා එක් ගොවිමහනෙකු මිය ගොස් තිබුණි. මුදුන්ගොඩ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිතව කිරිබත්කුඹුර යායේ, මිලුණ සෑදී 4 දෙනෙකු මිය ගොස් තිබූ අතර, රජය ක්‍රියාත්මක කළ “පුරන් කුඹුරු අස්වැද්දීම” වැඩසටහන හා සම්බන්ධ වූ එක් ගොවි මහනෙකු ද මිය ගොස් ඇත. තව ද මිරිගම, උඩුගම්පොල හා ජාඇළ යන ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන ආශ්‍රිත ව මිලුණ හිතිය තදින් ම පැවතිණ.

කරතර දිස්ත්‍රික්කයේ කතන්තීල හා වලගෙදර ගොවිජන සේවා ආශ්‍රිත ව නියැදියේ දත්ත ලබා ගත් අතර, 22.4% ක් මිලුණ නිසා පීඩාවට පත් ව ඇත. කතන්තීලට අයත් ඔලබොඩුව නම් ගම්මානයේ එක් අයෙකු එම රෝගයෙන් මිය ගොස් ඇත. වලගෙදර එක් ගොවිමහනෙකු ද මිය ගිය අතර, එය ද මිලුණ නිසා යැයි සැකයක් පවතී.

කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ උස්සාපිටිය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිතව දත්ත ලබා ගත් අතර, 9.4% ක ප්‍රතිශතයක් මිලුණ නිසා ගැටලුකාරී තත්ත්වවලට මුහුණ දී තිබුණි. උඩුවේවෙල ග්‍රාමයේ එක් ගොවිමහනෙකු මිය ගොස් ඇති අතර, ප්‍රදේශය පුරා මිලුණ හිතිය පැතිර ඇත.

මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ නියැදියේ 12.7% ක් ද මෙම ගැටලුවට මුහුණ දී තිබුණි. ගම්පොල ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත කිරිතද, ගල්ගෙඩියාව යන ප්‍රදේශවල මිලුණ හිතිය පැවතිණ. ගොවීන් කුඹුරුවලට බැසීම හෝ ශ්‍රමය සොයා ගැනීම ද ගැටලු වී තිබූ අතර, මිය ගිය අය පිළිබඳ වාර්තා නොවී ය. මැදපිටිය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත ව ගනේගොඩ, දොරව, ගොඩවෙල හා කරගමුව යන ගම්මානවල 4 දෙනෙකු ද මිලුණෙන් මිය ගොස් ඇත.

නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කය තුළ නියැදියේ ද මිලුණ හිතිය පවතින බව ගොවි සාකච්ඡාවල දී හෙළි විය. ශ්‍රමකයින් වගාව සඳහා සම්බන්ධ වීමට අකමැත්තක් දක්වන බව ප්‍රකාශ විය. නමුත් නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ කුඹුරු ඉඩම් නිරතුරු යල සහ මහ කන්නවල කිසියම් හෝ වගාවක නිරත කරවන නිසා, මේ පිළිබඳ එතරම් ගැටලුවක් ඇති වී නොමැති බව ද පැහැදිලි විය. මේ අනුව අපට අවබෝධ වන්නේ හෙත් කලාපය තුළ පිළිලයක් සේ පැතිර යන මෙම ගැටලුවට කඩිනම් විසඳුම් ලබා දිය යුතු බව යි. මෙම මිලුණ හිතිය නිසා හෙත් කලාපයේ ගොවීන් වගාවෙන් නාවකාලික ව හෝ ඉවත් ව ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. පුරන් කුඹුරක වගාව ආරම්භ කිරීමේ දී මෙම මිලුණ ගැටලුව තදින් ම පවතින අතර, ඒ සඳහා නිසි අවධානය යොමු කිරීම අදාළ ආයතන සතු වගකීමකි.

5.14 නාගරිකරණය පිළිබඳ ගැටලු

රටක ජනගහනය වර්ධනය වත් ම ඒ අයට යටිතල පහසුකම් ඇතුළු අවශ්‍යතා සපුරාදීම රජයේ වගකීමක් හා යුතුකමක් වනු ඇත. මහවැලි ස-වර්ධන යෝජනා ක්‍රම මගින් වාරි පහසුකම් ලබාදීම සමග ජනාවාස හා ඒ ඒ අවශ්‍යතා අනුව කාණ්ඩ හා මහා මාර්ග ඇතුළු වෙනත් පහසුකම් ජනතාව වෙනුවෙන් සලසා දෙන ලදී. තව ද පසුගිය දශක කිහිපය තුළදී මහා පරිමාණ ජල යෝජනා ක්‍රම ආරම්භ කරන ලදී. ඒ සමග නිවාස ව්‍යාපෘති තුළින් ද ජනතාවගේ නිවාස අවශ්‍යතාවය සපුරාලීමට කටයුතු කර ඇත. මේ සෑම දෙයක් තුළින් ම ජනතාවගේ මූලික අවශ්‍යතා ඉටුවන අතර, ඒ තුළින් නාගරිකරණය සමග කාණ්ඩ අංශයේ ද කිසියම් පසුබෑමක ලක්ෂණ පැහැදිලි විය.

නිවාස හා ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම් නිසා කුඹුරු ඉඩම් විශාල වශයෙන් ගොඩ වී තිබීම පිළිබඳ අධ්‍යයන කාල පරාසය තුළ හඳුනා ගැනීමට හැකි විය. නගරය විශාලවත් ම අවට කුඹුරු ඉඩම් සඳහා පවතින මිල ඉහළ යයි. ඒ හේතුව නිසා ම කුඹුරු පුරන් වීමට හැර, ගොඩ කර අලෙවිය සිදු කර ඇති අවස්ථා ද නිරීක්ෂණය කිරීමට හැකි විය.

නාගරීකරණය නිසා කුඹුරු වගා කිරීමට නො හැකි තත්ත්වයක් හෝ එය කුඹුරු පුරන් වීමට හේතුවක් වී ද යන්න අධ්‍යයනයට භාජනය කළ ගොවීන් වෙත යොමු කළ මූලික ප්‍රශ්නයක් විය. සමස්ත නියදියේ 13.7% ක් නාගරීකරණය නිසා කුඹුරු වගාව අතහැර දමන තත්ත්වයකට පත් ව ඇති බවට ප්‍රතිචාර දක්වන ලදී. නාගරීකරණයේ විශාලතම බලපෑමක් සිදු වී ඇති දිස්ත්‍රික්කය ලෙස කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය හැඳින්විය හැකි අතර, ගොවි ප්‍රතිචාර අනුව, 84.4% කගේ අදහස වූයේ, නාගරීකරණය නිසා කුඹුරු වගා කළ නො හැකි තත්ත්වයක් උදා වී ඇති බව යි. කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළ අධ්‍යයනයට භාජනය කරන ලද්දේ කොට්ටේ ගොවිපත සේවා මධ්‍යස්ථාන ආශ්‍රිත ගොවි නියැදිය යි.

මෙහිදී පහත සඳහන් කරුණු ද වැඩිදුරටත් හෙළි විය.

- > නාගරීකරණය නිසා ඉඩම් මිල ඉහළ යාම හේතුවෙන් ගොවීන් කුඹුරු ක්‍රම ක්‍රමයෙන් පුරන්වීමට හැර ගොඩකර වැඩි මිලකට අලෙවි කිරීමට උත්සාහ දරන බව
- > අතවසර ගොඩ කිරීම් නිසා ජලය බැස යන කාණු සහ බෝක්කු අවහිර වීම නිසා කුඹුරුවල තිරතුරු ජලය රැඳී තිබී හැල් කුඹුරු බවට පත් වීම.
- > නිවාස සෑදීම හේතුවෙන් කුඹුරු සඳහා යාමට ඇති ප්‍රවේශ මාර්ග වසා දැමීම
- > කුඹුරු යායවල් මැදින් පාරවල් ඉදි වීම
- > කුඹුරු ආශ්‍රිත ව නිවාස හා කර්මාන්ත ගාලා පිහිටු වීම නිසා ඒවායේ අපද්‍රව්‍ය කුඹුරුවලට හැරවීම. මේ හේතුව නිසා ම උණ හා වෙනත් රෝග සෑදේ යන බියෙන් ගොවීන් කුඹුරුවලට නො බැසීම.

අධ්‍යයන කටයුතු සිදු කිරීමේ දී මෙම අපද්‍රව්‍ය නිසා කුඹුරු වගා නො කිරීම හා ඒ තුළින් පුරන් වීමට ඉඩහැර ඇති බව දක්නට ලැබුණි. කුඹුරු ආසන්න ඉඩම් කැබලි කර විකිණීම තුළින් මේ තත්ත්වය වඩාත් උග්‍ර වී ඇත. නිවාසවල අපද්‍රව්‍ය සියල්ල හා සත්ව අපද්‍රව්‍ය කුඹුරුවලට මුදා හරි. මෙහින් මියත් බෝවීම ද සිදු වී ඇත. ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්ක අනුව, කුඹුරුවලට අපද්‍රව්‍ය එක් වීම වගු අංක 5.17 මගින් පැහැදිලි කරයි.

වගු අංක 5.17 : සත්ව හා වෙනත් අපද්‍රව්‍ය නිසා වගා ගැටලු ඇතිවීම

ප්‍රතිචාර	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරුණ N=58	ගාල්ල N=96	මාතලේ N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	තුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
1 නිවෙස්වලින් බැහැර කරන කසළ කුඹුරට එක්වීම	03 (3.6%)	17 (53.1%)		07 (7.3%)	06 (9.5%)	01 (3.1%)	04 (6.3%)	06 (9.5%)	02 (6.3%)	46 (8.8%)
2 සත්ව සානනාගාරවල අපද්‍රව්‍ය එක්වීම	02 (2.4%)	01 (3.1%)			01 (1.6%)		02 (3.1%)	01 (1.6%)		07 (1.3%)
3 කර්මාන්ත ගාලා අපද්‍රව්‍ය එක් වීම	--	07 (21.9%)	01 (1.7%)				02 (3.1%)	01 (1.6%)		11 (2.1%)
4 වැසිකිළිවල හා වෙනත් අපද්‍රව්‍ය ඇළ මාර්ග මගින් කුඹුරට එක්වීම	--	02 (6.3%)		02 (2.1%)			04 (6.3%)			08 (1.5%)
5 ගැටලු මතු වූ මුරු පංඛාම	05 (5.9%)	27 (84.4%)	01 (1.7%)	09 (9.4%)	07 (11.1%)	01 (3.1%)	12 (18.8%)	08 (12.6%)	02 (6.3%)	72 (13.7%)

* ප්‍රතිගත අගයන් වරහන් තුළ දක්වා ඇත.
මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, ගො.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

වග අංක 5.17 ට අනුව, මෙම අපද්‍රව්‍ය එක් වීම කරුණු 04 ක් යටතේ සලකා බලන ලදී. නිවෙස්ලීන් බැහැර කැලිකසල කුඹුරුවලට එක් කිරීම තුළින් කොළඹ දිස්ත්‍රික්ක නියැදියේ 53.17 ක් පීඩා තත්ත්වයට පත් ව ඇත. ඉඩම් කැබලි කර විකිණීමත්, කුඹුරු අසල ඉඩම් විකිණීමත් නිසා එම ඉඩම් හිමියෝ තම අපද්‍රව්‍ය කුඹුරුවලට දැමීමට පුරුදු ව සිටිති. එම බොහෝ ඉඩම් පර්චස් 5-10 ක් පමණ කුඩා නිසා, අපද්‍රව්‍ය දැමීමට හැකි තොරතුරු වීම ඊට හේතුවයි. තව ද බෝතල් කටු, මුරතැන්ගෙයී ඉවතලන ද්‍රව්‍ය පොලිතින් බැහැරවීමට බහා කුඹුරුවලට දමා යන අවස්ථා ද හමුවිය. මේ හේතුව නිසා මියත් බෝවී සිටීම අධ්‍යයනයේ දී නිරීක්ෂණය කළෙමු.

කොළඹ දිස්ත්‍රික් නියැදිය මුහුණ දුන් ඊළඟ ගැටලුව වූයේ, කර්මාන්තශාලා අපද්‍රව්‍ය කුඹුරුවලට එක් කිරීම යි. මෙම නියැදියේ රබර් කර්මාන්ත ශාලාවකින් ඉවතලන අපද්‍රව්‍ය කුඹුරට එක් කිරීමක් නිරීක්ෂණය කිරීමට හැකි විය. මෙම ගැටලුවලට මුහුණදුන් නියැදි ප්‍රතිශතය 21.9% කි.

තව ද කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළ පවතින හෝටල්, වැසිකිලි අපද්‍රව්‍ය, ඇළ මාර්ගවලට හරවා කුඹුරුවලට ගලා ඒමට සලස්වා තිබුණි. එසේ ම ප්‍රදේශය මෙම වැසිකිලි දුග්දින් පිරී තිබුණ අතර, මෙම ගැටලුවෙන් නියැදියේ 6.3% ක් පීඩාවට පත් ව තිබුණි. කුඹුරු, උරා, සහ හරක් මස් සානකාශාරවල අපද්‍රව්‍ය කුඹුරුවලට එක්කර තිබූ බව දැකගන්නට ලැබුණේ ගම්පහ, කොළඹ, මාතර, රත්නපුර සහ මහනුවර දිස්ත්‍රික් නියැදිවලිනි.

සමස්තයක් ලෙස තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයන් අඩු වීමට මෙම ගැටලු බලපෑමක් සිදු කරන බව පැහැදිලි විය. අදාළ නගරසභා හෝ ප්‍රාදේශීය සභා මේ පිළිබඳ විමසිලිමත් විය යුතු ය. කුඹුරු යාය සම්පූර්ණ වශයෙන් වගාවෙන් ඉවත් කරලීමට මෙම අපද්‍රව්‍ය ගැටලුව හේතුවක් වීමට වැඩි කාලයක් ගත නො වන බව ද සාකච්ඡාමය දත්ත ලබා ගැනීමේ දී පැහැදිලි වූ අතර, නිරීක්ෂණ දත්ත එයට සාක්ෂි දැරී ය. මේ අනුව දත්ත විග්‍රහ කිරීමේ දී පැහැදිලි වන්නේ නාගරීකරණය යන්න කාමිකර්ම ක්ෂේත්‍රයට ගැටලුසහගත තත්ත්ව ඇති කරවන්නක් බව යි. රජයේ සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයන් සමග කාමි ක්ෂේත්‍රය මුහුණ දෙන අයහපත් තත්ත්ව පිළිබඳ මෙයට වඩා වැඩි අවධානයක් යොමු කර එම ගැටලු අවම වන අන්දමට කටයුතු කිරීමට වඩාත් කාලෝචිත වනු ඇත.

5.14.1 සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හා අධිවේගී මාර්ගවල බලපෑම

නාගරීකරණයේ ප්‍රතිඵල ලෙස ක්‍රියාත්මක වන අධිවේගී මාර්ග සහ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති මගින් ඒ ඒ ප්‍රදේශවල දියුණුව සැලසෙන අතර, එහි අහිතකර ප්‍රතිඵල දේශීය කාමිකර්මාන්තය කෙරෙහි ද විවිධ අන්දමින් බලපා ඇත. අධිවේගී මාර්ග නිසා කර්මාන්ත දිස්ත්‍රික් නියැදියේත්, සංවර්ධන ව්‍යාපෘති නිසා මාතර දිස්ත්‍රික් නියැදියේත් වැඩි ම ගැටලු සහගත තත්ත්ව ඇති වී තිබේ.

අධිවේගී මාර්ග සඳහා විශාල වශයෙන් කුඹුරු ගොඩ කිරීම සිදු වී ඇත. ඇතැම් අවස්ථාවල යාය මැදින් මෙම මාර්ගය වැටී ඇති නිසා කුඹුරු බෙදීමක් දෙපැත්තකට සිදු වේ. මේ හේතුව නිසා මාර්ග පද්ධතිය විනාශ වී ඇත. පස් කැපීමෙන් ගොඩ ගැසීම නිසා ඒවා සෝදා යාමෙන් කුඹුරු ගොඩවීම සිදු වී ඇත. මෙම සංකීර්ණ ගැටලුව නිසා කුඹුරු පුරන් වී ඇත් ද, හැකි නම්, වගා කිරීමට අපහසු වී ඇත් ද යන්න ප්‍රශ්නාවලි මාර්ගයෙන් විමසුවෙමු. අධිවේගී මාර්ග නිසා සමස්ත තෙත් කලාපයේ ම 3.8% ක ප්‍රතිශතයකට ගැටලු මතු වී ඇත. වග අංක 5.18 මගින් මේ පිළිබඳ තවදුරටත් කරුණු පැහැදිලි කරයි.

වගු අංක 5.18 : ස-වර්ධන ව්‍යාපෘති හා අධිවේගී මාර්ගවල බලපෑම් නිසා වගා ශැටිල ඇතිවීම

ප්‍රභේද	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරතර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුගරාමය N=32	තෝරණ කලාපය N=524
අධිවේගී මාර්ග නිසා වගා ශැටිල ඇති වූ ගොවි සංඛ්‍යාව හා ප්‍රතිශතය			12	05	01	01		01		20
			20.6%	5.2%	1.6%	3.1%		1.6%		3.8%
ස-වර්ධන ව්‍යාපෘති බලපෑමෙන් ශැටිල ඇති වූ ගොවි සංඛ්‍යාව හා ප්‍රතිශතය.	03	02	03	12	25	02	01	06		54
	3.6%	6.3%	5.2%	12.5%	39.7%	6.3%	1.6%	9.5%		10.3%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. කෙ.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය. 2008 / 2009

කරතර හා මාතර දිස්ත්‍රික්ක අධිවේගී මාර්ග නිසා කුඹුරු වගා කිරීමේ වැඩි ශැටිල සංඛ්‍යාවකට මුහුණ දී තිබුණි. නියැදි ප්‍රතිශත ලෙස ගත්විට මාතර 1.6% ක් හා කරතර 20.6% ක් ලෙස විය. කොළඹ, ගම්පහ සහ නුගරාමය යන දිස්ත්‍රික් නියැදිවල අධිවේගී මාර්ග නිසා ශැටිල ඇති වූ ගොවින් හමු නො විය. නමුත් නිරීක්ෂණ දත්තවලින් පැහැදිලි වූයේ, කොළඹ, ගම්පහ විශාල වශයෙන් අධිවේගී මාර්ග නිසා කුඹුරු විනාශ වී ඇති අතර, අධිවේගී මාර්ගය සඳහා අක්කර දහස් ගණන් පස් දමා ගොඩකර ඇති බව යි.

ස-වර්ධන ව්‍යාපෘති නිසා නිවාස යෝජනා ක්‍රම හා කර්මාන්තශාලා ඉදි වී ඇත. නිවාස ස-වර්ධනය නිසා විශාල ලෙස පස් සෝදා යාමක් සිදු වී ඇත. කර්මාන්තශාලා අපද්‍රව්‍ය මෙම කුඹුරු යායවලට එක් කරයි. සංචාරක හෝටල් අපද්‍රව්‍ය හා වැසිකිළි පද්ධති ඇළ මාර්ගවලට මුදා හැරීම සිදු කර ඇත.

ජල නළ පද්ධති සඳහා මාර්ග හැරීමේ දී එම පස් කුඹුරුවලට එක් වීම සිදු වේ. මෙලෙස මෙම ව්‍යාපෘති විශාල වශයෙන් දේශීය කෘෂි අංශයට හානි කර අවස්ථා උදා කර දී ඇති අතර, තෙත් කලාපීය සමස්ත නියැදියේ 10.3% ක් මෙම ශැටිලවට මුහුණපා තිබුණි.

මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ නිල්වලා යෝජනා ක්‍රමය නිසා ඇතිකරී වැසි ගොස් ජල බස්නාවේ ශැටිල ඇති වී ඇත. මෙම යෝජනා ක්‍රමය නිසා සමහර බෝක්කු වසා දමා ඇති අතර, කුඹුරුවලට කරදිය ගලා ඒම සිදු වී ඇත. මෙම දිස්ත්‍රික්කයේ 39.7% ක් මෙම ශැටිලවට මුහුණ දී ඇත. නව ද ගි-ගඟ යෝජනා ක්‍රමය හා නිල්ලම යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ද වගා කරන ලද කුඹුරුවලට මේ හා සමානව ශැටිල ඇති වී ඇත.

මේ නිසා මෙවැනි බහුවිධ යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී කුඹුරු ඉඩම් සඳහා විශේෂ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එයින් වගාවේ ආරක්ෂා වන අතර, දේශීය කෘෂි ආර්ථිකයේ වර්ධනය සඳහා සේතු පාදක වනු ඇත.

5.142 ප්‍රවේග මාර්ග නො තිබීම නිසා ඇතිවන ශැටිල

නාගරීකරණයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, කෘෂිකාර්මික ප්‍රවේග මාර්ගවලට ශැටිල ඇති වී තිබේ. මේ බව අධ්‍යයනයේ නිරීක්ෂණ දත්තවලින් මනාව පැහැදිලි විය. කුඹුරක් වගා කිරීමට නිසි ප්‍රවේග මාර්ගයක් තිබීම අත්‍යවශ්‍ය සාධකයකි. සි සෑම වැනි කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය යන්ත්‍ර උපකරණ භාවිතයන්ට අඩි පාරක් තිබීම ප්‍රමාණවත් නො වේ. ඒ පිළිබඳ

ගොවීන්ගෙන් දත්ත ලබා ගන්නා ලදී. ප්‍රවේශ මාර්ග නො තිබීම නිසා වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු වී ද නැති නම්, කුඹුරු පුරන් වීමට ඉඩ හැරියේ ද යන ප්‍රශ්නයට ගොවීන් ලබා දුන් ප්‍රතිචාර වශයෙන් අංක 5.19 මගින් පැහැදිලි වේ.

වග අංක 5.19 : නිසි ප්‍රවේශ මාර්ග නො තිබීම කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම

ප්‍රතිචාරය	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරතර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
නිසි ප්‍රවේශ මාර්ගයක් නොමැතිවීම නිසා ගැටලු ඇති වූ ගොවීන් සංඛ්‍යාව හා ප්‍රතිශතය	34	09	21	24	13	09	10	23	11	154
	40.5%	28.1%	36.2%	25.0%	20.6%	28.1%	15.6%	36.5%	34.4%	29.4%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. හෙ.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය. 2008 / 2009

අධ්‍යයනයට භාජනය කළ තෙත් කලාපීය නියැදියේ, 29.4% ක් වූ ගොවී ප්‍රතිශතයට තම කුඹුරට නිසි ප්‍රවේශ මාර්ගයක් නොමැති වීම නිසා ගැටලු ඇති වී තිබේ. වගා බිමක් තම් ඒ සඳහා යාමට නිසි මාර්ගයක් තිබිය යුතු ය. මෙය ඉතාම බරපතල ගැටලුවක් වී ඇති බව නිරීක්ෂණ හා ගොවී සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි විය.

නියමිත ප්‍රවේශ මාර්ග නොමැතිවීම නිසා ගොවීන්ට බලපෑ ගැටලු පහත අයුරින් පෙළඹවිය හැක.

- ප්‍රවේශ මාර්ග අවහිර වීම නිසා යන්ත්‍ර සූත්‍ර ගෙන යාමේ අපහසුතාවය
- සමහර අවස්ථාවල ගෙවතු මැදින් යාමේ දී ගෙවතු හිමියන් ඊට විරෝධය පෑම
- තම නිවාස හා කුඹුර ඉතා ළඟින් පිහිටිය ද ප්‍රධාන මාර්ගයන් දුරස්ථ ව පිහිටා තිබීම නිසා යෙදවුම් ගෙනයාමේ දී අධික ප්‍රවාහන කුලී ගෙවීමට සිදු වීම.
- අස්වැන්න නෙළා කුඹුරේ ම ගුද්ධ කළ යුතු වීම. වර්ෂා කාලවල දී මෙවැනි කාර්යයන් සිදු කිරීම කළ නො හැකි වන අතර, එය ගොවීන් මුහුණ දෙන ප්‍රධාන ගැටලුවකි.

වග අංක 5.19 අනුව ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්කවල ප්‍රවේශ මාර්ග නොමැති ප්‍රතිශතය දක්වා ඇත. ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ 40.5% ක් වූ ප්‍රතිශතයට නිසි ප්‍රවේශ මාර්ගයක් නොමැති බව වාර්තා වූ අතර, එය ගැටලුව අධිකම දිස්ත්‍රික්කය විය. තව ද මහනුවර, නුවරඑළිය සහ කරතර යන දිස්ත්‍රික්කවල ද මෙම ගැටලුව 30% කට වැඩි ප්‍රතිශතයකට බලපා තිබුණි. මෙය සුර ගැටලුවක් සේ පෙනී ගිය ද අනාගතයේ දී විශාල ලෙස ගැටලු ඇති කරවන්නක් විය හැකි බව නිලධාරීන් සමග කළ සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි විය. මෙවැනි ගැටලු සහගත තත්ත්ව පැවතිය ද ගොවීන් කෙසේ හෝ බාධක බිඳ දමා වගා කරයුතු සිදු කිරීම නිරීක්ෂණය කළ හැකි විය. ඒ පිළිබඳ ගොවීන්ගේ පවතින උනන්දුව ද පැසසිය යුතු ය. ඉඩම් වෙන්දේසි කිරීමේ දී හා කුඹුරු ආශ්‍රිත පාරවල් නිර්ණය කිරීමේ දී නිසි ප්‍රවේශ මාර්ග කෙරේ වැඩි අවධානය යොමු කළ යුතු ය. මෙය කාලීන අවශ්‍යතාවයක් වන්නේ තෙත් කලාපීය ප්‍රදේශ නාගරීකරණය කරා ශීඝ්‍ර ගමනක යෙදී සිටින බැවිනි.

5.15 පස සෝදා යාම් සහ වෙනත් කැනීම් කටයුතු නිසා වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීම

කිසියම් කුඹුරක් වගා කිරීමේ දී එම කුඹුර වෙත පස සෝදා ඒම හෝ මඩ එකතු වීම වගා කටයුතු අසාර්ථක කරන අතර, සාර්ථක අස්වැන්නක් ලබා ගැනීමට ද නො හැකි වනු ඇත. සමස්ත තෙත් කලාපය සැලකීමේ දී මෙම ගැටලුව නිසා 18.5% ක නියැදි ප්‍රතිශතයක් ගැටලු ඇති කර ගෙන තිබුණි. මෙහි දී වැඩි ම ගැටලුසහගත තත්ත්වය වාර්තා වූයේ කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයෙනි. මේ පිළිබඳව වගු අංක 5.20 මගින් තවදුරටත් කරුණු පැහැදිලි කරයි.

වගු අංක 5.20 : පස සෝදායාම් සහ වෙනත් කැනීම් කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම්

ප්‍රතිචාර	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරුණ N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කැගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
පස සෝදායාම් නිසා හානි සිදු වූ ගොවීන් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිශතය	07	05	05	18	13	12	11	17	09	97
	8.3%	15.6%	8.6%	18.8%	20.6%	37.5%	17.2%	26.9%	28.1%	18.5%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. ගෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය. 2008 / 2009

නුවරඑළිය සහ මහනුවර යන දිස්ත්‍රික්කවල මෙම ගැටලුව වැඩිම අගයක් වාර්තා විය. එනම්, පිළිවෙළින් 28.1% ක් සහ 26.9% ක් ලෙසිනි. කඳු සහිත පාරිසරික තත්ත්වයන් නිසා මෙම ගැටලුව වඩාත් උග්‍ර වී ඇත. තව ද රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය පිළිබඳ සැලකීමේ දී පතල් කැපීම නිසා, පස් කඳු විශාල වශයෙන් ගොඩගසා ඇත. අධික වර්ෂා කාලය, ගංවතුර හේතුවෙන් මෙම පස් කඳු සෝදා ගෙන ගොස් කුඹුරුවලට එක් වී ඇත. රත්නපුර දිස්ත්‍රික් නියැදියේ 17.2% ප්‍රතිශතයක් මෙම ගැටලුවට මුහුණ දී තිබුණි.

නුවරඑළිය හා රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කවල නාය යාම්වල දී කුඹුරේ මතුපිට පස් තට්ටු පිටින් ම කඩා ගෙන යාමක් සිදු වී ඇති අතර, උස් බිම්වල පස් තට්ටු කුඹුරු වලට එකතු වීම තුළින් කුඹුරේ පවතින මඩ තත්ත්වය වඩාත් වැඩි වී ඇත.

කැගල්ල දිස්ත්‍රික් නියැදියේ 37.5% මෙම ගැටලුවට මුහුණ දී තිබූ අතර, ඇළකින් ජලය සමග වැලි ගලා ඒම නිසා කුඹුරු යායේ වැලි ස්වභාවය වැඩි වීම මෙයට හේතුව යි. මහනුවර දිස්ත්‍රික් නියැදියේ 26.9% ක් හේ වතුමල්වත් වර්ෂා ජලය සමග පස් සෝදා ඒම නිසා කුඹුරේ වැලි ගනිය වැඩිවීමේ ගැටලුවට මුහුණ දී තිබුණි.

කොළඹ, ගම්පහ, කරුණ හා අනෙකුත් දිස්ත්‍රික්කවල නගර ආසන්නව විශාල වශයෙන් කුඹුරු ගොඩ කිරීම් සිදු වී ඇති අතර, ඉඩම් කැබලි කර අලෙවි වීම ද සිදු වී ඇත. මේ හේතුව නිසා වර්ෂාව සමග අතිවාරියයෙන් ම පස සෝදා යාම සිදු වේ. අධ්‍යයන කාල පරාසය තුළ මේ පිළිබඳ ව තීරණය කළෙමු. සමස්තයක් ලෙස ගත් විට අධිවේගී මාර්ග සංවර්ධනය, නිවාස සංවර්ධන ව්‍යාපෘති වැනි ක්‍රියාදාමයක් නිසා පස් ගොඩ කිරීම් හා කසා ඉවත් කිරීම් සිදු වී ඇත. මෙය විශාල ලෙස පස් සෝදා යාමට හේතු පාදක වී ඇත. කුඹුරුවලට කුමක් වන්නේ ද යන්න මෙම කාර්යයන්වල යෙදී සිටින අයගේ අවධානය යොමු නො වන්නක් බව මෙම ගොවීන්ගේ අදහස යි. මෙවැනි තත්ත්ව මගහරවා කුඹුරු වගා කිරීමට පුදුසු පරිසර තත්ත්වයක් නිර්මාණය වීම වැදගත් වනු ඇත.

5.16 පොහොර ලබා ගැනීමේ දී ඇති වූ ගැටලු

රජය මගින් සහන මිලට පොහොර ලබාදීම ගොවීන්ට විශේෂ සහනයක් වී තිබුණි. අධික නිෂ්පාදන වියදම හමුවේ මෙම සහනාධාර වගාව ඉදිරියට ගෙන යාමට රැකුළක් වී ඇත. පොහොර මිල සම්බන්ධ ව ගැටලු නො මැකි වුව ද බෙදා හැරීමේ යාන්ත්‍රණයේ පවතින දුර්වලතා ගැටලු ඇති කරවීමට සමත් වී තිබුණි. අවශ්‍ය වේලාවට නියමිත

පොහොර වර්ගය නොමැති වීම ප්‍රධාන හැටලුව බවට පත් වී තිබුණි. පොහොර ප්‍රවාහනය සඳහා අධික මිලක් ගෙවීමට සිදු වී තිබීම සහ එම පොහොර මිටිවල නියමිත පොහොර ප්‍රමාණය නො තිබීම ද හැටලු විය. ඒ ඒ දිස්ත්‍රික් අනුව, පොහොර ලබා ගැනීමේ දී හැටලු ඇති වූ ගොවීන්ගේ ප්‍රතිගත අගයන් වගු අංක 5.21 මගින් දක්වා ඇත.

වගු අංක 5.21 : පොහොර ලබා ගැනීමේ දී හැටලු ඇතිවීම

ප්‍රතිචාර	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරුණ N=58	ගාල්ල N=96	මාතලේ N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුගේගොඩ N=32	එකතුව N=524
පොහොර ලබා ගැනීමේ දී හැටලු ඇති වූ ගොවීන් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිශතය	17	02	13	15	07	03	06	10	01	74
	20.2%	6.3%	22.4%	15.6%	11.1%	9.4%	9.4%	15.9%	3.1%	14.1%

* ප්‍රතිගත ගණනය කිරීමේ දී නියැදි සාමාජිකත්වය අනුව සිදු කර ඇති අතර එකතුව 1000 සමාන නොවේ.

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, හෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

කරුණ දිස්ත්‍රික් නියැදියේ පොහොර හැටලුව 22.4% කට බලපා තිබූ අතර, මෙහි දී නියමිත පොහොර ප්‍රමාණය මිටිවල නො තිබීම දක්නට ලැබිණ. තවදුරටත් ක්‍රමවත් අධීක්ෂණයක් යටතේ ගොවිසංවිධාන වෙත පොහොර බෙදා හැරීමේ කාර්යය ශක්තිමත් කළ යුතු ය.

5.17 වී ගොවියාගේ සමාජ තත්ත්වය වී වගාව කෙරෙහි බලපෑම

වී ගොවිතැනෙහි යෙදෙන ගොවියාගේ වෘත්තීමය සමාජ තත්ත්වය පිළිබඳ කරුණු විමසීමකට භාජනය කරන ලදී. මෙහි දී සමස්ත නියැදිය සැලකූ විට මේ පිළිබඳව ගොවීන් විශාල සංඛ්‍යාවක් ප්‍රතිචාර දක්වන ලදී.

ගොවිතැන සමාජය තුළ විශාල පිළිගැනීමක් පවතින, නම ආහාර තමා විසින් ම නිෂ්පාදනය කර ගත හැකි ස්වාධීන, ගෞරවාන්විත වෘත්තියක් බව සමස්ත නියැදියේ 70.4% ගේ ප්‍රතිචාරය විය. එලෙස ම සමාජය මෙම පුද්ගලයා ක්‍රියාශීලී, වටහෙස මහත්සි වී වැඩ කරන අයකු ලෙස පිළිගනී. එලෙස ම 'ගමේ මිනිසෙක්' යන අනන්‍යතාවය ගොවියාට ඇත. උසස් රැකියාවල නියුතු පුද්ගලයන් පවා ගොවිතැනට ආකර්ෂණය වී ඇත්තේ ඒ තුළ පවත්නා අව්‍යාජ ගැමිකම නිසා බව මෙම ගොවි සමස්තයේ ම අදහස විය. නමුත් මුදල් පසුපස හමා යන සමාජයක ගොවියා යනු, ආර්ථික වශයෙන් ශක්තිමත් නො වුණු පුද්ගලයෙකි. මෙවැනි සමාජයක අසරණ පුද්ගලයෙකු වූ ගොවියාට සමාජයේ ආර්ථික වශයෙන් ශක්තිමත් වීමට හැකි තත්වයක් උදා කළ යුතු ය.

මේ අය තවදුරටත් ප්‍රකාශ කළේ, කරුණ පරපුර මේ දෙසට ඇදී ඒමේ ආකර්ෂණය තත්ත්වයක් නොමැති බව යි. ගොවියාට ගෞරවාන්විත ආමන්ත්‍රණයක් නැත. මේ නිසා පරම්පරාවෙන් තමන්ට උරුම කුඹුරු ඉඩම් රැක ගැනීම විනා, නව පරම්පරාව මෙයින් ඉවත් ව යන තත්ත්වයකි. ගොවියා තමාගේ දරුවා, කුඹුරු වැඩවලට යොදා නො ගන්නා තත්ත්වයට පත් ව ඇත. දරුවන්ගේ ආකර්ෂණයෙන් ගොවිතැන ඉවත් ව ඇති බව මෙම ගොවීන්ගේ අදහස යි. මෙවන් පසුබිමක් තුළ තෙත් කලාපයේ ගොවිතැනේ හි පිරිහීම වර්ධනය වීමක් සිදු වන බව ගොවීන්ගේ අදහස් වලින් හෙළි විය.

5.18 ඉඩම් අයිතිය කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම

යම්කිසි දෙයක අයිතිය නම් සතු වීම එය පරිහරණය කිරීමේ දී සහ ආරක්ෂා කිරීමේ දී ප්‍රමුඛත්වයක් ගනී. කුඹුරු ඉඩමක් වුව ද නමාගේ නම් නම් අයිතිය යටතේ පවතී නම්, කෙසේ හෝ වගා කිරීමට හෝ වෙනයම් කාර්යයකට යෙදවීමට එම ඉඩම අයිති ගොවියා උත්සාහ දරයි. නමුත් වර්තමානයේ හවුල් අයිතිය හමුවේ වගා කිරීමේ පසුබෑමක ලක්ෂණ සාකච්ඡාම ය දක්වමින් පැහැදිලි විය. ඉඩම් අයිතිය ගැටලුවක් වේ ද යන ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු වශ ඇත 5.22 මගින් සපයා ඇත.

5.22 : කුඹුරු ඉඩම් අයිතිය වී වගාව කෙරෙහි බලපෑම

ප්‍රතිචාරය	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරුණා N=58	ගාල්ල N=96	මාතලේ N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	පුරාවිද්‍යා N=32	එකතුව N=524
කුඹුරු ඉඩම් අයිතිය ගැටලුවක් වේ යන්න සඳහන් කළ ගොවි සංඛ්‍යාව හා ප්‍රතිශතය	05 5.9%	01 3.1%	01 1.7%	11 11.5%	03 4.8%	03 9.4%	13 20.3%	01 1.6%	03 9.4%	41 7.8%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, ගො.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය, 2008 / 2009

කුඹුරු ඉඩම් අයිතිය, වගා කිරීමට ගැටලුවක් වූ සමස්ත තෙත් කලාපීය නියැදි ප්‍රතිශතය 7.8% කි. ඉඩම් අයිතිය නිසා ගැටලුවලට මුහුණ දී තිබූ වැඩි ම ප්‍රතිශතය, රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයෙන් වාර්තා වූ අතර එය 20.3% කි. මෙහි දී හේතු ලෙස සඳහන් වූයේ, තට්ටු මාරු පිළිබඳ අයිතිය යි. මෙම තට්ටුමාරුවේ දී එක කට්ටියක් කන්නයක් අත හැරිය විට ඊළඟ කන්නයේ වගා ආරම්භය ගැටලු සහගත ය. මෙසේ කන්න කීපයක් අතහැරිය විට වල් බිහිවීම් පවා සිදු ව ඇත. තව ද රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ අද අයිතිය ද ගැටලු වී ඇත. අද ගොවියා වගා නො කළ අවස්ථාවල දී අයිතිකරු විසින් තමනට හිමි අස්වැන්න ඉල්ලා සිටිනු ලැබේ. මේ නිසා අද ගොවීන් අවදානමක් සහිත ව වගා කිරීමට කිසිසේත් ම අකමැති බව සාකච්ඡාවල දී ප්‍රකාශ විය. තව ද කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ 9.4% ක නියැදි ප්‍රතිශතයක් මෙම ඉඩම් අයිතිය යන ගැටලුව නිසා වගා අපහසුතාවයට පත් ව ඇත.

මාතලේ දිස්ත්‍රික්කයේ කුඹුරු ඉඩම් අලෙවි කළ පෙර අයිතිකරු විසින්, තව ඉඩම් අයිතිකරුට වගාව සඳහා ඉඩ නො දීමක් ද වාර්තා විය. මේ දිස්ත්‍රික්කයේ ද අද අයිතිය පිළිබඳ ගැටලු ඇත. ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ද 11.5% ක් මෙම තට්ටුමාරු ගැටලුව තුළින් පීඩාවට පත් ව ඇත. තව ද අතිකුත් දිස්ත්‍රික්ක පොදුවේ සැලකූ විට පහත කරුණු අනාවරණය විය.

- > හවුල් අයිතිය සම්බන්ධ ඉඩම් ආරවුල් නිසා, මේ සම්බන්ධ නඩු විභාග පැවැත්වෙමින් තිබීම
- > අයිතිකරු බිත්තර වී පමණක් ලබා දීමක්, අනෙකුත් යෙදවුම් සියල්ල අද ගොවියා විසින් ලබා ගත යුතු වීමක් නිසා පාඩු සිදුවන බව පවසමින් අද ගොවියා වී වගාව අත්හැරීම
- > නමා අද ගොවියා වුව ද කුඹුරු ඉඩම නමාගේ නො වන නිසා, සමහර අවස්ථාවල එක් කන්නයක් පමණක් වගා කරයි
- > හවුල් ඉඩමක් වගා කළ පසු හවුල්කරුවන් තමන්ගේ ඉඩමේ අයිතිය ඉල්ලා සිටීම
- > අද අයිතිය නිසා එතරම් වගාවට උනන්දුවක් නොමැති වීම
- > පුරත් කුඹුරු අස්වැද්දු පසු අයිතිකරු විසින් අද අයිතිය හෝ වගා කිරීම් අයිතිය වෙනස් කිරීම
- > ඉඩම් හිමිකරු අද ගොවියාට නියම සහකාරී පොහොර ප්‍රමාණය ලබා නො දීම

සමස්ත තෙත් කලාපයේ ඉඩම් අයිතිය සම්බන්ධ ගැටළු පුළුල්ව ප්‍රතිගතයක් වුව ද, මෙලෙස වගා නො කිරීම, අනෙක් කුඹුරු ඉඩම්වලට ගැටලුවක් වී ඇති බව ගොවි සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි විය. ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන මුල් වී අයිතිය කෙසේ වුව ද වගා කිරීමට, ගොවීන් යොමු කිරීම කාලීන අවශ්‍යතාවයකි.

5.19 පොද්ගලික අපහසුතා නිසා වගා බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීම

අද කාම්කර්මාන්තය මුහුණ දෙන ප්‍රධාන ගැටලුවක් වන්නේ කාම් අංශයේ යෙදී සිටින ගොවියා රෝගීවීමෙන් හෝ මිය යෑමෙන් පසු මෙම කර්මාන්තයේ යෙදෙන්නේ කිනම් පුද්ගලයෙකු ද යන්න යි. තරුණ පරපුර සඳහා කාම් අංශය ආකර්ෂණීය ස්වභාවයක් ගැබ් ව නැත. අවිනිශ්චිතතාවය පෙරදැරි කරගත් යැපුම් තත්ත්වයක් පමණක් මේ තුළ ගමන වී ඇති බව ගොවි සාකච්ඡාවල දී හෙළි වූ සත්‍යයකි. වර්තමානය මෙම කාම් කර්මාන්තයේ ස්වර්ණමය යුගයක් බවට පත් කිරීමට "අපි වචමු - රට නගමු" සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය තුළින් සැලසුම් සකස් කළ යුතු ය. දිස්ත්‍රික් නියැදි දත්තවලට අනුව, ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ 4.8% ක ප්‍රතිගතයකට ගොවියා ලෙඩ වීම නිසා වගාවේ යෙදවීමට කිසිවකු හෝ නොමැත. දරුවන් විදේශගත ව හෝ වෙනත් ප්‍රදේශයක රැකියාවක නිරත වීම හේතුවෙන් කුඹුරු පුරන් වී ඇත.

මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ 4.7% ක නියැදි ප්‍රතිගතයක් මෙම හේතුවෙන් වගාව අතහැර දමා ඇත. මෙහි එක් කුටුම්භයක ගොවියා රෝගී වී ඇති අතර, අදයට ලබා දුන් ගොවියා ද වයස්ගත වීම නිසා රෝගී වී ඇත. වගාවේ සිටි දෙදෙනා ම අසරණ වී ඇති තත්ත්වයක මෙම කුඹුරු පුරන් වී ඇත.

මෙම ගැටලුව ඉදිරියේ දී තවදුරටත් වර්ධනය වනු ඇත. සමස්ත තෙත් කලාපීය නියැදියේ 26.5% ක ප්‍රතිගතයක් වයස අවු: 65 ට වඩා ඉහළ ය. ගොවි සාකච්ඡාවල දී හෙළි වූයේ, ගොවීන්ට තමාගෙන් පසු මෙම කාර්යයේ යෙදවීමට අයකු නොමැති බව යි. දරුවන් කාම් අංශයට යොමු වීමට ගොවියා අකමැති මෙන් ම දරුවෝ ද මේ සඳහා කැමැත්තක් නො දක්වති. තෙත් කලාපය තුළ කාම් ක්ෂේත්‍රය සඳහා ශ්‍රමය සොයා ගැනීමේ ගැටලුව ද තදින් ම පවතී. ශ්‍රමය සොයා ගැනීම මෙන් ම ශ්‍රමයේ මිල ද ඉහළ යන අවධියක කුඹුරු ඉඩම්වල ඉදිරි පැවැත්ම කෙරෙහි වර්තමානයේ සිට ම සැලසුම් සකස් කළ යුතු ය. නිසි වගාකරුවකු මේ සඳහා යෙදවීමට අදාළ පාර්ශ්ව අවධානය යොමුකළ යුතු කාලය එළඹ ඇති බව ද සඳහන් කළ යුතු ය.

5.20 ගොවියා වෙනත් රැකියාවක යෙදීම නිසා වගා බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීම

ගොවියා වෙනත් රැකියාවක ගෝ වෙනත් කාර්යයක යෙදීම වගා කටයුතු සිදු කිරීමට ගැටලුවක් බව ගොවි සාකච්ඡා වල දී හෙළි විය. නමුත් අවශ්‍යතාවය පවතී නම්, කෙසේ හෝ වගා කටයුතු හෝ අන් ඕනෑ ම කාර්යක් සිදු කළ හැකි බව ද මෙහි දී අනාවරණය විය. තෙත් කලාපයේ සමස්ත නියැදි ප්‍රතිගතයෙන් 21.9% ක ප්‍රමාණයක් මෙලෙස වෙනත් රැකියාවකට යාම හේතුවෙන් කුඹුරු පුරන් වීම හෝ වගා නො කිරීම සිදු වන බව පවසා ඇත.

- ❖ පොදුවේ වෙනත් රැකියාවක නියුතු වීම පිළිබඳ ගැටලු ගොනු කළ විට පහත සඳහන් තොරතුරු සොයා ගැනිණි.
- ❖ තමන් රැකියාව කරනුයේ, දුර බැහැරක බැවින් සතියට වරක් පමණක් ගමට පැමිණීම
- ❖ උදයට කාර්යාලයට ගොස් සවසට පැමිණිය ද කුඹුරක අවශ්‍යතා ඉටු කළ නො හැක. අවශ්‍ය වේලාවට පොහොර ලබා ගැනීමට වුව ද ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය වෙත යා නො හැක.
- ❖ තමන් විදේශ රැකියාවක නියුතු වීම හා කුඹුරු කරවීමට වෙනත් අයකු නොමැති වීම.
- ❖ එදිනෙදා කුලී කර පිටත්වන නිසා, කුඹුරු වැඩ සඳහා වේලාවක් නොමැති වීම.
- ❖ නිසි වේලාවට වතුර බැඳීම, වැපිරීම වෙනත් රැකියාවක් සමඟ සිදු කළ නො හැකි වීම.

ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්ක කිනම් ආකාරයෙන් මෙම ගැටලුවලට මුහුණ දී ඇත් ද යන්න වගු අංක 5.23 මගින් පැහැදිලි කරයි.

වගු අංක 5.23 : වෙනත් රැකියාවක යෙදීම නිසා වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු වීම

ප්‍රතිචාර	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරතර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
වෙනත් රැකියාවක නිරතවීම වගාවට ගැටලුවක් වූ ගොවි සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිශතය	24 28.6%	15 46.8%	15 25.9%	13 13.5%	12 19.0%	08 25%	14 21.9%	12 19.0%	2 6.3%	115 21.9%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. ගො.ගො.ප.පු. ආයතනය. 2008 / 2009

වෙනත් රැකියාවක් සිදු කිරීම නිසා ගැටලු ඇතිවූ ප්‍රධාන දිස්ත්‍රික්ක ලෙස කොළඹ, ගම්පහ සහ කරතරත් වාර්තා විය. කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ. මෙම ප්‍රතිශතය 46.8% ක් තරම් වූ ඉහළ අගයක් විය. වෙනත් රැකියාව අඩු බලපෑමක් සිදු කර තිබුණේ නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයට ය. නුවරඑළිය නියැදියේ ගොවීන් බහුතරයක් එළවළු වගාවට ආශ්‍රිත ව කාෂි අංශයේ නියැලී සිටීම මෙයට ප්‍රධාන හේතුව විය.

රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ 21.9% ක නියැදි ප්‍රතිශතයක් මෙම ගැටලුවට මුහුණ දී තිබුණු අතර කහවත්ත ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන ආශ්‍රිත දත්ත ලබා ගැනීමේ දී, විශාල කේ ඉඩම් හිමි අය කුඹුරු වගාවට යොමු කොට වන බව පැහැදිලි විය. තමන්ගේ ප්‍රධාන ආදායම කේ වීම එයට හේතුවක් වන අතර, මේ නිසා වී වගාවට ප්‍රමාණවත් කාලයක් නොමැති බව ද ප්‍රකාශ කරන ලදී.

මේ අනුව වෙනත් රැකියාවක නියුතු වීම, කුඹුරු වගාවට විශාල ගැටලුවක් බව මෙම ගොවීන්ගේ අදහස යි. මෙසේ කුඹුරු වගා කොට කර සිටීම, ශ්‍රී ලංකාවේ තෙත් කලාපයේ වගා බිම් ප්‍රමාණය අඩුවීමට එක්කරා අත්දැකීමක් හේතුවක් වී ඇත. මේ පිළිබඳව ද වගකිවයුතු අංශවල අවධානය යොමු වීමට කාලය පැමිණ ඇත.

5.21 තෛතික ගැටලු නිසා වගා බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීම (ඉඩම් ආරවුල් / අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග)

තෛතික ගැටලු යටතේ ඉඩම් ආරවුල් සහ අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග නිසා වගා බිම්වලට නොහැකි වී ඇති තත්ත්ව සලකා බලන ලදී. ඉඩම් ආරවුල් සහ අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග කුඹුරු ඉඩම් සම්බන්ධ ව විශාල ගැටලුවකි. වර්තමාන අධිකරණ ක්‍රියාදාමය හමුවේ මෙවැනි ඉඩම් නඩුවක් සඳහා වසර 10-15 හෝ ඊටත් වඩා කාල පරාසයක් ගත වීම එයට හේතුව යි. අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග පවතින නම්, එම ඉඩම භුක්ති විඳීම කිසිදු පාර්ශ්වයකට හසරවී වේ. සමස්ත නියැදිය ගත් විට තෙත් කලාපයේ 2.1% ක් මෙලෙස ඉඩම් ආරවුල් ගැටලුවලට මුහුණ දී ඇත. මේ පිළිබඳ වගු අංක 5.24 මගින් තවදුරටත් කරුණු පැහැදිලි කරයි.

වගු අංක 5.24 : තෛතික ගැටලු නිසා වගා බිම් අඩු වීම

ප්‍රතිචාර	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරතර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ගවලට මුහුණදුන් ගොවි සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිශතය	02 2.4%	-	01 1.7%	01 1.0%	02 3.2%	02 6.3%	02 3.1%	01 1.6%	-	11 2.1%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. ගො.ගො.ප.පු. ආයතනය. 2008 / 2009

අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ගවලට මුහුණ දී ඇති වැඩි ම නියැදි ප්‍රතිශතයක් වාර්තා වන්නේ, කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයෙන් වන අතර, එය 6.3% කි. රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ මෙම ප්‍රමාණය 3.1% කි. කොළඹ සහ නුවරඑළිය යන දිස්ත්‍රික්කවලින් මෙවැනි තත්ත්වයක් වාර්තා නො විය.

ඉහත අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ගවලට ප්‍රධාන හේතු වී ඇත්තේ

01. තීන්දුවක් ලබාදෙන තුරු උසාවිය මගින් තහනම් නියෝග පනවා තිබීම
02. හවුල් අයිතිකරුවන් විසින් හවුල් වෙනත් අයිතිකරුවෙකුට වගා කිරීමට ඉඩ ලබා නො දීම
03. පෙර අයිතිකරුවන් නව අයිතිකරුවන්ට වගා කිරීමට ඉඩ නො දීම

මෙසේ ඉඩම් ආරවුල් නිසා කුඹුරු වගා අත්හැර තිබීම අනිවාර්යයෙන් ම එම කුඹුරු පුරත් වීමට හේතු වී ඇත. ගොවි සාකච්ඡාවල දී හෙළි වූයේ, නඩුවලට සම්බන්ධ ඉඩම්වල අයිතිකරුවන් කාලයාගේ ඇවෑමෙන් මිය යාම නිසා අයිතිය දරුවන් අතරේ බෙදී යාමත්, මෙම දරුවන් නඩුවට සම්බන්ධ නො වීමත් නිසා ගැටලු උග්‍ර වී ඇති බවයි. හදිසියේ හවුල් අයිතිකරුවන්ට ඉඩම් විකිණීමට අවශ්‍ය නම්, හවුල්කරුවන් 15-20 ගෙන් අත්සන් ලබා ගත යුතු ය. වෙනත් ඉඩම්වලට සාපේක්ෂ ව කුඹුරු ඉඩම් මිල ඉතා පහත මට්ටමක නිසා මෙහි විකිණීමේ දී එක් අයකුට බෙදී යන මුදල ද ඉතා ම අල්ප ය. මෙවැනි ගැටලුසහගත තත්ත්ව නිසා, ඉඩම් පුරත් වීමට ඉඩ හැර ඇත. මෙම ඉඩම් යළි වගා කිරීමට ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය මැදිහත් වී ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු ය.

5.22 කුඹුරු හැල් සහ වැලි සහිත වීම නිසා වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීම

කුඹුරු හැල් වීම තුළින් වගා කටයුතු සිදු කරගෙන යාමේ අපහසුතා තෙත් කලාප නියැදියේ නුවරඑළිය සහ කැගල්ල දිස්ත්‍රික් නියැදි හැර අනෙකුත් සියලු ම දිස්ත්‍රික්කවලින් වාර්තා විය.

විශේෂයෙන් කර්තර හා රත්නපුර යන දිස්ත්‍රික් ගංවතුරට මුහුණ දෙන අතර, ජලය බැස යාමේ ගැටලු උග්‍රව පවතී. කුඹුරු හැල් වීමට ප්‍රධාන හේතුව ලෙස ගොවීන් සඳහන් කරන්නේ ජලය නිරතුරු කුඹුරේ රඳා පැවතීම යි. කර්තර වලගෙදර ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන ආශ්‍රිත නියැදියේ දත්ත ලබා ගැනීමේ දී හැල් කුඹුරු පිළිබඳ විශේෂයෙන් වාර්තා විය. රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පනාපිටිය ග්‍රාම නිලධාරී වසමේ එක් වෙල් යායක් සම්පූර්ණයෙන් ම හැල් බවට පත් ව ඇත. වර්ෂා කාලයේ දී ජලය බැසයාමේ දී හැල් තට්ටුව පිටින් ම ගලවාගෙන යන බව ගොවි සාකච්ඡාවල දී හෙළි විය. පැළ ගොයම්/ සුදින ගොයමේ මඩ තට්ටුව පිටින් ම ගලවාගෙන යන අවස්ථා ද, නිඹු බව තවදුරටත් ගොවීන් විසින් පවසන ලදී.

මෙම හැල් කුඹුරුවලට යන්ත්‍ර උපකරණ භාවිතා කළ නො හැකි අතර, සත්ව ශ්‍රමය ද යෙදීම අපහසු වේ. මෙවැනි කුඹුරකට ශ්‍රමය සොයා ගැනීම අපහසු වන අතර, සොයා ගන්නා ශ්‍රමයේ මිල ද පවතින මිලට සාපේක්ෂ ව ඉහළ අගයක් ගනී. මහනුවර ගාල්ල, මාතර, කර්තර, ගම්පහ සහ කොළඹ යන දිස්ත්‍රික් නියැදියන් මෙලෙස හැල් කුඹුරු නිසා විශාල ලෙස පීඩාවට පත් ව සිටියහ. නිරතුරු ව ජලය රැඳීම නිසා කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ කෝට්ටේ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත ව සම්පූර්ණ යායක් හැල් බවට පත් ව ඇත. හැල් තත්ත්වය නිසා සමස්ත නියැදියේ 8% ක ප්‍රතිශතයක් වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය අඩු කරලීමට කටයුතු කර ඇත.

වැලි සහිත කුඹුරු යනු, ස්වභාවයෙන් වැලි පසක් සහිත කුඹුරු සහ වැසි ජලය ගලා ඒම නිසා වැලි එකතු වූ කුඹුරු ය. වැලි සහිත කුඹුරු නිසා සමස්ත තෙත් කලාපීය නියැදියේ 6% ක ප්‍රතිශතයක් වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු වී ඇත. සමස්ත තෙත් කලාපයේ එක් දිස්ත්‍රික්කයක් පමණක් මෙම ගැටලුවට මුහුණ දී තිබුණි. එය කර්තර දිස්ත්‍රික්කය වන අතර, මුර තෙත් කලාපය ම නියෝජනය කරන ලද්දේ මෙම දිස්ත්‍රික්කයේ දත්ත යි. ස්වාභාවික වැලි

සහිත කුඹුරු වෙනස් කිරීම කළ නො හැකි අතර, ජලය ගලා ඒම නිසා එක්වන වැලි ප්‍රමාණයක් ද නවතාලිය නො හැකියි. මේ සඳහා ද නිසි ජලවහන රටාවක් කෙරේ අවධානය යොමු කළ යුතු ය. කලාපීය වශයෙන් සුර ප්‍රතිශතයක් වුව ද වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීමට මෙම සාධකවල කිසියම් ආකාරයක බලපෑමක් සිදුවන බව අප අවධාරණය කළ යුතු ය.

5.23 වී අලෙවියේ දී ඇති වූ ගැටලු වී වගාවට සිදු කරන බලපෑම

තෙත් කලාපයේ බහුතරය පරිභෝජනය සඳහා වී වගාව සිදු කරන අතර, ඉතා සුර පිරිසක් වී අලෙවිය සඳහා යොමු වී ඇත. ගොවී සාකච්ඡාවල දී හෙළි වූයේ පසුගිය කන්නයේ ලබා ගත් අස්වැන්න, ඊළඟ කන්නයේ අස්වැන්න නෙළන තුරු ගබඩා කර තබා ගෙන, අතිරික්තයක් වේ නම්, අලෙවි කරන බව යි. මෙම වී අලෙවිය ගමේ පවතින වී මෝලට හෝ පිටස්තර වී මිල දී ගන්නා අයට අලෙවි කරනු ඇත. මෙම දිස්ත්‍රික්කවල අතිවාරය වී මිලදී ගන්නා ස්ථාන නොමැත. සමහර අවස්ථාවල ගැණුම්කරුවෙකු සොයාගැනීමට නො හැකි අවස්ථාවන්ට ද ගොවීන් මුහුණ දී තිබුණි. ගැණුම්කරුවා සොයා, වී ප්‍රවාහනය කරදීමට සිදු වී ඇත.

සමස්ත නියැදිය ම සැලකූ විට වී අලෙවි කිරීමේ ගැටලු වාර්තා වූයේ, 18.5% ක ප්‍රතිශතයකිනි. ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්ක අනුව වී අලෙවිය සම්බන්ධයෙන් වාර්තා කළ ගොවීන්ගේ ප්‍රතිශතය වගු අංක 5.25 මගින් කරුණු මගින් දක්වා ඇත.

වගු අංක 5.25 : වී අලෙවිය සම්බන්ධ ගැටලු කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම

ප්‍රතිචාර	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරතර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
වී අලෙවියේ දී ගැටලු ඇති වූ ගොවීන් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිශතය	21	08	13	18	22	07	01	07	-	97
	25%	25%	22.4%	18.8%	34.9%	21.9%	1.6%	11.1%	-	18.5%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, ගෙ.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය, 2008 / 2009

වී අලෙවිය සම්බන්ධ ගැටලු වැඩි වශයෙන් ම සිදු වී ඇත්තේ, මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ ය. එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 34.9% කි. කොළඹ සහ ගම්පහ දිස්ත්‍රික්ක ද වී අලෙවිය සිදු කරන අනෙකුත් දිස්ත්‍රික්ක නියැදිවලට සාපේක්ෂ ව වැඩි ගැටලු ප්‍රතිශතයක් වාර්තා කරයි.

සමස්තයක් ලෙස අධ්‍යයනයේ දී හඳුනා ගත් ප්‍රධාන කරුණු වූයේ, සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයේ වී අලෙවි ගැටලුවක් තෙත් කලාපය තුළ නොමැති බව යි. අසල්වැසි වෙළෙඳසැලට වී අලෙවි කළ පුද්ගලයන් ද අධ්‍යයනයේ දී හමු විය. බහුතරයක් තම අලෙවි මාර්ගය සිදු කරගෙන ගියේ, හුදු විශ්වාසය මත ය. වී මැකීම නිවැරදිව කිරීම, වී වල ගුණාත්මක තත්ත්වය පිළිබඳ සැලකිලිමත් නො වීම, අත්පිට මුදල් ලැබීම, යන කරුණු මුල් කරගෙන අලෙවිය සිදු කර තිබුණි. තෙත් කලාපය තුළ වී වගාව හුදු පරිභෝජනය සඳහා ම සිදු වන්නක් බව ද පැහැදිලි විය.

5.24 ණය ලබා ගැනීමේ දී ඇතිවන ගැටලු

සාම්පාර්මික කටයුතු සිදු කිරීමේ දී විවිධ ක්‍රමෝපායන් මගින් ගොවිහු ණය මුදල් ලබා ගැනීමට පෙළඹී සිටිති. බිම් සැකසීමේ කාර්යයේ සිට අස්වනු පැහිම දක්වා කාර්යයන් ණය පදනම මත සිදු කිරීම ද අප අත්දැකූ සංසිද්ධි වේ. ගමේ මුදලාලිගෙන් මේ සියල්ල සිදු කරගෙන ණය ගෙවීම, අස්වනු ලබාදීම මගින් සිදු කරයි. හේ දොර අඩුපාඩුකම්

සඳහා ලබා ගත් ණය මුදල ද මේ ආකාරයට ගෙවීම සිදු කරයි. මේ සිද්ධිය නිසා ගොවියෝ සදාකාලික ව ගමේ මුදලාලියේ ණයකරුවන් බවට පත් ව සිටිති. අස්වැන්න නෙළන කාලයේ පවතින අඩු මිලට මෙම ණය මුදල් හිලවී කරගන්නා ලදී. මෙම සංසිද්ධිය ගොවිජන බැංකු ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන තුළ පිහිටුවීම නිසා තරමක් දුරට වැළැක්වේ. ඒ සමග ම පොහොර සහනාධාරය මගින් රු. 350.00 ක් වැනි මිලකට කිලෝග්රැම් 50 ක පොහොර මිටියක් ලැබීම ද ගොවීන් ඉහත අත්දැකීම් ණය වීම වළකාලීමට හේතු විය.

තෙත් කලාපයේ අධ්‍යයනයට භාජනය කළ නියැදිය පරික්ෂා කිරීමේ දී හෙළි වූයේ, රාජ්‍ය බැංකු, ග්‍රාමීය බැංකු, සමාද්ධි බැංකු, ස.ණ.ස. බැංකු යන ස්ථානවලින් කෘෂි ණය ලබාගෙන ඇති බව ය. ගොවි සංවිධාන මගින් ද ණය ලබා ගත් කුටුම්භ විය. බැංකුවලින් ණය ලබා ගැනීමට නො හැකි පුද්ගලයන් ද නියැදියේ දී හමු විය. ණය ලබා ගැනීමට ඇසකරුවන් ඉදිරිපත් කිරීමට නො හැකි වූ එම පිරිස පොද්ගලික ව ණය ලබා දෙන අයගෙන් වැඩි පොලියට ණය ලබාගෙන තිබුණි. වී ගොවිතැන සඳහා සමස්ත නියැදියේ 9.7% ක ප්‍රමාණයක් ණය ලබාගෙන තිබුණි. සියලු නියැදි සාමාජිකයින් පොදුවේ මුහුණ දුන් ගැටලු රාශියක් විය.

- > කලට වේලාවට ණය ලබා ගැනීමට නො හැකි වීම
- > ණය ලබා ගැනීමේ දී කිපවරක් රස්තියාදු විය යුතු අතර, ඉදිරිපත් කළ යුතු ලියකියවිලි ප්‍රමාණය වැඩි වීම.
- > සමාද්ධි ණය ලබා ගැනීම කණ්ඩායම් වශයෙන් කිරීම නිසා කණ්ඩායමේ එක් අයෙකු ණය පැහැර හැරියොත් ඔවුන් සියලුදෙනාට ම ණය නො ලැබීම
- > ගොවි බැංකු මගින් ණය ලබා ගැනීමේ දී කණ්ඩායම් වශයෙන් සකස් කළ යුතු ව්‍යාපෘති වාර්තා අසාර්ථක වීම නිසා ණය ලබා ගැනීමට නො හැකි වීම
- > ලබා දෙන ණය මුදල ප්‍රමාණවත් නො වීම

කිසියම් ණය මුදලක් ඉල්ලුම් කර, එය නො ලැබීම හේතුවෙන් කුඹුරු වගා නො කර සිරියේ ද යන ගැටලුව අප විසින් ගොවීන් වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. මෙහි දී මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ගොවීන් දෙදෙනෙකු පමණක් එම ගැටලුවට මුහුණ දී තිබුණි. එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 3.2% කි. මෙහි දී යෙදවුම් ලබා ගැනීමට ණය මුදල් ඉල්ලුම් කර තිබුණි. එම ණය මුදල ලබාගත නො හැකි වීම නිසා වගා කරන ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු කර තිබුණි.

කුඹුරු වගා කිරීම සඳහා යන වියදම් තමනට දරාගත නො හැකි නම්, ඒ සඳහා විකල්ප මාර්ගවලින් ණය ලබා ගැනීම ගොවීන්ගේ සිරිත ය. මෙවැනි ගොවීන් පිළිබඳ අදාළ නිලධාරීන් අවධානයෙන් සිටිය යුතු ය. කිනම් අයුරකින් හෝ වගා කරවීමට කටයුතු කළ යුතු ය. ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ, ජාතික නිෂ්පාදනය වැඩි කරලීමට අවශ්‍ය නිෂ්පාදනය ලබා ගැනීම බැවින් වගා වගා කරවීමට කටයුතු සම්පාදනය කළ යුතු ය.

5.25 කුඹුරු වගා කිරීම සඳහා ණය මුදලක අවශ්‍යතාවය (විශේෂයෙන් පුරන් ගොවීන් සඳහා)

වසර 5 ක් තිස්සේ ක්‍රමාණුකූල ව වගා නො කළ කුඹුරු ඉඩමක් එනම්, "පුරන් කුඹුරක්" නැවත වගා කිරීමට විශාල මුදලක් අවශ්‍ය වනු ඇත. එලෙස ම කන්න 4-5 වගා නො කළ කුඹුරකට ද, ආසන්නව මේ හා සමාන වියදමක් යනු ඇත. අලුතෙන් නියර බැඳීම, මුල් බිම් හිය, ශ්‍රම වියදම් හා ට්‍රැක්ටර් කුලිය ද වර්තමානයේ ඉහළ අගයක් ගෙන ඇත. දත්ත ලබා ගැනීමේ දී මෙවැනි වගා නො කරන ලද කුඹුරු යළි වගා කිරීමට ණය මුදලක් අවශ්‍ය බව සමස්ත නියැදියේ 24.4% ක් ගේ මතය විය. මෙහි දී ණය අවශ්‍ය ද යන කාරණය සම්බන්ධ ව දිස්ත්‍රික්ක වශයෙන් ලබා දුන් දත්ත වගු අංක 5.26 මගින් විස්තර කර ඇත.

වගු අංක 5.26 : ණය අවශ්‍යතාවය කුඹුරු වගාව කෙරෙහි බලපෑම

ප්‍රතිචාරය	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරතර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	භූවරජඵලිය N=32	එකතුව N=524
ණය මුදලක් අවශ්‍ය බව ප්‍රකාශ කළ ගොවීන් සංඛ්‍යාව හා ප්‍රතිශතය	14 16.7%	07 21.9%	16 27.5%	33 34.4%	15 23.8%	06 18.8%	16 25%	20 31.7%	01 3.1%	128 24.4%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. ගෙ.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය. 2008 / 2009

මෙහි දී ණය මුදලක් වැඩි අවශ්‍යතාවය ඇති දිස්ත්‍රික්කය ලෙස ගාල්ල දිස්ත්‍රික් නියැදිය හැඳින්විය හැකි අතර, 34.4% ක ගොවීන් ප්‍රතිශතයක් ඒ බවට ප්‍රතිචාර දක්වන ලදී. ණය මුදලක් අවශ්‍යතාවය කුමකට ද යන්න පහත සඳහන් කරුණු වලින් සනාථ කරන ලදී.

- වල් බිහි වූ කුඹුරු යළි ශුද්ධ කිරීම

පුරන් වූ කුඹුරු යාය සම්පූර්ණයෙන් ම වල්බිහි වී ඇති අවස්ථා සෑම දිස්ත්‍රික්කයක් තුළින් ම නිරීක්ෂණය කිරීමට හැකි විය. විශාල ගස් වැඩි ඇති යායවල් සඳහා මිනිස් ශ්‍රමය යොදා ගැනීමට නො හැකි තත්ත්වයකට පත් ව ඇත. මේ සඳහා යන්ත්‍ර උපකරණ (බැකෝ) යොදා වල් ඉවත් කළ යුතු අතර . මේ සඳහා දැරීමට සිදු වන පිරිවැය ඉතා අධික ය.
- මූලික බිම් සැකසීම

මේ වසර 10-15 ක් නිස්සේ පුරන් වූ කුඹුරුවල මූලික බිම් සැකසීම ඉතා අපහසු කාර්යයකි. මෙවැනි කුඹුරුවල ට්‍රැක්ටර් යොදා සි සෑම වුව ද පවතින සාමාන්‍ය මිලට සිදු නො කරන බව ගොවි සාකච්ඡාවල දී හෙළි විය. කෙසේ හෝ මූලික බිම් හිය සඳහා කුඹුරට බැසීම, මිඳුණ වැනි රෝග කාරක හා වෙනත් අපද්‍රව්‍ය කුඹුරුවල පැවතීම ද එක්තරා අත්දැමක ගැටලුවක් වී ඇත. මේ නිසා මූලික ව ශ්‍රමය යොදා ගැනීම අපහසු තත්ත්වයක පවතී.
- බිත්තර වී සහ කෘෂි රසායන මිලට ගැනීම

මූලික හියට පෙර කෘෂි රසායන මගින් වල් මර්දනය සිදු කළ යුතු බව ගොවීන්ගේ අදහස යි. ඒ සඳහා වැය වන මිල අධික ය. තව ද බිත්තර වී සඳහා අධික මිලක් වැය කළ යුතු අතර, සමස්ත නියැදිය සැලකූ විට බිත්තර වී හිඟයක් පවතින බව ද හෙළි විය.

මෙලෙස වගා නො කරන ලද කුඹුරු හෝ පුරන් කුඹුරු යළි අස්වැද්දීම සිදු කරන්නේ නම්, ගොවි අවශ්‍යතා හඳුනා ණය මුදල් නිකුත් කිරීම වැදගත් වේ. තැන හොත් කෘෂි රසායන සහ බිත්තර වී සහන පදනම මත ලබාදීම සිදු කළ යුතු ය.

5.26 කුඹුරු ඉඩම් වෙනත් කාර්යයන් සඳහා යොදා ගැනීම

අධ්‍යයනය සිදු කරන කාල සීමාව අතරතුර කුඹුරු වගා කිරීම සම්බන්ධ ව විවිධ අදහස් පළ කළ ගොවීන් හමු විය. සමහර ගොවීන් යළි වගා කිරීමට කැමති අතර, පුරන් කුඹුරු ඇති ගොවීන් එසේ පුරන් වීම තුළින් වෙන යම් කාර්යයක් සිදු කිරීම සඳහා බලාපොරොත්තු ඇති කර ගෙන තිබුණි. මෙහි දී මෙසේ වගා නො කරන හෝ පුරන් වී

ඇති කුඹුරු වෙතත් කාර්යයක් සිදු කිරීම සඳහා අවසර ලබා දේ නම්, කුමක් කරන්නේ ද යන්න පිළිබඳ ගොවීන්ගෙන් අදහස් විමසන ලදී.

මෙහි දී තෙත් කලාපය පිළිබඳ සැලකීමේ දී ප්‍රතිචාර රාශියක් ලැබුණි. එම ප්‍රතිචාර ගොනු කළ විට මෙසේ සඳහන් කළ හැක.

01. කුඹුරු ඉඩම් "කුඹුරු" ලෙස ම නිබිය යුතු ය.
02. පුරත් කුඹුරු වගා කරනවාට වඩා ගොඩ කර අලෙවිය යෝග්‍ය ය.
03. කුඹුරු ඉඩම්වල වෙනත් ගොඩ හෝ ඵලවල වර්ග වගා කළ යුතු ය.

ඉහත එක් එක් කරුණු සම්බන්ධව ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්ක වශයෙන් විස්තරාත්මක ව දත්ත ලබා ගැනිණි. "කුඹුරු ඉඩම් කුඹුරු ලෙස" ම පැවතිය යුතු ද යන්න පිළිබඳ ගොවි අදහස් වගු අංක 5.27 මගින් දැක්වේ.

වගු අංක 5.27 : කුඹුරු ඉඩම් කුඹුරු ලෙස ම පැවතිය යුතුය යන්න පිළිබඳ ගොවීන් මතු කළ අදහස් (ගොවීන් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිශතය)

ප්‍රතිචාර	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරතර N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
කුඹුරු ඉඩම් කුඹුරු ලෙස ම නිබිය යුතුය	69	21	46	62	45	26	55	35	25	384
	82.1%	65.6%	79.3%	64.6%	71.4%	81.3%	85.9%	55.6%	78.1%	73.3%
1. කාෂිකාර්මික රටක් හා ප්‍රධාන පිටතෝපාය ගොවිතැන වීම නිසා	51	15	35	53	37	24	43	26	19	303
	73.9%	71.4%	76.1%	85.5%	82.2%	92.3%	78.2%	74.3%	76.0%	78.9%
2. පාරිසරික ගැටලු වලට ගත හැකිවීම	18	04	08	07	04	06	02	03	-	52
	26.1%	19.0%	17.4%	11.3%	8.9%	23.1%	3.6%	8.6%	-	13.5%
3. මතු පරපුරට කුඹුරු උරුම කර දීමට	04	02	03	08	07	08	14	11	06	63
	5.8%	9.5%	6.5%	12.9%	15.6%	30.8%	25.5%	31.4%	24.0%	16.4%

ඉහත වගුවේ හේතු විමසීමේ දී N= ප්‍රතිචාර දැක්වූ සංඛ්‍යාව අනුව ප්‍රතිශත ගණනය කර ඇත. උදා: $51/69 \times 100 = 73.9$
 මූලාශ්‍රය: සම්පූර්ණ දත්ත, ගො.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

තෙත් කලාපීය සමස්ත නියැදිය සැලකූ විට කුඹුරු ඉඩම් 'කුඹුරු' ලෙස ම පැවතිය යුතු ය යන්න, 73.3% කයේ ප්‍රතිචාරය විය. වගු අංක 5.27 ට අනුව, සියලු ම දිස්ත්‍රික්ක නියැදියන් මේ සම්බන්ධ ව ඉහළ ම ප්‍රතිචාර දක්වා ඇත. ගම්පහ 82.1% ක්, රත්නපුර 85.9% ක්, කෑගල්ල 81.3% ක්, කොළඹ 65.6% ක්, ගාල්ල 64.6% ක්, මාතර 71.4% ක් මහනුවර 55.6% ක් සහ නුවරඑළිය 78.1% ක් වශයෙනි.

මෙසේ කුඹුරු ඉඩම් කුඹුරු ලෙස ම නිබිය යුතු ය යන්න හේතු විමසීමේ දී පහත කරුණු හෙළි විය.

- > ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන පිටතෝපාය කාෂිකාර්මය වේ. ඒ නිසා කුඹුරු ඉඩම් කුඹුරු ලෙස ම නිබිය යුතු ය.
- > ඉදිරියේ දී ඇති වන ආහාර අර්බුදයට පිළියම් ලෙස අපේ කුඹුරු අපි ම වගා කළ යුතු ය.

- තම කුමුරු තමන් ම වගා කිරීම තුළින් වස විසෝන් තොර ව කාබනික ක්‍රමෝපායන් තුළින් එම නිෂ්පාදන සිදු කළ හැකි ය.

පාරිසරික ගැටලු වලකා ගත හැකි වීම පිළිබඳ ව ගොවි නියැදි මතය වූයේ

- කුමුරු, ඉඩම් කුමුරු, ලෙස ම පැවතීම තුළින් පාරිසරික ගැටලු අවම කර ගත හැකි බව.
- පරිසරය පිරිසිදු ව තබා ගැනීමට, ස්වභාව සෞන්දර්ය ආරක්‍ෂා කරගැනීමට හා ස්වාභාවික ජල උල්පත් ආරක්‍ෂා කරගැනීමට කුමුරු ඉඩම් නිබිය යුතු ය.
- තෙත් බිම් නිබිය යුතු ය. මෙසේ නොවුන හොත් ජලය බැස යාමේ මාර්ග අවහිර වීම හා ගංවතුර තර්ජන ඇති වනු ඇත.
- සමතුලිත පාරිසරික පද්ධතියක් සඳහා කුමුරු ඉඩම් නිබිය යුතු ය.

මතු පරපුරට කුමුරු දායාද කරදීම සඳහා මෙම කුමුරු නිබිය යුතු බව තෙත් කලාපයේ 16.4% කගේ ප්‍රතිචාරය විය. වසර ගණනාවක් තමන්ට පිවිසීමට පිටුවහලක් වූ මෙම කුමුරු තමන්ට ලැබී ඇත්තේ, පාරම්පරික ව ය. ඒ නිසා එම කුමුරු ආරක්‍ෂා කළ යුතු ය. මෙම අදහස් ඉතා කාලෝචිත බව අධ්‍යයනය සිදු කිරීමේ දී හැඟී ගිය සත්‍යයකි. ආහාර සුරක්‍ෂිතතාවය රැක ගැනීමට, පරිසර පද්ධතියේ සමතුලිතතාවය රැක ගැනීමට, තෙත් කලාපීය කුමුරු ඉඩම් සම්බන්ධ ධනාත්මක අදහස් පැවතීම සම්බන්ධව ගොවිජනතාව පැයසීමට ලක් කළ යුතු ය. තමන් මෙයට හාත්පසින් ම ලැබූ ප්‍රතිචාර ද අධ්‍යයනයේ දී දක්නට ලැබුණි. සමස්ත නියැදියේ, එනම් තෙත් කලාපීය 13.9% ක ගේ ප්‍රතිචාරය වූයේ මෙම පුරන් වූ කුමුරු හෝ වගා කළ නො හැකි කුමුරු ගොඩ කර අලෙවි කිරීම වඩාත් සුදුසු බව යි. මේ පිළිබඳ ව වගු අංක 5.28 මගින් තවදුරටත් කරුණු පැහැදිලි කරයි.

වගු අංක 5.28 : පුරන් කුමුරු වගා කරනවාට වඩා ගොඩකර අලෙවි කිරීම යෝග්‍ය බව විමසීම

ප්‍රතිචාරය	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරුණ N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	එකතුව N=524
පුරන් කුමුරු ගොඩකර අලෙවි කිරීම යෝග්‍ය වන බව යෝජනා කළ ගොවීන් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිශතය	13	11	09	19	07	03	05	05	01	73
	15.5%	34.4%	15.5%	19.8%	11.1%	9.4%	7.9%	7.9%	3.1%	13.9%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත. හෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය. 2008 / 2009.

කුමුරු ඉඩම් ගොඩකර අලෙවි කිරීම යෝග්‍ය බව සනාථ කිරීමට පහත සඳහන් අදහස් දක්වන ලදී

- වැඩි ආර්ථික වටිනාකමක් ලබා ගත හැකි බැවින් ගොඩ කිරීම යෝග්‍ය වේ.
- නගරයට ආසන්න නිසා ගොඩ කිරීම ලාභදායී වන අතර, කුමුරු ගොඩකර වෙළඳ ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කිරීම වඩා ඵලදායී වේ.
- වගා කටයුතු සඳහා මිනිස් හා මූල්‍ය සම්පත් හිඟතාවය නිසා ගොඩ කිරීම වැදගත් වේ.
- දැනට යායවල සමහර කුමුරු අතවසරයෙන් ගොඩකර ඇත. ඒ නිසා තමන් ද ඒ සඳහා පෙළඹී ඇත.

ගොවීන් තුළ කුඹුරු ඉඩම් ගොඩකිරීමේ මාතෘකාවල දුරු කරලීමට කටයුතු කළ යුතු ය. අතවසර ගොඩ කිරීම් පවතින නම්, ඒ සඳහා තීන්තය කටයුතු කඩිනම් කර, පවතින වාතාවරණය සමනය කළ යුතු ය. තවදුරටත් මේ පිළිබඳ විමසීමේ දී වඩාත් වැදගත් ගොවි අදහසක් වූයේ, ඉඩම් ගොඩ කිරීමට අවසර නොදී වගා කළ නො හැකි ඉඩම්වල හෝ පුරන් වී ගිය කුඹුරුවල වෙනත් හෝන වගා කළ යුතු බව යි.

වගු අංක 5.29 : වගා කළ නො හැකි ඉඩම්වල වෙනත් හෝන වගා කිරීම

ප්‍රතිචාර	ගම්පහ N=84	කොළඹ N=32	කරුණ N=58	ගාල්ල N=96	මාතර N=63	කෑගල්ල N=32	රත්නපුර N=64	මහනුවර N=63	නුවරඑළිය N=32	තේන් කලාපය N=524
වෙනත් හෝන වගා කළ යුතු යන ප්‍රතිචාරය දැක් වූ හෝන හා ප-බහාව ප්‍රතිගතය	40	25	14	38	31	22	27	52	26	275
	47.6%	78.1%	24.1%	39.5%	49.2%	68.8%	42.2%	82.5%	81.3%	52.4%

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, කෙ.ගො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

මෙම වෙනත් හෝන වගා කළ හැකි බව පවසන සමස්ත නියැදිය ප්‍රතිගතය 52.4% කි. දිස්ත්‍රික් වශයෙන් සැලකීමේ දී මහනුවර, නුවරඑළිය, කොළඹ, හා කෑගල්ල දිස්ත්‍රික් නියැදියන් මේ පිළිබඳව වැඩි ප්‍රතිචාර දැක්වීමක් වගු අංක 5.29 අනුව පැහැදිලි වේ. වෙනත් හෝන ලෙස හඳුන්වන දෑ පිළිබඳව පහත සඳහන් කර ඇත.

- > ආර්ථික හෝන
  - මෙහි දී පොල්, පළතුරු, කෙසෙල්, ඉතුරු, කුරුඳු, රබර්, තේ, බඩඉරිඟු, ගම්මිරිස්, මුං සහ මඤ්ඤාක්කා වැනි වගාවන් හඳුන්වා දී ඇත.
- > එළවලු හා කිරි වගා කිරීම,
  - මෙහි දී කොළ එළවලු වර්ග, කොහිල, අල වර්ග වගා කිරීම හඳුන්වා දී ඇත.

තව ද මිරිදිය මත්ස්‍ය වගාව සිදු කිරීමට ද මෙම ගොවීන්ගේ එක්තරා අත්දැමේ කැමැත්තක් විය. ඒ සමග ම සත්ව පාලන කටයුතු වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා තණකොළ, වගාව සිදු කිරීම වඩාත් වැදගත් බවට ද මේ තුළින් අදහස් ප්‍රකාශ විය.

මෙහි දී තෙත් කලාපීය සමස්ත නියැදියෙන් 70% ක හේ අදහස වූයේ, ස්ථිර හෝන වගා කිරීම තුළින් පරිසර හානියක් සිදු වන බව යි. මේ අයගේ අදහස වූයේ, එළවලු, කිරි, බඩඉරිඟු, කොහිල, අල වර්ග වැනි හෝන කුඹුරු ඉඩම්වලට හානියක් සිදු නො කර වගා කළ හැකි බව යි. මෙම වගා සිදු කළ විට, යළි කුඹුරු වගා කිරීමට අවශ්‍ය නම්, කුඹුරු වගාවට පෙරළා ගත හැකි ය. කෙසෙල් වැනි වගා සිදු කිරීම යළි කුඹුරු තත්ත්වයට පත් කිරීමේ දී ගැටලු ඇති කරයි. මේ නිසා සමබර පරිසර පද්ධතියක් සඳහා විකල්ප හෝන තෝරා ගැනීමේ දී බුද්ධිමත් තීරණ ලබාදීම වගකිව යුත්තන්ගේ යුතුකමක් හා වගකීමක් වනු ඇත.

හයවන පරිච්ඡේදය
නිගමන හා යෝජනා

තෙත් කලාපයේ වගා කරන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩු වීම වළක්වා ගනිමින් එහි වර්ධනයක් ඇති කිරීම සඳහා මෙම අධ්‍යයනය තුළින් සාධක රාශියක් පිළිබඳ කරුණු විමර්ශනය කරන ලදී. අධ්‍යයනයේ දී හඳුනා ගන්නා ලද සියුම් සාධකයක් වූව ද වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණය කිසියම් ප්‍රමාණයකින් අඩු වීමකට හෝ පුරන් වීමකට හේතුවක් වී ඇත. ඒ අනුව විවිධ ගැටලු විසඳීම සඳහා යෝජනා මෙම පරිච්ඡේදය මගින් ඉදිරිපත් කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ තෙත් කලාපයේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අඩුවීම කෙරෙහි දීර්ඝකාලීනව (පුරන්වීමට හැරීම) මෙන් ම කෙටිකාලීනව කුඹුරු වගා නොකිරීම බලපා ඇත. මෙම වගා බිම් ප්‍රමාණ අඩුවීම එක් ගැටලුවක් නිසා පමණක් සිදු වන්නක් නොව ගැටලු ගණනාවක් නිසා සිදු වූවකි. අධ්‍යයනයට භාජනය කළ සමස්ත නියැදියේ 72% ක ප්‍රතිශතයකට වගා නොකිරීම සඳහා බලපාන ගැටලු හතරකට වඩා තිබූ අතර, එක් ගැටලුවක් පමණක් ඒ සඳහා බලපා තිබුණේ 2% ක ප්‍රතිශතයකට පමණි. එම නිසා එක් ගැටලුවක් විසඳීම තුළින් ප්‍රශ්නය මුළුමනින් ම නො විසඳෙනු ඇත. මෙම හඳුනාගත් ගැටලු විසඳීම සඳහා පහත සඳහන් නිගමන සහ යෝජනා ඉදිරිපත් කර ඇත.

01. වාරි පද්ධතියේ පවතින ගැටලු නිරාකරණය කිරීම සඳහා

තෙත් කලාපයේ 73% ක් වූ ප්‍රතිශතයක් වාරි පද්ධතියේ පවතින ගැටලු නිසා වගා කරන කුඹුරු ප්‍රමාණය අඩු කර ඇත. මෙම ප්‍රතිශතයෙන් 55.6% කගේ ප්‍රධාන ගැටලුව ද මෙය වේ. මෙම ගැටලු නිරාකරණය කිරීම සඳහා පහත යෝජනාවන් සිදු කෙරේ.

- ❖ ජලය ලබා ගැනීමට හා බැස යාමට ක්‍රමවත් වාරි පද්ධතියක් සකස් කිරීම මගින් වාරි ගැටලු විසඳිය යුතු ය. ගොවිජන සේවා මට්ටමින් ගොවිජන සේවා ප්‍රාදේශීය නිලධාරීන් අධීක්ෂණය යටතේ කුඹුරුවල වාරි ගැටලු හඳුනා ගෙන පිළියම් යෙදිය යුතු ය. මේ සඳහා කාම්කර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර සහ ගොවිසංවිධාන වෙතින් සහාය ලබා ගත යුතු ය. ඒ ඒ ග්‍රාමනිලධාරී වසම් තුළ යාය මට්ටමින් පවතින වාරි ගැටලු හඳුනාගැනීම වැදගත් වේ. අඩු වියදමින් වැඩි කුඹුරු අක්කර ප්‍රමාණයක් වගා කෙරෙන යාය තෝරා එම ජල ගැටලු විසඳීම මෙම කාර්යයේ මූලික පියවර විය යුතු ය. මෙම අඩුපාඩු සැකසීමේ දී ගොවිජනසේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ පූර්ණ අධීක්ෂණය යටතේ සිදු විය යුතු ය.
- ❖ ගොවීන් ඒකරාශී කර, ගොවි සංවිධාන මගින් කොන්ත්‍රාත් ක්‍රමයට වාරි ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු සිදු කළ යුතු අතර, ගොවිසංවිධාන තුළින් එම කොන්ත්‍රාත් වෙනත් පුද්ගලයන්ට ලබා නොදී සිදුවන අක්‍රමිකතා මඟහරවා ගත යුතු ය.
- ❖ ගොවිසංවිධාන නීතිරීති තදින් ම ක්‍රියාත්මක කළ යුතු අතර, වාරි ප්‍රතිසංස්කරණවලින් පසු සියලු තඩත්තු ගොවිසංවිධාන වෙත බාරදිය යුතු ය. (පොහොර සහකාරිය ලබාදීම තුළින් ගොවීන්ට ප්‍රතිලාභ හිමි වන නිසා ගොවීන් එක්රැස් කරවා මෙම කාර්යය අභිවර්ධනය ම සිදු කළ හැකි ය).

02 කාලගුණ සහ දේශගුණ ගැටලු නිරාකරණය කිරීම සඳහා

මෙම ගැටලුව තෙත් කලාප නියැදියේ 69.8% ක ප්‍රතිශතයකට බලපා තිබුණි.

- කාලගුණ හෝ දේශගුණ ගැටලු සඳහා විසඳුම් නොමැති අතර, යම් තරමක හෝ මෙම රටාවන් පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම් සිදු කළ යුතු ය. මේ සඳහා කාලගුණ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රචාරක මාධ්‍යය ඉතා වැදගත් වන අතර, ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රමුඛයා වී කටයුතු කළ යුතු ය.

03. නිෂ්පාදන වියදම් පිළිබඳ ගැටලු තීරාකරණය කිරීම සඳහා

නිෂ්පාදන වියදම් පිළිබඳ ගැටලු යටතේ යන්ත්‍රෝපකරණ මිල සහ යන්ත්‍ර සූත්‍ර සොයා ගැනීමේ ගැටලුව 67.7% කට ද, බිත්තර වී ලබා ගැනීමේ ගැටලුව 20.6% කට ද හා කාෂීරසායන ද්‍රව්‍ය මිල සහ ගුණත්වය පිළිබඳ ගැටලු 31.7% කට බලපා තිබුණි. මේ සඳහා **නිෂ්පාදන පිරිවැය** අඩු කිරීම සඳහා යෙදවුම් ප්‍රමාණාත්මක ව හා ගුණාත්මක ව සහනදායී මිලකට අවශ්‍ය වේලාවට ලබා දීමට කටයුතු කළ යුතු ය. මේ යටතේ

1. **කාෂී උපකරණ** සහන මිලකට හෝ පරිත්‍යාග වශයෙන් ගොවිජන-විධාන වෙත ලබා දී ඒ තුළින් සහන ගෙවීමේ පදනම මත ගොවීන් වෙත සේවා සැපයීම කළ යුතු ය මෙහි ක්‍රියාකාරිත්වය ගොවිජන සේවා ප්‍රාදේශීය නිලධාරී හා කාෂීකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් හේ අධීක්ෂණය යටතේ සිදු විය යුතු ය. මෙම ක්‍රියාදාමය තුළින් පොද්ගලික යන්ත්‍ර උපකරණවල කුලී මිල ද අඩු වනු ඇත. වර්තමානයේ නිසි අධීක්ෂණය නොමැති වීම නිසා මෙය අසාර්ථක තත්වයේ පවතී.

- තෙත් කලාපයට සුදුසු බිත්තර වී වර්ග ක්‍රමවත් හා කඩිනම්ව නිෂ්පාදනය කළ යුතු ය. මේ සඳහා කාෂීකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ පවතින වී නිෂ්පාදනය සම්බන්ධ කාෂී පර්යේෂණ ආයතන මූලිකත්වය ගෙන කටයුතු කළ යුතු අතර, දැනට පර්යේෂණ ආයතන තුළ ව්‍යාප්තිය හා දැනුවත් කිරීම් සම්බන්ධ ව පවතින මූල්‍යමය හා අනෙකුත් ගැටලු අවම කළ යුතු ය. කාෂීකර්ම උපදේශක නිලධාරී හරහා, ගොවීන් බජ වී නිෂ්පාදනය සඳහා යොමු කරවීම තවදුරටත් සක්‍රීය තත්වයට පත් කළ යුතු ය.

- ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයේ ස්ථාපිත ගොවිජන අලෙවි සැල් හරහා කාෂීරසායන ද්‍රව්‍ය අලෙවිය තවදුරටත් වර්ධනය සිදු කළ යුතු ය. පොහොර සහනාධාරය ලබා ගැනීමට තීරණ ගොවීන් මෙම මධ්‍යස්ථානයට පැමිණෙන අතර, කාෂීකර්ම නිලධාරීන්ගේ උපදෙස් අනුව සුදුසු කාෂීරසායන ද්‍රව්‍ය ද තෝරා ගැනීමට ද මෙමගින් හැකි වනු ඇත. වර්තමානයේ මේ ක්‍රියාදාමය ඉතා අඩු මට්ටමකින් සිදු වෙමින් පැවතිය ද නිසි අධීක්ෂණය නොමැති වීම නිසා අසාර්ථක තත්වයේ පවතී.

2. **ඉමය** නමැති නිෂ්පාදන සාධකය අද වී වගාවට විශාල ගැටලුවක් වී ඇත. මේ සඳහා විසඳුම් ලෙස,

- ගොවිජන-විධාන හරහා පෙර පැවති අත්තම් ඉමය හඳුන්වාදීම, ඉමය සඳහා වූ ගැටලුවට තරමක් දුරට හෝ පිළියමක් වනු ඇත.
- බන්ධනාගාරගත ව සිටින පුද්ගලයින් හෝ උසාවිවලින් වරදකරුවන් වන පුද්ගලයින් බන්ධනාගාර අධීක්ෂණය යටතේ වගා කටයුතු සඳහා යෙද විය හැක. එක ම දිනක, එකම යායක, වගා කිරීමේ දී මෙම රැඳවියන්ගේ සහාය ලබාගැනීම ගැටලුවක් නො වනු ඇත (උදා: බොරලැස්ගමුව වෙල්යාය මේ ක්‍රමය යටතේ වගා කර තිබුණි).
- ඉමය වෙනුවට ආදේශකයක් ලෙස තවත් යන්ත්‍ර හඳුන්වා දීම සිදු කළ හැකි ය (ගොයම් කැපීම සහ පැහීම සඳහා).

3. සහනාධාර පොහොර අවශ්‍ය වේලාවට පහසු පරිදි ලබා ගැනීමට ක්‍රමවේද සකස් කළ යුතු ය. මේ සඳහා

- ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තු අධීක්ෂණය යටතේ, ගොවිසංවිධාන තවදුරටත් ශක්තිමත් කළ යුතු අතර, පොහොර ලබාදීම ගොවිසංවිධාන වෙත බාර දිය යුතු ය.
- පොහොර සහනාධාරය නිසා ගොවිත් ගොවි සංවිධාන වෙත ළං ව ඇත. මේ නිසා ගොවිසංවිධාන අරමුදල් වර්ධනය වූ බවක් සාකච්ඡාමය දත්තවලින් හෙළි විය. ගොවිසංවිධාන නීති අකුරට ම ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් සාර්ථක බෙදා හැරීමේ රටාවක් ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ය.

04 සත්ව හානි නිසා සිදුවන ගැටලු නිරාකරණය කිරීම සඳහා

සමස්ත තෙත් කලාපයේ 63.7% ක ප්‍රතිශතයක් මෙම ගැටලුවට මුහුණ දී ඇත. සත්ව හානි ගොවිත් මුහුණ දෙන ඉතාමත් බරපතල ම ගැටලුවක් වී ඇත. උෆරන්ගෙන් වන හානි අතිවිශාල ය. ආරක්ෂක අංශ මැදිහත් ව මෙයට පිළියම් යෙදීම තුළින් වගා රටාව හා වගා බිම් ආරක්ෂා කරගැනීමට හැකි වනු ඇත. සමහර ප්‍රදේශවල ගවයින් නිදැල්ලේ හැර ඇති අතර, වගා කර ඇති කුඹුරු යායවලට එය ගැටලුවක් වී ඇත. යායවල් ආරක්ෂා කරගැනීමට වැටවල් බැඳ ගැනීම ද දුෂ්කර කාර්යයකි. මේ සඳහා අයාලේ යන ගවයින් වෙනුවෙන් හිමිකරුගෙන් දඩ මුදල් අය කරගැනීම් සිදු කළ යුතු ය. මෙම කාර්යයයේ දී පවතින නීති තදින්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් ගොවිසංවිධාන ක්‍රියාකාරී විය යුතුය.

- වී වගාවේ පවතින අවිනිශ්චිතතාවය මග හරවා එයට පෙළඹවීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කාෂි රක්ෂණයට ගොවිත් සක්‍රීය ව දායක කළ යුතු ය. දැනට වගා හානි වෙනුවෙන් කාෂි රක්ෂණය ක්‍රියාත්මක නො වීමේ පැවති දුර්වලතාවයත් මගහරවා ගොවියා වෙත ළංවූ කාෂි රක්ෂණ ක්‍රමයක අවශ්‍යතාව කෙරේ කාෂි රක්ෂණ මණ්ඩලයේ අවධානය යොමු කළ යුතු ය.

05. පමණිට යාබද කුඹුරු වගා නො කිරීම නිසා ඇතිවන ගැටලු නිරාකරණය සඳහා

- යාබද කුඹුරු වගා නො කිරීමේ ගැටලුව සමස්ත නියැදියේ 53.3% කට බලපා තිබුණි. මෙහි දී වගා නො කරන කුඹුරු වෙනත් ගොවිත් වෙත ලබා දීමට අවශ්‍ය තීන්තය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු අතර, වගා කළ හැකි කුඹුරුවල වෙනත් වගාවන් සිදු කිරීම වගා නතර කළ යුතු ය. යායක වගා කරන හා නො කරන කුඹුරු සම්බන්ධ ව කාෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් දැනුවත් විය යුතු ය. වගා නො කරන කුඹුරක් වේ නම්, ඒවා වෙනත් වගා කරන ගොවිත් වෙත පැවරීම සිදු කිරීම ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයේ අධීක්ෂණය යටතේ සිදු කිරීමට කටයුතු කළ යුතු ය.

06. පවුලේ ආදායම ප්‍රමාණවත් නො වීමේ ගැටලුව නිරාකරණය කිරීම සඳහා

පවුලේ ආදායම ප්‍රමාණවත් නො වීම නිසා 41.8% ක ප්‍රතිශතයකට වගා ගැටලු ඇති වී තිබුණි. කුඹුරු ගොවිත් සඳහා ගොවිජන බැංකුව හරහා සහනාධාර ණය ක්‍රමයක් ආරම්භ කළ යුතු ය. මෙහි දී

- මූලික ව ණය අවශ්‍ය වන ගොවිත්, කාෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් විසින් හඳුනා ගෙන ගොවිජන සේවා ප්‍රාදේශීය නිලධාරීන්ගේ අධීක්ෂණය යටතේ ණය ලබාදීම සිදු කළ යුතු ය.
- ණය ලබා ගැනීම සඳහා සම්පූර්ණ කළ යුතු ලියකියවිලි ප්‍රමාණය අවම කර අවශ්‍ය වේලාවට ලබා ගත හැකි සාධාරණ පොළී ප්‍රතිශතයක් යටතේ ණය ලබා දිය යුතු ය.

- ණය ලබා දෙන සෑම කුඹුරු ඉඩමක් ම, රක්ෂණය කිරීම තුළින් පවතින අවිනිශ්චිත තත්ත්වයන් ගොවියා ආරක්ෂා කළ යුතු ය.
- ඇසකරුවන් ඉදිරිපත් කිරීමේ දී සාධාරණ ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කළ යුතු ය.
- ගොවිජන බැංකුව, ගොවියාට හුරුපුරුදු ස්ථානයක් නිසා තවදුරටත් රාජ්‍ය අනුග්‍රහය එම බැංකුවට ලබාදීම තුළින් ණය ලබාදීම විධිමත් කළ යුතු ය (මේ තුළින් ගොවියා ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය වෙත පවතින බැඳීම ද වර්ධනය වනු ඇත).

07. ලවණතාවය/මළකඩ සහ කිවුල වැනි තත්ත්වයන් නිසා ඇති වන ගැටලු නිරාකරණය සඳහා

මෙම ගැටලු ඇති වූ සමස්ත නියැදි ප්‍රතිශතය 36.5% කි.

- ලවණතාවය, කිවුල, මළකඩ වැනි තත්ත්ව මගහරවා ගැනීමේ ක්‍රමවේද මාධ්‍ය මගින් හා වෙනත් ප්‍රචාරණ මාර්ග ඔස්සේ ගොවීන් දැනුවත් කළ යුතු ය.
- මළකඩ වැනි රෝගවලට ඔරොත්තු දෙන ආකාරයට නිෂ්පාදනය කර ඇති බීජ වර්ග කඩිනම් වී ගොවීන් අතර ව්‍යාප්ත කළ යුතු ය.
- කරදිය ගැලීම් නවතාලීම ඉතා අපහසු කාර්යයක් වන අතර, මාතර වැනි ප්‍රදේශවල මේ සඳහා ඇතිකරී යොදා තිබුණි. වර්තමානයේ මෙවැනි ක්‍රියාදාමයන් අකර්මන්‍ය වී ඇත. මෙවැනි ප්‍රදේශ හඳුනා පිළියම් යෙදීම බලධාරීන්ගේ වගකීමක් වනු ඇත.
- හැල් කුඹුරු සඳහා නව බීජ වර්ග හා බීජ වෙනුවට පැළ සිටු වීම්, නව නාක්ෂණ ක්‍රම ගොවීන් වෙත හඳුන්වාදීම කඩිනම් කළ යුතු ය (හැල් කුඹුරු සඳහා පැරණි ක්‍රමය).

08. අස්වැන්න ප්‍රමාණවත් නො වීමේ ගැටලු නිරාකරණය කිරීම සඳහා

මෙම ගැටලුව සමස්ත නියැදියේ 36.3% ක ප්‍රතිශතයකට බල පා තිබුණි. පස් පරීක්ෂාව මගින්, එක් ප්‍රදේශයකට හෝ එක් යායකට අවශ්‍ය පොහොර නිර්දේශය හඳුනාගෙන නියමිත ප්‍රමාණයට පොහොර යෙදීම හා එම නිර්දේශ අනුව පොහොර ලබාදීම සිදු කළ යුතු ය. මේ තුළින් ලබා දෙන සහන පොහොර ප්‍රමාණය ද අවම කර ගත හැක.

- රසායන පොහොර සමග කාබනික පොහොර භාවිතය වැඩි කිරීම සඳහා ගොවීන් දැනුවත් කළ යුතු ය.
- තෙත් කලාපයේ ඒ ඒ ප්‍රදේශවලට අදාළ වන, ගුණාත්මක තත්ත්වයෙන් ඉහළ, වැඩි අස්වැන්නක් ලබා දෙන බීජ වී හඳුන්වා දීම.
- නියමිත කන්න රටාවකට අනුව, නිශ්චිත කාල රාමුවක් තුළ වගා කිරීමට උපදෙස් ලබාදීම.
- නව නාක්ෂණික ක්‍රම හඳුන්වාදීම තුළින් අස්වැන්න වර්ධනය කරගැනීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.
- මනා ජල කළමනාකාරිත්වය හා නිසි කාමීරසායන භාවිතය යන කරුණු පිළිබඳ ගොවීන් දැනුවත් කිරීමේ කාර්යයෙහි කාමී ව්‍යාප්ති සේවයක් ලබාදීම.

09. වී වගාව සම්බන්ධ සෞඛ්‍ය හැටුල නිරාකරණය කිරීම සඳහා

මිලන ඡීනිය සඳහා කඩිනම් පියවර අනුගමනය කළ යුතු ය. මේ නිසා හැටුල ඇති වූ ප්‍රතිගතය සමස්ත නියැදියෙන් 26.7% ක් "මිලන රෝගය සෑදේ" ය. යන බියෙන් බොහෝ ගොවිහු තම කුඹුරුවලට බැසීමට අකමැති වූහ. මේ නිසා කුලී ශ්‍රමය සොයා ගැනීමට නො හැකි වූ අතර, සොයා ගන්නා ලද කුලී ශ්‍රමයේ මිල ද අධික විය. මේ සඳහා පහත ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු ය.

- රෝගය වලක්වා ගැනීම හා රෝග නිවාරණ ක්‍රම, නිශ්චිත ප්‍රතිකාර ක්‍රම පිළිබඳ වගා දැනුවත් කිරීම.
- ප්‍රදේශයේ සෞඛ්‍ය මධ්‍යස්ථාන හරහා ගොවිජන සේවා ප්‍රාදේශීය නිලධාරීන්, කෘෂිකර්ම උපදේශක නිලධාරීන්, කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන්, ගොවිජන සේවා කමිටු ලිපිකරුවන් හා ගොවිසංවිධාන නිලධාරීන් මූලික ව දැනුවත් කර ඒ මගින් ගොවීන් දැනුවත් කිරීමට කටයුතු කිරීම (මේ සඳහා වැඩමුද්‍ර හා සාකච්ඡා, දීප ව්‍යාප්ත ව සිදු කළ යුතු ය).
- ගොවීන් දැනුවත් කිරීම සඳහා රූපවාහිනිය, ගුවන් විදුලිය හා මුද්‍රිත මාධ්‍ය මගින් පුරුල් ප්‍රචාරාත්මක වැඩසටහනක් දියත් කළ යුතු ය.
- ඉහත සියලු විසදුම් ලබාදීමේ දී කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මූලිකත්වය ගෙන කටයුතු කළ යුතු අතර, එය ගොවීන්ගේ විශ්වාසය තහවුරු වීමට හේතු පාදක වනු ඇත.
- දැනට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය මගින් මිලන වළක්වා ගැනීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිකාර මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරු හරහා නොමිලයේ ලබාදීම සිදු කරයි. මෙම වැඩපිළිවෙළ ප්‍රචාරාත්මක ව හා වඩාත් කඩිනමින් සිදු කළ යුතු ය.

10. නාගරීකරණය නිසා සිදුවන හැටුල නිරාකරණය කිරීම සඳහා

රටක වැඩිවන ජනගහනය සමග ඒ අයට අවශ්‍ය පහසුකම් ලබාදීම සමාජීය වගකීමකි. එහි දී කුඹුරු ඉඩම් සඳහා සිදු වන හානිය අවම කළ යුතු ය. මෙම හැටුලව සමස්ත නියැදියේ 13.7% ක ප්‍රතිගතයකට බලපා තිබුණි.

- නිවාස හා කර්මාන්ත ශාලා ඉදි කිරීමේ දී කුඹුරු ඉඩම්වලට වන හානි ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන හරහා තක්සේරු කිරීම කළ යුතු අතර, මෙම තක්සේරුව අදාළ ආයතනවලින් අයකර, හානි සිදු වන කුඹුරු ප්‍රතිසංස්කරණය කළ යුතු ය.
- නගර ආශ්‍රිත ව කුඹුරු පුරන් කරවීම, අනවසරයෙන් කුඹුරු ඉඩම් ගොඩ කිරීම, අපද්‍රව්‍ය කුඹුරුවලට එක් කිරීම, අනවසර ජල මාර්ග අවහිර කිරීම හා වැලිගොඩ දැමීම් වළකාලීම සඳහා දැඩි නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු ය. කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන්ගේ සොයා බැලීම යටතේ ගොවිජන සේවා ප්‍රාදේශීය නිලධාරීන්ගේ අධීක්ෂණය යටතේ නීතිමය කටයුතු කළ යුතු ය.
- වර්තමානයේ ඉදි කෙරෙමින් පවතින අධිවේගී මාර්ග නිසා විනාශයට පත් වාරි පද්ධති හඳුනාගත ගෙන කඩිනම් ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු ය.

- අධිවේගී මාර්ග සහ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීමට පුරම ගොවිජන සේවා මට්ටමින් කුඹුරු සඳහා හානි සිදු වන්නේ ද? ඒ කිනම් ආකාරයෙන් ද යන්න පෙර වාර්තා ලබා ගැනීම මගින් ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීම කාලෝචිත වනු ඇත.
- නාගරීකරණය නිසා වාරි පද්ධතියට හා කුඹුරුවලට අපද්‍රව්‍ය එක් කිරීම පිළිබඳ වගා පියවර ගත යුතු ය. කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් විසින් මේ පිළිබඳ හඳුනා ගෙන ඉහළ කළමනාකාරිත්වය වෙත යොමු කිරීම තුළින් විසඳුම් ලබා දිය යුතු ය. මේ සඳහා ග්‍රාමනිලධාරී, සමාජීය නිලධාරී හා කෘෂිකර්ම නිලධාරීගේ සහාය ලබා ගත යුතු ය. මේ සියල්ල සාර්ථක වීම සඳහා කාර්යක්ෂම ව්‍යාප්ති සේවයක අවශ්‍යතාවය පවතී.
- කුඩා ඉඩම් හිමිකරුවන් නිවෙස්වලින් බැහැර ලෙස අපද්‍රව්‍ය කුඹුරුවලට එක් කිරීම සිදු කරයි නම්, දීප ව්‍යාප්ත ව ප්‍රචාරාත්මක ක්‍රම අනුගමනය කර ඒවා වළක්වාලීමට කටයුතු කළ යුතු ය. ඊට පටහැනිව කටයුතු සිදු කරන අයට නීති මගින් දඩවම් පැන විය යුතු ය.

11. නිසි ප්‍රවේග මාර්ගයක් නොමැති වීමේ හැටිලු තීරාකරණය කිරීම සඳහා

මෙම හැටිලුව සමස්ත නියැදියේ 29.4% ක ප්‍රතිශතයකට බලපා තිබුණි. මේ සඳහා කුඹුරු වගා කිරීමට හැකි ආකාරයට ප්‍රවේග මාර්ග යාවත්කාලීන කිරීම මගින් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කළ යුතු ය.

- අධිවේගී මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘති, නිවාස ඉදි කිරීම් හා වෙනත් ක්‍රියාමාර්ග තුළින් කුඹුරට යාමට ප්‍රවේග මාර්ග නොමැති වීම හේතුවෙන් වගාවෙන් ඉවත් වූ ගොවීන් අධ්‍යයනයේ දී හමු විය. ප්‍රවේග මාර්ග ලබාදීම තුළින්, ප්‍රවේග මාර්ග නොමැති ගොවීන් යළි වගාවට පෙළඹෙනු ඇත. මෙම ප්‍රවේග මාර්ග අඩි පාරකට සමාන නොවී, කෘෂි කටයුතුවලට සම්බන්ධ වාහනයක් ගෙන යාමට හැකි වීම දක්වා පුරුල් විය යුතු ය.

12. ගොවීන් එක ම යායක එකට වගා නො කිරීමේ හැටිලුව තීරාකරණය සඳහා

තෙත් කලාප නියැදියේ 30.9% ක ප්‍රතිශතයකගේ හැටිලුව මෙය විය. මේ සඳහා කන්න රැස්වීම් නිසි අයුරින් පවත්වා වගා දින තීරණය කොට, එසේ වගා නො කරන ගොවීන් සඳහා පොහොර සහනාධාරය තුළින් ලබා දෙන සහන අවම කළ යුතු ය. මෙසේ වගා කිරීමෙන් සත්ව හානි හා අතිසි ජල කළමනාකරණය යන හැටිලු අවම වනු ඇත.

13. කුඹුරු ඉඩම් අයිතිය සම්බන්ධයෙන් පැන නැගී ඇති හැටිලු තීරාකරණය සඳහා

මෙම හැටිලුව සමස්ත නියැදියේ 7.8% ක ප්‍රතිශතයකට බලපා තිබුණි. මේ සඳහා

- ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන, ගොවි නාම ලේඛනය යාවත්කාලීන කර, පවතින අද ගොවියාගේ හැටිලු සඳහා පිළියම් යෙදිය යුතු ය.
- තට්ටු මාරු සහ කට්ටිමාරු ඉඩම්වල පවතින හැටිලු වගා කරන ඉඩම් ප්‍රමාණයට විශාල බලපෑමක් සිදුකර ඇත. මෙම ඉඩම් වගා කිරීමට ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය මැදිහත්ව කටයුතු කළ යුතු ය.
- වසම් තුළ පවතින අයිතිකරුවන් හඳුනාගත නො හැකි කුඹුරු ඉඩම් වගා කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම (පාර අද්දර කුඹුරු යාය, නගරයේ ගැණුම්කරුවන් විසින් ගොඩ කිරීමේ අරමුණින් මිලදී ගැනීම් සිදු කර ඇත. මේ අය හඳුනාගැනීම ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයට හැටිලුවක් වී ඇත. එලෙස හඳුනාගත නො

හැකි ඉඩම් ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුවට පවරා ගෙන, වගා කරන ගොවිතට ලබා දීමේ ක්‍රියාදාමයක් දියත් කළ යුතු ය. මේ සඳහා පවතින ගොවිජන සේවා පනතේ වගන්ති බල රහිත නම්, සංශෝධනය මගින් හෝ බලාත්මක කර ක්‍රියාත්මක කිරීම යුගයේ අවශ්‍යතාවයක් වනු ඇත.

- කුඹුරු ඉඩම් කැබලි කිරීමේ දී කිසියම් සීමාවක් දක්වා කැබැල්ලේ ප්‍රමාණය තීරණය කළ යුතුය. (වැඩි වන ජනගහනය සමග ගොඩ ඉඩම් විශාල වශයෙන් කැබලි බවට පත් වී ඇත. මේ ලෙසට කුඹුරු ඉඩම් ද පවුලේ සිටින සාමාජික සංඛ්‍යාව මත කැබලි විමකට ලක් වී ඇත. යථා කාලයේ දී මෙම ඉඩම් කට්ටි මාරු, ඉඩම් බවට පත් වී වගා ගැටලු සිදු වනු ඇත. මේ තුළින් කිසිවෙකු තම කුඹුරු ඉඩමේ අඩුපාඩු සකස් කර නො ගන්නා අතර, වසුරා අස්වැන්න පමණක් ලබා ගැනීමට පෙළඹෙනු ඇත).

14. වෙනත් රැකියාවක යෙදීම හේතුවෙන් ඇති වන ගැටලු තීරාකරණය සඳහා.

වෙනත් රැකියාවකට යාම හේතුවෙන් මෙම ගැටලුව සමස්ත නියැදියේ 21.9% කට බලපා තිබුණි. යාය මට්ටමින් මෙවන් ගොවිත් හඳුනාගෙන මෙම කුඹුරු ඉඩම් අද අයිතිය නො පැවරෙන පරිදි වගා කළ හැකි ගොවිත් වෙත ලබාදිය යුතු ය. මෙම කාර්යය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයේ අධීක්ෂණය යටතේ සිදු විය යුතු ය.

15. ගොවියාට සමාජයේ පිළිගැනීමක් නැත යන ගැටලුව තීරාකරණය සඳහා

මෙය තෙත් කලාපයේ 4.6% ක නියැදි ප්‍රතිශතයකට බල පෑ තත්ත්වයකි.

- වී ගොවියාගේ සමාජ තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා ඔහු විශේෂ ඇගයීමකට ලක් කළ යුතු ය. මේ සඳහා ගොවිතට නම්බුනාම ප්‍රදානය සිදු කළ යුතු අතර පෙර පැවති "ගොවි රජවරු" තේරීම, "සමාදාන විනිසුරු" තනතුරු ලබාදීම වැනි ක්‍රියාවන් යළි ආරම්භ කළ යුතු ය.

16. පොද්ගලික ගැටලු නිසා වගා බිම් ප්‍රමාණ අඩුවීමේ ගැටලුව තීරාකරණය සඳහා

ගොවිත් රෝගී වීම හෝ වෙනත් පොද්ගලික ගැටලු නිසා සමස්ත නියැදියේ 7.8% ක ප්‍රතිශතයක් කුඹුරු වගා බිම් ප්‍රමාණ අඩු කර ඇත. මේ සඳහා

- තරුණ පරපුර වී වගාවට යොමු කිරීම සඳහා ආකර්ෂණීය තත්ත්වයක් නිර්මාණය කළ යුතු ය. වී ගොවිතැන පිළිබඳ පාසල් අධ්‍යාපනය තුළින් ම අවබෝධයක් ලබා දීම වැදගත් වනු ඇත.

17. වී අලෙවි ගැටලුව තීරාකරණය සඳහා

සමස්ත නියැදියේ 18.6% කට මෙම ගැටලුව බලපා තිබුණි. එහි දී වී අලෙවි පහසුකම් ලබාදීම සඳහා රාජ්‍ය මැදිහත් වීම වර්ධනය කළ යුතු ය.

- රජය වී මිලදී ගැනීමට සම්බන්ධ වන විට වී මිල සහ වී මැනීම වැනි ක්‍රියා සම්බන්ධ වී ගොවිත් තුළ විශ්වාසයක් පවතී.
- ගොවිත් රජයට වෙත වී අලෙවි කිරීමට අකමැත්ත දක්වයි නම්, පොහොර සහනාධාරය ලබා ගන්නා සෑම ගොවියෙක් ම අතිවාර්යය අස්වනු ප්‍රමාණයක් රජයට අලෙවි කළ යුතු ය යන්න, නියම කළ යුතු ය.

වි නිෂ්පාදනය මගින් ගොවි ආර්ථිකය ඉහළ නැංවීම සඳහා සහල් ආශ්‍රිත අතුරු නිෂ්පාදන කෙරෙහි ගොවියා දිරිමත් කිරීම

වි අලෙවිය වෙනුවට සහල් අලෙවිය දිරිමත් කිරීම හා සහල් ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන දිරිමත් කිරීම. මෙවැනි ක්‍රියාමාර්ග තුළින් අතරමැදියන්ට ගොවීන් මුලා නො වන අතර, සියලු ලාභ ප්‍රතිශතයන් ගොවියා වෙත ම රැඳෙනු ඇත.

18. තෛතික ගැටලු නිසා වගා නො කොට පවතින කුඹුරු ඉඩම් යළි වගාව සඳහා කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම
තෛතික ගැටලු නිසා සමස්ත නියැදියේ 2.1% ක ප්‍රතිශතයක් වගා ගැටලුවලට මුහුණ පා තිබුණි. මෙම ගැටලු ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය මගින් හඳුනාගත යුතු ය. මෙසේ පවතින වගා බිම් නීතියේ අවසරය ලබා වගා කරන ගොවීන් වෙත, අද අයිතියක් නො පැවරෙන පරිදි ලබාදිය යුතු ය (අද අයිතිය පැවරෙන්නේ නම්, ගොවීන් ඉඩම් ලබා දෙන්නට අකමැති බව සාකච්ඡාවල දී හෙළි විය).

20. වෙනත් ආයතනවලින් සිදුවන බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා

මේ සඳහා කාමිකාර්මික ශේෂයට සම්බන්ධ සියලු ම ආයතන අතර, මනා සම්බන්ධකරණයක් තිබිය යුතු ය. කාමිකාර්මික කමිටු හරහා ගන්නා තීරණ නිසි අයුරින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු කළ යුතු ය.

වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය වැඩි කරලීමට මෙන් ම පුරන් වූ කුඹුරු යළි අස්වැද්දීමේ අභියෝගය ජයගත හැක්කේ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සාමූහික ප්‍රයත්නයක් තුළින් පමණි. මේ සඳහා ගොවිජනසේවා අමාත්‍යාංශය මූලිකත්වය ගෙන කටයුතු කිරීම වැදගත් බව ද අවධාරණය කරමි.

තව ද "කුඹුරු ඉඩම් කුඹුරු ලෙස ම තිබිය යුතු ය" යන්න සමස්ත නියැදියේ 73.3% කගේ මතය විය. ඒ නිසා ඉහත සඳහන් යෝජනා අධ්‍යයනය කර ක්‍රියාත්මකකාවයට පත් කිරීම තුළින් වගා කරන කුඹුරු ප්‍රමාණයන් වර්ධනය කර ගැනීමට සහ පුරන් කුඹුරු යළි අස්වැද්දීමට යම් හැකියාවක් ලැබෙනු ඇත. මහින්ද විත්තන සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ, "තෙත් කලාපයේ වි ගොවිතැන වැඩිදියුණු කිරීමට විශේෂ වැඩපිළිවෙළක් අරඹන්නෙමි. ඒ තුළින් සහල් සුරක්ෂිතතාව ය තහවුරු කිරීමට පියවර ගනිමි" යන ශ්‍රේෂ්ඨ ක්‍රියාදාමය සාර්ථක කරගැනීමට මෙන් ම 'අළු වවමුරට තගමු' දේශීය ආහාර නිෂ්පාදනය දිරි ගැන්වීමේ ජාතික මෙහෙයුම ද සාර්ථක කරගැනීම මෙම යෝජනා පිටුවහලක් වනු ඇත.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

1. "අපි වචමු - රට තනමු", දේශීය ආහාර නිෂ්පාදන දිරි ගැන්වීමේ ජාතික මෙහෙයුම (2007-2010), කාමිකර්ම සංවර්ධන හා ගොවිජනසේවා අමාත්‍යාංශය, කොළඹ.
2. අමරපාල, තරසි-හ ආරච්චි, (2004), සටහන සතරාව, සැප්තැම්බර් කලාපය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුව.
3. ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව, වාර්ෂික වාර්තා, ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ.
4. එදිරිසිංහ, එන්. සහ ඩෝලර්ක්, ටී. (1982), මාර්ග දෛශික සතරාව "ශ්‍රී ලංකාවේ සහල් ආර්ථිකය" මාර්ග ආයතනය, කොළඹ.
5. ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන වාර්තා, (1960-2009), ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ.
6. දයානන්ද සෝමසුන්දර, (1991), "සංවර්ධන ආර්ථික විද්‍යාව", ඇස්. ගොඩගේ සහෝදරයෝ, කොළඹ.
7. ධනපාල, ම.ප. (1997), වි වගාව එදා අද සහ හෙට "ආර්ථික විමසුම" මහජන බැංකුව, කොළඹ.
8. පොහොර සහනාධාරය, (2008), ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය, කොළඹ.
9. "මහින්ද විත්තන", අරන් ශ්‍රී ලංකාවක්, (2005), ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය, කොළඹ.
10. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තා, (1960-2009), ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, කොළඹ.
11. ශ්‍රී ලංකා රේගු වාර්තා, (2008), රේගු දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ.
12. සේනක ආරච්චි, (1996), "වි නිෂ්පාදනය අඩුවීමට බලපාන සාධක", හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණුකිරීමේ ආයතනය, කොළඹ.
13. හදගම, අශෝක, (1999), සටහන සතරාව, මාර්තු කලාපය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුව.
14. සේනෙගෙදර, පී.එම්. (2000), "ශ්‍රී ලංකාවේ වි වගාවේ ආර්ථිකමය කරුණු අධ්‍යයනය" (1987/88 මහ) හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණුකිරීමේ ආයතනය, කොළඹ 07.
15. Central Bank of Sri Lanka. Economic and Social Statistics of Sri Lanka (2008). Central Bank of Sri Lanka. Colombo.
16. Department of Census and Statistics (2008), Household income and Expenditure, Survey 2006/2007, Department of Census and Statistic.
17. Snodgrass, D. R. (1996), Ceylon: An Export Economy in Transition.

වී සහතික මිල (ඇමුණුම 1)

සිට	දක්වා	වී සහතික මිල බුදාලම රුපියල්
1948	1951 ජූලි	8.00
1951 අගෝස්තු	1952 අගෝස්තු	9.00
1952 සැප්තැම්බර්	1967 ඔක්තෝබර්	12.00
1967 නොවැම්බර්	1972 ඔක්තෝබර්	14.00
1972 නොවැම්බර්	1973 පෙබරවාරි 14	15.00
1973 පෙබරවාරි 15		18.00
1973 ඔක්තෝබර් 1	1974 මාර්තු 20	25.00
1974 මාර්තු 30	1974 ජූලි 10	30.00
1974 ජූලි 11	1977 නොවැම්බර් 15	33.00
1977 නොවැම්බර් 16	1980 නොවැම්බර් 5	40.00
1981 නොවැම්බර් 6	1981 ජනවාරි 28	50.00
1981 ජනවාරි 29	1981 සැප්තැම්බර් 14	52.50
1981 සැප්තැම්බර් 15	1983 මාර්තු 7	57.50
1983 මාර්තු 8	1985 නොවැම්බර් 13	62.50
1985 නොවැම්බර් 14	1988 අගෝස්තු 9	70.00
1988 අගෝස්තු 10	1990 පෙබරවාරි 5	80.00
1990 පෙබරවාරි 6	1991 මාර්තු 10	110.00
1991 මාර්තු 11	1993 මැයි 9	136.00
1993 මැයි 10	1997 මාර්තු	155.00
1997 මාර්තු	1998 මාර්තු	230.95
1998 අප්‍රේල්	1999 මාර්තු	204.73
1999 අප්‍රේල්	2000 මාර්තු	268.38
2000 අප්‍රේල්	2001 මාර්තු	255.65
2001 අප්‍රේල්	2002 ජූලි	279.03
2002 අගෝස්තු	2003 මාර්තු	270.89
2003 අප්‍රේල්		281.74

Note: Before 1996 Paddy was purchased by PMB (Paddy Marketing Board and since 1997. It was purchased by the CWE (Cooperative Wholesale Establishment).

මූලාශ්‍රය: වී අලෙවි මණ්ඩලය, (2006)

ඇමුණුම 2
වී සහතික මිල

වර්ෂය	වී සහතික මිල (කිලෝග්‍රෑම්වලට රුපියල්)				වී සහතික මිල (බ්‍රසලට රුපියල්)			
	සම්බා	තාච්චි	රතු කැකුර	සාමාන්‍ය මිල	සම්බා	තාච්චි	රතු කැකුර	සාමාන්‍ය මිල
2000/2001 මහ 2001 ජූල	13.00 14.00	13.00 13.00	13.00 13.00	13.00 13.33	271.31 292.18	271.31 271.31	271.31 271.31	271.31 278.28
2001/2002 මහ 2002 ජූල	14.50 14.50	13.50 13.50	14.50 14.50	14.17 14.17	302.62 302.62	281.75 281.75	302.62 302.62	295.66 295.66
2002/2003 මහ 2003 ජූල	14.50 14.50	13.50 13.50	14.50 14.50	14.17 14.17	302.62 302.62	281.75 281.75	302.62 302.62	295.66 295.66
2003/2004 මහ 2004 ජූල	15.50 15.50	14.50 14.50	15.50 15.50	15.17 15.17	323.49 323.49	302.62 302.62	323.49 323.49	316.53 316.53
2004/2005 මහ 2005 ජූල	16.50 16.50	15.50 15.50	16.50 16.50	16.17 16.17	344.36 344.36	323.49 323.49	344.36 344.36	337.40 337.40
2005/2006 මහ 2006 ජූල	17.50 17.50	16.50 16.50	16.50 16.50	16.83 16.83	365.23 365.23	344.36 344.36	344.36 344.36	351.32 351.32
2007/2008 මහ 2008 ජූල	17.50 17.50	16.50 16.50	17.50 17.50	17.17 17.17	365.23 365.23	344.36 344.36	365.23 365.23	358.27 358.27

මූලාශ්‍රය: හෙ.නො.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

ඇමුණුම 3

වග අංක 4.13 : ගෙවතු ඉඩම් විශාලත්වය අනුව බෙදීයාම

දියුණුකම	අක්කර 0.50 අඩු				අක්කර 0.5 -1.0				අක්කර 1.0 ≥ 1.5				අක්කර 1.5 >				එකතුව	
	ඉඩම් කොටස් ගණන	මුළු අක්කරවල ලෙස	අක්කර ප්‍රමාණය	මුළු අක්කරවල ලෙස	ඉඩම් කොටස් ගණන	මුළු අක්කරවල ලෙස	අක්කර ප්‍රමාණය	මුළු අක්කරවල ලෙස	ඉඩම් කොටස් ගණන	මුළු අක්කරවල ලෙස	අක්කර ප්‍රමාණය	මුළු අක්කරවල ලෙස	ඉඩම් කොටස් ගණන	මුළු අක්කරවල ලෙස	අක්කර ප්‍රමාණය	මුළු අක්කරවල ලෙස	ඉඩම් කොටස් ගණන	අක්කර ප්‍රමාණය
ගම්පහ	33	39.3	6.67	7.8	19	22.6	11.1	12.9	15	17.8	15.5	18.1	17	20.2	52.5	61.2	84	85.8
කොළඹ	22	88.7	3.5	23.6	06	18.7	3.3	22.1	02	6.2	2.0	13.6	02	6.2	6.0	40.5	32	14.8
කරකර	34	58.6	6.9	23.8	11	18.9	6.2	21.5	11	18.9	10.4	35.7	02	3.5	5.5	18.9	58	29.0
ගාල්ල	52	54.2	10.6	18.1	26	27.1	15.0	25.8	06	6.2	6.5	11.1	12	12.3	26.2	44.9	96	58.3
මාතර	29	46.0	5.5	11.9	15	23.8	8.5	18.5	10	15.8	10.0	21.7	09	14.2	22.0	47.8	63	46.0
කෑකල්ල	09	28.1	1.8	6.7	11	34.3	6.2	22.4	06	18.7	6.2	22.4	06	18.7	13.8	49.3	32	28.0
රත්නපුර	26	40.6	5.6	9.5	14	21.8	8.0	13.6	11	17.2	11.2	18.9	13	20.3	34.5	58.2	64	59.3
නුඹර	41	65.0	8.1	25.7	11	17.5	6.4	20.3	07	11.2	7.0	22.3	04	6.3	10.0	31.7	63	31.5
නුඹරඑළිය	18	56.2	3.8	23.4	12	37.5	7.0	36.2	01	3.1	1.5	7.8	01	3.1	4.0	20.7	32	19.3
	264	50.3	52.5	14.1	125	23.8	71.7	19.3	69	13.2	70.3	18.8	66	12.6	174.5	46.9	524	372.0

මූලාශ්‍රය: සම්පන්න දත්ත, කෙ.කො.ප.පු. ආයතනය, 2008 / 2009

ඇමුණුම 4

වගු අංක 4.14 ගොඩ ඉඩම් විශාලත්වය අනුව බෙදියාම්

දිස්ත්‍රික්කය	අක්කර 0.50 අඩු				අක්කර 0.5-1.0				අක්කර 1.0 ≥ 1.5				අක්කර 1.5 >				එකතුව	
	ඉඩම් කොටස් ගණන	මුළු අක්කරවල ැ ලෙස	අක්කර ප්‍රමාණය	මුළු අක්කරවල ැ ලෙස	ඉඩම් කොටස් ගණන	මුළු අක්කරවල ැ ලෙස	අක්කර ප්‍රමාණය	මුළු අක්කරවල ැ ලෙස	ඉඩම් කොටස් ගණන	මුළු අක්කරවල ැ ලෙස	අක්කර ප්‍රමාණය	මුළු අක්කරවල ැ ලෙස	ඉඩම් කොටස් ගණන	මුළු අක්කරවල ැ ලෙස	අක්කර ප්‍රමාණය	මුළු අක්කරවල ැ ලෙස	ඉඩම් කොටස් ගණන	අක්කර ප්‍රමාණය
ගම්පහ	07	35.0	0.9	2.7	02	10.0	1.2	3.6	07	35.0	7.7	23.1	04	20.0	23.5	70.5	20	33.3
කොළඹ	09	75.0	1.3	28.8	02	16.7	1.2	26.7	--				01	8.3	2.0	44.5	12	4.5
කරුණ	19	45.2	3.7	9.5	09	21.4	5.5	14.2	07	16.7	07	18.0	07	16.7	22.5	58.1	42	38.7
ගාල්ල	14	45.2	3.3	11.2	05	16.1	3.5	11.9	06	19.3	6.5	22.2	06	19.3	16.0	54.6	31	29.3
මාතර	05	26.3	0.9	2.9	05	26.3	2.7	8.7	03	15.7	3.3	10.6	06	31.4	24.0	77.7	19	30.9
කෑගල්ල	03	13.0	0.3	7.3	02	8.7	1.0	2.4	07	30.4	07	30.4	11	47.8	33.0	79.9	23	41.3
රත්නපුර	05	16.1	1.1	1.2	09	29.0	4.7	9.6	08	25.8	9.1	18.6	09	29.0	34.0	69.5	31	48.9
නුවර	05	25.0	1.0	5.6	07	35.0	4.6	2.3	06	30.0	06	19.6	02	10.0	6.0	19.6	20	17.6
නුවරඑළිය	01	7.1	0.2	1.7	07	49.1	3.7	30.8	04	28.4	4.2	6.7	02	14.2	3.7	30.8	14	12.0
	68	32.0	12.7	4.0	48	22.6	27.8	10.8	48	22.6	48.2	36.7	48	22.6	161	62.7	21.2	256.5

මූලාශ්‍රය: සම්පූර්ණ දත්ත, කෙ.ගො.ප.පු. අයතනය, 2008 / 2009

ඇමුණුම 5

වග අංක 4.15: කුඹුරු ඉඩම් විශාලත්වය අනුව බෙදීයාම්

දිස්ත්‍රික්කය	අක්කර 0.50 <				අක්කර 0.5 - 1.0				අක්කර 1.0 ≥ 1.5				අක්කර 1.5 >				එකතුව	
	ඉඩම් කොටස් ගණන	මුළු අක්කරවල % ලෙස	අක්කර ප්‍රමාණය	මුළු අක්කරවල % ලෙස	ඉඩම් කොටස් ගණන	මුළු අක්කරවල % ලෙස	අක්කර ප්‍රමාණය	මුළු අක්කරවල % ලෙස	ඉඩම් කොටස් ගණන	මුළු අක්කරවල % ලෙස	අක්කර ප්‍රමාණය	මුළු අක්කරවල % ලෙස	ඉඩම් කොටස් ගණන	මුළු අක්කරවල % ලෙස	අක්කර ප්‍රමාණය	මුළු අක්කරවල % ලෙස	ඉඩම් කොටස් ගණන	අක්කර ප්‍රමාණය
ගම්පහ	52	35.0	13.24	13.0	50	33.8	27.1	26.6	27	18.2	27.6	27.1	19	12.8	33.9	33.3	148	101.8
කොළඹ	17	32.0	4.57	11.0	14	26.9	8.3	19.9	17	32.9	17.5	42.2	04	7.7	11.1	26.8	52	41.5
කරිඹුර	24	19.0	5.84	4.6	45	36.6	25.6	20.1	32	26.0	32.5	25.5	22	17.9	63.5	49.8	123	127.5
ගාල්ල	19	12.6	5.21	3.1	57	38.0	34.6	20.9	32	21.0	33.2	20.1	32	28.0	91.9	55.7	140	164.91
මාතලේ	27	20.0	7.33	4.5	46	35.4	28.6	17.5	22	16.9	23.2	14.2	35	26.9	104.3	63.8	130	163.4
කෑගල්ල	23	36.0	6.83	15.0	25	39.7	14.8	32.9	08	12.7	8.6	18.9	07	11.6	15.2	33.4	63	45.4
රත්නපුර	23	18.0	6.25	5.6	43	35.2	24.2	21.8	32	26.2	33.7	30.3	24	19.7	46.8	42.2	122	110.9
පුටුම	17	16.0	3.72	4.7	49	46.7	26.0	35.6	29	27.6	29.4	37.4	10	9.5	14.5	22.2	105	73.6
පුළුම්පොල	12	18.4	3.06	6.1	33	50.7	19.0	38.0	13	20.0	13.5	27.0	07	10.7	14.5	29.0	45	50.06
	204	21.7	56.05	6.4	362	38.6	208.2	23.7	212	22.6	219.2	27.9	160	17.0	395.7	45.0	938	878.6

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත, සංගොළපු, අංක 2008 / 2009